DECRETA
DIPLOMATA,
PRIVILEGIA
ALIQVA,

Ex multis, quæ in fauorem
Religionis Catholicæ & Catholicorum in
GERMANIA
emanarunt,
ab anno 1620. vſq. ad annum 1629. ex
Cancellaria Aulica Imperij, nec
non ex Cancellarijs
Regni Vngariæ, Regni Bohemiæ, Archiducatus Auſtriæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ,
& aliarum Prouinciarum, quæ ſunt hæreditariæ Domus Auſtriacæ,
& ex Cancellaria Cameræ
Aulicæ.



EX
CANCELLARIA
AVLICA IMPERII.





FERDINANDVS SECVNDVS

Dei gratia electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus.

Omnibus, & ſingulis Electoribus Ducibus, tàm Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus, Prælatis, Comitibus, Baronibus, Dominis, Equitibus, Prętoribus, &c. & omnibus alijs noſtris, & Imperij ſubditis, &c. Noſtram amicitiam, gratiam, & omne bonum.

Declaratio primi grauaminis ſtatuum Imperij in materia Religionis in fauorem Catholicorum.



ON dubitandum tenemus, quin VV. dilectionibus, & vobis plus nimio notum ſit, in qua pernicioſa perturbatione noſtra dilecta patria nationis Germanicæ hactenus ſit fluctuata, cuius diffidentiæ, & valde periculoſi ſchiſmatis initium, & ſcaturigo originaliter quidem mæſtiſſima Religionis ſectio extitit, & exiſtit, poſt hanc autem hoc præcipuè, quod contra Religionis, & patriæ pacem, quæ propter hoc præcipuè fuerat erecta, vt ſtatus vtriuſquè Religionis huic paci conformiter, concorditer ſe inuicem gererent, & neutra pars alteri in ſuo iure, bonis, prouincijs, & ſubditis ullum præiudicium, & damnum inferret non; tantum diuerſa ſpolia, & alia pernicioſiſſima attentata fuerint exercitata, ſed inſuper ſub quouis modo quæſito prætextu, & per damnoſas diſputationes ſuper ipſamet Religionis pace, quaſi ipſa in ſuo ſenſu contrafacientibus fauiſſet,

uiſſet, defendi, & iuſtificari voluerint. Ex quo ſecutum eſt, poſtquam Turbatores in aliquot iudicijs contrariam ſibi ſententiam tulerunt, & ob ſuam iniuſtam inuaſionem alias iacturas timere debuerunt, vt tandem contra clarum ſenſum ipſiusmet pacis Religionis, ſicut contra alias Sacri Imperij deciſiones nullum amplius iudicem pati voluerint, ſed partem aduerſariam ad nouam concordiam, vt ſub ſpecie cuiuſdam compoſitionis omne ſuum ius dimitteret, cogere voluerint, & ad firmandũ tale indecens intentũ, primo omnifariam occultas intelligentias, ſecreta pacta, diuerſas correſpondentias, & tandẽ apertã vnionẽ, & tum cũ per exortam Bohemicam rebellionem, optatã occaſionem habere arbitrarentur, ſuum propoſitum promouendi vlteriores confœderationes cum huius, & aliarum ditionum, & communitatibus, imò cum hæreditarij hoſtis Turcæ admiſſione, conciliauerint, vſquè dum tandem per tales machinationes tota patria in flammas, & talem ſtatum in quo hucuſquè gementibus, & lamentantibus ſubditis fluctuat, fuerit redacta. Quamuis equidem hanc ruinam tam noſtri clari prædeceſſores in Imperio, quam Sacri Imperij Electores maturè præuiderint, & ex parte ſua libenter mederentur, vt anno 1559. cum inopinata querela contra Religionis pacem moueri tentaretur, Noſter dilectus Auus, & prædeceſſor Ferdinandus has querelas iudicio Camerali Cæſareo remiſit; ipſi verò Proteſtantes Cameram, tum fugientes, & rei deciſionem ab ipſomet Imperatore petierunt, tamen hæc deciſio propter periculoſum bellum Turcicum fuit dilata, & nihilominus non fuit intermiſſum, quin iuſtitia ſecundum Religionis pacem tam in Aula Cæſarea, quam Iudicio Camerali Spirenſi fuerit adminiſtrata, vſquè dum anno 1613. illi qui ſe correſpondentes appellabant, non tantum de talibus proceſſibus fuerint conqueſti cum oblatione nouorum grauaminum, ſed etiam ſupradictam Cæſaream deciſionem non amplius admittere voluerint, & pro noua concordia in illis Comitijs facienda inſtituerint, quod

ta-

tamen reſiſtentibus Catholicis efficere non potuerunt; vnde paulo poſt dicta Comitia Anno 1613 vna cum Catholicis etiam DD. Elector Saxoniæ, & Landgrauius Haſſiæ, noſtro D. prædeceſſori Matthiæ ſuaſerunt, vt ſupradicta grauamina ex officio Cæſareo decidere vellet iuxta conſtitutiones Imperij, &c.

Quandoquidem igitur noſtro officio Cæſareo conformiter perpenderimus tumultus Imperij componere, &c. & propterea ab Electorali Collegio de Milhauſen fuerimus rogati, vt prouidere vellemus, quatenus illa tam ſæpe à Statibus introducta, & incuſata grauamina, iuxta tenorem conſtitutionum Imperialium, & tam Religionis, quam profanæ pacis diſcuterentur, & deciderentur.

Ea propter has noſtro officio Cæſareo conuenientes declarationes, & deciſiones ſecundum Religionis, & profanam pacem, deciſiones Imperiales præſertim anni 1566. diutius differre noluimus, præſertim cum acceperimus confeſſum fuiſſe ab ipſiſmet Proteſtantibus in Comitijs anno 1613. hæc grauamina non eſſe noua; ſed ſæpius mota, & illorum participes ſæpe, ac ſufficienter eſſe auditos, inſuper iam pridem anno 1576. dicti Proteſtantes in ſuo memoriali ad noſtrum prædeceſſorum Imperatorem Maximilianum pro deciſione horum grauaminum dato bono cum fundamento clarè, ſunt confeſſi, non eſſe neceſſarium huius, vel illius partis conſenſum aſpicere, ſed Maieſtati Cæſareæ totam plenitudinem poteſtatis conuenire ſuum officium Cæſareum hic interponendi. Quod idem anno 1559. dicti Proteſtantes noſtro prædeceſſori Imperatori Ferdinando cum hac appendice inſinuarunt, rem cum grauaminibus ita ſe habere, vt ex puris, & claris verbis Conſtitutionum Imperialium, & pacis Religionis decidi poſſint. vnde quamuis igitur libenter omnibus talibus grauaminibus noſtram Cæſaream determinationem daremus, tamen intendimus, ad hoc etiam ab Electorali Collegio moniti, illa decidere, ſuper quæ ratione ſubmiſ-

ſionis

sionis, ne minimum quidem dubium exoriri potest, vt sunt illa grauamina, quæ etiam sine omni submissione in claris verbis Religionis pacis consistunt, & in quorum determinatione ad recuperandam pacem commune plurimum est situm.

Vt rem aggrediamur; reperimus primo, quod contra Religionis pacem, & antiquas non propter hoc derogatas Imperij constitutiones in superfluam disputationem tractum sit, & propterea iste malus Status Imperij non parum causatus sit, vtrum etiam illæ fundationes, monasteria, & Prælaturæ, quæ in ditione Principum, & Statuum sub Religionis pace compræhensorum, sunt sita, potuerint ab illis, quibus prouinciæ, & territorij potestas conuenit, occupari, reformari, & in alia dona libera, vel secundum eorum placitum immutari.

Quod autem hoc fieri non debuerit, neque talis inuasio bonorum Ecclesiasticorum, etiamsi Sacro Imperio non immediatè sint subiecta; sit iusta, habetur ex pace Religionis §. e contra vbi dicitur, quod Confessionis Augustanæ addicti, alios Sacri Imperij Status antiquæ Religionis, sæculares, & Ecclesiasticos cum suis Capitulis, & alijs status Ecclesiastici, in quocumquè loco suam residentiam posuerint, sua Religione, fide, ritibus, ordinibus, & cæremonijs, bonis mobilibus, & immobilibus, iure, redditibus, censibus, decimis, iurisdictionibus non spolient, sed innocuos in his omnibus habeant, & ipsis frui sine molestia patiantur, &c.

Quod nunc hæc verba, de alijs status Ecclesiastici, non de illis fundationibus, & monasterijs, quæ Imperio immediatè subiecta, & Imperij status sunt, sed præcipue de illis, quæ in ipsorum Confessionis Augustanæ addictorum Territorijs, & ditionibus sunt sita, debeant intelligi, hoc non tantum Imperij Acta,

& pro-

& protocolla, quæ super hoc puncto fuerunt celebrata, indicant; sed etiam ex ipso contextu patet, quod illis Ecclesiasticis, qui suas residentias mutauerint, æquè ac si præsẽtes essent, sua bona, & redditus ex aliorum territorijs præbeantur, &c.

Neque obstat, quod in pace Religionis §. vnd damitt, &c. statuitur, vt Confessionis Augustanæ abdicti status, in sua fide, cęremonijs, & ritibus, quæ in suis Ducatibus, ditionibus erexerint, non sint impediti; vnde aliqui colligendum putauerunt, eos posse etiam monasteria reformare; nam quamuis talia monasteria in quibusdam concessis iuribus ciuilibus, eo respectum habeant, tamen in fundationibus, & rebus spiritualibus non habent, quod agant cum illis, sed (vt dictum est) sunt Dei, & Ecclesiæ, &c.

Secundo non minus est publicum in Imperio, quod aliqui Status Protestantes contra expressam literam pacis Religionis in §. vnd nach dem, &c. in quo claris verbis ca-
„ uetur, si Archiepiscopus, Episcopus, Prælatus, vel alius sta-
„ tus Ecclesiastici a nostra antiqua Religione deficeret, vt
„ ille suum Archiepiscopatum, Prælaturam, & beneficia,
„ cum omnibus fructibus, & redditibus quos inde capiebat,
„ sine omni repugnantia, & mora, tamen sine detrimento
„ sui honoris, relinquere teneatur; & capitulis, aut quibus
„ de iure communi, & consuetudine Episcopatus, vel Eccle
„ siæ conuenit, aliam personam antiquæ Religionis eligen-
„ di potestas concessa sit, qui etiam cum Ecclesiastico-
„ rum capitulis, & alijs Ecclesijs cum suis fundationibus,
„ electionibus, præsentationibus, confirmationibus, an-
„ tiquis vsibus, iuribus, & bonis mobilibus, & immobi-
„ libus non impediti, & in pace sine molestia sunt conseruandi, &c. Nihilominus ausi sint, non tantum post suum à Religione discessum suos Episcopatus, & Prælaturas retinere; sed etiam quos non habuerunt quærere, sub hoc prætextu, quod iste paragraphus, non sit pars pacis Religionis, & in quem nunquam

consenserint, sed potius sæpe contra sint protestati Idcircò diligenter nos informari fecimus, quomodo se res cum illo paragrapho, qui communiter reseruatum Ecclesiasticum dici solet, habeat; & reperimus esse illud quidem sæpe impugnatum, tamen à nullo nostrorum prædecessorum esse pro eorum sententia declaratum, & semper ea quæ in pace Religionis continentur completè sunt obseruata, vt patet ex Comitijs 1555. anno 56. 57. 59. quibus annis bene fuit contra protestatum, sed semper pax Religionis intacta permansit. Item in Comitijs anno 1566. sub Maximiliano anno 1590. sub Rodulpho vbi semper reseruatum Ecclesiasticum fuit declaratum, tanquam pars pacis Religionis.

Tertio quia tandem iterum producere voluni(quamquam sit primo puncto valde contrarium, in quo nec illis Ecclesiasticis, qui non sunt status Imperij, vllum priuilegium volunt concedere,) quod etiam subditi Imperij sint capaces pacis Religionis, & ideo Religionis causa à suis Dominis non possint expelli; licet ratione horum grauaminum status Confessionis Augustanæ non sint vnanimes; ad cuius prætensionis specimen §. Vvoaber, &c. allegant, in quo disponitur, si subditus causa Religionis alio migrare, & alibi suum domicilium figere velit; ipsi talis commigratio, & conditio suorum bonorum sine impedimento sit concedenda. Item quod super hoc puncto in causa subditorum, qui fuerunt sub Ecclesiasticis, & tunc exercitium Confessionis Augustanæ attulerunt, ab Imperatore Ferdinando secundo decretum obtinuerint, in quo pax Religionis ita fuerit declarata, vt tales subditi in sua fide permanere à dominis Ecclesiasticis permittantur; &c. Ita pariter voluimus in hoc puncto (licet ex ipsa pace Religionis in §. vnd. damitt. & §. dargegen. collen. &c. clarum sit, in quo statibus mediatis suam fidem, & cęremonias instituendi facultas conceditur, & strictè præcipitur, vt in hoc à nemine impediantur) diligenter acta,

Comi-

Comitiorum anno 1555. fecimus reuideri, ex quo reperimus, quòd in magna quidem fuerit controuersia, vt aliorum statuum subditis pariter Confessio Augustana fuisset libera, & propterea particularis clausula in pacem Religionis poneretur; tamen hęc à Catholicis nullo modo fuit admissa, quia cum ipsi alijs statibus non præscriberent, quid cum suis subditis agant; iniustum foret, si ipsi hac in re legem ab aduersarijs acciperent. Quoad illud decretum, nihil de illo habetur in pace Religionis, neque vnquam fuit iudicio Camerali insinuatum, neque vnquam secundum illud iudicatum, multo minus in vsum adductum, & sine consensu statuum Catholicorum cum sit derogatio pacis Religionis, & ita vim habere non possit; quia etiam nostri prædecessores ad multiplicem instantiam tale decretum nec paci Religionis incorporare, nec Cameræ insinuare voluerunt; sed in se ipso ita relinquere, e contra pacem Religionis semper stabilem, & firmam voluerunt. nos quoq. propter hoc decretum à pace Religionis declinare non possumus.

Ex quibus hactenus à nobis discussis, & secundum tenorem pacis Religionis, ac aliarum constitutionum Imperialium, & actorum resolutis articulis, declaramus, & decidimus; primò quod status Protestantes non habent occasionem conquerendi, & pro grauamine allegandi, quod Ordinum Generalibus, Prælatis, & alijs status Ecclesiastici, qui Imperio non immediatè sunt subiecti; dum propter suas fundationes, & bona occupata, hospitalia, & alia pia legata apud nos, vel nostrum iudicium Camerale, pro necessarijs processibus instituerunt; eis sunt elargiti, & super hoc ad iudicium, & executionem fuerit progressum. sed quod e contra status Catholici, meritò, & iustè fuerint aggrauati, & horum mediatorum Ecclesiasticorum patrocinium susceperint, quod ipsis sua bona, & monasteria, quæ tempore concordiæ Passauiensis, vel exinde possederant, contra clarum sensum pacis Religionis occuparint, suos redditus distraxerint, insuper ipsos, ac si pacis Religionis non

 essent

essent capaces,ab omnibus suis iuribus, & vindicationibus planè extruxerint.

Circa secundum articulum declaramus pariter, confessionis Augustanæ addictos nullam causam grauaminis habere, quod suæ Religionis asseclæ,qui Episcopatus,& Imperio immediatas Prælaturas tenent,vel eas prætendunt, à statibus Catholicis non fuerint habiti pro Episcopis, & Prælatis,neque illis sua loca,& sessiones in Comitijs Imperialibus fuerint præbita,cum e contra ex parte Catholicorum, iuxta reseruatum Ecclesiasticum,& eius indisputabilem literam,hæc aperta grauamina non immeritò producantur. quod tales à Religione Catholica digressi Episcopi,& Prælati,nihilominus suos Episcopatus,& Prælaturas retinent, & omnia iura,ac priuilegia, quæ in Religione Catholica habuerunt,continuant, ac ratione talium prælaturarum pro statibus Imperij haberi velint;quod etiam illi, qui non sunt Religionis Catholicę, multò minus ad statum Ecclesiasticum habiles in tales Prælaturas sese instruxerint, & intrudere pergant.itaq.totum statum Catholicum Ecclesiasticũ, quantum in ipsis est,extirpare conentur.

Cum etiam circa tertium punctum aliquorum statuum Protestantium grauamina planè sine fundamento reperiamus,ac si statibus Catholicis negatum esset,in suis ditionibus suos subditos ad Religionem impellere, & si hac in re se non accommodare vellent,pro suo libitu eos proscribere, vel eis interdicere,ne in alia loca ad cõciones,& ad exercitia excurrant,econtra Catholici merito fuerint aggrauati,quod eorum subditi ad defectionem fuerint allecti,&c.

Comitia præcipua, & maximè vrgantia grauamina,à quibus pax communis dependet,ex claris verbis pacis Religionis,constitutionum Imperialium, & publicorum iudicialium actorum copiosè,& sufficienter declaratum,vt vtra pars conquerendi causam habeat,palam factum sit.

Præcipimus hisce nostro iudicio Camerali (quemadmodum in omnibus punctis in decisione controuersiarum super pace Religionis,quicquid per nostrum publicum edictum declarauimus,iustum,& ęquum inuenerunt) vt secũ-

dum

dum hanc nostram declarationem in posterum sine disputatione, si similes casus occurrerint, in hac nostra declaratione contenti, iudicent, & sententiam ferant, & quia spolia, ac turbationes, sicut & occupationes Episcopatuum, & Praelaturarum contra tenorem pacis Religionis, multis in locis publica, & nota, ac non negabilia, & ipsum ius, vt supra dictum ex verbis pacis Religionis, & alijs Imperialibus sententijs extra controuersiã, ita vt aliud non supersit, quam in his casibus parti offensæ assistere, & suum ipsi attribuere, ita ad tenendam vtramq. tam Religionis, quam profanam pacẽ tandem decreuimus, nostros Cæsareos Commissarios expedité per Imperium ablegare, tales vel vi, vel alio modo occupatos Archiepiscopatus Episcopatus, Prælaturas, monasteria, & alia bona Ecclesiastica, quæ tempore concordiæ Passauiẽsis, aut exinde fuerunt à Catholicis possessa, & iniustè fuerunt destituta, ab iniustis detentoribus repetere, & aptis ac fundationibus conformiter sufficientibus, ordinatè vocatis, & sanè idoneis personis prouidere, & vnicuiq. suum sine superfluis ambagibus attribuere.

Volumus etiam iuxta tenorem sæpe nominatæ pacis Religionis, & aliarum super ea Imperialium sententiarum, præsertim an. 66 hisce publicè declaratum, & decretum, decernimum etiam, & declaramus, quod talis pax Religionis tantum antiquissimæ Catholicæ Religionis, & nostro dilecto antecessori Imperatori Carolo V. anno 1530 25. Iunij traditæ immutatæ Confessionis Augustanæ addictos cõcernat; omnes aliæ professiones, & sectæ, quocunq. nomine appellentur, inde sint exclusæ, interdictæ, & nullo modo tolerandæ.

Præcipimus inde VV.DD. & vobis omnibus, & singulis sub pœna pacis Religionis, & profanæ, vt se non opponant his nostris decretis, sed in suis prouincijs, & ditionibus executioni sine mora mandari curent, & non minus nostris commissarijs ad eorum petitionem auxiliatrices manus porrigere, illis autem, qui tales Archiepiscopatus, Prælaturas, monasteria, hospitalia, & alia bona Ecclesiastica tenent, vt quamprimum post insinuationem huius nostri Cæsarei

edicti

edicti, ad restitutionem, & derelictionem talium bonorum commissariorum, ipsa sine detentione, & mora vlla cum omnibus adhærentibus, & pertinentibus restituant nam si his non obedirent, aut tardos, & morosos se ostenderent; ipsi non tantum in supradictam pœnam Religionis, & profanæ pacis, hoc est bandi, & superbandi, & amissionem omnium priuilegiorum, iurium, & iurisdictionum ipso facto sine vlteriori condemnatione, & iudicio, ratione huius suæ publicæ inobedientiæ incurrerint; sed etiam nos quamprimum actualem executionem ordinabimus. mandamus etiam, ordinamus, & volumus, quod hoc nostrum Cæsareum edictú, determinatio, & declaratio ab vniuscuiusq. Circuli Principibus in suo Circulo publicè promulgetur, & ad omnium notitiam perducatur; vt etiam ab ijs Principibus missis copijs non minor, quam ipsi originali, fides habeatur.

Hoc volumus strictè. Datum in nostra ciuitate Viennensi 6. Martij an. 1629. nostrorum regnorum Romani decimo Vngarici vndecimo; Bohemici duodecimo.



IN

IN rebus cõmissionis ad immittendum ad Electorem Coloniẽsem & c. inter Patres Societatis Iesu in Paderbronn, ex vna contra Dominum Comitem Simonem de Lipp, accusatum, secunda parte, ratione monasterij Falckenhagen, ad supramemorati Electoris immissa acta, & relationes iusto consentaneum esse conclusum est; vt prædicti Patres non impediti de Domini Comitis interlocutorijs, ad dictum monasterium immittendi sint, vnde talis immissio est ratificata, à qua etiam de nominato Comite nulla in parte impediantur; si verò, ille vel Ordo Equitum Sanctæ Crucis ad hoc monasterium iustam causam habere existiment, iuris iustitiam reseruatam habent. signatum Viennæ sub sigillo Sacræ Cæsareæ Maiestatis, vndecimo Februarij Anno 1626.

Copia Sententiæ diffinitiuæ in rebus P. P. Societatis Iesu, & Comitis de Lipp ratione monasterij Falckenhagen &c.



IN

Copia Sententiæ definitiuæ pro Episcop Herbipolē- si cōtra Comitē in Honavv monasterij Schlichtern conungens, &c.

IN rebus Domini Philippi Adolphi Episcopi Herbipolensis, ac Ducis Franciæ &c. Accusantis, in vna coutra Dominum Philippum Moritium Comitem in Honavv, & Rinnegg, &c. accusatum, secunda parte, mandatum cum clausula ratione monasterij Schlinchtern, omnibus considerandis consideratis, conclusum est, vt dictus Comes Domino accusanti, ac sua Herbipolensi fundationi nominatum monasterium Schlichtern cum omnibus appertinētijs, pagis, ac subditis relinquere, ac restituere debeat. Simili modo sub tempore Comitis Philippi in Honavv, anno 1567. temerarias occupationes, sublatas decimas, item omnia mobilia, ecclesiæ ornamenta, litteralia documenta, Vrbaria fides, ac registra cum omni interesse, nec vllo damno reddere, sumptus quoquè in iuris iustitiam expensos persoluere teneatur, ad quę omnia præstanda, virtute huius mandatur, sin vero in petitorio oppositiones iustas habere existimet, ius reseruatum manere sciat signatum Viennæ sub Sacræ Cæsareæ Maiestatis sigillo. decimo Decembris anno 1626.



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

ILlustrissimo Friderico Casimiro Palatino Rheni Duci Bauariæ, Comiti in Valdenz, & Sponhaimb, qui se Præsidentem Decanatus Strasburgensis, vel quasi nominat, omnibus quoquè, & singulis, qui dictæ fundationis violentè occupatam Fratum uillam Strasburgi, & alia eiusdem Cathedralis ecclesiæ ibidem bona, iam vel antehac tanquam Fratrumvillæ appertinentia, detraxerunt, cuiuscunque dignitatis, aut conditionis, nullo excepto particularicaliter tamen Consulibus, & Senatui Strasburgensi declaramus. Apud nos Reuerendos, & deuotos dilectos N. Decanum, ac Capitulares, Cathedralis ecclesię Strasburgensis, humillimè supplicando interuenisse, ac fusè, lateq. nobis declarasse; qualiter Serenissimus, &c. Princeps Cognatus noster venerandus, ac Pater, Imperator Rudolphus Secundus, beatę memoriæ, anno millesimo sexcentesimo, tertio Februarij, per publicum mandatum in specie Comiti Hermanno de Solms, Ernesto Comiti de Mansfeldt, & Gebhardo Truggsessio, ac tum in communi omnibus eisdem adhærentibus cum omni circumstantia patefecerit, sępiusquè repetiuerit Suam Maiestatem, & DD. antehac diuersimodè singulariter sub dato vigesimo Maij anni millesimi quingentesimi octuagesimi septimi, & duodecimo Septēbris anni millesimi quingētesimi octuagesimi octaui, sub pœna amissionis gratiæ Sacri Romani Imperij mandasse, ac imposuisse, prędictam Fratrũ villam cum omnibus ad Venerabile Capitulum spectantibus bonis; & redditibus, quæ post benè latam excommunicationem, & priuationem partim etiam excitatum tumultum, & discordiam intra Archifundationem, & Coloniensem Cathedralem ecclesiam; violento modo occuparunt, restituere, illaq. totaliter deserere, ad quod non solum illos non paruisse, sed vltra alia Canonicorum, Vicariatus, ac Venerabilis Capituli bona, mortuo Episcopo Ioa. exortoq. eo tēpore belli tumultu; pagos Bors, Geispolzhaim, & Zamparthaim suæ ditionis fecisse.

Renouatio mādati ad Archifundationem Strasburgensē spectātis, &c.

Quæ omnia cum non toleranda, ac nimia viderentur à Decano, totoq. Excellentissimæ fundationis Strasburgi

C Ca-

Capitulo ad Suam Maiestatem, & DD. grauamina sunt transmissa, ad quæ responsum est, subditos, & incolas illorum pagorum, ratione sui iuramenti, & obligationis, quam dicti tres Comites pro se, & pro suis collegis abstulerant, liberos fore; ac inposterum nulli, nisi Venerabili Capitulo subiectos, ac obligatos esse debere, ad cuius rei meliorem effectum, dicto Comiti de Solms, & Comiti de Mansfeldt, ac Gebhardo Truggsessio nō minus omnibus illis adherentibus sub pœna Sacri Romani Imperij amissionis gratiæ mandatum est, supra, & sæpe nominatam Fratrum villam, & alia Capituli, ac Canonicorum loca, ac domus, cum omnibus rebus, ab illis, vel ipsorum collegis transportatis, plenariè restituere, cunctaquè in pristinum statum mutere, ac ordinare.

Hisce licet, & alijs diuersis Suæ Maiestatis, & DD. publicatis, ac insinuatis Cæsareis mandatis, prædictos Comites de Solms, & de Mansfeldt Archifundationem quidem deseruisse, Gebhardum verò Truggsessium in præsentia aliquorum testium, iuratiquè notarij se obsequuturū beneuolum monstrasse; attamen his, & alijs sepositis, Ducem Franciscum de Coneburg, ne & ille suis partibus deesset, maxima excogitando grauamina, lamentando sua, suorumquè adherentiū damna, defendere, obstare, erga dictam suam Maiestatem Cæsarem Rudolphum non solum conari, verum vltra Præsidentis titulum sibi ipsi attribuere non erubuisse, mortuo inde Duce Francisco de Coneburg, Ducem Christianum de Holstain illum insequi, ac illud ipsum factitare non abhorruisse, adeo quidem, vt vna cum suis collegis, tam nouo vsurpando, & indecenter sibi attribuendo Præsidentis titulo, quam alijs omnibus iuribus, & Imperij ordinationibus contrarijs actibus destinatæ pœnæ, se participem fecerit; sed quid ita? nullo insuper omnino habente iure ad Canonicatus sibi, & alijs, ac beneficia votum dare, in nominatam sæpius Villam, & alias fundationis Straburgensis Terras, acrius dominari, plus abuti, imò ad talem obstinationem venire, vt vltra in pagum Zamparthaimb, (cuius media pars Capituli) milites imponere attentauerit.

Ve-

Verum enimuerò, cum tale Episcopus Strasburgensis, Cardinalis Carolus de Lottaringia vna cum suo Capitulo ferri non posset, & ob id apud Suam Maiestatem Cæsaream Rudolphum DD. conquestus, auxilium Suæ Maiestatis humillimè imploraret. Mandatum est à Sacra Cæsarea Maiestate anno millesimo sexcentesimo secundo, secuncundo Augusti, vt Dux de Hollstain, suiquè collegæ mandatis anno millesimo quinquagesimo octagesimo septimo; & millesimo quingentesimo octagesimo octauo expeditis, publicatis, reiteratis, totaliter pareant, ac obsecundent, omnibusquè illorum mandatorum clausulis, punctis, articulis integra restitutione, omniumquè hactenus Archifundationi, ac Venerabili Capitulo subtractarum rerum plana, & iusta restauratione satisfaciant. prætensum, ac iure temerarium attentatum Præsidentis titulum (quod magis illorum placito attribui posset) caueant, ac omittant. denominarionem denique aliorum, vel magis intrusionem Canonicorum omnino desistant, ac delinquant. Hæc fuit Suæ Maiestatis voluntas. Rebus verò hinc inde variantibus; contigit, vt ob supradicta exorta bella, illorumquè continuationem, tandem de pace anno millesimo sexcentesimo quarto intra ambas partes in Haganavv ad quindecim annos tractaretur; vbi expresè prouisum, ac præseruatum fuit, elapsis hisce quindecim annis supranominatum Venerabile Capitulum, omnibus Cæsareis antehac publicatis, & consequenter etiam Cæsaris Rudolphi supra insinuati mandatis, vti, ac virtute eorundem, omnia quæ Capitulo conueniunt, ac de iure meritissimo spectant, occupare, ac suæ ditionis facere posse, potestatem habituros. vnde cum finiti fuissent dicti quindecim anni, anno millesimo, sexcentesimo decimo nono, decimo Decembris ad stabiliendam pacem, ad alios septē annos, anno millesimo sexcentesimo vigesimo; vigesimo secundo Februarij; ista tamen conditione fuit prolongata, vt ambæ partes in eo statu maneant, ac debeant, vti concordia Hagennavvensis clarius habet, ac explicat; nisi forte interea hoc

de negotio in Romano Imperio aliud concluderetur, ac ordinaretur.

Quæ cum ita ſint,nobiſquè, à ſępedicto Venerabili Capitulo Strasburgi non ſolum deſtinatum, ac concluſum quindecim annorum terminum; ſed etiam ſeptem vltra prolongatorum vigeſimo ſecundo Februarij annorum, elapſum fuerit iudicatum, intereamquè noſtri dilecti filij Archiducis Leopoldi Vvilhelmo DD. ad noſtri dilecti fratris Archiducis Leopoldi DD. factam ordinariam reſignationem ad Epiſcopum ibidem electæ,acceptatæ, ac confirmatæ fuerint;nihilominus tamen Palatinum Præſidentis Decanatus Strasburgenſis titulo vti contra publica mandata, & ad id nullo habente iure,à ſuis illi adſcribi. quare Decani,& Capitulares obſequentiſſimè rogantes,ac flagitantes, placeret,ſæpius dictum Cæſaris Rudolphi ſub dato quinto Auguſti anno milleſimo ſexcenteſimo ſecũdo publicatum mandatum contra Tuas DD. tanquam Præſidẽtem Straſburgenſem renouare,ac confirmare.

Quandoquidem igitur hanc Venerabilis Capituli petitionem vna cum alijs in noſtra Cæſarea repertis regiſtratura ſumma cum diligentia perpendere, reuidere, ac poſtea nobis referre permiſerimus,iuri,iuſtitięquè conforme, ac conſentaneum viſum eſt,talia mandata clementiſſimè renouare, ac confirmare.

Quare mandamus poteſtate Cæſarea Romana T. Palatini dilectionibus,tanquam prolato,vel quaſi Præſidenti Decanatus Strasburgenſis,& vobis,ſub pęna noſtri, Romaniq. Imperij æſtimationis ſerio,& ſtrictè,& volumus,vt T. DD. & vos proximo poſt harum præſentationem,abſquè vlteriori mora,controuerſia,fuga,vel quocunquè alio modo, aut prætextu fieri poſſet,ſæpius dictis Cæſaris Rodulphi DD.anno 1587.& 1600.poſtmodum anno 1602.ſecundo Auguſti, publicatis per Euentualia edicta reiteratis actualem paritionem, noſtro quoque renouato mandato in omnibus punctis clauſulis, & articulis,integra reſtitutione, omniquè reſtauratione, omnes illius ante hac,vel hactenus, ante, &

poſt

post factam ad interim Hagennavvensem concordiam, Archifundationi, Decano, totiquè Capitulo occupati, ablati, trásportati, vel etiam T. DD. & vobis præseruati plenæ, ac totaliter satisfaciāt, illicitum, & solum ad maiorem discordiam, & seditionem attentatum Præsidentis titulum, vel alia proprio placito Ecclesiastica attributa prædicata omnino abstineant, nominando, vel alios Canonicos instrudendo (quod in se ipso quidem vanum, ac inualidum) planè desistant. Præsertim verò vobis Consulibus, totiquè Senatui Strasburgensi, vt vos dictam Fratrum uillam, & alias adiacentes domos, redditus, ac decimas, in vrbe, vel extra vrbem in quacunquè vestra iurisdictione, dicto Decano, ac Capitulo absquè vlla detentione, vel negatione liberè concedatis, pagum Lamparthaim nulli alij, nisi Venerabili Capitulo, eiusdemquè electo, ac confirmato Episcopo nostris scilicet dilecti filij DD. obedientiam facere curatis annuos census, redditus, decimas, & alia quę superioribus debentur, persoluere, tribuere, non obstetis, nec vos, neque T. Palatini DD. hoc in negotio molestos, aut inobedientes perhibeatis. vel si contra nostram spem, paritio intra triginta sex dies non fieret, quas T. DD. & vobis primo post harum insinuationem incipiendo duodecim pro primo, duodecim pro secundo, & duodecim pro tertio peremptorio, & vltimo iudiciali die ponimus, vel si illo die iudicialis dies non foret, proximo sequenti fide dignos testes productis omnes dein in sua appositione hæ-rentes, nobisquè à Venerabili Capitulo nominati, ac specificati, personaliter, aut per aduocatum in nostra Cæsarea Curia, vbi illo tempore esse poterit, appareant, ad videndum, audiendum, se in constitutam Saeri Romani Imperij pœnam cecidisse, iure ac iudiciali sententia declarandum, proferendum, cum executione deinde nullo habito respectu procedendum, vt iustum est. Hoc volumus, & mandamus strictè, si T. D. D. & vos venietis, & ad sistendum iudicio, benè, sin autem, nihilominus T. DD. & vestri absentiæ, ac inualidæ protestationis non ducetur

ratio-

ratio, ſed ad difficultatis Decani, ac Venerabilis Capituli ſollicitationem procedetur, & agetur, vt ſecundum iuriſdictionis ordinem decet, ac conuenit. vndè vos diſponere ſcietis. Datæ in noſtra Ciuitate Viennæ decimo Aprilis, anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo; Romani Imperij octauo Vngarici nono; Bohemici decimo. Ferdinandus. Locus Sigilli. V. T. Petrus Hencus de Stralendorff. Ad mandatum Sacrę Cęſareæ Maieſtatis proprium M. Arnoldinus de Elorſtain, &c.





FER-

FERDINANDVS, &c.

Copia Mandati Cæsaris Hamburgo ciuitati, vt Catholicos in suo exercitio non impediant.

Dilecti Fideles, &c. Memineritis, nos diuersis vicibus, præcipue sub dato duodecimo Septembris anno millesimo sexcentesimo vigesimo secundo, voluisse, vobisq. mandasse, non solum longo admodum iam tempore, in nostram, ac Romani Imperij vrbem Hamburgi, subdolè introductas, ac diuersas repertas sectas, quatenus paci Religionis de anno 1555. in qua duo exercitia, veluti Catholicæ Religionis, & Augustanæ Confessionis solummodo conceduntur, omninò aduersetur, absque mora à vobis esse dimittendas, ac prohibendas, ac nullum aliud exercitium, nisi antiquissimæ Religionis, ac incorruptæ Augustanæ Confessionis, eo modo, quo an. 1530. sub nostro Prædecessore Carolo, beatæ memoriæ fuit traditum, ac acceptatum, in quo pax Religionis etiã solum est fundata, siue apertè, siuè priuatim vlterius nõ esse patiendum, nec concedendum; sed etiam in dicta ciuitate Hamburgi omnes, ac singulos Catholicos inhabitatores ciues, ac artifices, eiusdẽq. Religionis homines, externos quoq. mercatores, conformiter paci Religionis, sub præcepto amissionis Cæsareæ nostræ gratiæ, atq. illius in nostra, supra venerandi prædecessoris cognati nostri, ac Patris Cæsaris Rudolphi Secundi fęlicis memoriæ, in communi omnibus Catholicis mercatoribus, ac artificibus Hamburgi, ad hunc finem, vt exercitiũ Catholicæ Religionis, nemine prorsus impediẽte, administrare, & cohabitare, possint, executas Cæsareas literas defensorias, facta Cæsarea confirmatione impositę pę næ, liberos in suo exercitio, quod habent, vel in futurum habere poterunt, vti etiam in ipsorum Religione, fide nequaquam impediant, molestent, fusius nostris litteris declarantibus.

Et vti omni ex parte conuenisset, ac decuisset nostro Clementissimo mandato, ratione tã Imperij legum; quam etiã pacis Religionis, obedientissime obsequi, ac aures facillimas præbere.

Ita nos nullius alterius Clementissimę spei fuissemus, vos iuxta certissimam abnegationem, ac demissionem dictarũ

in Sa-

in Sacro Romano Imperio prohibitarum sectarum, Catholicos Hamburgi in suo approbato, ac in pace Religionis cōcesso exercitio, quatenus priuatim insuper factitarint, nunquam impedituros.

Habemus tamen à fide dignis, non absq. summo nostro mœrore, vos post resciitum, ac recognitum Catholicæ Religionis exercitium minis maximis interdixisse; prohibuisseque, cum liceat, aliæ sectæ præcipuè Caluini ex Anglia dogma, (quod contra expressas Imperij leges) quin minus etiam Iudęis publica Synagoga, his amore commerciorum, illis ratione annuæ pensionis, concedantur.

Cum igitur non reperiamus, nec videamus, qua de causa, vos Catholicis mercatoribus, suum exercitium in Romano Imperio iuxta Augustanam Confessionem concessum, impedire, vel denegare queatis Vnde mandamus, clementissimè, ac seriò, vt vos ratione dictarum causarum, sub certissima, ac non emanante, nostræq. supra Cæsaris Rudolphi expeditas literas defensorias, confirmationi inserta pœna, Catholicos Hamburgi mercatores, artifices, eiusdemque gegeneris homines, in illorum exercitio, quod vel habent, vel in futurum habere poterint, vti, etiam in illorum antiquissima Catholica Religione, ac fide, cum omnibus illorum cęremonijs, nulla in parte impediatis, molestetis, sed liberos sua absquè molestia exercere permittatis. Ita facturos speramus, ac nos cum Cęsarea gratia erga vos propensi manemus Datæ Viennæ 28. Iulij anno 1627.





Sua

SVA Romana Cæſarea etiam Hungariæ, & Bohemiæ Regia Maieſtas, Dominus Noſter Clementiſſimus Clementiſſimè percepit, qualiter Sereniſſimus, & Illuſtriſſimus Princeps, Dominus Auguſtus Palatinus Rheni, &c. tam pro ſe, quam pro ſuo fratre iuniore, Sereniſſimo quoque, ac Illuſtriſſimo Principe Ioanne Friderico Palatino Rheni, &c. apud Suam Maieſtatem in ſcriptis inſinuauerit, contra seniorem Dominum fratrem Sereniſſimum Principem Dominum Vvolffangum Vvilhelmum Palatinum Rheni, &c. ob inceptam in amborum iuniorum fratrum hæreditarijs territorijs reformationem vehementisſimè cum ſumma humilitate, tam oretenus, quam in ſcriptis conqueſtus in altam, ac profundam duci deliberationē clementisſimè ordinarent.

Copia Cæſareæ determinationis cō tra Palatinum Auguſtum & Ioannem Fridericum Germanos ratione factæ, & attentatæ, de domino fratre Vvolffango Vvilhelmo Palatino in ipſorum hæreditarijs territorijs, reformationis Religionis,

Quamuis de cætero Sua Maieſtas, præfatis ambobus Dominis Germanis in omnibus occaſionibus gratificari clementisſimè, & quam maxime ſit propenſa; attamen ex iſtis, de Domino Palatino Auguſto in originali productis, inter Illuſtrisſimos tres Dominos germanos 17. Iulij anno 1615. erectis, & factis fraternis concordijs, tam per ipſos Dominos iuniores germanos, quam per illorum ſubditos completis, acceptatis, approbatiſque reuerſibus; ſatis manifeſtè apparet, Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo tanquam ſeniori fratri, & ſoli imperanti Principi, in dictorum iuniorum amborum fratrum deſignatis territorijs, Ducalem, Principalem ſuperioritatem, tam ſtatuta, quam eccleſiaſtica mandata promulganda, fuiſſe reſeruatam, etiam abſque ſupradicta iſtorum territoriorum conſignatione; nihilominus talia Principatui, Neoburgenſi ſint incorporata, & ſic Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo Illuſtriſsimo, &c. Celſitudini, &c. propria, & quatenus Imperanti Principi, gubernanda. prout in præfata 17. Iulij anno 1615. concordata, & demum de ipſis ambobus Dominis iunioribus germanis totaliter exequuta fidei ſponſione, expreſsè, & prorſus ingenue ſe obligarunt, ſpoponderuntque nec ſe, nec vllum amore ipſorum ſuo proprio ſeniori fratri Dño Vvolſango Vvilhelmo in

Principatu Neoburgenſi, ob Ducalem, atquè Principalem inibi ſuperioritatem; omniaque eidem ſpectantia, vel ob alias iurisdictiones hæreditates, redditus, & quomodocunque tandem nuncupari poſſint, reluctaturos, vel reſiſtere conceſſuros. inſuper in cçteris Principatui Neoburgenſi incorporatis territorijs, illis verò deſignatis, & conceſſis, ratione præfatæPrincipalis ſuperioritatis ſtatutorum, appellationum, cenſuum, & tandem impoſitionum tribuendarum pecuniarum, omniumque aliorum ſibi non reſeruatorum, minimum impedimentum non illaturos.

Quin vltra ipſi in amborum iuniorum Dominorum germanorum conſignatis territorijs degentes, & habitantes ſubditi tempore conſignationis, in quo omnium trium (ſicut fusè fraterna concordia explicat) approbatione germanorum antea concordata, poſtmodum in calamum dictato, & executo reuerſu, prorſus clarè ſe obſtrinxerunt etiam optimè conſcij, habita quoquè alta rei deliberatione (vt verba formalia ſonant) libera in minimo non coacta voluntate, & animo, etiam particulari tradito conſenſu, & iuſſu ſui clementiſſimi Principis, & Domini Palatini Auguſti, proloquuti promiſerunt, ac ſpoponderunt, quod poſt factum, & præſtitum quoque ſuo Domino Domino Palatino Auguſto iuramentum nihilominus in futurum, vti hactenus, ſupra nuncupato ſuo clementiſſimo Principi, & Domino Palatino Vvolffango Vvilhelmo, ſuiſque Celſitudinis, &c.virilibus hæredibus, pro ſolo, & vnico imperante Domino, & Principe Neoburgenſis Principatus, cuius membra, & ſubditi exiſtant, agnituros, & profeſſuros, non minus illos, ſuoſque hæredes omnibus, & ſingulis Principatus Neoburgenſis ordinationibus, & mandatis, Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, eccleſiarum, ſcholarum, ſuperattenentium ſtatutis, ſiue iam ordinatis, vel in futurum ordinandis, atquè in nomine ſupradicti Principis Palatini Vvolffangi Vvilhelmi, quatenus Principis imperantis, & nomine Palatini Au-

guſti

gusti, quatenus Domini ipsorum hæreditarij, publicandis firmiter constanter obsecundaturus, & sub cautione pœnarum talibus mandatis, & ordinationibus insertarum, sedulos obseruaturos: prout etiam litium appellationes, in nullo alio loco, quam in sua Illustrissimæ, &c. Celsitudinis, &c. Neoburgica vrbe, eiusdemquè consilijs fieri, sicut etiam omnes matrimonij lites prorsus nullibi, nisi in sæpedicti Palatini Vvolffangi Vvilhelmi, de ordinato Consistorio appellari, cognosci, atquè exequi debeant, tantum diligentissimè, quantum debitè prospecturos.

Et licet ratione publicationis Nomine Domini Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi, quatenus Domini imperantis, & Domini Palatini Augusti, &c. mentio fiat, nihilominus tamen, si fortè ambo iuniores germani ad eandem consentire nollent, Domino Palatino Vvolffgango. Vvilhelmo Illustrissimæ, &c. Celsitudini cum eadem procedere erit concessum, quia sine hoc, Dominus solum imperans esse non posset. quod verò in facta fraterna concordia fidei sponsione, atque reuersu exsprefsè dispositum, & de omni parte agnitum approbatum, & acceptatum fuit, imò Dominus Palatinus Augustus in sua Cæsareæ Maiestati porrecta supplicatione ipse est confessus, quod paragraphus in fidei sponsione de dato 17. Julij anno 1615. declaret omnia ratione mandatorum, statutorum, & ordinationum, tam in Ecclesiasticis, quam sæcularibus rebus, in amborum fratrum assignatis territorijs, ita obseruentur, quomodo inter Dominum Patrem, Dominum Palatinum Philippum Ludouicum, & eius fratrem iuniorem ratione assignatorum territoriorum fuerunt obseruata, ex ipsorum quoque facta concordia, quæ inter Dominum Patrem, & eius iuniorem Dominum fratrem anno 1581. esse sufficienter declarandum, prout eadem concordia per Dominum Palatinum Augustum in modum extractus, debito couuenienti passu producta fuit. Quæ concordia simili modo declarat, quod si frater iunior ad mandata dissentiret, vel concordari nollet, nihilominus Dux Philippus Ludouicus proinde ac Dominus imperans potesta-

tem habuerit,conclusionem, decisionem edicere, & quanto minus frater ipsius hac in re impedire nequiuerit, tanto minus etiam Dominum Palatinum Vvolffgangum Vvilhelmum sui iuniores Domini fratres licet nolentes, impedire, atq. obstare poterint.

Et quamuis ambo Domini fratres in paternum testamentum se fundent, attamen de illis ipsis approbata, acceptata, insuper proprio sigillo affirmata fraterna concordia (sepositis totaliter istis, quod Dominus Vvolffgangus Vvilhelmus in testamentum consenserit.) aliter insinuat. Itaq. purè, absquè vlla disputatione, exceptione, aufugio, vel quomodo nomen habere poterit, de tribus germanis, vt decet, Principes, sincerè, incorruptè complenda, obseruanda remanebunt.

Et cum sæpedicta fraterna concordia expresè, ac clarè satis explicet, quod seniori Domino fratri, Domino Palatino Vvolffgango Vvilhelmo, Ducalis, atquè Principalis Superioritas, in sepius dictis, assignatisquè territorijs sicut statuta in Ecclesiasticis, & sæcularibus rebus ponere sine vlla præfinitione certi alicuius temporis fuerit reseruata, imò expresè conclusum, quod Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus non solum iam, sed etiam in futurum in Ecclesiasticis, & sęcularibus rebus statuta ponere, atquè instituere possit; & sicuti Augustanæ Confessioni addictis sęcularibus Principibus, & Statibus, potestate Ducali, & Principali superioritate, & illesa Romani Imperij Religionis pace, Augustanam Confessionem in suis Principatibus, & Prouincijs (etiam si antea Catholici extiterint, & postea ad Lutheranismum peruenerint) commodo, & apto ipsis tempore introducere concessum; ita etiam ex hoc fundamento, Catholico Principi, Catholicam Religionem in prouincias, in quibus solus Dominus gubernans existit (prout ambo iuniores Domini fratres, in suis hæreditarijs territorijs, sicut etiam inibi degentes subditi, & inhabitatores, Dominum Vvolffgangum Vvilhelmum Palatinum pro solo imperante Principe, explicantibus, & sic declarantibus sæpenominatis fraternis

fidei

fidei ſponſionibus, reuerſibus, agnouerunt) quando, & quocunquè tempore illi placet, introducere nullo modo prohibitum, ſed quoquè conceſſum manet. Inſuper Domino Vvolffgango Vvilhelmo in iſtis iunioribus Dominis germanis aſſignatis territorijs inſtitutio Religionis non ſolum eſt conceſſa, ſed etiam conſtitutio Religionis, & omne, quod illi annexum, ſicut etiam iam, & in futurum ſtatuta ponere, per expreſſum eſſe reſeruatum.

Itaquè cum ex iſtis omnibus apertè manifeſtum ſit, quod Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus in amborum iuniorum Dominorum fratrum aſſignatis territorijs ſolus Dominus, & Princeps imperans exiſtat, illiquè Ducalis, & Principalis ſuperioritas clarè, & purè ſit reſeruata, atque vnicuique ſæculari, iubente Religionis pace, Principi ſuo ex officio, inſtitutio Religionis, Eccleſiarum ordines, atque ceremoniæ, omne que illi annexum conueniat. vnde Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus cum recuſata Religionis reformatione illud attentabat, quod ſæpe nuncupata fraterna concordia, atq. reuerſus, ſicut etiam reſeruata Ducalis ſuperioritas, ex qua inſtitutio Religionis immediatè dependet, & Sacri Romani Imperij pax Religionis, concedit, & admittit.

Enimuerò, quia ſuæ Romanæ Cæſareæ Maieſtati, virtute iuratæ eorundem Capitulationis, ex incumbente Cæſareo officio prædictam Religionis pacem manutenere incumbat, & quatenus Auguſtanæ Confeſſioni addicti Electores, & Status contra Religionis pacem diſcommodari, vel difficultari, nec poſſint, nec valeant, ita etiam è contra (ex identitate rationis, & ne tam ſalutaris pax, & conſtitutio claudicet) iuſto conſentaneum, ne quoquè Catholici Electores, & Principes turbentur, vel grauentur, præſertim cum pax Religionis, expreſſiſsimè plus nimio id explicet.

Verum enimuerò Ioanni Friderico Palatino, & Domino

no Palatino Augusto ratione factæ profundæ ; & summæ sponsionis (cum omni condonatione ob lęsam sæpius nominatam fraternam concordiam) debitam satisfactionem præstare omni ex parte deceat, & quatenus quoque tam puræ, & claræ translationes, & pacta in iure nullam dispositionem admittant, verum paratam executionem sub se habeant.

Qua de causa sua Cæsarea Maiestas istius clementissimæ sunt confidentiæ etiam ad hoc admonitos volunt, vt in hoc negotio se dirigere, & quieti se tradere, permittant, ac velint. rursus cum ista omnia sub fundamentis, quæ de Domino Palatino Augusto pro se, & pro suo iuniore fratre sunt producta, & allegata; fundata reperiantur, ideo Sua Sacra Cæsarea Maiestas vnica communicatione opus esse minimè opinatur.

Cæterum quoad Serenissimam, atquè Illustrissimam Principessam Dominam Dorotheam Mariam Palatinam Rheni pronatam Ducissam de Vvrttenberg ratione eorundem in Hippolstain consitorum bonorum attinet, cum ipsa sua ex parte se non insinuarit, excepto quod Dominus Palatinus Augustus, quamuis absquè vllo de antedicta domina accepto mandato, obsequentissimè earundem causa intimauit. et insuper quoquè sola vsufructuaria, & post mortem Domino Palatino Ioanni Friderico (testantibus sæpedictis documentis) appertinentia sint, & ad eiusdem bona adscribenda. In quibus vero bonis Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus, Ducalem, ac Principalem superioritatem expresè sibi reseruauit, prout quoquè inter sæpius dictum Dominum Palatinum Philippum Ludouicum, nuncupatorum Dominorum trium germanorum, venerandum Patrem, & præfatam Dominam Viduam anno 1604. facta concordia, Dominus Palatinus Philippus Ludouicus, tanquam Neoburgensis Principatus existens imperans Dominus, (cuius vices Dominns Palatinus Vvolffgangus. Vvilhelmus iam representat) in dicta concordia omnia iurisdictionalia in ecclesias, scholas, & simi-

ſimilia pure voluit ſibi quoquè reſeruata. Sua Cæſarea Maieſtas ita conſtitutis rebus, etiam in ante pronunciata determinatione ratione huius puncti clementiſſimè maneri vult. Quæ omnia illis in Cæſarea gratia, quæ ambobus Dominis Palatinis quam maximè eſt affecta, ratificari, & intimare clementiſſimè voluit, & iuſſit. Datum Pragæ vigeſimo ſecundo Decembris. 1627.





Sereniſſime Elector, Illuſtriſſime Princeps
Amice Dilecte.

Copia Literarum S. C.M. ad Electorē Ducē Saxoniæ, ne ob narratas cauſas poſtulationis Magdeburgenſium cōſentiat.

RElatum eſt nobis à fide digniſſimis, Capitulares Archiepiſcopatus Magdeburgenſis, non diù abhinc Capitularem Conuentum egiſſe, eiuſquè concluſionis fore. V. DD. filium Auguſtum iuniorem DD. quem duobus circiter ab hinc annis, pro coadiutore poſtularunt, iam pro illorum Capite, & Eccleſiæ Magdeburgenſis Archiepiſcopo poſtulaturos, ad cuius rei effectum, Commiſſionem ad V.D.D. adinſinuandam hanc poſtulationem, earundemq. ad hanc conſenſum ſollicitandum, expedituros.

Vti verò V.D.D. ſuiſq. omnibus ex ſincero Cæſareo affectu omne bonum, non minus eorum inclytæ familiæ fęlicē ſucceſſum ſemper optauerimus, ac deſiderauimus.

Ita non dubitandum tenemus V. DD. vt illorum actiones ad hunc vſq. diem clarè manifeſtauerunt, nullum priuatum intereſſe publico præpoſituram.

Quo facto nos non omittemus, omne illud, quod hac in re nobis ſtudij fuit accuratiſſimæ, V. DD. in Germanica fideliſſima fide, qua in ſimilibus Romanum Imperium tangentibus caſibus, præſertim erga V. D.D. vti ſolemus, clementisſimè patefacere.

Quandoquidem igitur noſtro Cęſareo officio conformiter perpenderimus, non ſolum ea, quæ fundationum cauſa à multis iam annis Electores Eccleſiaſtici ac Principes fuerunt conqueſti; verùm etiam illa, quæ hanc ob rem in Electorali Collegio de Mulhauſen nuper ſunt deliberata, mota, ac concluſa, nos etiam ab illo toto Electorali Collegio enixè fuiſſe rogatos, vt prouidere vellemus, quatenus illa tam ſæpè à Statibus introducta, & incuſata grauamina, iuxta tenorem Cōſtitutionum Imperialium, & tam Religionis, quam profanæ pacis diſcuterentur, ac deciderentur.

Inter quæ grauamina, Rex N. Saxonicæ fundationis, quæ Catholicis poſt concordiam Paſſauienſem ſunt detractæ, exi

ſtunt

ſtunt principalia, ac præcipua.

Vnde V.DD.prudentiſſimè decernere poterit talem decisionem, ſi ſe cum dicto Archiepiſcopatu immiſceat, taliq. poſtulationi conſenſiat, totum opus deſtructuram, non minus apud omnes diuerſas cogitationes fore pcipiēdas, quaſi contra ſua hactenus habita prudentisſima, & grauisſima conſilia, ipſorummet opinioni faueret, qui in pace Religionis in periculoſisſimam diſputationē trahere non erubuere.

Secundo V.DD.plus nimio palam eſt propter hunc ipsū Archiepiſcopatum res iudiciales, ob occluſam viſitationem Cameræ Spirenſis, non abſq. damno totius Regni circumuentas, & detentas fuiſſe, vnde facillimè colligere, & cognoſcere poterit, per talem poſtulationem (ſine qua alias fortasſis per deciſionem grauaminum, cum nunc res poſtulāt dictus ſecluſus iuſtitię curſus facilius aperiri poſſet) omnia non ſolum in ſuis controuerſijs permanſura, verum multò magis fore exagitanda.

Cum etiam circa tertium non ſimus omnino certiores facti, in quantum ſe eligentes, & poſtulantes, præteritæ benè puniendæ rebellionis, ipſorumq. exiſtimati adminiſtratoris in nulla parte defendendarum actionum participes fuerint, rurſus, an illis ex hoc capite (relictis alijs defectibus) talis electio, aut poſtulatiò conuenerit, quatenus primum recenter dictum ſuum adminiſtratorē, pro illorum capite agnouerint, illuſq. inſignia in proximis ipſorum. calendarijs publicè præfigi curauerint.

Quanto V. DD. vlterius habebit ad ponderandum, & benè ſingulariter ad aduertendum; nobis ad defendendam illorum prouinciam, non paruam pecuniæ ſummam fuiſſe expendendam, qualem iure meritisſimo, & omnium Electorum voto de posſidentibus eſſe repetendam, quare ita conſtitutis rebus donec tota ſumma reſtituatur, electus quis quis eſſe poterit, de prænominati Archiepiſcopatus prouincijs nullos redditus expectandos habebit. Vnde iterum opinamur hac ipſa dei cauſa V. D.D. eo minus cauſari, tali poſtulationi conſenſiendi; quæ omnia in aperta clementisſima ſincerisſima fide ad meliorem V.DD. declarare decre-

 uimus

uimus,eiusdem omninò clementisſimæ;ſincerisſimæ confidentiæ manentes V.DD.ad auertēdas ſupradictas cōtrouerſias,& alias inconuenientias,quæ tantum ad impediendam diù deſideratam,ſummè neceſſarijsſimam pacem eſſent, ita negotia, de quibus si certior fieret, de ſeipſa recuſaturam,& amore patriæ priuatum intereſſe ſepoſituram , quo facto facilitabit ſuas, & futuras alioquin ſatis difficiles actiones, ac ſuis,inclitæquè familiæ famam,ac laudes pariēt immortales;de cętero V.D.D. &c.





FERDINANDVS SECVNDVS.

Copia Inhibitionis ad Pseudocapitulares Magdeburgenses, vt proposita postulatione abstineas, sub dato 11. Februarij anno 1628.

Vobis declaramus certiores de fide dignissimis nos esse factos, quod vos attentare non erubueritis, Capitulare Conuentum vigesimotertio elapsi mensis Ianuarij ibidem Magdeburgi instituere, ac celebrare, vbi vos conclusisse, popostulationem Archiepiscopi Ecclesiæ Magdeburgensis, absq. nostro præscitu destinare, eaq. de causa commissionem ad Electorem Ducem Saxoniæ ablegare, eidem similem postulationem insinuare, consensumq. sollicitare proposuisse.

Et vti vestrum propositum cum magna admiratione percipientes, ita etiam summa nostra molestia suscepimus, quatenus etiam vobis ad defendendum difficillimum cadet, præsertim cum talem postulationem contra nostram, veluti Cæsaris, & Dñi vestri voluntatem in opus dirigere cogitetis, totoq. Romano Imperio ad vlteriores tumultus, & motus, qui infallibiliter, & necessario hinc prouenient, causam dare velitis, cum tamen ante omnia (relictis alijs) considerare, & alto perpendere animo debuissetis, nobis, ad defendendum vestras prouincias, & ad aduertendam nostri, totiusq. Romani Imperij deuastationem, maximam pecuniarum summam fuisse persolutam, quam iure meritissimo, ac omnium Electorum communi voto, & calculo de possidentibus repetere, & exposcere decreuimus. Attamē quod plus est audimus insuper partem vestram, præteritæ rebellionis, illicitarumq. vestri existimati administratoris actionum in minimo non defendendarum participem fuisse, vt nos his, & alijs de causis, talem propositam, particulariter absq. nostro præscitu postulationem concedere, ac annuere vlla ex parte cogitemus.

Vnde vobis seriò, & strictè mandamus, ac iniungimus, vt in hac re, nullo modo procedere, sed omnibus futuris Cōuentibus, & consultationibus, quatenus electionem, & postulationem instituere arbitremini, vsq. ad nostram clementissimam determinationem, ac ordinationem omnino abstineatis, aut in contrariam partem, vestrum, de quo vos clemētissimè admonemus, damnum non accersetis. Sic iubet, vult, & mandat nostra clementissima voluntas, &c.

NOS FERDINANDVS SECVNDVS.

Copia Reiteratæ patentæ ratione reformationis Religionis assignatorũ Palatino Augusto pagorum, ac subditorum.

OMnibus NN.& ſingulis,Prouincialibus,Vaſallis,Officialibus,Præfectis, Quæſtoribus, Conſulibus,Conſultoribus,ciuibus, & in communi omnibus ſubditis, ac incolis,iſtarum iuriſdictionum,ac locorum Sulzbach,Flos, Vohenſtraus,BercKſtain, & Vvinden,conſitarumq. in illis vrbium,qui virtute fraternæ,anno 1615.factæ concordiæ, inter Sereniſſimum,Illuſtriſſimum DD.Vvolffgangum Vvilhelmum Palatinum Rheni,Bauariæ Ducem Comitem in Veldenz,& Sponhaim noſtrum dilectum cognatum, ac affinem,Principem,&c. DD. ac eius fratrem Auguſtum DD. quibus dicti pagi,& territoria ſunt aſſignata,ac tradita, cuiuſcunq.dignitatis,conditionis ſint, quibus noſtræ Cæſareæ litteræ,vel fide dignæ copiæ præſentatæ fuerint,noſtram Cæſaream gratiam,ac ſalutem,illiſquè dicimus, quatenus meminerit,poſtquam ratione prædictæ fraternæ concordiæ,nominati,ac alij in concordia ſpecificati pagi memorato medio fratri Palatino Auguſto DD. ea conditione fuerunt traditi,vt nihilominus Sereniſſimi Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi D D.eiuſdemq.viriles hæredes etiam in iſtis traditis territorijs,ſolus Dominus gubernans maneat,etiam illi non minus alijs S.DD. ſubditis omnibus legibus, ac mandatis, ſiue ſæcularibus,ſiue Eccleſiaſticis,Neoburgenſibus,vel etiã eccleſiarum,ſcholarum, ſuperattendentium Politiarum prouinciarum,& aliarum rerũ ordinationibus, vel publicatis, vel in futurum publicandis, obſequentiſſimè obediant, ac exequantur,appellandi negotiorum cauſa ſi forent, ad nullam aliam iuſtitiam,niſi ſua Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi dilectionis ſe conferant , exitum, ac ſollicitationem ibi opitulentur.inſuper ſi prouinciarum contributiones concluderentur,ac promulgarentur ; vt illi alijs Neoburgenſis Principatus ſtatibus ſe conformes auxiliando, contribuendo,gerant,ac monſtrent,omniaq.compleant,quæ in concordia concluſa,ac tractata fuere, ſibiquè Suæ Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi dilectioni reſeruauere, quæ omnia Palatini Auguſti DD.ratione illorum expeditus reuerſus, Fuſius

decla-

declarat,in quo illi,sub cautione pęnarum talibus mandatis, ac ordinationibus insertarum;imò proprio iuramento, quo Palatini Vvolffgangi Vvilhelmi.DD.tanquam illorum Prin cipi sunt obstricti,sub perditione omnium bonorum, tam mobilium,quam immobilium,præsentium, & futurorum, nil excepto formiter constanter obseruaturos spopondere

Illi vero in omnibus occasionibus pręcipuè in persoluẽdis annuis censibus, ac decimis omnino morosi,ac cõtrarij,vti etiam expresse supradictæ factæ fraternæ concordiæ, illorumque hac de causa expedito reuersui aduersetur,erga sæpius memoratam suam Palatini Vvolffgangi Vilhelmi dilectionem tanquam ipsorum Principis, inobedientesquè existere.

Quibus omnibus ad nos perlatis, sub dato Viennæ, octauo Martij,anni millesimi sexcentesimi vigesimi septimi,cũ male egisse clementissimè videremus, & illorum Palatini, Vvolffangi Vvilhelmi DD.reseruata iuramenta traditusq. reuersus,ac facta concordia, longè aliter insinuent, ac doceant,per nostram publicè promulgatam Cæsaream patentam Romana Cæsarea potestate, ac sub quinquaginta ponderum auri pęna,ac rursus sub cautione particularis Banni, illorum reuersui inserti,clementissimè serio,& strictè man dauimus,ac adhortati sumus,vt se in persoluẽdis,ac deponẽ dis istis censibus,ac debitis Palatini Vuolffangi Vvilhelmi. D.D.reseruatis,ac tanquam fratri seniori prouinciarumquè Principi appertinentibus,ac proprijs nullo modo contrarios,aut inobedientes exibeant,nec se de præstanda obligatione seducere permittant,sed suæ dilectioni,illiusquè hæredibus,quod alioquin debent in omnibus obediant, illasquè pro illorum vero Domino, ac Principe agnoscant, ac honoribus afficiant,eiusdem mandatis,vel prohibitionibus iu bente reuersu, ac facta supradicta concordia, siue sęcularibus, siue Ecclesiasticis obsequentissimè obsecundent;ac in omnibus ita se exibeant,vt fideles inhabitatores, vassallos, & subditos,erga verum Principem; ac Dominum gerere, ac se monstrare docet,ac conuenit,nec in nullo se opponãt, omnia declarante,ac explicante nostro Cæsareo publicato, ac promulgato diplomate. Cum

Cum igitur adhuc noſtra clementiſſima intentio, voluntas, ac mandatum ſit, vt debito modo ſuo Palatini Vvolffangi Vvilhelmi dilectioni obtemperent, ac ſe ut obedientes ſubditos conuenit, erga ſuum verum Dominum, ac Principem promptos, ac ſedulos exibeant.

Erudimur tamen partem illorum, cum non diù ab hinc ſua Palatini Vvolffangi Vvilhelmi dilectio ratione ſibi reſeruati Prioratus, Catholicam, & Apoſtolicam Religionem introducere conaretur; totam contrariam, ac obſtantem ſe oſtendiſſe, variaſquè oppoſitiones attentare non erubuiſſe, cum tamen ſalutifera pax Religionis, quantum ſe ſubditi ſubmittere debeant, clare, ac manifeſtè doceat, ac declaret, præſentim cum inſuper habeamus, ſuam Palatini Vvolfſgangi Vvilhelmi dilectionem illi deſiderato modo obedire nolentibus, libertatem emigrãdi, virtute pacis Religionis propoſuiſſe, ac conceſſuram declaraſſe.

Quare ſupradictam noſtram Patentam cum omni ſua intentione in poteſtate Romana Cæſarea, ac pœna illis inſerta repetimus, clementiſſimè volentes, ac mandantes, vt illi noſtræ Cæſareæ patentę ad nutum obediant, ac obtemperent, omnibus Palatini Vvolffgangi Vilhelmi dilectionis, tã ſæcularibus, quam Eccleſiaſticis legibus, ac mandatis debito modo obſecundent, ſeq. erga ſuam dilectionem, vt docet, ac cõuenit fideles, ac ſinceros ſuo vero Capiti, ac Principi inhabitatores, beneuolè, ac obſequentes monſtrent, & in ſpecie in continuatione dictæ reformationis ita ſe accommodent, vt paci Religionis ſit conſentaneum, ac de cęteris Electorũ, ac Principum ſubditis factum.

Ita facturos, ac omnia ſub ſæpius dicta pœna exequuturos clementiſſimè, & certiſſimè ſperamus, quo facto adimpletur noſtrum velle, ac iubere. datæ Pragę 24. Aprilis an. 1628.



NOS

NOS FERDINANDVS SECVNDVS.

OMnibus,& singulis inhabitatoribus,vasallis, Officialibus,Quæstoribus,Præfectis,ciuibus,Consulibus,Cóſultoribus,in communi omnibus,& singulis incolis, & subditis istarum terrarum,ac iurisdictionum, HaidecK. Hilpolstain,Allesperg,& Gizzin, cunctisq. illis insitis ciuitatibus, villis,& pagis,qui ob factam fraternam concordiam, anno 1615. Serenissimi, ac Illustrissimi Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini Rheni Ducis Bauariæ Comitis in Veldenz,& Sponhaim,nostri dilecti cognati,affinis, & Principis,&c.DD.illarum fratri Ioanni Friderico D. D. deputati sunt,ac assignati,cuiuscunq.códitionis,status, aut dignitatis, nostras Cæsareas litteras vel copias quibus nos ipsi non minorem fidem ipso originali præstitimus, inspecturis, lecturis,vel legi audituris nostram Cæsaream gratiam,& omne bonum,damusq.illis ad percipiendum,&c.

Copia Patentem ad Palatinũ Ioannem Fridericũ rõe reformationis 24 April. anno 1628.

Licet plus nimio vobis constet ob factam fraternam, & stabiliendam meliorem concordiam, supradictos, & alios specificatos pagos,nominato iuniori fratri Palatino Ioanni Friderico,D.D.ista conditione fuisse resignatos, ac traditos, vt nihilominus Dominus Palatinus Vvolffgangus Vvilhelmus DD.eiusq.viriles hæredes in suprema narratos,assignatos,ac traditos locos, gubernare, ac regere veluti Prior Dominus,ac Princeps,habeat,ac omni iure conueniat; quare vos non minus alijs suarum D.D.subditis,omnibus, & singulis Neoburgensis Principatus ordinibus,legibus, & mandatis,temporalibus,& spiritualibus,insuper ecclesiarum,scholarum,superattendentium,politiarum Generalibus, vel alijs ordinationibus,quomodo,vel qualiter ordinata,vel publicata esse poterint,vel imposterum ordinari possint obsequentissiè obsecundent,& pareant,omnes similiter appellationes vti antea à prima instantia, ad earundem ordinatam iustitiam portent,processum,ac determinationem ibidem, sollicitent. Insuper si prouinciales contributiones concluderentur,ac promulgarentur,vt vos alijs Prouinciarum Statibus conformes geratis, vdietæ Vvolffgangi Vvilhelmi Palatini DD.auxilio,& modo possibili non desitis,non secus agentes

nisi

nisi vti in concordia prolatum , ac conclusum fuit. Dominiquè Vuolffangi Vvilhelmi. DD. sibi ipsi, reseruauit, non minus etiam supradictorum Domini Ioannis Friderici Palatini DD.vt ista de causa expeditos reuersus fusius monstrabunt,ac declarabunt, in quibus omnia sub pœna,& amissione dictis mandatis,& ordinationibus inserta,vestra ipso iuramento erga sæpius dictam Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini, DD. quin vltra sub perditione vestrorum mobilium,& immobilium bonorum præsentiū, & futurorum,nil excepto firmos,& stabiles vos obsecundaturos,promittitis,ac spondetis.

Nos tamen non diù ab hinc certiores facti sumus, vos cū prænominatæ Domini Vvolffangi Vvilhelmi Palatini DD ratione reseruatæ sibi ipsis iurisdictionis Catholicam Religionem introducere statuisset,omninò contrarios se monstrasse,comminationemq.omnium oppositionum attentare ausos fuisse.

Quod cum in nulla parte defendere possitis, & vestra ipsa Domini Palatini Vvolffangi Vvilhelmi DD. iuramenta,& obligationes,etiam traditi ratione erectæ fraternæ con cordiæ reuersus longè aliud iubeant,ac insinuent; quinimo pax Religionis eiusq.in S. Romano Imperio obseruantia, quomodo in talibus casibus procedendum sit, & quantum se subditi submittere debeant,sole clarius monstrent, & indicent,præsertim cum rursus perceperimus,sæpè nuncupati Domini Vvolffgangi Vvilhelmi DD.vobis,desiderato mo do Catholicæ Religioni applicare nollentibus, libertatem emigrandi,virtute pacis Religionis concessisse.

Quæ cum ita se habeant,omnibus,& singulis tam in cōmuni , quam particulari, potestate nostræ Sacræ Cæsareæ Maiestatis,ac sub pœna quinquaginta ponderum auri , mediam partem pro nostra Cæsarea , alteram pro dicti Vvolffangi Vvilhelmi DD. infallibiliter persoluendi , prætetea sub cautione omnium earum singularium pœnarum vestris reuersibus insertarum strictè, ac serio mandamus, & volumus,vt non solum in persoluendis vestris censibus, & decimis; verum etiam in omnibus alijs casibus , quos D.

Vvol

Vvolffgangi Vvilhelmi Palatini DD. ſibi ipſis reſeruauit, præcipuè,& in ſpecie in continuanda Reformatione ita vos geratis,& accommodetis,vt Religionis paci ſit conforme, & conſentaneum, vt etiam de alijs ſubditis Electorum, & Principū factū eſt neutiquā,cōtrarios;nè dū pigros vos oſtē-datis,& monſtretis, nec à nullo ad præſtandam obedientiā vos detrahere, aut ſubducere permittatis. ſed ſuam DD. eiuſdemquè hæredes,quatenus eſtis obligati,& obſtricti,pro veſtro vero Domino, & Principe, cognoſcatis, honoretis, eiuſdemq. mandatis prohibitionibus ratione tam factæ con cordiæ,quam veſtris ipſis Reuerſibus eò adhortantibus,tam in temporalibus, quam in ſpiritualibus, obſecundetis, in omnibus quoque euentibus fideliſſimè aſſiſtatis, & ſuccurratis;& ita uos in cunctis habeatis, vt fideliſſimos inhabitatores, vaſallos,ac ſubditos erga ſuum Principem, & Dominum conuenit,& decet. De cętero caueatis in minimo aduerſari, ſi noſtram Cæſaream gratiam amatis, & propoſitas pœnas aufugere velitis. hoc volumus ſtrictè. Datæ Pragæ vigeſimo quarto Aprilis anno 1628.



Breuis enumeratio aliquorum negotiorum, quæ ſub Imperio Sacræ Cæſareç Maieſtatis Ferdinandi Secundi,&c. in puncto Reformationis Religionis in Cancellaria Imperij tractata ſunt,&c.ab anno 1620.vſq.ad 1629.

ANno 1626.vndecimo Iulij, Comes Ioannes de Naſſavv per literas Cæſareas fuit admonitus ratione inſtitutæ Reformationis in ſuis prouincijs.

Anno 1627.vltimo Auguſti, idem Comes Ioannes de Naſſavv, iterum fuit monitus, vt Reformationem Religionis in opus dirigeret.

Anno 1627.30.Octobris Sereniſſimo Electori Duci Bauariæ pro recepiſſe ad inſtantiam inceptæ Reformationis initium in Palatinatu ſuperiori, reſcriptum eſt, cum illa quantùm poſſibile progredi.

Anno 1626.nono Nouembris, Dominus de Marck Cômes, ſimiliter fuit admonitus Reformationem in ſuis dominijs,& prouincijs promouere.

Anno 1628. decimoquarto Ianuarij Dominus Epiſcopus Auguſtanus, eò fuit inſtructus, vt in omnibus pagis,qui Catholicis Regiminibus ſunt ſubiecti cum omnibus iuriſdictionibus, & iuramentis tam ratione officij Epiſcopalis, quam etiam ratione pacis Religionis Reformationem inſtituat.

Anno 1628.vigeſimo quarto Aprilis, Illuſtriſſimo Domino Vvolfgango Vvilhelmo Palatino contra ſuum fratrē Auguſtum iſta concluſa patenta in prædicto reformationis tranſmiſſa eſt.

In ſimili contra alium fratrem Dominum Fridericum Palatinum,&c.

Anno 1628. vigeſimo nono Maij, Generalis Teutonici Ordinis in primo Reformationis eò fuit informatus, vt in iſtis locis,ſuo nobiliſſimo Ordini appertinentibus,in quibus tam principalem,quam ordinariam iuriſdictionem habet, Reformationem declaratione pacis Religionis inſtituat, ac poſſit.

Anno 1628. vndecimo Auguſti, declarata eſt determina-

minatio ratione in precepto Catholicarum processionum, & ratione introductionis noui kalendarij.

Anno 1628. septimo Aprilis Serenissima Infanta, & Vvilhelmus de Baden sunt admoniti, Electori Triuerensi in Comitatu Sponhaimensi assistentiam præstare.

Anno 1628. vigesimo primo Februarij Domino Comiti Ioanni de Nassavv Cæsarea patenta de non emigrando ad tales locos, in quibus prohibitæ in S. Rom. Imperio doctrinę, ac exercitia docentur contra suos subditos, est transmissa.

Sub dato secundo Decembris an. 1627. ad instantiã Dñi Episcopi Augustani mandatum pœnale cum clausulã, contra Dominum Præpositum Elvvacensem fuit expeditum, vt Dominus Episcopus Augustanus Catholicum Parochũ pro ciuitate Aalem denominet.

Anno 1616. vigesimo septimo Nouembris simile mandatum fuit decretum cum clausula ad instantiam Episcopi Augustani contra Comitem Ludouicum Erhartum in Oëtingen, &c. possessionem, vel quasi monasterij Munchroth, specificata bona, cũ omni Ecclesiastica, & sęculari administratione, cum omnibus ablatis litteris, paratis pecunijs, argenteis, & ecclesiæ vasibus; cum omni emolumento à tẽpore destitutionis, restituere, ac in administrando monasterium Domino Episcopo Augustano non obsit, sed iure vtatur.

Anno 1623. vigesimo sexto Iunij ad instantiam Domini Episcopi Augustani, Abbatis Campidonensis, & Decani in Gronnenbach, contra Dominum Christophorum Vvolffgãgum in Pappenhaim, mandatum pœnale cum clausula fuit decretum, vt fundationẽ, Decanatum, ac Capitulũ in Grõnenbach, cum omni tam Ecclesiastica, quam sæculari administratione, homines, bona mobilia, & immobilia, cum omnibus sublatis literis, pertinentij, & emolumentis restituat in pristinũ statum, cum exercitio Catholicæ Religionis, vti ab antiquo ante, & post pacem Religionis, in vsu fuit trãsferat, hęreticos prædicantes, & factores dimittat, & in administranda illa fundatione, contra publicã pacem, nihil tentet.

Anno 1617. Primo Septembris ad instantiam Domini Episcopi Constantiensis, contra ciuitatem Vlmam quatenus paci Religionis est conforme, citatio ad videndum se incidisse in pœnas, cum annexo mandato cum clausula fuit decretum, omne illud, quod contra Religionis pacem, vti in mandato specificatur, egerunt, & attentarunt reuocare, ac derelinquere, Domino Episcopo in suis iurisdictionibus, quas Vlmæ meritissimo iure habet, super Ecclesiastica loca, monasteria, etiam monasterium Vvangen, ac Catholicos ciues, & incolas detentione à Sanctissimis Sacramentis, iuxta ritum Catholicum, occlusione sepulchrorum, & interdictione celebrandorum Sacrorum detractione scholarum Ecclesiasticæ doctrinæ, & aliorum contra Ecclesiæ ante, & post pacem Religionis, benè vsas, & administratas ceremonias, exercitatorum grauaminum, non molestent, nec obstent.

Anno 1618. trigesimo Martij ad instantiam totius Ecclesiæ Sancti Patrodi in Saijs, & Comitatus MarcK pœnale mādatum sine clausula restitit, & inhibitionis fuit expeditū, illos cum iudicialibus contradictionibus non grauari, sed iterum restituere, prætensas ad præposituras, Archidiaconatus, Canonicatus, & Vicariatus, Caluinisticas immoderatas personas demittere, & è contra ex iure deuoluto à Capitulo prouisas Catholicas personas in pace relinquere.

Anno 1618. quarto Februarij, ad sollicitationem Archidiaconi in Dortmundt, contra ciuitatem ibidem, cum Cæsaris Rudolphi mandatum fuit expeditum intra, & extra ciuitatem, ac in toto Comitatu Dortmundt, ecclesiarum, scholarum, cappellarum, hospitalium, sepulchrorum, vt ante, & longè post Passauiensem concordiam in vsu fuit, exercitium Catholicæ Religioni concedere. hæreticos prædicatores, professores ablegare, ac Ordinario, & Archidiacono in omnes ecclesias, scholas, cappellas, Catholicos substituere licere, Ecclesiastica bona restituere, & omnibus alijs grauaminibus totaliter abstinere.

In eadem causa Electori Coloniensi sub eodem dato cōmissio fuit iniuncta, ciuitatem ad debitam paritionem man

dati

dati adhortari, vel in contrarium, executionem per concessa S. Imperij remedia arripere.

Anno 1623. xxiij. Februarij ad instantiam ciuitatis DunckelSpiel, contra Comitem Ludouicum Eberhartum de Ottingen mãdatum pœnale sine clausula decretum est, introductum hæreticum prædicantem in pagum Schoxfloch inhibere, subditis ibidem exercitium Catholicæ Religionis, ac Dei seruitia, persuasione prædicantium non occludere, ac dictam ciuitatem substituendo Catholicos Sacerdotes nõ impedire.

Anno 1623. xxiij. Martij ad instantiam Domini Episcopi Eistetensis, contra Onolybach, mandatum pœnale cum clausula fuit decretum, claues dicto Domino Episcopo, ad Ecclesiam Gellersreuth cum omni illo, quod acceptum est restituere, duos transportatos census, & decimas Parocho in Hebingen, ac subditos in Catholica Religione inconturbatos permittant.

Anno 1622. 7. Septembris ad instantiam Domini Præpositi Eluacensis contra Degenfeldt mandatum pœnale sine clausula fuit conclusum, impositum Ecclesiæ Eibach, hæreticum concionatorem dimittere, Domino Præposito, eiusq. fundationi, in suo iurepatronatus, Religione, cęremonijs, iurisdictione, censu, & decimis, ac administratione non molestent, acceptas claues, annales, libros parochiales restituant.

Anno 1624. xij. Iunij ad instantiam Ordinis Franciscanorum, mandatum pœnale sine clausula fuit expeditum, cõtra Pseudocapitulum, & ciuitatem Halberstattensem Ordini omnia sua, & quidem Ecclesiam Sancti Andreæ in vrbe ibidem restituere, domos eidem appertinentes derelinquere, ac Religiosos contra protectorium Cæsareum in Statu, ac vestibus Religiosis, liberos, ac immolestos relinquere.

Anno 1625. xxx. Octobris ad instantiam Ordinis Ioannitensium Lauenturn in Francfurt, contra Comitẽ de Hannavv, mandatum sine clausula fuit decretum, impositum Parochium hæreticum in RudigKaim, abdicare, Ordinem Ioan-

Ioannitentium in sua iurisdictione erga Ecclesiam ibidem Rudigkaim, vti etiam in iurepatronatus, & præsentandi, inturbatum permittere.

Anno 1627. decimoquinto Aprilis, Dominus Abbas in Kaiserlhaimb; contra Comitem in ottingen mandatum cū clausula acquisiuit.

Monasterium Zimmern cum omnibus pertinentijs, & fructibus relinquere; documenta litteralia iterum restituere.

Anno 1628. xxj. Februarij Domino Comiti de Nassavv in primo institutæ Reformationis contra Comitatum Singern patenta contra illius subditos, de non emigrando in loca vbi prohibita in Sacro Imperio documenta, ac exercitia inueniuntur, & audiuntur, concessa est.

Anno 1624. iij. Maij, ad instantiam Generalis Fratrum Ordinis Sanctæ Crucis, contra Benthain mandatum penale fuit decretum sine clausula, monasterium Oisterberg Ordini cum omnibus bonis, & fructibus restituere, ac Ordini, eiusq. Conuentui in ipsorum institutis, regulis, administrationibus, visitationibus, & correctionibus in spiritualibus, & temporalibus nullam offensam dare.

Anno 1628. xiv. Aprilis ad sollicitationem fundationis Rees, contra Comitem in Culebach, mandatum cum clausula fuit expeditum ad Parochialem, & Beneficia Vverdenbroijschen, vel Catholicos præsentare, vel inuestitos à Capitulo in illorum exercitio non molestare, nec hæreticos introducere.

Anno 1628. 2. Martij, pro Electore Treuerensi contra Palatinum in ZvvaijbrucKh, mandatum cum clausula fuit publicatum, Abbatiam Hornbach, cum inuētis pecunijs, argento, & auro, vino, fructibus, & registris, ac documentis restituere.

Anno 1626. xiij. Octobris ad instantiam Comitis de Schvvarzenburg, contra hæredes Omolzbach mandatum expeditum, in primo institutæ Reformationis Religionis Domino Comiti, quod potestate Religionis pacis facere potest, non impedire, nec obstare.

Anno 1624. secundo Maij, pro Domino Soethoff contra prætensum Archiepiscopum Magdeburgensem, mandatum promulgatum dictum Dominum in suam Præposituram in Altenhaldens imponere, introductum amouere, Abbatissam ibidem in suscipiendis nouitijs, vti etiam sustentatione Monasterij, disciplina, & exercitia Religionis Catholicæ non impedire.

Simile mandatum etiam pro Conuentualibus in Altenhaldensleben expeditum est, trigesimo Iunij anno 1624.

Anno 1625. xiij. Februarij. Pro Abbate in Salmansvveil, Kaisershaim, & Elchingen, contra ciuitatem Vlmam, mādatum sine clausula fuit expeditum, actorem Kaisershaimēsem negatione iuris ciuilis in suo officio non impedire, ac Prælatis in posterum ea in re parcere.

In causa Herbipolensis, contra Honavv, mandatum pœnale cum clausula decimo tertio Nouembris anno 1624. decretum, Monasterium Schlichtern reddere, cum omnibus pertinentijs, & pertinentibus pagis, & documentis, ac in pristinum statum ponere.

Anno 1626. x. Nouembris in eadem causa sententia definita est.

Anno 1627. quinto decimo Aprilis executoriales promulgatæ sunt.

In eodem 23. Martij anno 1628. Electori Bauariæ, & Landtgrauio Hassiæ commissio executionis indicta est.

Anno 1622. quarto Iunij, propter Monasterium Monachorum Vvasserlehr, contra Comitem de Scolberg mandatum exequutum est.

Anno 1624. 28. Martij declaratio pœnæ, & arctiores definitæ sunt.

Item arctiores executoriales sub pœna banni, vigesimo Iunii anno 1624.

Anno 1626. decimonono Februarii ad instantiā Domini Episcopi Herbipolensis, contra Onoltzbach, mandatum pœnale cum clausula definitum est, introductum prædicantem in Segniz amouere, Ecclesiam, & Parochiam relinquere, registra, ac documenta vna cum clauibus

ad

ad Ecclesiam, & Parochiam restituere, Dominum Episcopũ eiusq. vasallum Zobeln de Biberbach in suis iuribus non molestare.

Anno 1628. vigesimo Iulij, pro Domino Generali Teutonici Ordinis, contra Officiales Hohenloische, citatio ad perpetuam pacem, cum annexo mandato decreta est; clausuras in Ecclesia, & Parochia Stainach auulsas, iterum affigere, ac omnia illata damna resarcire, Catholicos Sacerdotes munere suo fungentes, non perturbare.

Item ad instantiam Domini Episcopi Augustani, contra ciuitatem Memmingen in primo Reformationis Ecclesiæ DD. Virginis processus definitus est.

Item contra eandem ciuitatem ratione Præceptoriæ Sancti Antonij.

Anno 1628. 3. Iulij ad instantiam Domini Episcopi Augustani Duci Wurttenbergensi scriptum est, propter tria detenta monasteria, vt Lorch, Brenzenhausen, & Herbertingen, suam declarationem remittere intra duos menses.

Anno 1628. xxjv. Martii Domino Generali Teutonici Ordinis Commissio transmissa est, in ciuitatibus Giengen, Bopfingen, Nordlingen, Aaalen, DuncKelspihl, & Gmundt, ob Religionem inquirere, eiusquè defectus, declaratione iuris etiam Religionis pacis, restituere, & vti tempore concordiæ Passauiensis fuit, in pristinum statum transferre.

Anno 1628, secundo Iunii Archiduci Leopoldo, ac Episcopo Constantiensi commissio fuit indicta, in ciuitatibus Memmingen, & Kempten, ob Religionis differentias, tractationem instituere, ac dein eo prouidere, vt omnia in pristinum statum tempore concordiæ Passauiensis transferantur.

Ad instantiam Episcopi Augustani contra Onolzbach xi. Februarii anno 1628. scriptum est Collegiatam fundationem in Feuchtwangen de ipso præstare, aut illius necessitatem euidentem intra duos menses remittant.

In causa constitutionum contra Wirttenberg, ratione restitutionis monasterii Reichenbach Domino Comiti de Sulz, & Doctori Hildenbrandt commissio fuit indicta.

Hirs-

Hisfeldt fundationem attinet, Electori Moguntinensi pro apprahendenda possessione nomine Archiducis Leopoldi Vuilh: commissio fuit transcripta secundo Augusti anno 1627.

Anno 1627. 15. Nouembris ad instantiam fundationis contra ciuitatem ibidem Strasburgi, mandatum cum clausula decretum est, detractam Archiecclesiam, & Canonicos cum redditibus, & pertinentijs restituere, & omnia in illum statum transferre, in quo ante, & post pacem Religionis fuit, habitatores in Catholico exercitio impeditos permittere.

Propter ciuitatem Kauffbeurn, omnes vna cum antiquis commissionibus sunt renouatæ.

Anno 1627. 3. Iulii, propter restitutionem Monasteriorum, Maulborn, Konisgsbrunn, & Babenhausen, ad instantiam Abbatis kaiserhaimentis, Duci de Vvrttenberg scriptum est, ea de causa, infra duos menses suam declarationem faciat.

In simili Onolzbach scriptũ est, ratione Monasterii kailbornn, sub eodem dato.

Anno 1627. vigesimo sexto Nouembris, pro Ordine Præmonstratensium Duci de Vvirttenberg scriptum est, restitutionem Monasterii Adelberg ordinare, vel intra duos mẽses causas validas rescribere.

Propter Monasterium Munden, Electori Bauariæ scriptum est.

Anno 1628. 28. Februarii ciuitati Francofurti mandatum est, & Elector Moguntinus admonitus introductionẽ Cappuccinorum promouere.

Anno 1628. Duci de Holstain mandatum est, Monasterium Arsenvveckh derelinquere pro Cartusianis.

Propter Carmelitas in Rauenspurg Equiti Ordinis Teutonici in Alshausen, & Doctori Eberhardo commissio insinuata est, ecclesiam ibidem derelinquere.

Propter Dominicanos Norimbergæ, Rottinburgi iuxta fluuium Zauber Pforzhaimb, Vlmæ, Nordlingæ, Eslingæ, Straburgi, Halberstadii, Vvormbs, ciuitatib. scriptum est. cũ

prædicta Monasteria contra pacem Religionis detineant, derelinquere, 16. Augusti anno 1628.

Propter Dominicanos Spiræ, Electori Moguntino commissio est insinuata, restitutio templi promouere.

Anno 1626. xj. Iulii, ratione Templi Dominicanorum Ratisbonæ, accordatio facta est, ac Sacræ Cæs. Maiest. confirmauit.

Propter fundationem Neuhaus, ratione Electoris Moguntini, tanquam Episcopi in Vvormts, Serenissimæ Infantæ scriptum est Electorem Moguntinum immittere.

Anno 1628. quinto Ianuarij pro Ordine Præmonstratensium Serenissimæ Infantæ scriptum est, Monasterium Præmonstratéſe in Kaiserslauttem ordini iterum restituere.

Domino Generali Ordinis Theutonici, contra ciuitatem Norimbergam in prædicto exercitii Religionis Catholicæ in Collegio Germanico processus instituatur, mandatum est.

Anno 1628. primo Augusti scriptum est ciuitati Norinbergæ, ciuibus ad audiendum sacrum in domo Teutonica non obstare, & non impedire, præsertim pendente processu.

Anno 1625. PP. Iesuitis 14. Nouembris in ciuitate Memmingen protectorium fuit transmissum.

Propter admittendos PP. Iesuitas in Memmingen, ciuitati eidem scriptum est 30. Iunij, & 11. Decemb.

Anno 1627. septimo Decembris ciuitati Dortmunt, pro admittendis Patribus Iesuitis scriptum est.

Anno 1628. decimoquinto Iulii Abbati in Vverden propter reformationem Religionis in ciuitate Essen commissio fuit insinuata.

Anno 1628. 14. Decemb. pro Domino Abbate in Fulda, ratione Monasterij Monachorum in Hochst, mandatũ cum clausula fuit definitum.

Propter reformationem in Colmar Archiduci Leopoldo commissio fuit insinuata.

Propter Ecclesiæ restitutionem DD. Virginis in Magdeburg commissio est expedita.

Item

Item sub eodem dato, ad eiusdem Domini Episcopi instantiam, mandatum pœnale contra ciuitatem Aalen sine clausula fuit decretum, denominatum à Domino Præposito Eluacensi, & Domino Episcopo Augustano in Parochiali Aalen inuestitum Parochum, in decenti reuerentia habere, in suo parochiali officio non molestare, sed defendere, simulquè omnia Ecclesiastica bona, præcipue Cappellaniam Sancti Spiritus in pristinum statum erigere.

Anno 1628. 13. Augusti, ad instantiam Domini Episcopi Eistetensis contra ciuitatem Norinbergensem, mandatum pœnale cum clausula fuit expeditum, monasterium Bildenzum cum omnibus iuribus, & emolumentis relinquere omnia documenta, & priuilegia cum omnibus Ecclesiasticis, & sæcularibus mobilibus restituere, & in pristinum statum ordinare.

Vigesimo nono Nouembris eiusdem anni, ad eiusdem Episcopi Eistetensis instantiam contra Illustrissimos Molsbachienses hæredes, in prædicto exercitio Catholicæ Religionis in pago Buebenhamb mandatum pœnale cum clausula fuit decretum, vt ad detractam ecclesiam claues restituant, milites abducant, ac Domino Episcopo in exercitio Catholicæ Religionis nullam molestiam inferant.

Item propter duo monasteria Hiericho, & Gottesgnad.

Ratione Ordinis Ioannitensium, contra ciuitatem Rottenburg iuxta fluuium Tauber, ciuitati scriptum est, &c. vt restituat detractam Ecclesiam, vel informet.

Item ratione Ertlingen Comiti in Oettingen, &c.

Ob Iesuitas in Falckenhogen, contra Comitem ad Lipp. sententia prolata, & definita est interim etiam commissio ea de causa ordinata est.

Propter restitutionem monasteriorum, &c. Seboldt, & Mauriz, Comiti de Isenbrug pro reformatione scriptum est, pro ordine Præmonstratensi.

Item ratione fundationis Conrandts Vvorst. ad Comitem de Hannavv.

Propter ciuitatem Franciscanorum in Geelhausen, scri-

ptum est ciuitati 4. Augusti anno 1628.

Item Ciuitati Leurgavv, Ciuitati Fridtburg

Ratione Hailbronn

Ciuitati, & Episcopo Herbipolensi.

Item Ciuitati Vvezflar. Franckfurt.

Item ratione Hildersheim ciuitati ibidem, & Electori Coloniensi.

Ratione Gotingen. Domino Tilli.

Ratione Hirshfeldt, Electori Moguntino.



EX CANCELLARIA

Regni Vngariæ.





Annuentia, seu remotio impedimenti, vt Clerus Hungaricus de rebus suis mobilibus disponere, & testari valeat.

NOs Ferdinandus, &c. Ad perpetuam rei memoriam, pro nobis, ac hæredibus, & successoribus nostris, recognoscimus, & notum facimus tenore præsentium vniuersis. Quod cum vniuersus Inclyti Regni nostri Hungariæ fidelis clerus, demisse nobis supplicauerit, vt Prælaris Vngaricis facultatem, ac potestatem certa aliqua ratione, de bonis ipsorum, (quæ quidem patrimonialia non sint.) mobilibus disponendi, atque etiam testandi, quæ ratio, ac modus imposterum vti firma regula, & norma, in notabile Catholicæ Religionis emolumentum, ab omnibus æquo iure perpetuo obseruari posset, clementer concedere, nec non super id Regium nostrum diploma impertiri benigne dignaremur. Nos pro solita nostra in Deum pietate, & continuo rerum omnium, quæcunq. in maiorem cultus diuini propagationem, atq. Ecclesiastici Status, & boni publici conseruationē, & augumentum cedere possunt, pro viribus promouendarum studio, ac zelo vti pro benigno etiam, huic in primis Hungarico Clero, ob præclara, & insignia sua, in nos, & Religionem Catholicam, ac totum Vngariæ Regnum merita gratificandi desiderio, memoratis eiusdem Cleri Vngarici postulatis, ac precibus, subsequenti modo, ac ratione, clementer annuimus, atque assentimus, prouti vigore huius Diplomatis nostri Regii annuimus, & assentimus, ac proinde ex certa nostra scientia, animo benè deliberato sano, accedente consilio, & de Regiæ potestatis nostræ plenitudine, omnibus, & singulisRegni nostri Vngariæ Prælaris benignè admittimus, & concedimus, adeoq. expresse declaramus, decernimus, & statuimus, vt ipsi in posterum perpetuis futuris temporibus sequentem de mobilibus suis disponendi, atquè etiam testandi facultatem, & potestatem habeant, eademquè facultate, ac potestate absquè omni impedimento, & contradictione in hunc modum, & hac præscripta ratione, & ordinatione, quietè, & libere, vti, frui, & gaudere

dere possint,& debeant. Nimirum, si Prælatus Capitulum habens, vel in capitulo existens decedat, siue testamentũ cõdiderit,& executores ordinauerit,siue non, teneatur capitulum, tres probatæ fidei viros,ex suo corpore,(quorum vnus Regio nomine semper deputetur,& interueniat) destinare, qui & funeri curando,& mobilium cuiusuis generis consignationi,Inuentario conficiendo,& fideli conseruationi attendant,quiq.sub pœna excommunicationis, & amissionis beneficii,(quam pœnam Prælati,infidelitati, si quæ hic admittetur,inflixerunt)& amissione honoris,obligati sint omnia fideliter consignare,nec quicquam distrahi finire. Mobilia vero Prælati defuncti ita dispensentur. Primo honesta nec sumptuosa sepultura procuretur,& quod refrigerio animæ eleemosinæ pro facultatum ratione fiant. Deinde seruitoribus, & creditoribus satisfiat:vbi tamen attendendum, vt si aliqua debita, in præiudicium Hungarici Seminarii, de quo inferius mentio erit,à defuncto essent contracta,ita ea vti hisce expresse prohibita pro nullis, & penitus irritis habeantur,adeoque nulla ratione soluantur, ad hæc iuxta statuta synodi Tyrnauiensis, libri omnes capitulo cedant, ad erigendam Bibliotecham,indumenta Sacerdotalia, & altarium ornamenta Ecclesiæ cedant: vtensilia domestica,mensæ,lecti, scamma, & similia successori relinquantur. Quod superfuerit mobilium,cuiuscunq generis, etiam allodialiũ, eius media pars, in vsum erigendi Seminarii,vel postquam Seminarium in perfecto statu fuerit, Parochiis meliorandis seruatur,vt ad censum collocata summa aliqua, alumni clerici educari,vel tandem Parochijs in deteriore conditione constitutis subueniri possit, vbi Metropolitano Strigonien. ac alijs Episcopis videbitur; teneantur tamen tam executores,quam prædictæ personæ Capitulares ad inuentandum destinatæ,eidem Metropolitano Strigoniensi, pro tmpore existenti,ac etiam si in alia diœcesi fuerit,ordinario loci inuentarium exibere,ac rationem peracti sui muneris sufficiẽtem dare. Et de alia huiusmodi mobilium media parte liberè liceat Prælatis iuxta Sacrorum Canonum præscripta testare,& disponere.Speramus tamen eos, confiniorum, quæ

com-

communis patriæ, adeoquè totius Christianitatis propugnaculum sunt, vt pijssimæ causæ in testamentis memores futuros. Si defunctus Prælatus, nec Capitulum habeat, nec membrum sit Capituli alicuius, in eo casu Diocæsanus, in cuius Diecæsi beneficium obtinuit, vel residentiam habuit, is, qui obiit, vel certè Capitulum propinquius, aut Conuentus vicinior, prædicta omnia per Ecclesiasticas personas ad id deputatas, exequi curabit. Cum autem seruitores mortuorum hæc forsitan vlla ratione impedire, vel rapinis sese tradere præsumpserint, executuros testamenti, vel ad inuentarium conficiendum destinati, eos ad plenam vsquè satisfactionem, inuocato brachio sæculari, etiam in persona detinendi potestatem habeant. Mandantes idcirco, & serio præcipientes vniuersis, & singulis præsentibus, & futuris Regni nostri Hungariæ Palatino Iudici, Curiæ Comitibus, Cameræ nostræ Hungaricæ Officialibus, Præsidiorum Supremis, ac Vicecapitaneis, atq. liberarum Ciuitatum Magistratibus, alijsq. omnibus nostris, & Regni nostri Hungariæ subditis, & fidelibus cuiuscunquè status, gradus, conditionis, vel præeminentiæ extiterint, vt sæpius memoratos eiusdem Regni nostri Vngariæ Prælatos, eorundemquè Capitula, & Diocæsanos, atquè magis vicina Capitula, & Conuentus, imposterum perpetuis futuris temporibus, præscripta testandi, & mobilia defunctorum Prælatorum relicta, curandi, & dispensandi potestate, ratione, & ordinatione pacificè, quietè, & sine omni impedimento, vel molestia, plenè vti frui, & gaudere sinant, nec non eisdem etiam atquè ijs, quibus cura huiusmodi executionis demandata fuerit, quotiescunque requisiti fuerint iuxta huius clementissimæ nostræ annuentiæ tenorem, & contenta, ad talia in omnibus, & singulis punctis, clausulis, articulis, sententiis, & verborum expressionibus, ad conuenientem effectum perducenda, decentem operam ferant, & quantum necessitas exegerit, seriò assistant, idemquè ab alijs pariter fieri sedulo curent. Si quis autem contra hoc nostrum Regium Diploma, & eius contenta quicquam attentare temerariè ausus fuerit, is nostram, & hæredum, ac successorum no-

ſtrorum Hungariæ Regum indignationem, & pœnam grauiſſimam ſe nouerit ipſo facto incurſurum. harum teſtimonio literarum, manu noſtra ſubſcriptarum, & ſigilli noſtri Regij appenſione munitarum. Datum in ciuitate noſtra Regia Spronienſi, die vndecima menſis Decembris, anno Domini 1625. Regnorum noſtrorum, Romani ſeptimo, Hungariæ, & reliquorum octauo, Bohemiæ vero anno nono.





Fun-

Fundatio Collegij Iauriensis pro Patribus Societatis Iesu.

NOS Ferdinandus, &c. Memoriæ commendamus tenore præsentium significare, quibus expedit vniuersis. Quod considerantibus nobis, quibus potissimum adminiculis, fides, & Religio Christiana à tot retro annorum sæculis, ad hæc vsquè tempora, inter genus humanum non solum propagata, sed & conseruata extiterit, rerum etenim per vniuersa Orbis Christiani regna, tam altas radices figendo, in tantum, & tam latè patentum sui splendorem, atquè potentiam excreuerit, inter alia diuinæ Prouidentiæ subsidia, animaduertimus Principes pios, ipsiusque Religionis Christianæ studiosos, & amantes, præcipuè autem eos penes quos nonnunquam, summa quoquè rerum orbis potestas stare solebat, in ea cum impensius dilatata, & ornata, tum vero defensa, & ad nostram ætatem vsquè transmissa, plurimum semper momenti attulisse: nam si sacras væterum hystorias euoluimus pietatem in Deum, quæ ex sola veræ Fidei cognitione prouenit, bonorum semper, & piorum Principum tempore floruisse; regnorum vero gubernaculis ad impios delatis, innumeris persecutionibus, sæpissimè fuisse obnoxiam comperimus, & quam tandem continua quadam Christianorum, & piorum Principum successione factum sit, vt eas sibi vires, eam potentiam pararit, quibus vt cernere licet, vniuersum penè orbem suis subdidit legibus, inter alia plurima orbis ipsius Christiani regna, Hungaria quoque, Deo Opt. Maximo gentis illius quoquè saluti misericorditer prospicere volente, suauissimo ipsius Fidei Christianæ iugo collum præbuit. Quo facto cum à Diuis quondam Hungariæ Regibus nostris prædecessoribus piæ memoriæ, non minorem in augmentanda, & ornanda, quam conseruanda Religione ipsa factum esse videamus diligentiá. Eorum vestigijs nos quoq. insistere volentes, quũ videamus plurimis hæresibus infecto, perditissimoq. hoc sæculo honesta liberalium artium studia, ad extirpandas hæreses ipsas, vel impij illius Cæsaris apostatæ Christianorum

liberos, à frequentandis liberalium disciplinarum scholis, publico edicto prohibentis testimonio, plurimum conducere, vt ea in regno quoquè nostro Hungariæ florere, vberelq. cum pietatis, tum etiam cultiorum morum fructus, passim edere possit, Ad gloriam inprimis Dei omnipotentis, deinde vero Catholicæ quoquè Fidei profectum, Regniq. nostri Hungariæ commodum. Collegium Societatis Iesu, quæ nostris temporibus in erudienda iuuentute, cum circa Religionem veram, & Catholicam, tum etiam honesta literaria studia summam facere dignoscitur diligentiam, in præsidio nostro Iauriensi ereximus, & fundauimus, ad rationem nostram certis domibus, & ad ædificandum idoneis spatijs in præfato prændio sitis; prima quidem domo à prouido Thoma Stahel, cui ab oriente adiacet spacium, in quo olim egregij quondam Vincentij Gregoroczij domus extructa fuisse dignoscitur. Secunda, quæ prædictæ domui Stahel ab occidente adhæret, à prouido Ioanne Mereo. Tertia deniq. quæ secundæ à parte occidentis contigua est, à Nobili Helena filia egregij quondam Gregorij GrebechKij, certorum peditum in dicto præsidio Iauriensi Ductoris consorte autem Egregij Ioannis Dalles, Vicecomitis Comitatus Iauriensis, pro certis pecuniarijs sommis coemptis, & comparatis, prælibato quoquè spatio domui memorati Thomæ Stahel iam venditæ ad orientem adiacente, pro commodiori fabricæ structura; deposito tñ prius apud magistratum precio, quod iurati, & periti æstimatores iustum decreuerint, vt hæredibus, aut successoribus, quibus nimirum, aut cuinam ex determinatione, & edicto Iudicis, sententiaq. deinceps locus ille, siquidem in lite versatur acquisitio eiusdem fundi, & spatij, cessurus est, assignetur, conuerso, & deputato pro Ecclesia, Collegio, & scholis inibi erigendis, vti nimirum de commoda mansione, in erigendo templo, collegio, & scholis ipsis prouisum existente, eiusdem Societatis Patres, inibi iugiter Deo famulari, ac erudiendæ iuuentuti, continuam operam dare possint, & valeant: prædicta domorum, & spaciorũ loca ad rationem nostram, vti promissum est coempta, & comparata, memorato Collegio Societatis Iesu, in prę

dicto

dicto præsidio nostro Iauriensi per nos nouiter fundato, erecto,& constituto in perpetuum dedimus,donauimus, & contulimus,ita,& tali conditione,vt sufficientes Societatis illius viri Religiosi, in collegio illo continuò resideant, vt ea, quæ ad peragendum ritè cultum diuinum, erudiendamquè in pietate, & honestis literis pubem pertinent fideliter diligenter,& sollicite obeant.Imò damus,& conferimus, iure perpetuo,& irreuocabiliter cum omnibus iuribus, & priuilegijs,quibus antiqui possessores præfatarum domorum, & spatij adiacētis.vsi sunt,ac vti potuerunt.harum nostrarum, quibus secretum sigillum nostrum, quo vt Rex Hungariæ vtimur,est appensum,vigore,& testimonio literarum. Datū per manus fidelis nostri nobis dilecti Reuerendi Stephani Semyey de Kis Sennye Episcopi Vaciensis, Consiliarij nostri,& Aulæ nostræ per Hungariam Cancellarij, in ciuitate nostra Vienna Austriæ,die vigesima mensis Septembris,anno Domini millesimo sexcentesimo,vigesimo septimo. Regnorum nostrorum Romani nono,Hungarici,& reliquorū decimo,Bohemiæ vero anno vndecimo,



Con-

Confirmatio fundationis Collegij Prosonienſis.

NOs Ferdinandus,&c. Memoriæ commendamus tenore præſentium,ſignificamus, quibus expedit vniuerſis. Quod conſiderantibus nobis, quibus potiſſimum adminiculis,Fides,& Religio Chriſtiana,à tot retro annorum ſęculis ad hæc vſq. tempora, inter genus humanum non ſolum propagata,ſed & conſeruata extiterit,verum etiam per vniuerſi Orbis Chriſtiani regna ,tam altas radices figendo, intantum,& tam latè patentem ſui ſplendorem, atq. potentiā excreuerit, inter alia diuinæ Prouidentię ſubſidia animaduertimus, Principes pios,ipſiuſq.Religionis Chriſtianæ ſtudioſos,&amantes præcipue autē eos,penes quos nonnunquā ſumma quoque rerum Orbis poteſtas ſtare ſolebat, in ea cū impenſius dilatata,& ornata,tum vero defenſa, & ad noſtrā ætatem vſq.tranſmiſſa,plurimum ſæpe momenti attuliſſe. Nam ſi ſacras veterum hyſtorias euoluimus, pietatem in Deum,quæ ex ſola veræ Fidei cognitione prouenit,bonorū ſemper, & piorum Principum tempore floruiſſe; regnorū vero gubernaculis ad impios delatis,innumeris perſecutionibus ſæpiſſimè fuiſſe obnoxiam comperimus. & quam tādem continua quadam Chriſtianorum, & piorum Principū ſucceſſione factum ſit, vt eas ſibi vires ad potentiam pararit, quibus vt cernere licet, vniuerſum pene Orbem, ſuis ſubdidit legibus, inter alia plurima orbis ipſius Chriſtiani regna Hungaria quoq. Deo Opt.Maximo gentis illius quoquè ſaluti miſericorditer proſpicere volente, ſuauiſſimo ipſius Fidei Chriſtianæ iugo collum præbuit.Quo facto, cum à Diuis quondam Hungariæ Regibus, noſtris prædeceſſoribus,piæ memoriæ,non minorem in augmentanda, & ornanda, quam conſeruanda Religione ipſa factum eſſe videamus diligentiā; eorum veſtigijs nos quoquè inſiſtere volentes,quum videamus plurimis hæreſibus infecto,perditiſſimoq.hoc ſæculo honeſta liberalium artium ſtudia, ad extirpandas hæreſes ipſas, vel impij illius Cæſaris Apoſtatæ, Chriſtianorum liberos,à frequentandis liberalium artium

ſcholis

ſcholis,publico edicto prohibentis teſtimonio, plurimum conducere,& ea in regno quoquè noſtro Hungariæ florere, vbereſq.tum pietatis,tum etiam cultorum morum fructus paſſim edere poſſit.Hinc eſt,quod ex clementi annuentia, & voluntate noſtra ad gloriam in primis Dei Omnipotentis; deinde vero Catholicæ quoq.Fidei profectum, regniquè noſtri Hungariæ commodum, Collegium Societatis Ieſu, quæ noſtris temporibus,in erudienda iuuentute, tum circa Religionem veram,& Catholicam,tùm etiam honeſta literarum ſtudia ſummam facere dignoſcitur diligentiam in ciuitate noſtra libera Poſonienſi, Comitatuſq. eiuſdem exiſtente,erigendum, & fundandum eſſe duximus. Pro cuius quidem Collegij erectione,& perpetua conſeruatione fidelis noſter nobis ſincerè dilectus Reuerendiſſimus in Chriſto Pater Dominus Pazmanus Archiepiſcopus Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis, &c.certam fundationem, iuxta formam,& modum hiſce literis noſtris inſertam feciſſe dignoſcitur tenoris infraſcripti.Nos Petrus Pazmanus Miſeratione Diuina Archiepiſcopus Eccleſiæ Metropolitanæ Strigonienſis,Legatus natus,Primas Hungariç, ſummus Secretarius,& Cancellarius,ac Sacratiſſimi Principis, & Domini, Domini Ferdinandi Secundi Dei gratia Electi Romanorū Imperatoris ſemper Auguſti,ac Germaniæ Hungariæ, Bohemiç, &c. Regis,&c. intimus Conſiliariarius; Damus pro memoria.Quod cum pro paſtorali noſtra obligatione, de reſarciendis Catholicç Religionis in Hungariç ruinis aſſiduè coram Deo cogitaremus nullum nec prçſentius, nec magis neceſſarium occurrit tantis malis remedium, quā ſi ſtudioſa iuuētus in çtate teneriore ſuaui ductu, & ad Fidem ac pietatem vna cum literis inbibendam per pios,& ſedulos operarios informaretur. et quoniam peculiare quodam diuinç largitatis munere,ſancta Societas Ieſu, ad erudiendam iuuentutem,ſancto,& ſalutari zelo fçliciſſimè incumbit, teneraſq.& adhuc flecti faciles,nec in malo obrigeſcentes plātulas,cœleſti olim Paradiſo fçliciter inſerendas, indefeſſo ſtudio excolit,ſummoperè ſemper neceſſarium iudicauimus, vt domicilium ipſis in hac Regia ciuitate Poſonienſi, honeſtaq.

ſtaq.ſuſtentatio aſſignaretur.Quamobrem,poſteaquam Capitulum venerabile Poſonij conſtitutum,ac ipſa quoq. ciuitas Poſonienſis in tanta huius loci anguſtia,ſitum haud incō modum ad diligentem Suę Maieſtatis Cęſareę, ac Regię,noſtramq.inſtantiam,Collegio conceſſerunt, certis conditionibus,in originalibus literis declaratis.Nos quoque inducti Dei amore,ac Religionis Catholicę promouendę ſtudio,peculiariq.affectu,quo prędictam Societatem, ſicut animam noſtram amplectimur,eiſdem Patribus Societatis Ieſu, pro erigendo,& in perpetuum conſeruando Collegio Poſoniēſi, quinquaginta millia florenos Rhenenſitium,ex proprijs mēſę noſtrę prouentibus,Viennę in loco ſecuro,ac dictis Patribus idoneo depoſitos;de facto damus,donamus, & in perpetuum conferimus;nullum ius,nullamque proprietatem eorum nobis, vel ſucceſſoribus reſeruando. Litteras etiam originales omnes ad prædictæ ſummæ cenſum, & capitale ſpectantes, eiſdem Patribus vna cum hiſce literis fundationis per manus tradimus.Illud vnum per expreſſum cauentes,quod ſi ſucceſſiuis temporibus,ex occulto aliquo iraſcētis Dei iudicio Patres Societates Ieſu,Collegium hic Poſonij continuare non poſſent, illo caſu tantiſper, donec Societas iterum Poſonium rediri poſſit,ſummam illam capitalem, eiuſq.cenſum,vel bona ſtabilia, ſi quæ forte illa pecunia emerentur,teneantur in vſum Hungarorum,extra Hungariam ſtudentium, ac ad ſtatum Eccleſiaſticum aſpirantiū, bona fide conuertere, Deum Opt.Max.humillimo, inſtantiq. affectu oramus, adoretur hoc ſacrificium bonæ voluntatis noſtræ,& ea quę de manu ipſius accepimus, ad nominis ſui obſequium,conuertantur, eumq. ex hac tenella fundatione,in vtilitatem Eccleſię Catholicę & fructum redundare velit,quem tanta neceſſitas afflictę patriæ exigit, & ego ex animo voueo.Datum Poſonij in curia noſtra Epiſcopali die vndecima menſis Septembris.anno Domini milleſimo, ſexcenteſimo,vigeſimo ſexto. Nos itaq. pro ſingulari noſtra in Deum pietate,zeloq. & affectu erga incrementum Religionis Catholicæ ſaluificę, in iſto quoq. Regno noſtro Hungarię,eiuſmodi fundationem acceptamus,ratam habemus

mus, ac in perpetuum duraturam confirmamus, & Diplomate hoccè roboramus, ac vt tam tempore fęlicis nostræ gubernationis, & regiminis dicti Regni nostri Hungariæ, quã etiam successorum nostrorum, legitimorum scilicet Hungariæ Regum, ab omnibus, & singulis, quorùm interest, ratum, firmum, & validum vt habeatur, benignè, ac firmiter habere volumus, statuimusq. & decernimus. In quorum robur, & firmamentum hasce literas nostras, secreto sigillo nostro, quo vt Rex Vngariæ vtimur, inpendenti communitas, dandas duximus, & concedendas. Datum per manus fidelis nostri Reuerendi Stephani Sennyei de Kys Sennye Episcopi Vaciensis, Consiliarij nostri, & Aulæ nostræ per Hungar. Cancellarij in Ciuitate nostra Vienna Austriæ, die decima sexta mensis Iulij anno Domini millesimo sexcentesimo, vigesimo octauo.



Confirmatio fundationis Seminarij in ciuitate Tyrnauiensi, pro Iuuentute Nobili per Dominum Achiepiscopum Strigoniensem erecti.

NOS Ferdinandus Secundus, &c. Memoriæ commendamus,&c Quod Reuerendissimus in Christo Pater Dominus Petrus Pazmanus Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis,&c. nostram personaliter veniens in præsentiam,exibuit,& præsentauit nobis quasdam literas nouæ fundationis Seminarij liberi nobilium Hungarorum in ciuitate Tyrnauiensi à se erecti,cum perpetua assignatione annuorum quinque millium florenorum Hungaricorum,supplicauitq.nobis humillimè, vt quemadmodum Sanctissimus Dominus noster Vrbanus diuina Prouidentia Papa Octauus huic fundationi assensum præbuit, ita nos quoq.easdem literas nouæ fundationis Seminarij, omniaq.& singula in eis contenta,clementer ratificare, & confirmare dignaremur.Quare quidem literarum tenor est talis. Nos Petrus Pazmanus miseratione diuina Archiepiscopus Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis, lociq. eiusdem Comes perpetuus,Primas Regni Hungariæ, Legatus natus, summus Secretarius,Cancellarius,ac Sacratissimi Principis, & Domini Domini Ferdinandi Secundi electi Romanorũ Imperatoris semper Augusti,ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ,&c.Regis,&c.intimus Consiliarius. Damus pro memor.Quod cum ad officij Pastoralis curam, ac sollicitudinem,illud vel maximè pertinere intelligamus, vt Catholicæ Religionis,ac honestarum disciplinarum ruinas, quas vel bellorum strages,vel hæresum fraudes intulerunt,quantum Deo auxiliante valemus,pristino nitori restituamus. Idcirco conatus omnes eo direximus, vt vias, ac rationes auitæ Religionis,ac eruditionis in integrum restituendæ sollicite indagaremus,atq.inter has ipsas intestinorum motuum clades,pro virium,ac facultatum nostrarum tenuitate, incunctanter,Deo Duce,arriperemus. Cum igitur animaduertamus,vt in semente spem messis,ita in iuuentutis proba educationis,Religionis Catholicæ, & probitatis resarciendæ sũ-

mam

mam consistere, diù multumq. anxiè laborauimus, vt modú adueniremus, quo nobilis iuuentus, tenuioris præsertim fortunæ, in Religione, ac eruditione, ita educaretur, vt ætate maturescente, ornamento esse possit, & subsidio patriæ. Ecce Deus Optimus pro singulari sua clementia, desiderijs, ac precibus nostris occurrens, modum ostendit, quem optare magis, quam sperare poteramus. Nam licet à Sanctissimis Hungariæ Regibus, ex monetæ cusione, certè quidam, nec contemnendi reditus Archiepiscopo Strigoniensi fuerint assignati, ita quod ex singulis argenti, auriuè, cusi, vel non cusi marcis, Pisetum vnum, hoc est, quadragesima octaua pars marcæ, certo, ac infallibiliter assignaretur. Tamen hos reditus ab anno Domini 1573. quo diem suum obijt fęlicis memoriæ, Antonius Verantius Archiepiscopus Strigoniensis, vsq. ad Annum 1623. per quandam vsurpationem Camerae Cremnicensis percipiebat, nihil quicquam praedecessoribus Archiepiscopis, intra hos quinquaginta annos, ex eo prouentu repraesentando. verum inuictissimus Imperator, ac Rex Hungariae Ferdinandus Secundus visis authenticis, ac aliquot sęculorum continuo vsu roboratis Archiepiscopatus Priuilegijs, habito etiam respectu fidelium obsequiorum nostrorum, cum alias semper, tùm in hisce superioribus patriæ motibus exhibitorum, ex innata sua clementia reditus Piseti Archiepiscopatui restituit, eo libentius, qđ intelligebat Maiestas sua bonam horum redituum partem nobilium iuuenum seminario erigendo à nobis destinari. Quod igitur Deus præpotens ad sui nominis æternam gloriam, ad Ecclesiæ Catholicæ incrementum, ad vtilitatem afflictæ patriæ nostræ, benè, fęliciterq. vertat, accedente Sanctissimi Domini nostri Vrbani Papæ Octaui, ac suæ Sacræ Cæsar. Regięq. Maiestatis, nec non venerabilium fratrum nostrorum Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ Strigoniensis consensu. Pariter & assensu ex reditibus Piseti Cremniciensis, per nos recuperati, annis singulis quinq. millia florenorũ Hungaricorum, ad honestam sustentationem nobilium iuuenum Vngarorum, in perpetuum applicamus. itaut quolibet anno ad festum Purificationis Immaculatæ Virginis

Mariæ bis mille quingenti floreni Vngarici,ad festum vero Assumptionis eiusdem Deiparæ Patronæ Vngariæ, alij bis mille quingēti floreni Vngarici,certò infallibiliter, pro vsu seminarij in manus Regentis repræsententur,vel Tyrnauię, vel quo transferri contingeret seminarium,in casu mox declarando,Ad quam summam rectè,fideliterq. persoluēdam, non solum sub pęnis Ecclesiasticis, in Bulla Summi Pontificis specificatis,sed etiam sub indignationis Regiæ vinculò, in approbatione huiusce erectionis declarato,successores Archiepiscopi teneantur,& sint obligati; Ita quidem vt iuxta Pontificis Maximi assensum,ac Regiæ Maiest.assecurationē, futuris semper temporibus Reges Vngariæ,facto in Camera Cremonicien si Pileti arresto, in duplo dictam pensionē ab Archiepiscopo exigent,qui ad præfixos terminos, expressam antea pecuniariam summam,in manus Regentis seminarij non assignarent. huius vero seminarij Tirnauiæ in domo ad id specialiter deputata,per nos erecti administrationem totalem, ac integram admodum Reuerendis Patribus Societatis Iesu Tyrnauiæ commorantibus, infrascriptis conditionibus committimus.Primo,vt ad hoc seminarium nemo recipiatur nisi nobilis, & ex partibus Coronæ Hungariæ subiectis oriundus,ad minus duodecim annorum. Et hi quidem maiori quo poterunt nomero honestè alantur. Nec vllo sub prætextu redditus seminarij istius, siue per nos assignati, siue per alios imposterum assignandi, in nullos alios etiam pios vsus conuertantur,quam ad prædictam honestam iuuentutis sustentationem. Secundo vt nulli alij ad cuiusquam commendationem recipiantur, nisi quos Archiepiscopus pro tempore existens, vel sede vacante Capitulum Strigoniense Patribus præsentauerit. Si qui autem ex præsentatis deprahenderentur,vel ad studia inhabiles,vel moribus noxij,poterunt illos honestè dimittere; ne tamen id leuibus de causis aut præcipitanter fiat, cauendum erit. Tertio de solo victu hisce prouidendum erit ex seminario, nisi forte aliqui adeo tenuis fortunæ essent, vt nullo modo per suos,illis prouideri possit,& alioquin spei non contemnendæ apparerent.Quarto obligationem nullam habebunt

iuue-

iuuenes,præter eam solam, vt in timore Dei piè viuant, diligenter studeant, dum in seminario versabuntur, ac tandem patriæ, & nationi suæ fideliter seruiant. leges autem, & ordinationes, quæ vel pietatis exercitia, vel studia litterarum, vel domesticam disciplinam, vel status pro fundatore Diœcesi Strigoniensi orationes fundendas spectant, Patres Societatis Iesu ordinabunt. Quinto si (quod Deus auertat) Patres Societatis in Vngaria permanere non possent, in eo casu liberum sit Patribus Viennam transferre seminarium. Ibiq. obseruatis conditionibus memoratis, prædictam summam quinque millium florenorum Vngaricorum ex Fisco percipient, ac nihilominus Vngaricam nobilitatem, modo superius expresso alent, ac erudient. Quod si vero ne alibi quidem integrũ esset Patribus Societatis Iesu seminarium huiusmodi erigere, & administrare, in eo casu venerabile Capitulum Strigoniense, teneatur iuuentutis erudiendæ curam suscipere, ac prædictam quinq. millium florenorum summam in vsus seminarij impendere, tantisper, donec prædicti Patres iterũ suo muneri libere fungi possint. Tunc enim rursus seminarij administrationis curam, modo antea declarato Patribus Societatis committi volumus. Rogamus autem atq. sub interminatione tremendi iudicij obseruamus, non solum huius sedis nostræ Archiepiscopalis successores, verum etiam Venerabile Capitulum Strigoniense, adeoq. Patres ipsos Societatis Iesu, vt huius nostræ fundationis tenorem, in omnibus suis punctis, ac clausulis obseruari faciant. Et ne huius fundationis memoriam nulla temporum lõginquitas obliteret, tria exemplaria nouæ huius erectionis seminarij, confici curauimus, quorum vnum Patribus Societatis Iesu, alterum Capitulo Strigoniensi, Tertium Capitulo Posoniensi assignauimus. Datum Posonij die 20. Augusti, Sancti Regis nostri Stephani natali, anno Domini 1624. Nos itaq. pro ea Catholicæ Religionis promouendæ cura, quam rebus omnibus potiorem habemus, proq. peculiari nostro affectu in nationem Hungaricam, non solum sponte, ac libenter, prædictam Reuerendissimi Domini Archiepiscopi fundationẽ, in omnibus suis punctis, clausulis, & articulis acceptamus, ap-

proba-

probamus, ratificamus, & confirmamus, verum etiam Regiæ munificentiæ argumenta extare cupientes, in hoc seminarium nobilitatis Hungaricę ex Camera nostra Cremnicienſi; annuatim bis mille florenos Vngaricos eidem seminario in perpetuum aſſignamus, ita quod ad festum Purificationis B. Virginis mille, ad festum Aſſumptionis eiuſdem Deiparę alij mille floreni Hũgarici certò, & infallibiliter Regenti ſeminarij aſſignentur. Aſſecuramus itē prædictũ Reuerendiſſimum Archiepiſcopum, & dictum ſeminarium nobilium, ſiue dum Tyrnauiæ reſtiterit, ſiue quando in caſibus ſpecificatis alio transferretur, quod nos, & ſucceſſores noſtri legitimi Reges Vngarię Archiepiſcop. Strigonienſes pro tempore exiſtentes, ad prędictam quinque millium florenorum Vngaricorum ſummam, ſeminario nobilium ex Piſeto applicatam totaliter, & integrè in terminis ſpecificatis perſoluere adigemus, ita quidem, vt iuxta Summi Pontificis ordinationem, etiam cum Areſto Piſeti, in duplo exolui faciemus, ſi quid pro termino debito exolutum non fuerit. In quorum omnium firmitatem, ac robur perpetuò valiturum, has literas noſtras, manu noſtra ſubſcriptas, ſigillo muniri iuſſimus. Quo circa tibi fideli noſtro, moderno, ac futuris temporibus conſtituendo Camergrauio Cremiciēſi, eorumq. Officialibus, ac vices gerentibus harum ſerie firmiter committimus, & mandamus, vt vos quoquè prædictam bis mille florenorum Hungaricorum ſummam, ex prouentibus Cameræ noſtræ Cremnicienſis, in terminis ſpecificatis, dicti ſeminarij Præfectis, quotannis plenariè, & abſq. defectu reddere, & adminiſtrare modis omnibus debeatis, & teneamini. ſecus non facturum præſentibus perlectis exhibenti reſtitutis. Datum in ciuitate noſtra Vienna Auſtriæ.

EX CANCELLARIA

Regni Bohemiæ.

ET

MARCHIONATVS

Morauiæ.



Fun-



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Principem Carolum Lichtenstein.

POsteaquàm fauente Deo ciuitatem Pragensem fœliciter subegimus,& ad obedientiam nostram reduximus,C.T. clementissimè mandare voluimus,quatenus curet vt Pragæ Societatis IESV Patres,aut eorum ibidem Rector Reuerendus Valentinus Coronius,in antiquum eorum Collegium, debito vti par est, modo, ac honore reducantur:eorumquè, res omnes, ab ijs qui eas abstulere restituantur; & compensentur; nec non imposterum debitum eis auxilium præstetur quemadmodum id præstare sciet C. T. cui nos gratiosè addicti manemus. Datum Viennæ 7. Decembris 1620.

Determinat S. C. M. quid di rebellis ijs agendum.



FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali de Dietrichstain.
Reuerendissime Princeps, Amice Dilecte.

Mādats C.M. vt PP. Societ. Iesu in antiquo Collegia morauiæ cum honore reducantur.

ABsq. longiore præteritorum repetitione, notum dubio procul est C.V. qua ratione seditiosi subditi nostri in Marchionatu Morauiæ, inter cętera male facta, ac iniurias, statim rebellionis initio Societatis Iesu PP. cū omnibus suis, sub prætextu quod inuentionibus malis prouincias turbarēt ac regna, dissensionum plurimarum, atque adeo sanguinis profusionis auctores essent, publico decreto, dato 6. Maij 1619. ignominiosè, ac in perpetuum proscribere è prouincia attentarint. Quæ omnia quandoquidem calumniæ merę sunt, nec vnquam, vel minimum probata, sed solummodo ad odium aduersus eos in populo concitandum, antesignanorumq. suorum furias, minusq. bene consideratum propositum palliādum sunt excogita; quin illis ipsis, atq. adeo omnibus in prouincia constet Religionem præfatam modestā, ac pacificam vitam ducere, iuuentutem etiam instituendo, conciones, ac exhortationes habendo, populum ad debitam superioribus legitimis obedientiam præstandam incitare, ac denique in Diuinorum officiorum administratione sedulam, ac indefessam se probare, ideo C.V. requirere voluimus, quatenus vigore huius nostræ commissionis prouideat, vt prædictæ Societatis PP. in antiqua Collegia, ac loca hæreditarij nostri Marchionatus Morauiæ debito cum honore reducantur, eaq. omnia quæ ex mobilibus ijsdem ablata sunt apud quoscunq. tandem inueniantur, nec non etiam fructus ex iniusta detentione acquisiti, restituantur, ac compensentur; ac tandem in omnibus conuenientibus debitum eis auxilium præstetur, quemadmodū præstare optimè sciet C.V. cui nos imprimis clementissimo affectu addicti manemus. datum Viennæ 25. Ian. 1621.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Ad Principem Liechteſtein.

ACquiſito Dei omnipotentis gratia meliori regni noſtri Bohemiæ ſtatu in primis, ac ante omnia teneri nos in conſcientia agnoſcimus, vt abolita, ſuppreſſa, ac iacentia aliquo tempore diuinorum officia myſteriorũ, atquè illa ſpectantia, denuo reſtauremus, ac promoueamus. Teſtatum autẽ eſt Orbi iam vniuerſo, quo pacto inter abominanda reliqua, quæ durante vi occupato perduellium regimine, patrata ſunt, eſſet antiquisſimum, ac ſummum Arcis Pragenſis templum rapinis, incurſionibus, ſacrarum eiectionibus imaginum, ac reliquiarum, alijſq. ſimilibus à ſacrilegis Eccleſiarum inuaſoribus, ac direptoribus excogitatis inuentiſquè modis, ſpoliatum deuaſtatumq. ſit; quod vel ſpectare ſolum coram oculis graue nobis ac moleſtum foret. Ideo C. T. curet, vt templum Arcis noſtræ, honore Optimi, Sanctorumq. Regni Patronorum, quoad fieri poterit rurſum exornetur, & excolatur. Præcipuè vero, vt tam è præfati templi choro, quam ante Arcis portam, ablatæ, deiectæq. Crucis, ac Saluatoris. Crucifixiq. Domini noſtri imagines, denuo magnificè erigantur, & ad id neceſſarij ſumptus ſuppeditentur, vt cum fęliciter aduenerimus, diuinis in prædicta Eccleſia officijs maiori animi voluptate intereſſe poſſimus, ac vacare. Quemadmodum etiam hac de re, quantũ quidem ad Eccleſiam Arcenſem attinet, efficaciter Archiepiſcopo Pragenſi ſcripſimus, cum quo hac de re colloqui, ac de omnibus conuenire ſciet C. T. cui nos gratiosè addicti manemus. datum Viennæ 29. Ian. 1621.

S.C.M. mãdat templum Arcis Pragenſis excolatur.



K 2 FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenstein.

Decernit S.C.M. Prædicantes Caluini è Boemia eijciẽdos.

INtelleximus benigniſſimè ea, quæ nobis C.T. ratione pellendorum è prouincia Caluini ſecta infectorum prædicãtium, tranſmiſit, placetq. ſententia, videlicet vt omnes ij, qui Caluini, & aliorum antehac in regno noſtro vetitorum, etiam peſtilentiſſimam illam Picardicam doctrinam, & errores docent, dilatantq. prædicantes, publicis decretis è regno noſtro Bohemiæ relegentur, ac expellantur; eo potiſſimum nomine, quod ij homines, & auditores ſuos a legitimo Domino alienent, ac deficere faciant; necnon vt peregrinas, & inauditas doctrinas (quemadmodum id hactenus re ipſa compertum eſt) ſuſcipiant, facem ijs præbeant, inducantquè; ne à malis conſuetudinibus, ac inuentionibus abſtineant: quemadmodum optimè rem agere ſciet C. T. cui nos gratioſè addicti manemus. Datum Viennæ 13. Martij 1621.



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenſtein.

TRanſmittimus vnà C.T.ea, pro quibus Reuerendus Collegij Glaucenſis Societatis IESV Rector humillimè nobis ſupplicando inſtitit, ratione videlicet iuſtiſſimę reſtitutionis, mandamuſq. clementiſſimè expeditam circa eandem ordinationem; quatenus præfatæ Societatis PP. vtpote qui prętextu confictarum quarundam calumniarum à rebellibus ex mera malitia, ac petulantia, ſine vllo iure, vel poteſtate, quemadmodum ex alijs in Boemia, & Morauia locis, ita etiam, ex Glacenſi Collegio abacti expulſiq. ſunt, per certos denuò commiſſarios noſtros omni honore, in perpetuum, in Collegium, aliaq. ad illud ſpectantia loca introducantur, ac in integrum reſtituantur: de ijs etiam, qui petulantias illas in templo, vel Collegio exercuerunt (vti eæ ad longum in ſupplici libello continentur) iuſtitia ſtatuatur, & vt conuenientem, debitamquè reſtitutionem faciant, mandetur, quemadmodum id optimè præſtare ſciet C.T. cui nos gratiosè addicti manemus. datum Viennæ 19. Martij 1621.

PP. Collegij Glaucenſis reſtituendos in priſtinum S.C.M. mandat.



FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenstein.

Decrnit S. C. M. vt templa Catholicis tradantur prædicãtes caluinicos, vel picardicos errores, et fautores Friderici eijciantur ex Boemia.

DVm nos sepè recentem illam victoriam, quam ante Pragam Deus præpotens euidenter iuuando, ac assistendo largitus est, grati consideramus, reperimus semper non modo nos ad perpetuas laudes, ac gratias referendas teneri, verū etiam, ac ante omnia alia, ad ea, quæ ad honorem Dei, & Sanctæ eius Ecclesiæ propagationem, & incrementum faciunt. diligentissimè, feruentissimequè procuranda. Quandoquidē ergo præsēs occasio causam nobis, modumq. offert, collapsę, extremęq. in hæreditario nostro Bohemiæ regno iacentis Catholicæ Religionis, quantum fieri potest erigendę, nulla ratione cōuenit, vt elabi sinamus oblata; quin potius statim, & præcipuè in ciuitate Pragensi initium aliquod in nomine Domini faciamus. Quod autem C. T. ante aliquot hebdomadas indicauit, se Pragę tribus templis, videlicet S. Nicolai, S. Ægidij, & S Henrici sectarios remouisse prædicantes, & in eorum locum pro tempore ordinatos substitui curasse Sacerdotes, id probè factum est. vt verò hoc graue, ac sāctum opus magis, ac magis eueniat, post eorum omnium diligens, ac accuratum examen, quæ tam scripto nobis, quā oretenus hanc in rem suasa sunt, iudicauimus hac vice sine mora hæc debere incoari. videlicet vt statim duo Picardica absq. vllo titulo, vel iure aliquo tempore possessa, & vti intelleximus diū iam occlusa templa dicta in Bethleem, & Corporis Christi, & si eodem modo cum templo S. Adalberti in PotsKal (vti etiam nobis insinuatum est) fieri possit, Catholicis tradantur; ab Archiepiscopo reconcilientur; & diuina officia proxima occasione in ijs celebrentur. Quod ad alia templa in singulis ciuitatibus tradenda Catholicis, & præsertim, vnum etiam templum in Thein, situm in antiqua ciuitate (quandoquidem aduersarij nostri, ipsum etiam Arcis nostræ, nec non alia præcipua templa de facto inuadere attentarunt,) iam statim occupari possint, C. T. cum prædicto Archiepiscopo conferat, ac tandem quod omnibus benè diligenterq. consideratis, optimum factu videbitur exequatur.

Præ-

Prçter hæc constituimus,vt horum executione peracta, scilicet altera,vel tertia die,publicis edictis (de quibus C.T. dudum ante nobis scripsit,& nos respondimus) omnes ac singuli prædicantes,professores, ludimagistri, qui Caluinianos,vel Picardicos errores publicè docuerunt, vel in Imperio,& vbiq.prohibitis nefarijs sectis adhçserunt, quiue perduelliones in cathedris,ac scholis promouerunt,aut Friderici,qui se Comitem Palatinum Rheni nominat,irrita,ac nulla vota,táquam legitima;nostram verò in Regem Bohemiæ susceptionem tanquam iniquam proclamarunt,protexerũt, præfatum Fridericum coronarunt, periuris rebellium consultationibus in Collegio Carolino interfuerunt, omnes hi, ac singuli ex hæreditario regno nostro Bohemiæ, omnibusq.illi incorporatis nostris prouincijs proscribantur; concesso breui aliquo termino,& expressa hac comminatione addita, quod si quis elapso tempore præfinito ex reis quocũq.alio prçtextu in prouincia manserit,& diligenti inquisitione facta deprçhensus fuerit,seueris, contra illum medijs procedetur:neq.id Religionis, sed perduellionis causa fieri. Quod si amplius etiam aliquid ad bonum Catholicæ Religionis fieri posse videatur,id totum prudentiæ, ac discretio C.T.relinquimus,cui nos gratiosè addicti manemus.datum Viennæ 3.Iunij 1621.



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Lichtenſtein.

S.C.M. decernit P. Societ. Ieſu in eorum Collegiũ Praga reſtituendos eſſe.

PErcepimus fusè ex literis 14. huius datis, C.T. ac aliorum adiunctorum commiſſariorum deſideratam opinionem, & habita ea de re conſultatione, inuenimus rationes, ac motiua, dilationem cauſæ concernentia non fuiſſe valde incongrua; Ideo ante omnia C.T. latere nolumus, quod nos ad tollendum vlteriorem è prouincia timorem, terrorem, ac deſperationem certas patentes literas conſtituerimus (quæ quamprimum etiam transmittendę ſunt) in quibus ſeuera executione finita, omnibus, ac ſingulis ex ſtatibus noſtris, ac ſubditis, (exceptis ijs duntaxat, qui condemnati fuga elapſi ſunt, & qui etiam, nunc pertinaces in rebellione permanent, & apud hoſtes, ac aduerſarios noſtros commorantur) vniuerſalem veniam, ac captiuitatis honoris, & vitę cautionem clementiſſimè largiri decreuimus. ne autem prorſus impunè abeant ij, qui bina, aut plura etiam iuramenta violarunt, itẽ qui operam ſuam in varijs Aulæ officijs, commiſſionibus, cauſis bellicis nouarunt, aut alias grauius deliquerunt, nec tamen longiori proceſſu iuridico neceſſe habent, clementiſſimè nobis viſum eſt medium optimum fore, vt ij à C.T. ſine iuridica citatione conuocentur, & coram idoneas aliquas perſonas (quas nobis C.T. quam primum nominabit) illinc delictorum ac pœnæ quas infallibiliter incurrerunt grauitas, hinc noſtra clemẽtia, ac gratia, qua erga eos ſi modo ſe dignos reddant, vti decreuimus, noſtro nomine expreſsè, ac omnibus circumſtantijs adhibitis proponatur: præſertim verò quod ſi clementiſſimus hic procedendi modus, ac ratio ab eis non acceptetur, iuridicum proceſſum debeant expectare; ac tandem iuxta vniuſcuiuſq. delicti rationem, certa in bonis, ac pecunia mulcta, ac pœna imponatur. vt id autem meliori cum fundamento, ac conſtantia inchoetur, ac exequatur C.T. ſtatim ac ſine vlla mora ſuam ſuper hac re ſententiam ac perſonarum nomina, nec non opes eorundem, & quem ad finem res perduci queat perſcribet. Eodem modo C.T. in ſingularum communitatum delicta, & in

qua

qua repotissimum eorum consistat potentia,inquiret;nosq. certiores reddet,quo pacto ita singularum debilitari possit potentia,vt tamẽ non omninò sustentatione sua priuentur.

Tertio quo ad seditiosos,ac perniciosos prædicantes attinet,placet,vt Generales terminus omittatur:si autem in particulari,ij ad minus,qui sub initium statim rebellionis,è publicis cathedris Pragæ,edictum proclamarunt;& vetita conuenticula in collegio Carolino confirmarunt; promouerũt; item qui coronationis actum compleuerũt, aut alias populũ notoriè commouerunt,peculiari decreto, vniuscuiusq. delicta continente,à prouincia exterminentur, iudicamus neminem habere posse locum cogitandi ad Religionis gratia factum,sed potius ex iustitia,cuius testimonium publicum duntaxat decretum esset,illud â formandi modum,ac rationem C.T.consilio committimus.

Adhæc necessarium etiam est, vt omnia publica exercitia Caluinisticæ, ac Picardicæ sectæ quamprimum interdicantur: quod verò ad iura patronatus,& collaturas attinet, nihil dubitamus C. T. iuxta priorem nostram ordinationem,bonorum confiscationes,oppignorationes,venditiones vbiq.excepisse,ac nobis reseruasse.Similiter,quid de alijs collaturis in genere,vtpotè quæ alias ad nos deuolutæ,& pariter de confiscatione, ac Parochiarum repletione inchoari tuto, ac commodè possit,C.T.cum Archiepiscopo Pragensi tanquam loci Ordinario,nec non Theologis,ac Religiosis viris diligenter consulet, ac communem omnium sententiam nobis quamprimum transmittat.De cætero C. T. gratiosè addicti manemus.Viennæ 26.Iulij 1621.

FERDINANDVS SECVNDVS.
Principi Lichteſtein.

S.C.M. ſtatuit ciuitatē Tabor reformandam.

QVandoquidem in omnibus, quæ nobis fœliciter eueniunt Dei omnipotentis ſingulare auxilium, ac gratiā agnoſcimus, impellimur in dies magis, magiſq. ad honorem cultumq. eius peculiari feruore, ac diligentia propagandum; & quia hac occaſione commodè ad Dei gloriam reformatio inſtitui poteſt in ciuitate Thabor, quæ paucis ante diebus ad debitam nobis obedientiam reducta eſt, ideo perſpectæ C. T. diſcretioni, & prudentiæ id committimus: ſciet illa negotium ita cautè incipere, ac etiam perficere, vt Catholicè ordinatus Sacerdos, ac Parochus in ciuitatem inducatur, & ſimul in quiete, ac pace omnes permaneāt. Cęterum C. T. ſemper gratiosè addicti manemus. Viennæ 8. Decembr. 1622.



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Cardinalem Dietrichſtain.

Reuerendiſſime Princeps, Amice Dilecte.

POſtquam certiores facti ſumus, qua ratione in Regijs noſtris ciuitatibus, ac præcipuè Brunæ, ac Olomutij ad peregrinas conciones contumaciter, & ob id (quemadmodum exempla teſtantur) tumultus graues, & omnigenæ ſeditiones ſuſcitentur, & id ſine vlla habita facultate fiat. Ideo ad conſeruandum bonum ordinem, & ad firmandam pacem, ac tranquillitatem in prouincia, neceſſarium omnino eſſe iudicauimus C.V. hac de re ſcribere, ac committere, vt in prædictis ciuitatibus Marchionatus noſtri Morauiæ, nomine noſtro celerrimè mandet, quatenus tales excurſiones ſub grauiſſima, ac irremiſibili pœna inhibeantur, ac interdicantur; ac debitè in eos aduertatur, qui præſumptuoſe, ac contumaciter contrarie attentarēt. Quemadmodum C. V. præſtare id optimè ſciet, cui nos Cæſarea, ac Regia gratia addicti ſemper, ac ſingulariter manemus. Viennæ 19. April. 1622.

mādat S.C.M. nem morauia excurſiones fiant.



FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Cardinalem Dietrichſtein.

Mãdat S.C.M. orphanos extra prouinciã marchionatus morauiæ missos ad caluiniſticas ſcholas reuocari, nec imposterum poſſe eos alio mitti ſine licentia.

INtelleximus clementiſſimè ea quæ nobis C.V. ratione pupillorum, ac orphanorum, quibus in Marchionatu noſtro Morauiæ male prouiſum eſt, denuò ſcripſit. quia ergo voluntas noſtra clementiſſima, vti dudum ante, ita nunc etiam ea eſt, vt educationis orphanorum, tanquam rei ſummè neceſſariæ, ac vtilis, diligens, & ſingularis cura habeatur, omninò C.V. ſententiam approbamus, eſtq. clementiſſima voluntas noſtra, vt omnibus tutoribus, qui creditos ſibi orphanos extra prouinciam ad Caluiniſticas ſcholas mittunt, in quibus à iuuentute ſtatim rebellionis, ac aduerſus legitimos ſuperiores contradictionis virus imbibunt, atq. inprimis Hoffmanienſium, Buchlabianorum, Boriticenſiumq. orphanorum tutoribus, loco & nomine noſtro demandetur, vt prædictos ac omnes huiuſmodi orphanos, ſtatim ac ſine vlla excuſatione reuocent, & C.V. præſentent; nec eis impoſterum liceat vllum orphanorum ſine C.V. ac noſtro inprimis ſcitu, ac voluntate, extra prouinciam ad ſcholas, vel alio mittere, vt hac ratione omnis perniciosiſſimę Caluiniſticæ ſectæ via intercludatur. Adhæc quod C.V. rebellium nonnullos orphanos ad tempus ad Olomucenſe ſeminarium miſerit, rectè, ac benè factum eſt, donec vlterior de ijs diſpoſitio fieri poſſit. Hæc erant quæ C.V. reſcribere voluimus, cui nos Cæſarea, ac Regia affectione ſemper, ac ſingulariter addicti manemus. datum Sopronij 2. Auguſti 1622.



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Illuſtris affinis, Princeps, fidelis nobis dilecte.

CElare Dilectionem tuam nolumus, nos maximis grauiſſimiſq. & propriam conſcientiam noſtram tangẽtibus de cauſis, ac motiuis, prout eę dilectioni ſuę Cardinali à Dietrichſtein partim ſignificatæ ſunt, omnimodam dimiſſionem, ac exactionem omnium Anabaptiſtarum è Marchionatu noſtro Morauiæ, ne ve poſthac vlli tam in hæreditarijs noſtris regnis, & prouincijs, quam in Sac. Rom. Imp. eſſe, vel verſari liceat imperaſſe, ac demandaſſe, ac proinde minimè dubitamus, quãdoquidem paucis in tuis quoque prædijs, ac fundis, vt intelligimus, nonnulli eorum tolerati fuerunt, quin Dilectio tua Dei honorem, & bonam politiam exiguo lucro, ac redditibus, qui in œconomia ab induratis huiuſmodi hominibus percipi poſſent, præpoſitura, & mandato noſtro clementiſſimo conuenienter, memoratos Anabaptiſtas exigẽdo alijs quod imitentur ſtatutura & bono exemplo pręitura ſit; quod tuę Dilectioni ad notitiam, & directionem ſuam ex peculiari, erga eandem benigniſſimo affectu amore hiſce ſigillatim inſinuare volumus, cui de cætero gratia noſtra Cęſarea ſemper bene fauemus. Viennæ 8. Septembris. 1622.

Principi à Liechtenſtein exactio Anabaptiſtarũ, et vt alijs hac in re bono exemplo præſtet demandatur.

∴

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali Dietrichſtein.

mãdatur S. C. M. vt ſecta Anabaptiſtarum eiecta à S. R. I. etiã eijciatur à morauia, et alijs prouincijs, et regnis ipſius S.C.M.

NOlumus C.V. latere qua ratione inter grauiſſimas, ac continuas ſollicitudines noſtras, quibus honorem, cultumq. Dei, nec non bonum, ac conſtantem ordinem in regnis, ac prouincijs noſtris conſtituere, ac promouere laboramus, illud etiam occurrit, quod toto Sac. Rom. Imp. proſcripta Anabaptiſtarum ſecta, tantas in Marchionatu noſtro Morauiæ radices egerit, vt paucorum annorum ſpatio, ac in dies adhuc, magis magiſq. ſeſe extendat, nec paucos è ſimplici, rudiq plebecula attrahat, imò ex remotioribus etiam partibus, inſcijs, & grauiter inhibentibus ſuperioribus ſuffuretur, & ex prouincia educat. Monuit ergo nos imò impulit conſcientia noſtra, vt quando ex voto S.R.Imp. expulſis ſũt; nec non plurimos tam indigenarum, quam extraneorum decipiunt, inſuper eſſet nulli ſuperiorum ex Dei præcepto, vti par eſt ſubijcere ſe volunt; multoſq. damnatos, & è proprio duntaxat cerebro confictos errores docent; & deniquè, quia horum hominum acta omnia, & propoſita Deo, Diuiniſq. legibus contraria ſunt, illa neq. in Marchionatu noſtro Morauiæ, nec vllis alijs Regnis, ac prouincijs noſtris, & æquè parũ, ac in Imperio, diutius eſſe, ac manere patiamur. Eſt itaq. noſtra matura, ac benè expenſa ſupremaq. voluntas, vt C.V. quam citiſſimè edicta publica conſici, ac affigi curet, quibus omnes omnino vtriuſq. ſexus Anabaptiſtæ, ſicut omnes pariter eorum aſſeclæ infra præſcriptum breue temporis ſpatium, ab omnibus fundis, & agris in quibus ſedem fixerunt abſcedere iubeantur, addicto, vt nemo ſub amiſſione vitæ impoſterum, vel vltrà, ſiue in prædicto Marchionatu noſtro Morauiæ, ſiue alijs regnis, aut prouincijs noſtris inueniatur; ſed illa prorſus, ac omnino deſerant, nec vltro accedant, contrarium agentes irremiſſibilem in caput ſuum pœnam accerſant. quod ſi aliquis, aut aliqui ab erroribus ſuis deduci ſe patiantur, illis omne auxilium præſtetur; quemadmodum id optimè præſtare ſciet C.V. cui nos Cęſarea, ac Regia affectione ſemper, ac ſingulariter addiſti manemus. Vien. 17. Sept. 1622.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Principi de Lichtestein.
Illustris affinis, Princeps, fidelis nobis dilecte.

MEminerit adhuc Dilectio V. quid ad eam ante hac iã aliquoties ratione parochiarum in hæreditario regno nostro Bohemiæ, quas vna cum bonis confiscatis vendi contingeret, quid de ijs fieri vellemus iubentes perscripserimus. Quandoquidem ergo tantum hactenus rescisserimus, ab ijs à Catholicis, qui diuersa confiscata bona coëmunt, & acquirunt, nullas iam reuersales amplius, quibus ipsi, & futuri possessores ad Catholicos legitimè ab Archiepiscopo, & alijs Episcopis ordinatos Parochos in eiusmodi bonis constituendum sese obligatos, deuinctosq. fateantur, deponi, imo sectarios, & quod amplius est, extorres iam ante prædicantes suscipere, ac promouere. Idcirco V. Dilectio non id tantum, ne contra bonam politiam eiusmodi aliquid imposterum cõmittatur, attendere, sed & inquiri diligenter facere, si quid tale commissum fuerit, quamprimum, & sine dilatione vlla emendandum curare satage,, vt nimirum omnes bonorum confiscatorum emptores, & possessores susceptos prædicantes quantocyus dimittant, & reuersales pro se, suisq. hæredibus, de statuendo in posterum in eiusmodi suis Parochijs Catholicos Sacerdotes, deponant; prout tua Dilectio hac in re, quod conueniens erit facere sciet. Cui de cætero, &c. Viennę 14. Iulij an. 1623.

Vt secundum priora mandata S M. in omnibus Parochys, quæ vnà cũ bonis confiscatis vendita fuerunt Parochos Catholicos constituat de cõsensu Archiepiscopi, eiectis prædicantibus.



FERDINANDVS SECVNDVS
Ad Archiepiſcopum Pragenſem.

Ad requiſitionē Nũtij Apoſtolici S.C. M. ſcribit Archiepiſc. Pragenſi vt etiã à pagis prædicãtes hæreticos eijciat.

NOlumus te latere, quo pacto non modo à Nuntio Apoſtolico, ſed ab alijs etiam, & diuerſis eruditi ſimus, quod è regni noſtri hæreditarij ciuitatibus proſcripti hæretici prędicãtes, circa ciuitates in pagis, & pręcipuè in diſtrictu Pilſnenſi, & Leutomericienſi, quemadmodũ etiam in Schivvanbergenſibus bonis morentur, ad quorum conciones ij, qui nec dum Catholicis acceſſere accurrunt: per quas plebs miſera decipitur, & à ſuſceptione ſanctæ Catholicæ Religionis, nec non clementiſſima, ac ſalutari intentione noſtra retardatur. Vt igitur huic malo tempeſtiue occurratur, ac ne forte peiora fiant nouiſſima primis, clementiſſimè mandamus, vt ratione officij tui, in prædictos, ac etiam alios prædicantes diligenter inquiras, vt huic malo oportunè occurratur; quatenus tandem ſubditi noſtri ab huiuſmodi errorib. liberentur. Quem in finem nos etiam Principi de Liechtenſtein clementiſſimè ſcripſimus, & vt tibi in huiuſcemodi caſibus auxiliarem manum porrigat, ac aſſiſtat mandauimus. Hac iure implebitur clementiſſima voluntas noſtra, & nos manemus tibi gratioſè addicti Vien. 25. Sep. 1625.



FERDINANDVS SECVNDVS
Principi Liechteſtein.

POſtea quam non modo à Nuntio Apoſtolico,ſed ab alijs etiam certiores facti ſumus.quo pacto è Regijs noſtris,ac hæreditarijs regni Bohemiæ ciuitatibus proſcripti prædicãtes propè ciuitates in pagis,ac præcipuè in Pilſnenſi,ac Leutomiricienſi diſtrictu,ſicut etiam in bonis Schuuam bergẽſibus morentur,ad quorum conciones ij, qui nec dum Catholici,accurrunt;& ea ratione populum ſeducant, & à Religione Catholica,nec non clementiſſima noſtra intentione retardent.Ideo malo huic commodè occurrere volentes, ne forte nouiſſima primis peiora fiant, Archiepiſcopo Pragẽſi ſcripſimus, vt ratione officij ſui in huiuſmodi prædicantes inquirat,ac operam det,vt huiuſmodi mala auertantur, & ſubditi noſtri à tam pernicioſis erroribus liberentur. Quia verò prædictus Archiepiſcopus abſq. brachij ſæcularis auxilio, difficulter id ad exitum perducere poterit, ideo C. V. ad petitionem Archiepiſcopi aſſiſtentiam, & auxiliarem manum in caſibus occurrentibus præſtare ſciet. De reliquo manemus C.V.Cæſarea, & Regia gratia addicti Vien. 25. Septembris anno 1625.

Ad inſtãtiam Nuntij Apoſtolici Principi Liechteſtein mandat S.C.M. vt auxiliũ præbeat Archiepiſcopo Pragenſi, vt etiam à locis prope ciuitatibus eijciantur prædicantes



FERDINANDVS SECVNDVS
Archiepiſcopo Pragenſi.

Reuerendiſſime Princeps, fidelis dilecte.

Ad Archiepiſcopum Pragẽſem rõe exactionis prædicantiũ ex Bohemia, quandoq. ad id Principi de Liecbtẽſtein aſſiſtere ipſi debeat.

CVm iterum iam ad nos non modo à reſidente ad Aulam noſtram Nuntio Apoſtolico,ſed aliis quoq.defeꝛatur,quemadmodum exacti à ciuitatibus regni noſtri hæreditarii Bohemiæ hæretici prædicantes æque,ac ante circa ciuitates noſtras Pragenſes obuerſentur,ad quorum cõciones Catholici confluere, & vulgus ſeduci,ac à ſancta Religione,& noſtro ſalutari propoſito euocari dicantur. Idcirco,vt huic malo maturè occurratur, nene poſteriora deteriora fieri prioribus contingat,iam iterum hiſce dicimus, vt ex officio in delatas,alioſq.prædicantes diligenter inquiras, & operam des,vt huic incommodo tempeſtiue obuietur, & remouendum curetur, tum vt ſubditi noſtri ab eiuſmodi pernicie,& erroribus liberati vindicentur.quem ad finem ad Principem de Liecthenſtein etiam perſcribimus,id qnod ex adiũctis literarum exemplis latinis percipietur facturus, quemadmodum noſtram benigniſſimam voluntatem hac in re exequaris Viennæ 27.Aprilis anno 1624.



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Archiepiſcopo Pragenſi.

REuerendiſſ.&c.Quod ad te nuperrimè ratione interdictorum ciuitatibus regni noſtri hæreditarij Bohemiæ prædicantium,vt in eos diligens inquiſitio fieret, & proficiſcens ab iiſdem malum, & pernicies auerteretur, quo noſtri etiam ſubditi ab omnibus pernicioſis erroribus liberari, ac ſecuri permanere poſſent,clementer ſcripſeramus, id abſquè dubio benè in memoria etiam nunc habebis.Quandoquidem ergo poſterius fide digna relatione docemur, præter exactos, tam in proprijs regijs ciuitatibus, arcibus, pagiſq.noſtris,quam aliorum noſtrorum ſubditorum, & incolarum regni alios ſupereſſe, perquos idiotæ in ſuis erroribus non conformentur modo, ſed quotidie magis etiam ſeducantur,& à Religione Catholica auocentur,à quibus toto mundo palam eſt,quemadmodum ab eiusmodi ſeductoribus hominibus deteſtabilis illa in memorato regno hæreditario Bohemiæ orta rebellio cauſam ſuam habuerit. Idcircò vt huic malo, ac peſti ad quam pro viribus auertendam teneri agnoſcimus, ex fundamentis remedium adhibeatur, neue poſteriora prioribus fiant deteriora. Idcircò iam iterũ clementiſſimè dicimus, vt ſecundum prius noſtrum mandatum,ex officio in delatos,cæteroſq.prædicantes omnes,diligenti facta inquiſitione,quocunq.loco deprehenſi illi fuerint,operam des,vt inde nulla interpoſita mora miſſi fiant, ac niſi reſipiſcere,& ad Catholicam Religionem conuertere ſe ſe voluerint,non modo inde vbi fuerint,exigantur, ſed ipſo regno omninò pellãtur, vt ad hunc modum quies,pax, & concordia in terris conſeruetur, neue vlla ratione animi maioribus perturbationibus inuoluantur, & eiuſmodi rebelliones inpoſterum vitentur,ad quem finem ad Principẽ Liechtenſtein,prout ex adiunctis literarum copiis videre habes,perſcripſimus,vt ad omnes caſus auxilio tibi ſit.Et in his omnibus perficitur clementiſſima noſtra voluntas, & propoſitum.Viennæ 18.Maii an.1624.

Archiepiſcopũ Pragenſem ratione expulſionis prædicantium.

FERDINANDVS SECVNDVS
PrincipiLiechteſtein.

Illuſtris affinis Princeps, fidelis dilecte.

Vt Archiepiſcopo auxilio ſit in exigẽdis prædicantibus hæreticis.

QVod ad tuam Dilectionem de dato 27. Aprilis proximè ratione prædicãtium ciuitatibus hæreditarij noſtri regni Bohemiæ interdictorum, vt in ipſos diligens inquiſitio fieret,& procedens ab ijs malum, & pernicies auerteretur, & hoc modo ſubditi noſtri ab omnibus perniciofis erroribus defendi, & eximi poſſent, perſcripſeramus,id non dum ipſi abſq.dubio exciderit.

Quando ergo poſterius fide digna relatione docemur, præter exactos alios adhuc tã in proprijs regijs ciuitatibus, vicis arcibus,& pagis noſtris,quam ſubditorum, & incolarũ regni ſupereſſe,per quos idiotæ in ſuis erroribus non confirmentur,ſed in dies magis ſeducantur, & à Catholica Religione auocentur;à quibus toto mundo palam eſt, quemadmodum per eiuſmodi ſeductores ho mines deteſtabilis in prædicto noſtro hæreditario regno orta rebellio cauſam, & ortum ſuum habuerit.

Idcircò ac vt huic malo,& peſti,ad quã pro viribus auertendam teneri nos agnoſcimus,ex fundamentis remedium adhibeatur,neue poſteriora prioribus deteriora fiant, (tot) Archiepiſcopo Pragenſi ſcripſimus, vt ex officio in delatos prædicantes facta diligenti inquiſitione, quocunq. loco deprehenſi illi fuerint,nulla interpoſita mora moneantur, ac ſi reſipiſcere,& ad Catholicam Religionem conuertere ſeſe noluerint,inde,& ex toto regno pellantur;quo ſic quies.pax, & concordia in terra conſeruetur,neue vlterioribus erroribus animi implicentur,ac vt rebellio huiuſmodi impoſterũ præcaueatur.Quandoquidem autem præfato Archiepiſcopo id abſq.auxilio, & aſſiſtentia brachij ſecularis effectum dare difficile erit;idcirco Dilect. V. ad ipſius (Archiepiſcopi)implorationem, eidem hac in re ſuppetias ferre,& manũ auxiliarem porrigere ſataget.Cui de cætero,&c.Viennæ 18. Maij an.1624.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Ad Principem Lichtestein.

NOlumus C.T. latere quo pacto solliciti simus, & modos omnes, ac media inquiramus, quibus miseros subditos nostros, qui in omnia errorum; ac hæresum genera inducti sunt, è quibus nihil præterquam deplorandæ calamitates oriuntur, rursum ad viam rectam, ac veram Catholicam Fidem reducere possimus. Quia vero ad promouendum hoc adeo salutare opus inter cætera, hoc quoq. non vltimum esse iudicamus, vt inposterum, nemo non Catholicus, in vlla hæreditarij regni nostri ciuitate, in ciuem assumi possit; ideo clementissima, ac seria nostra voluntas est, vt C.T. iuxta perspectam nobis discretionem, certam, ac infallibilem nomine nostro mandet, vt inposterum in ciuitatibus præfatis ij solum, qui veræ, ac Sanctæ Religioni Catholicæ addicti sunt, in ciuium numerum admittantur; alij vero reijciantur. Hac in re implebitur clementissima voluntas nostra; Cæterum manemus C. T. Cæsarea, ac Regia gratia semper, ac singulariter addicti. Viennæ 24. Martij 1624.

Statuit S.C. M. vt in omnibus ciuitatibus hæreditarijs sui regni Bohemiæ nullus in ciuem, non sit Catholicus recipiatur.



FERDINANDVS SECVNDVS
Principi de Lichtestein.

Illustris affinis, Princeps, fidelis dilecte.

Vt Princeps Liechtensteinius ad exigendos prædicantes præbeat auxilium.

HVmiliter recordabitur V. Dilectio quemadmodum iam pridem nos determinauerimus, eidem etiam non semel perscripserimus mandantes, vt omnes, & singulos prædicantes vbicunq. locorum deprehensos amouere, & penitus è toto regno hæreditario Bohemiæ pellere, & nullum aliud, præterquam Catholicæ solius salutiferæ Religionis exercitium permittere satageret. Quando ergo per adiunctas literas ab Archiepiscopo Pragensi humiliter docemur, quosdam è subditis nostris esse qui prædicantes suos clamoribus suis insulsis, alijsq. inconuenientibus attentatis, apud vulgus alia super alia mala, quantum in ipsis est causantes, hactenus detinere apud sese audeant, quinimò cum certi deputati Commissarij templa, in quibus prædicantes medio hoc tempore refugium suum habuissent, & virus suũ pestilens in populum sparsissent, ex dato sibi mandato, clausa obsignassent, eiusmodi templa propria auctoritate iterũ referarint, & prædicantibus ad continuandam proteruiam, & pœnis omnibus dignissimam temeritatem, tradiderint, eiusmodi ausus suos, quod amplius est, in contemptum, & exauctorationem nostram omnis generis vanis, & ad speciẽ confictis causationibus protegere minime verentur. Idcircò, & quia nobis huiusmodi insolentias, & nequitias nullatenus tolerare integrum est, sed prædictum nostrum decretum firmiter, & constanter adimpletum, firmatumq. volumus, denuò iam serio, & finaliter mandamus Dilectioni tuę, vt in omnimodam exactionem sepè memoratorum prædicantiũ iam finaliter, & vltimò intendat, vt fine respectu cuiuscunq. personæ procedens, ad omnes occurrentes casus requirenti hoc Archiepiscopo Pragensi tamquam loci Ordinario, hoc in tam pio, & ad salutẽ totius Christiani Orbis negotio omnem assistentiam necessariam, & præsidium præstet, prout suo in rem Christianã zelo conuenienter, bonaq. agere sciet, & exequebitur hac in re clementissima seria item, & finalis nostra voluntas, & intentio. Viennæ 26. Nouembris anno 1624.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

Cardinali Dietrichstein.

EX literis V. Dilectionis de dato 12. currentis mensis ad nos præscriptis, & adiunctis copijs intelleximus, qua ratione accepto mandato clementissimo nostro ad reliquos in hæreditario Marchionatu nostro Morauiæ prædicantes remouendos, & exigendos certos commissarios deputarit, addita necessaria instructione ad insinuandas superioribus, vt Principum, Baronum, & nobilium statibus nostras ad hunc finem paratas patentes. Quando ergo hæc res in primis ad gloriam, & honorem Omnipotentis Dei, tum ad firmam, stabilemquè pacem, tranquillitatem, & salutem memorati Marchionatus nostri Morauiæ, & fidelium subditorum nostrorum pertinet, nos quoquè publicatæ, iam semel generali determinationi nostræ à nemine prorsus, quisquis ille sit, qui in prædicto Marchionatu nostro Morauiæ fuerit obstaculum fieri, remoram obijci, sed firmiter, & constanter seruari volumus: Idcirco iam iterum Dil. V. huius rei admonendam, eiquè benignissimè, & serio mandandum duximus, vt quod ad amotionem, & expulsionem prædicantium attinet, id negotij, quo modo cœptum, siue personæ cuiuscunquè respectu per vrgere, & re ipsa omninò absoluere satagat & si forte (quod minime speramus) aliquis est, qui contra se temerè opponere præsumeret, & auderet; eum, eosue inobedientiæ, patriæquè reos, & pro acceptis à nobis hactenus beneficijs, & gratijs ingratos peragat. in prædicantes vero declaratis in patentibus nostris pœnis animaduertat. Et quo facilius id a V. Dilectione affectum reddatur, mandatum, quod his inclusum est ad Principem Maximilianum Liechtesteinium expediendum curauimus, benignè iubendo, vt ipse cum V. Dilectione ex composito agat, & vbi opus fuerit, & res

Ratione exactionis prædicantium hæreticorũ ex Marchionatu Morauiæ.

 postu

postulauerit, copijs suis militaribus auxilio, ex præsidio sit, quod mandatum V.Dilect.ad ipsum perferendum curabit, & quod in cœteris expedientissimum videbitur, id aget, & sic exequuti; erit in his benignissimam & finalem nostram voluntatem, & intentionem De cœtero in eam Cæsaream, Regiamquè affectionem nostram eandem gerimus, Viennæ 27. Decembr. anno 1624.



FERDINANDVS SECVNDVS.
Ad Princeps Carolum Lichteftein.
Illuftris Affinis Principem, fidelis dilecte.

NOuerit abfq. dubio Dilectio tua, quemadmodum iam ante expreffo facto decreto omnes, & fingulos prædicantes hæreticos, qui in Marchionatu noftro hæreditario Morauiæ commorati funt, amouendos, & penitus inde exigendos iufferimus, & ob id, vt hoc exequeretur, Dilectioni fuæ Cardinali Dietrichfteinio mandatum dedimus.

Ad Principē Carolum, et in fimili ad Maximilianū Liechtenfternium quod fuppetijs ferendis Cardinali in expulfione prædicā tium.

Quando igitur nunc intelligimus effe nonnullos fubditorum noftrorum in præmemorato noftro Marchionatu Morauiæ, qui contra decretum noftrum, qui fub prætextu omnis generis vanarum, nulliufq. momenti caufarum, & effugiorum prædicantes, quibus hactenus vfi funt, vlterius retinere præfumant, nofq. neceffarium in primis ducimus, vt hi temerarij pœna condigna reprimantur. Idcircò hifce Dil. tuæ benignè mandamus, vt in hoc negotio Dilectioni Cardinali Dietrichfteinio ex compofito obfecundet, & in cafus omnes petenti ipfi cum copijs fuis militaribus fuppetias ferat, modo quem T. Dil. conuenientiffimum, & ad explendam voluntatem, & intentionem noftram optimum iudicabit. Cui de cœtero, &c. Vien. 27. Decembris 1624.



Illuſtriſſimi Illuſtres, Generoſi, ac Nobiles, Dilecti fideles.

S.C.M. mãdat præſidentibus in Bohemia, ne vllum, niſi ſit Catholicã nubere concedant.

EX litteris fidelisſimis veſtris, vigeſimo tertio huius ferè finiti menſis ad nos datis fuſius, & clementiſſimè percepimus, quid nimirum, ob Martinum Schmertoſen, & alios Catholicæ Religioni nõ adſcriptos, in noſtris regni ciuitatibus, partim pupillos, partim viduas, nubere volẽtes, veſtramq. noſtro nomine annuntiationem ambigentes, vobis faciendum ſit ſollicitatis.

Quamobrem, cum nobis nihil magis plus, quam ſolius Catholicæ Religionis incrementum curæ ſit, vobis clementisſimè ſemel pro ſemper præcipimus, vt nulli (quiſquis ſit) Catholicæ Religioni non adſcripto, & ſi illud per certas Religioſas perſonas fide dignas probare, aut monſtrare non posſit, vllum noſtro nomine conſenſum ad tales in ciuitatibus nuptias detis, multo minus promoueatis. Ita iubet, ac mandat noſtra clementisſima voluntas. Datæ Viennæ 10. Iulij anno 1624.



FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti fideles,&c. Ex inclusis litteris latius percipietis, quid Martinus Schmertolen ciuis antiquæ vrbis Pragensis humillimè supplicando, ad nos venire fecerit, se nimirum ante duos annos, cæræ cuidam pupillæ de Leitmeriz, matrimonij votum dedisse, vehementissimè flagitans, ne ad hoc (tanquam pupillorum supremus tutor) nostrum Cæsareum, & Regium consensum denegaremus, vt nuptias ordinario modo finire, & in opus dirigere valeret.

S.C.M repetit suã determinationem contra Præsidẽtes in Bohemia, videlicet ne vlli absq. ante acta Confessione, et Communione nubere concedant, multo minus promoueant.

Enimuerò absquè vllo dubio vobis notum est, cuius determinationis ante hac fuerimus, & in specie particulariter ob istum Martinum Schmertolen, & alios, sub dato vigesimi noni Iulij Anni currentis millesimi Sexcentesimi vigesimi quinti vobis clementissimè scripserimus, sed nunc fusius ad nostras aures venit, prædictum Martinum Schmertosen in sua hæresi vsquè nunc pertinaciter hærere.

Quapropter, nos etiam suarum nuptiarum causa in nostra priori determinatione omninò hæremus, & volumus, vt nec huic Martino Schmertosen, nec vlli alij, cuiuscunquè conditionis, vnicum matrimonium, copulatio, vel nuptiæ concedantur, vel admittantur, nisi manifestè, & certissimò constet, illos Catholico legitimè ordinato Sacerdoti esse confessos, & Sacram Eucharistiam suscepisse, & omninò ad Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam redijsse, nouumquè vitæ genus re ipsa sequutum esse.

Pro secundo. Erudimur à Fide dignissimis, aliquos hoc in tempore, contra expressam nostram determinationem, nominatim quemdam Norimbergensem, in nostra antiqua Pragensi ciuitate, matrimonium contraxisse, publicasquè nuptias, absquè anteacta debita Cõfessione, & Communione instituisse.

Quæ cum omninò à nobis aliena ſint, clementiſſimè mandamus, vt vos de perſona huius Norimbergenſis, & aliorum, quam diligentiſſimè inquiratis, vbi, quomodo, apud quem, cum quibus iſtæ nuptiæ actę fuerint, benè indagetis; quæ omnia benè inquiſita ad noſtram Bohemiæ Cancellariam mittatis, ſiquidem benefacere, noſtramquè clementiſſimam voluntatem adimplere volueritis. Datum Viennæ octauo Ianuarij anno 1626.





FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali Dietrichſtein.

Reuerẽdisſime,&c.Cum omni reuerentia ſumus certiores, aliquos in noſtro Marchionatu Morauienſi pupillos vexari, quorum tutores hæreticos exiſtere, ac propterea in varijs erroribus extra Religionem educari, alios, vt dicti pupilli vna cum bonis oppignorari, more antiquo poſſent ſupplicare; Nos quidem, quo ad oppignorationem bonorum, id fieri pro tempore, reſeruato tamen clementiſſimo noſtro iudicio, admittimus, ſed quia ex ſingulari amore, & paterno ſtudio, quo omnibus noſtris pupillis ſumus affecti. illorum animarum ſalutem, in ſummo periculo poſitas non libenter videremus; ob id, vt dicti pupilli in ſancta Religione melius inſtrui, & ad veram Catholicam Fidem reduci queant, ordinamus clementiſſimè, vt R.S.R. ſimiles pupillos de ſuis tutoribus expoſcat, aut accipi faciat, & in Catholica Religione educari operam dabit, etiam nec impoſterum, nec hos, nec alios Catholicę Religioni non addictos pupillos oppignorari nulla ex parte ſtatuat, & concedat, vti R.S.R. prudentisſimè ordinare, & in opus dirigere compertum habebit. Dat. Viennæ 28. Februarij anno 1626.

Illuſtriſſ. Card. vt pupillos de ſuis tutoribus accipiat, et impoſterum nullus oppignorari concedat.



Residentibus in Bohemia, vt cum Archiep. Pragensi consulent quomodo Reformationis opus institui possit, atq. votū Viennam mittant.

Dilecti fideles, &c. Quas litteras propter Martinum de Hurta, causa Reformationis in ciuitatibus, villis, pagis nostri hæreditarij Bohemiæ regni, in omni obedientia ad nos transmisistis, nostramq. clementissimam determinationem sollicitastis; illud fusè, & secundum omnem necessitatem nobis relatum fuit.

Quamobrem non dubitamus, compertum habere, nos qualiter ex vero Christiano, & feruente animo, & paterna cura Cæsareas, & Regias nostras intētiones eò semper direxerimus, nobisq. summæ curæ sumpserimus, & in omnibus nostris hæreditarijs Bohemiæ regnis, & prouincijs, ante omnia summi Dei honor promoueatur, vera Catholica Fides in illis partibus, & locis, vbi per peruersa tempora, & homines decreuit, iterum in esse erigi, & nostrorum subditorum, per varias hæreses, & errores seductæ, & conturbatæ animæ ad rectam, veram viam salutis trahi, & reduci possint. Ad quem finem antehac etiam in nostro Archiducatu Austriæ superioris, salutiferum Reformationis opus institui, perfici, & publicata diplomata (vt ex copijs hic inclusis percipere est) ad cunctorum notitiam promulgari permisimus. Qua propter expulsis tandem aliquando hæreticorum prædicantibus libenter, & clementissimè sciemus, an salutiferum hoc opus Reformationis, auxilio, & gratia Omnipotentis suum optatum, & fœlicem finem acquisiuerit, necne, quare proposuimus, prædictæ patentę copiam includi ad vestram recensionem curare, iuxtaq clementissimè mandare, vt vos præsente Archiepiscopo ibidem Pragæ tanquam loci Ordinario summa cum diligentia illam reuideatis, & demum rebus benè consideratis, & perpensis, opinionem veram nobis remittatis, Reformationis opus in dicto nostro hęreditario Bohemiæ regno, vti factum in Austria superiori vel alio meliori modo institui, ac perfici possit. Hisce omnibus benè consulęre, nostramq. clementissimam voluntatem facere scietis. Date Viennæ 20. Martij anno 1616.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.
Cardinali ab Harach.
Reuerendiſſime Princeps Amice Dilecte.

QVid nobis noſtri Præſidentes Pragæ ad noſtras quinto Ianuarij elapſo tranſmiſſas clementiſſimas litteras, propter admiſſas hæreticorum copulationes, cũ omni reuerentia reſcripſerint, R.S.R. ex incluſa copia percipere habet.

S.C.M. cõmunicat Reuerendiſſ. Cardin. et Archiep. Pragenſi reſpõſionẽ propter patratas prohibitas copulationes, cũ mandato ne fiat, impoſterũ, et pro opinione, quomodo delinquentes ſint puniẽdi

Quando quidem in noſtra antiqua, & ſuſcepta determinatione hereamus, R.S.R. eo melius hoc opus, & clementiſſimam noſtram ordinationem, iubente inſuper noſtro mã dato, ac feruentius curæ habere poterit, & nos de vno, & de altero, vti cum nominatis copulationibus progreſſum fuit, obedientiſſimè certiores faciet, impoſterum verò, nulli, cuiuſcunque conditionis, ante factam prius Confeſſionem, & Communionem, ſuſceptionemq. Catholicæ, & Apoſtolicæ Religionis, vlli matrimonij ſponſionem concedere.

Quoad illos verò; qui ſe, hic vel illic copulari permiſerunt, eaq. de cauſa ad carceres ducti, tandem præſtita debita cautione à Præſidentibus ſunt remiſſi, de his R.S.R. cum Præſidente noſtro certo in dicto die conferre poterit; & nobis quomodo iſtæ nobis ſpecificatæ perſonæ, & alij ſimilia perpetraturi ſint puniendi, prudentiſſimam veſtrám opinionem, ad noſtram capeſsendam vltimam determinationem, in Regiam Bohemiæ Cancellariam tranſmittere feſtinetis. Cui inſtare, noſtramq. clementisſimam voluntatem adimplere ſatagetis. Datæ Viennæ octauo Aprilis an. 1625.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS
Cardinali Ab Harrach.

Reuerendiss. Cardinali de Harrach propter reformationem in Bohemia.

Illecte fidelis,&c.R.T.R.absq.vllo dubio optimè declaratum habebit,Nos ante hac, ad maiorem Dei gloriam,ad maius sanctæ Ecclesiæ, & Apostolicæ Religionis incrementum demum ad securiorem nostrorum subditorum,miserrimè seductarum animarum salutem in nostro hæreditario Bohemiæ regno salutiferam Reformationem instituisse,ac præ manibus accepisse. Et quamuis de nostris,& constitutis Præsidentibus Pragæ longè ante acceperimus prædictum Reformationis opus,auxilio,& adiuuáte Diuina clementia,& nostrorum sublegatorum Commissariorum fidelissimo labore, & diligentia notabilem progressum habere,& adeo quidem, vt extra Pragenses, & alios paucos,omnes ferè residuæ ciuitates ad sanctam Catholicá, & Apostolicam Fidem sint conuersæ. percipimus tamen aliquos ex nobilibus,& Principibus regni,mala accepta ininformatione(quam informationem per litteras replicauimus)perindè ac si hoc reformationnis opus non tam magnum in seipso foret,vt iste actenus obseruatus in imponédis militibus modus,ac ius emigrandi tam strictè obseruaretur,tristes fuisse.nos verò ea de causa inceptum Reformationis opus,ac Deo acceptissimum negotium suspendere, ac omittere non possumus.

Quare R.T.R.tanquam loci Ordinario comitante Principe Carolo de Liecthenstein sæpe dictam Reformationem committere,ac instructionem antehac in nostris tam superioris,quam inferioris Austriæ Reformationis Commissarios expeditam transmittere,atq.mandare nobis visum fuit, vt dictam instructionem,cum nominato Principe Carolo de Liechtenstein,benè,& profundè consideret,quo facto cũ tali Reformatione in quantum status loci permittit, procedat ante omnia verò incredulis inhabitatoribus (ante acta insinuatione)ad conuersionem duos menses denominet, in quibus religiosos,& benè dispositas personas,ad illorum particularem informationem mittat, ac sic probet,an blandis

tracta-

tractatibus,ad veram Sanctam Catholicam, & Apostolicā Religionem reduci queāt,sin minus elapso termino ex prouincia discendendum annunciet,ista tamen conditione, vt vnusquisq. non solum sua debita particularia, & communia ciuitatis soluat,sed etiam causa rebellionis debitam pœnam nostro Regio Fisco præstet.

Cæterum ne subditi in ciuitatibus imposterum militum insolentia aggrauentur,ordinauimus ex nostra bellica Cancellaria Capitanio Breiner,vt inter suòs milites, quibus poscente necessitate,in isto opere vti possumus, bonum regimen illosq.eò disponat,vt extra illud,quod ad illorum sustētationem ordinatur,subditos minimè molestent, Quod R. T.R.ad meliorem notitiam reticere noluimus.eaq.confidentia sumus R.T.R.in ista Reformatione, cognita laudabili R.T.R.diligentia, & feruore.omnem conatum adhibiturā, & ita curæ sumpturam.vt nostram ad maiorem Dei gloriā directa intentio effectum suum habere valeat, in perficiendo isto opere ea moderatione vtatur,ne ciuitates regni, aut quisquam alius cōqueri causam habeat,vti bene rebus prospicere,& quod in hoc minuendum, vel melius ordinandū videbitur,referre non ignorabit.cui de reliquo cum Cæsarea,& Regia gratia manemus semper bene affecti.datæ Viēnæ vigesimo nono April. an.1626.



Ab Archiep. Pragensi S.C. M. expostulat, quid faciendũ de hæreticis illis, qui infecuti sunt Mãsfeldũ, tã de Bohemia, quam de Austria superiori.

QValiter R.S.R. quinto huius propter instantẽ Reformationem in nostro Bohemiæ regno ad nos scripserit, præcipuè, quòd ob Mansfeldij tentatam deprędationẽ Silesiæ, in qua hæretici, tàm in Bohemia, quam rustici in superiori Austria acriter sunt animati, tam citò progredi nõ potuerit, & qualem patentem, per quam Princeps Carolus de Liechtestein illis fugitiuis personis ad sua bona reuerti tres menses denuncians, promulgauerit; demũ propter restitutionem translatorum, de ciuitatibus nostri hæreditatij Bohemiæ regni, bonorum, ob rebellionis delictum in memoriã reduxerit. illud omne fusè, lateq. nobis relatũ fuit. Quare R.S.R. clementissimè respondemus, dictam Reformationem nos multo libenter ad optatum, & bonum finem perductã velle, quia verò nobis R.S.R. indicat, istum hactenus obseruatum modum, communi plebi aliquid odiosum, & omninò acrem videri, eapropter de blandioribus, & lenioribus remedijs cum Reuerendiss. Card. & Principe de Dietrichstein, conferre statuisse, cum quibus demum procedi posse, nos igitur expectamus vestram conclussionem. qđ verò attinet ad publicatam de Principe Carolo de Liechtenstain patentam propter fugitiuas de Praga personas, illud cũ nostro præscitu, & mandato factum est non absq. grauibus instantibus causis, quare etiam sic permittatur.

Ad restitutionem bonorũ, nullam quidem certam determinationem proposuimus, sed nobis ad aliam occasionem reseruamus; intercessionem tamen R.S.R. pro ciuitatibus insertam nos in Cæsarea, & Regia tenebimus memoria.

Quod R.S.R. rescribere, & ad meliorem notitiam declarare statuimus, cui cum omni Cæsarea, & Regia gratia manemus benè affecti. Viennæ vigesimo sexto Septembris an. 1626.

FER

FERDINANDVS SECVNDVS.

Dilecti fideles,&c.R.S.R.& vobis ſatis clarū eſt, quod in hæreditario noſtro Bohemię regno ad maiorem Dei Gloriam,& ad ſolius Sanctæ Catholicæ,& Apoſtolicæ Religionis incrementum, diuerſa clementiſſima mādata,rectoſq.ordines tam R.S.R.quam noſtris ibidem Præſidentibus tranſmiſerimus.

S.C.M. determinat contra pertinaces hæreſes Bohemiæ pro alia reformatione cōmiſſiones mittere.

Et ſi certiſſimo ſperauimus talem Reformationem progreſſum habituram, noſtroſq. ſubditos ſe inſtruere de ſuis erroribus(quibus obcęcati hactenus inhæſerunt) ad ſolam veram Catholicam,& Apoſtolicam Religionem (in qua ipſorum parentes, ac maiores multos centenos annos fęlices, & benè vixerunt,etiam haud dubiè cum illa fęliciter de hoc mundo migrarunt)reuertere ſe permiſſuros,ſuamq.ſalutem non adeò negligenti modo,ſed altius conſideraturos.

Audimus tamen, noſtram ex clementiſſimo , & paterno affectu progreſſam, & boni æſtimatam opinionem, apud multos obſtinaces, & pertinaces,nullum fructum habuiſſe, ſed illos nihilominus in ſua hæreſi obſtinaciter hæſiſſe.

Qua propter ad omnem vſq.ſuperfluitatem,ex ſola ſingulari amore,& cūra,qua omnibus ſumus affecti,aliam reformationem cōmiſſionem inſtituere, illamq.R.S.R.& vobis in Cæſarea, ac Regia Maieſtate committere conſentaneum viſum eſt,ad quem finem,certam inſtructionem , qualiter quomodo nimirum in talibus Reformationis cōmiſſionibus procedendum ſit,exarandam R.S.R.& vobis illam quā citiſſimè transmittendam curauimus , clementiſſimè mandantes,vt R.S.R.& vos illam benè reuideatis,talemq. cōmiſſionem,quam proximè in opus dirigere, cum illa, ſecundū cognitam veſtram diligentiam, & prudentiam procedatis. Qua in re laborantes,noſtramq.voluntatem adimplere non ambigetis.De cœtero R.S.R.& vobis cum omni Cæſarea, & Regia gratia manemus inclinati.datæ Viennæ quinto Febr. anno 1627.

INstructio, & mandatum in Reuerendissimum, & Illustres, nobiles nostros dilectos fideles, Dominum Ernestū Adalbertum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem Cardinalem de Harrach Archiepiscopum Pragensem, nostrum Consiliarium dilectum amicum, & Principem, &c. Iraslaū Borizam, Comitem de Martiniz in Schmetchna, & Hagenstorff nostrum à secretis Consiliarium, & supremum prouinciæ Camerarium, nostri hæreditarij Bohemiæ regni Fridericum de Talmbergk in Marchin, Domaschin, Nambshels supremum prouincialem Iudicem nostri hæreditarij Bohemiæ regni, & Præsidentem super apppellatines Pragenses, nostrum Camerarium, & Christophorum Vratislaum de Vvitrovviz in Bozezin, nostros Consiliarios, & Prouincialem supremum Scribam nostri hæreditarij Bohemiæ regni, &c.

Quæ, & qualia ipsi nostri, in nostro hæreditario Bohemiæ regno, ad reformationis negotium ordinati Commissarij, omni cum sinceritate, maximo cum studio, ad quæ clementissime volumus adhortatos, exequi debeant.

Cum nos hactenus, etiam post ingressum Cæsareum regimen in nihil aliud curam nostram potius intenderimus, quam ante omnia Dei honorem promouere, atquè lapsam in nostris regnis, & hæreditarijs prouincijs sanctam solum saluificam Catholicam Religionem erigere, nostros obsequentes subditos, ab increpescentibus, & nimium inualescētibus perniciosis Fidei erroribus auertere, & ad veram viam salutis reducere, prout in hunc finem diuersa clementissima mandata, & ordinationes publicari fecimus, nihilominus tamen (vt accepimus) apud plerosq. nulla appareat ferè obsequentia.

Idcirco nos pro Cęsareo, Regioq. nostro officio, atq. singulari paterna cura, & amore, quo omnibus nostris obsequētibus, & fidelibus subditis constanter fauemus, demum, ad firmam manutentionem nostrorum ante hac promulgatorum, tam Cæsareorum, quam Regiorum mandatorum, & ordi-

ordinationum, grauisſimè attentatam Religionem Catholicam, pro noſtro extremo poſſe annuente Diuina Omnipotentia adiuuare, & ad hunc finem in noſtro hæreditario Bohemiæ regno præclaram commisſionem inſtituere, conſultum duximus, prout præfatos noſtros commiſſarios ad eam deputauimus, vt virtute noſtræ commisſionis, illiſquè traditæ poteſtatis, ſuæ vero Cardinalis, & Archiepiſcopi dilectionis, in rebus Eccleſiaſtica concernentibus ratione Epiſcopalis officij, ſicut omnes pro ſua quiſq. authoritate hoc commisſionis negotium aggrediantur.

Poſtquam verò in primis necesſitas planè depoſcat, vt alia magis ſeuera media erga ſeductos ſubditos adhibeantur, propoſitæ reformationi, neceſſaria inſtructio, & informatio præcedāt. Prædicta Cardinalis, & Archiepiſcopi Dilectio ante omnia curabit, vt ex Religione cuiuſcunquè ordinis, meliora ſubiecta, quæ in Bohemiæ regno reperienda, atque huic negotio melius adhibenda videbuntur, particulariter vero illos, qui hactenus in præfato noſtro hæreditario Bohemiæ regno in conuertendis Lutheranis ſedulam nauarunt operam, etiam concionando, docendo exercitati, & in cōtrouerſijs ſunt periti accipiantur, & hinc inde in prouincijs, quantum neceſſe erit (quod in conſilio, & rationi ſuæ dilectionis reliquimus) pro inſtructoribus cōſtituāt, ijſdéq. certam inſtructionem, quomodo nimirum cum inſtruendis ſectarijs inhabitatoribus noſtri hæreditarij Bohemiæ regni procedere debeant, tradant, vt tandem in commiſſione pro vniuſcniuſq. loci conſtitutione adhiberi queant.

S.C.M. mādat, vt eligātur doctisſimi viri, et in prouincijs mittantur pro reformatione.

Ordinatis talibus inſtructoribus noſtri ordinati, & deputati Commiſſarij nō negligent, cum aliquo idoneo Secretario conuenire, vniuſcuiuſquè prouinciæ, & ciuitatis, vel oppidi, vel proximè adiacentis pagi ſuperiores vna cum ſuis ſubditis, ſicut & Parochis, & Eccleſiaſticis (non omnes tamē vno die, ſed ſecundum diſtributionem in ipſorum conſilio poſitam) vnum per alterum ad ſe citare, litteras commiſſionis, atquè noſtrum ſerium, & finale mandatum, & quod Religionis reformationem certo promotam, & in omnes delatam velimus, ſicut etiam ciuitatum Magiſtratibus, vbi ſe

Pro reformatione idoneum Secretarium eligant.

noſtri

nostri Commissarij per sortem reperient, declarare, & patefacere, ipsisq. per diuersa efficacia motiua ante oculos ponere, quam magnam nimirum vtilitatem prouêturam, si nostro obediuerint mandato, & e contra, quæ pœna ipsorum tergo incumbat, si neglexerint, sicut etiam, quam magno amore, & paterna cura nostris simus affecti subditis, & tandem quo zelo instituendam curauerimus istam reformationem omnibus, & singulis profundè inducere animo, quæ tandem in ista Reformatione impedimenta oriri, vel occurrere possint, vniuscuiusq. loci superiores audiant, vel à Parochis sciscitentur.

Turdos, et duros ad conuersionem admonendos esse.

Et si forsan præfati nostri Commissarij notarent, vnum, vel plures ad Sanctæ Catholicæ, & solum saluificæ Religionis conuersionem tardum, aut omninò obstinatum se exhibere, talem, vel tales adhortando serio admoneant, terminumquè ad conuersionem, aut ad regni emigrationem (nostri tamen commissarij hac in parte sua vtantur prudentia, & secundum rei constitutionem in vno, & altero loco huiusmodi terminos constituant præfigant.

In vnaquaque Parochia duo instructores relinquantur quod si Parochus fuerit idoneus, sufficit vnus.

Porro nostris Commissarijs virtute huius hoc quoquè mandatum volumus, vt impedimentis, quæ huic commissionis negotio assistere possent, loci superioris. intimatis, insinuatis, pro posse occurrãt, ac iustè percunctentur ab eis, quales in vnoquoquè loco Parochiæ, & quales redditus Parochi habeant, (quorum omnium consignationem in scriptis petant) vt præcipui instructores in eisdem locis vbi conuenerint, qua die concionari permittent, quibus deinde discedẽtibus, vnus, vel duo instructores relinquantur, Parochisquè insinuetur, vt vna cum instructoribus, (quatenus si forte Parochus in vno loco foret idoneus, vno solo instructore prouideri poterit) sedulam suam operam non omittant. Prout nostri Commissarij superioribus vniuscuiusquè loci seuerè mandabunt, cum ista duntaxat Reformatio nostro nomine, nostroquè clementissimo velle sit instituta, diligentissimè prospiciant instructores, omni ex parte auxilientur, subditos ad debitam obsequentiam strictè vrgeant, annexa comminatione, quod si obedire recusarint, seueriora media fore adhibenda.

Quo-

Quomodo iidem nostri Commissarij meliori modo ad consequendum propositum commissionis negotium, aggredi poterint, ipsorum solito consilio pro rei circumstantia committendum penitus duximus. Totius autem operis principium in nostra Pragensi ciuitate erit incohandum, & nostri Cõmissarij in hunc modum sua in vnoquoquè loco executa Cõmissione, in alium proficiscantur, vbi simili modo, donec totius Bohemiæ situm peragrarint, procedere satagebunt.

Reformatio in cipienda à ciuitate Praga, et prosequēda per totum regnum.

Vt demum totius Reformationis negotium magis promoueri, & ad optatum finem traduci queat, nostris Cõmissarijs potestate huius plenipotentiam concessam volumus, vt discessuri vnum, vel duo, vel quantum loci situs postulauerit, idoneę Catholicę personæ, quorum vita integra subdelegent, ac derelinquant, ipsi vero instructores ante omnia eo edoceantur, vt nostris Commissarijs singulis mensibus sinceram relationem, de vniuscuiusquè loci Reformationis successu transmittant, vt Cõmissarij talem postmodum relationem, aliasquè suas expeditiones, de mense in mensem, absquè mora, adiuncta ipsorum opinione, ad nostram Regiam Bohemiæ Cancellariam transcribere, nostramquè ad facilitandas difficultates ordinationem pręstolari habebunt.

Singulis mensibus relationes esse faciendas reformatione per instructores commissarijs, per quos transmittatur ad Regiā Cancellariam Bohemiæ.

Vbi etiam instructores aduerterint, quod si in vno aliquo loco aliquid occurreret informationi obnoxium; id nostris Cõmissarijs, particulariter, si prolongationes terminorum, vel nisi spes vlla foret, intiment. Quo facto si Cardinalis, alijquè adiuncti Commissarij consultum opinarentur, huiusmodi prolongationem, ista tamen conditione concedant. vt elapso temporis concessi termino, nisi ad conuersionem se disposuerint, tales contumaces, & repugnantes, ad sistendum petantur, nec istos in suo errore morientes sepelire, vel viuentes Canonum pœnis afficere statuatur.

Conditionate terminum posse prolongari.

Quod spectat ad instructorum numerum, quando nimirum, & quanti isti operi sint adhibendi, aut qui hinc inde disponendi, hoc Cardinali, & Archiepiscopo eiusdemq. iuditio totum committitur.

Numerus instructorum cõmittitur Card. Archiepiscopi

Porro

Porro si nostri Commissarij aduerterent, quod huic Reformationis negotio in aliquo loco vis inferretur, ad illorũ intimationem nostro Generali confestim mandabitur illis de hinc inde militibus, in nostro hæreditario Bohemiæ regno iacentibus, quantum necesse habuerint, adiuuare. nostri tamen Commissarij benè aduertant, ne causa auxilij nouus tumultus fiat.

Contra reformationis resistentes milites mittantur.

Quia verò inter alia erudimur, quod in nostro hæreditario Bohemiæ regno partim adhuc Dominos, & nobilium status facta nuper à sectariorum prædicantium expulsione, nihilominus similes, aliosq. huiusmodi seductores sub prætextu alicuius officij, sustentare; nos tales controuersias, ratione quarum vulgus de vno errore in alium ductum, sepius ad nouas rebelliones, aliosq tumultus allicitur, incitaturquè, in nostro hęreditario Bohemiæ regno exercitari nullo modo cogitamus. quare Commissarij nostri diligentissimè inquirent, præsertim in eisdem locis, vbi vsquè modo morari suspicatur, cuius rei certam habuerint cognitionem, vnum, vel alterum nobilem eiusmodi farinæ homines, ludimagistros, alere, tales, vel talem primo sub ammissione ipsorum Ecclesiarum, pro secundo sub certa pœna, & priuatione alicuius partis, vel omnium ipsorum bouorum, quod vero si adhuc nihil efficeret, talesq. antedictos homines dimittere recusarent, & vltra depręhenderentur, nobis insinuetur, ad constitutam positæ pœnæ executionem ordinandam.

Quid agendũ contra nobiles alentes prædicantes.

Quod deinde ad ciues vniusquè ciuitatis attinet, sequenti modo hoc in Reformatione obseruatum, & processum volumus, vt antegressa sufficienti instructione, & Reformatione aliquis se publicè contumacem ostenderet, & ita quidem vt cęteri scandalizentur; talis euestigio prouincia emigrare iubeatur. attamen si alij licet Religionem non susceperint, absquè scandalo continerent, suosquè liberos vel consanguineos in Catholica Religione informare permitterent, similes diutius sustineri poterint, & longior terminus concedi.

Publicos hæreses illico ejciẽdos.

Vt etiam omnes nostri obsequentes subditi nostrum paternum amorem, & curam, & quod clementissimè illis velimus

limus videre, & cognoscere possint erga sæpe nuncupatos nostros Reformationis Commissarios in Cæsarea, & Regia gratia nos declaramus, quod si vnus, vel alter se ad Catholicam conuerterit Religionem, & à Cardinali Archiepiscopo hac ipsa de conuersione certiores facti erimus, omnium ratione rebellionum delictorum totaliter veniam dabimus, vnicuiq. ciuitati sua propria bona esse restituenda, non minus processus contra priuatos ciues, qui se ad Catholicam Fidem applicuerunt, prorsus tollendi, quod nostri Commissarij in administranda commissione vnicuiq. loco, & ciuitati intimare, & notificare scient. *Hæreticis, qui ad Fidem conuertentur, et si sint rebelles in dulgendum similiter ciuitatibus.*

Deinceps quo ad Catholicorum Dominorum, & nobilium subditos concernit, siue sint in ciuitatibus, aut pagis, tales, si post antegressam informationem adhuc pertinaces se exhiberent, per decentia media coacti ipsi, & ipsorum liberi in Catholica Religione educentur. *Catholici Domini, vt cogant subditos ad educãdos filio in Fide Catholica.*

Commissarij præterea nostri, ante omnia sicut, & Magistratus ipsi eo singulariter considerabunt, vt omnibus in locis, si non præceptores, saltem Catholici Ecclesiarum Scibæ suscipiantur, etiam de Parochis pueri in Cathechismo diligentissimè instructi, parentesq. suos liberos, & si non Catholici, ad instruendos mittere, vel ab illis accipere, mandabunt.

Quo ad sectariorum Dominorum subditos, nulla prorsus vtatur differentia, sed vnum, post alium loci situm aggredi, & tantum cum Lutheranis, quantum cum Catholicis procedere habebunt, præsertim cum apertissimè constet, multos Catholicorum Dominorum subditos propter confines Lutheranos vicinos ad Religionem se conuertere recusare. *Cum Dominis locorũ sectarijs quid agendum*

Quia etiam experientia docet, quod per sectarios Officiales hinc inde in nobilium bonis, & territorijs degentes, plus, vel ad minimum tantum, quantum per ipsos prædicantes, subditos seduci, incrementumq. Catholicæ Religionis impediri, vbi vero nos in nostro Bohemiæ regno, conuenire, & ita fieri nequaquam cogitamus. Qua propter nostri Reformationis Commissarij, etiam hac in parte diligen- *Officiales Sectarios remouendos.*

 tissimam

tissimam nauabunt opera m, & in exequenda sua Commissione huiusmodi hom ines demigrare quam primum faciant, atquè ipsorum loco Catholicos imponendos sedulò curabunt, vbi quoquè constitutione. termini opus erit, quæ solitæ Commissariorum prudentiæ committimus. Quod si verò aliquis debitam obsequentiam præstare recusaret, nostrorumquè Commissarior um mandatum sperneret, vel omnino calcitraret, Comm issarij nostri nobis annuent, vt securius remedium adhibere possimus.

Rursus cum aliqui alij adhuc nostrum hæreditarium Bohemiæ regnum inhabitent, qui immobilia bona habent, vti rustici, prouinciarum tabulis quoque participes, & alij Emphiteutæ Regis dicti, cum similibus siquuti cũ ciuibus, obseruatum volumus.

Proponit S. C. M si in Bohemia vnum vel duos Episcopos debẽt esse.

Et quamuis consultum, & Reformationi, etiam incremẽto Catholicæ Religionis idoneum, & efficax existere videamus, si vnus, aut duo Episcopatus in nostro Bohemiæ regno instituerentur; id tamen nostris Commissarijs ad deliberandum commisimus, clementissimè iubentes, vt quod de hac re agendum, consilium faciant, ipsorumq. opinionem nobis transmittant.

Determinat S. C M quid agẽdum de sepultura oratione ieiunia, et de libris sectarijs copulatione sectariorũ quid de baptismo.

Quid dein ad sectariorum sepulturam, desponsatarum personarum copulationem, orationes, ieiunia, & libros sectarios spectat, ipsi Cardinali Archiepiscopo ratione Archiepiscopalis officij prouideri scient. Quia verò illis in Religione nondum informatis copulatio per Catholicos Sacerdotes denegari minus infantum Baptismi ratione carentium Catholicorum propatrum recusari nequeãt, quare Nostri Commissarij, specialiter Cardinalis Archiepiscopus, cum similia magis suum concernant Episcopale officium, diligenter quid hac ex parte faciendum considerabit. Tandem & vltimo cum non parum vitæ exemplaris Ecclesiasticorum intersit, vt suis à Deo, & superioribus commissis omnibus tam verbis, quam actibus interioribus, exterioribusquè præluceant, & ad imitandum inuitent, præcipuè Cardinalis Archiepiscopus, quatenus loci Ordina-

rius

rius prouidebit, & in Ecclesiasticos suam curam intēdet, vt omnibus ob defectum Ecclesiasticorum lamentātibus qualificatis personis succurratur, & tandem omne id, quod seruitijs diuinis, huic Reformationis negotio, & incremento Catholicę Religionis obnoxium auertatur, & tollatur. *Bonum exemplum Ecclesiasticorum commendatur.*

Ita facturos speramus, nostraquè clementissima completur voluntas, & intentio, Viennæ quinto Ferbr. anno 1627. Nostrorum Regnorum Ferdinandus

Locus sigilli. Otto Nostiz. Ad mandatum Sacræ Cæsar. Maiestatis proprium. Ioan. Caspar, &c.



Mandat S.C. M. vt sicut in subditis, et in dominis, in reformatione procedatur Bohemiæ.

DIlecti fideles,&c.Scietis nos elapsis temporibus in nostro hæreditario regno Bohemiæ, ad maiorem solius Dei gloriam,ad amplificationem totius Catholicæ,& Apostolicæ Religionis, salutiferum Reformationis opus instituisse,& ad perficiendum illud certos Commissarios ordinasse,nosq.nihil plus desiderare,nec querere,quam salutem,& fœlicem nostrorum subditorum euentum. Et si illius clementissimæ spei fuerimus, omnes, & singulos nostros subditos,clementissimæ nostræ voluntati,absq.vlla difficultate applicaturos.Percipimus tamen summa cum displicentia adhuc apud residuos nostri hæreditarij Bohemij regni hæreticos,illud pernitiosum,cum nostris aduersarijs, & hostibus versari,finem non acquisiuisse. Quare facilè iudicare licet, quod si non cum dicta Reformatione procedamus nullam constantem pacem, & sinceram vnitatem inter nostros subditos esse expectandam.

Quapropter nos, vti antea propter ciuium, & subditorū statum,sic iam propter Equitum, & Dominorum statum, decernimus,vt inter dictos Equites, & Domi nos cū incepta Reformatione similiter procedatur. Quare vt omnibus nostra clementissima voluntas melius pateat certas patentas expediri,illasq.vobis transmitti curauimus, clementissimè iubentes, vt vos more regni antiquo illas in consuetis locis publicari ordinetis,nostrisq.delegatis Reformationis Commissarijs ad perficiendum hoc opus omnem assistentiam, promotionem præstetis.Vti nos nostræ in nos positæ clemētissimæ confidentiæ satisfacere,& polcente necessitate prosequi compertum habebitis. Viennæ vigesimo sexto Iulij anno 1627.

Dilecti fideles,&c. Tuis dilectionibus, & vobis plus nimiò notum est, quomodo ante hac clementissimè decreuimus in nostro hæreditario Bohemiæ regno, ad maiorem Dei gloriam,ad incrementum solius Catholicæ,& Apostolicæ Religionis,quin minus etiam, ad conseruandam pacem,& vnitatem,inter nostros fideles subditos, salutiferum Reformationis opus perficere,ad quod assequêdum T.DD. & vos pro Cômissarijs deputasse, & ordinasse, vobisq.vnam instructionem,quomodo nimirum procedendum sit,tàm in Cæsarea,quam Regia Maiestate tradidisse. *Mandat S. C. M. Commissarius Bohemiæ Reformatione Dominorum, et equitum.*

Verùm consideratis considerandis omnibus,expressè videmus, si nô cum ciuium & subditorum statu,etiam Equitum,& Dominorum status ad solam sanctam Catholicam, & Apostolicam Fidem conformiter reducatur, ac conuertatur,illiq.subditis exemplo præluceant,prætensum tramitê, & scopum difficillimè nos assecuturos, præcipuè maximo cum animi dolore percipientes,perniciosum, & seuerè puniendum illud agere cum nostris aduersarijs,& hostibus inter nostras adhuc existentes hæreticorum asseclas, finem nô acquisiuisse,

Qua de re clementissimè decidimus, inter nobiliorem, vti Dominorû, & Equitum statum, sæpe dictum Reformationis opus,absq.vlla vlteriori prolongatione, instituere, ac promouere,& ne vllus,quasi clementissimam nostram mêtem ignorasset,se excusare possit,certam patentam concipi curauimus,nostrisq.Præsidentibus ad publicandum clementissimè mandare iubemus,vt T.D.& vobis in ista Commissione omnem assistentiam præstare non dedignentur.

Quibus omnibus sepositis est nostra clementissima volûtas,vt tua Dilectio,& vos inceptæ Reformationi cum summa diligentia,iubente instructione,insistant,& ad exequendam nostrâ de nouo publicatam, & in Dominos, ac Equites extensam,Patentam eò semper côsiderent,vt in determinatis sex mensibus,pro termino Equitum,& Dominorum edictis,constituti in prouincijs instructores, omnes Dominorum

norum,& Equitum personas de ijs, per quæ à Sācta Romana Catholica,& Apostolica Ecclesia ceciderunt,benè, & à fundamento instruant, & ad veram cognitionem veritatis deducant.

Vt verò progressum huius salutiferi negotij, & quid in cõtrariam partem nobis faciendum scire possimus mandamus,vt T.DD. &vos de mense in mēsem fusè,& plenè relationem faciāt, quomodo nimirum vnus,vel alter Equitum vel Dominorum status ad suscipiendam Religionem applicet, vel si ei se contrarius, & aliàs de sancta Fide sentiat,quomodo occurrere possimus,vestram opinionem transmittatis.quibus dein respondere, vlteriusquè nos declarare incumbet.Hoc volumus strictè.

datæ Vien. 26.Iulij
an.1627.



FER-

Omnibus, & ſingulis noſtris ſubditis, & inhabitatoribus omnium quatuor partium noſtri hæreditarij Bohemiæ Regni noſtram Cæſaream, ac Regiam gratiam, & omne bonum.

Dilecti fideles,&c.omnibus, & ſingulis luce clarius conſtat,noſtrum hæreditarium Bohemiæ regnum, nullis tẽporibus,in meliori,ac proſperiori ſtatu eſſe verſatum,quam ſub regimine noſtri prædeceſſoris Cæſaris Caroli IV. laudabilis,ac fęlicis memoriæ,&c.idq.ſingulariter ea de cauſa, quod ex ſingulari cura,& amore,quo erga veſtros parentes, & totam patriam fuit affectus, omninò prudentiſſimè, & optimè prouiderit,ne diſcrimen, & diſceptatio in Religione,aliquo in regno eſſet,nec vllam conſtantem pacem, & veram obedientiam,tam erga ſuos Superiores,quam inter ipſos ſubditos habere,nec erigere valerent.

Diploma, quo precipitur nobilibus regni Bohemiæ,vt infra ſex menſes Catholicã Religionem ſuſcipiant ſi minus è regno diſcedant,et eorum bona vendere teneantur.

Quare in dicto noſtro hæreditario Bohemiæ regno certas leges,& ordinationes inſtituit, quarum vnam omnibus ſuis, tam Eccleſiaſticis,quam ſęcularibus Officialibus,& Cõſiliarijs tradidit,mandauitque, vt neglectis omnibus rebus, quam diligentiſſimè attenderent,ne extra Sanctam Catholicam,& Apoſtolicam Romanam Eccleſiam (ab illo enim tempore, à quo dictum regnum ob Idolatria reductum fuit,nulla alia Fides, niſi ſola Catholica, & Apoſtolica,vſque ad Imperium Regis Vvenzelai Quarti in dicto Bohemiæ regno reperire fuit)vlli errores, hæreſes falſæ doctrinæ in regnum introducerentur,nec introduci concederentur. Quare etiam ſole clarius adhuc imperante,& exiſtente Cæſare Carolo IV.prædeceſſore noſtro,& regnante Rege Vvenzeſlao (ex aliquo concurrente forſan errore) multas hæreſes atq.errores increpuiſſe,ex quibus poſtea ſeditiones, diſcordias,non ſolum inter ſubditos,verum etiam rebelliones contra ipſos ſuperiores exortas,atquè auditas fuiſſe, & tales quidem,quæ omnes ſuccedentes ferè Reges paſſi ſunt. Poſtremum deinde ſub imperio Cæſaris Rodulphi,& Matthiæ fęlicis memoriæ initium reſumpſerunt, ac noſtro tempore

planè,

planè & ita crassari cęperunt, vt etiam nostri subditi in dicto nostro hæreditario Bohemiæ regno contra nos, nostros hæredes, Reges succedentes, ac totam Austriacam damnum contra se erigere, ac pro dicto regno, suisq. prouincijs certare, omniq. iurisdictione (contra Auream Bullam nominati Cæsaris Caroli IV.) nos priuare, & tentare fuerint ausi.

Enimuero vt sæpè dictum nostrum hæreditarium Bohemiæ regnum, pristinum suum statum, in quo tempore præ dicti nostri prædecessoris Cæsaris Caroli IV. versabatur adipisci queat, nihil plus, nihil magis ab illo tẽpore, in quo Pragensem victoriam, Deo adiuuante contra nostros aduersarios sumus cõsequuti, vehementer optauimus, quam vt exẽplar clarissimum antecessoris nostri Caroli IV. (qui suo sub Imperio ꝓ patre patriæ existimabatur, illudq. in effectu demonstrabat) in defensione, ac manutentione solius veræ Catholicæ, & Apostolicæ Religionis; insequi, & immitari possimus, & vti is nullas hæreses, nec errores in dictum nostrum regnum inspergere, vel si subdolò fieret, statim tales Catholicæ Religioni contrarias doctrinas, errores, imò & ipsos seductores, summo cum feruore funditus eradicare, & illos seuerè punire statuimus. Ita & quia nos maxima cum molestia percipimus apud nostros Bohemiæ incredulos, nobis, & omnibus nostris obsequentibus, nullum prætermitti studium in prensando perniciosum aliquod, nec finem habere velle, cogimur tam pro ratione Regij Officij, quam debito curæ animarum nostrorum subditorum, (pro quibus summo Iudici strictè rationem sumus reddituri) tum etiam pro incremento inter ipsos subditos amantissimę pacis, quinimò ad securiorem manutentionem nostræ iurisdictionis, & nostrorum hæredum succedentium Regum, erga sæpe dictum Bohemiæ regnum, ad hunc finem institutiones, & ordinationes facere, ac promulgare, vt sepè dicti nostri increduli, & perniciosissimis suis erroribus hærentes subditi suas susceptas post Cæsarem Carolum Quartum hæreses, abdicant, & se ad solam veram Sanctam Catholicam, & Apostolicam Religionem conuertant, maximè cum vrgente nostra conscientia, nullum imposterum tàm ex superiori

riori

riori, quá ex inferiori statu, vtriusq. sexus, in suis erroribus, ac hæresi consistere permittemus, sed magis conuenientius diuinisquè legibus magis consentaneum existimauimus, vt omnes, & singuli nobis obsequentes subditi, antiquissimæ Romanæ Catholicæ Religioni (in qua nostri, & illorum parentes benè, & optimè viuentes, Diuina adiuuante gratia fęliciter Deo extremũ vitæ spiritum rediderunt) vnanimiter se nobiscum consentiant. Qua propter adhuc ante tempus instituendæ, ac promouendæ Reformationis operis, quamprimum necessarijssimi, ac Deo acceptissimi, certos Commissarios constituimus, quibus in Cæsarea, & Regia potestate commendauimus, vt tam per ipsos, quam per suos subdelegatos instructores omnem diligentiam adhibeant, vt sæpe dicti nostri obsequentes, & fideles subditi optimè, & ex fundamento Catholica Fide instructi, ex manifestis suis erroribus, & hæresi in veram viam Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ reduci possint. Insuper ipsis Commissarijs præcepimus, vt Dominorum, & Equitum statum (in quos nostrum clementissimum diploma singulariter est directum) post publicationem eiusdem, impellant ad se, intra sex menses pro termino sufficiente constituto, citari curent illos, vt per se ipsos, aut per subdelegatos in sepè dicta Romana Catholica, & Apostolica Fide informent, & elapso deinde termino, quomodo vnus, & alter ad exibendam Omnipotenti Deo, eiusquè Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ obedientiã, ex nostro, illis, atquè ad illorum animarum salutem clementissimo, & omninò paterno mandato, se accommodauerit, & instrui permiserit, certam, & sinceram relationem faciant. Qua propter optimè absquè re facturos nos arbitramur si omnes, & singulos. nostros subditos Dominorũ, & Equitum status clementissimè, & planè paternè adhortaremur. (nam quod ad Regias, nostræquè amantissimæ Cõiugis Romanæ Imperatricis vsquè ad mortem ad dictas vrbes, atquè ad subditos nostrorum propriorum Dominorũ, & tandem ad omnes alios regni inhabitatores spectat, quo modo scilicet illi ad Catholicam Religionem reduci queant

relinquim⁹,ac in nostra ante acta,& emanata determinatio- ne permanemus) vt omnes illi, deputatos à nostris Commissarijs instructores, progredientem ex corde informationem, summo cum feruore, & sincero corde beneuolè accepient, se ipsos ad suam salutem, & maius commodum feruẽter accommoderet, et in omnibus se nobiscum Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ assimilent, & conforment, si verò in contrariam partem aliqui inuenirentur, qui intra constitutum terminum illorum sex mensium Catholicæ, & Apostolicæ Religioni se applicare nollent, omninò statuimus, atquè potestate huius Cæsarei Diplomatis nos vltimò declaramus, vt elapsis sex mensibus, nulli omninò, in dicto nostro hæreditario Bohemiæ regno habitare, bona sua in propria persona possidere nec concedatur, nec statuatur, sed ex nostro regno discedere, bona possidentia suis sanguine coniunctis, aut alijs Catholicæ, & Apostolicæ Religioni addictis vendere teneantur. Ad quem finem ordinamus, & vltra alium terminum, aliorum sex mensium ad vẽdenda bona constituimus. Nè verò quisquam existimet id agere pecuniarũ sola cupidine allecti, non honorem, nec laudem Omnipotentis, ac salutem nostrorum subditorũ quęrere. omnibus igitur, & singulis in potestate Cæsarea, & Regia nos declaramus, vt si quis nostrę clementissimę, & finali voluntati (quod tamen non speramus) non obsecundauerit, tali, vel talibus, discessus, & emigratio regni absquè vllo reddendo censu, liberrimè concedatur, ac permittatur. Quinimò vltra concedimus, vt omnis ad vendenda sua bona, ad deposcenda sua in regno debita (ad quæ consequenda, quam primum possibile nos adiuturos sciant) aliquem suorum cognatorum, vel aliorum Catholicorum possit eligere, atquè potestatem tradere, quamuis quidem nihil carius, nec gratius nobis foret, quàm vt illa antiquissima, & clarissima stemmata, quorum prædecessores, & parentes in nostro hæreditario Bohemiæ regno, tam longis temporibus ante exortas hæreses, vnanimes in Catholica Religione benè, & laudabiliter vixerunt, etiam imposterum in tali vnitate in regno retineri, ac conseruari possent, Adhortamur igitur

tur omnes,& singulos nostros obsequentes paternè, & clementissimè,& vnusquisquè hęc in propriam suam salutem altius perpendat,suamque conscientiam examinet, nè iusto aliquando permissu diuino,non solum temporalia, verùm & æterna(quæ nulli optare debemus) tam ludicre,& negligenter amittat, sed libentius suos errores, ac hæreses (per quas illi,& sui prædecessores seducti clarissimum regnum ad extremum ferè exitium tulere)agnoscerent, illisquè abdicarent, seq. ad antiquam Romanam Catholicam Fidem conuerterent, nobiscum tandem in sancta Religione conformare sollicitarent, quibus omnibus adimpleretur nostra clementissima voluntas, & impermutabilis intentio.

Data in nostra ciuitate Vienna Sabbato S.Ignatio Sacro Anno 1627.



Quo ad proceres, et equites S.M. prorogat tempus pro reformatione, et instructione in fide cum aliquibus conditionibus.

OMnibus,& ſingulis ſubditis noſtris,& incolis omnium quatuor ſtatuũ hæreditarij noſtri regni Bohemiæ gratiam noſtram Cæſaream,& Regiam,& omne bonum.Fideles dilecti.Notum vobis eſt, quemadmodum ex ſingulari, ac paterno clementiſſimo amore, & ſollicitudine, quam prò veſtra ſalute,& vtilitate gerimus,in hęreditario hoc noſtro regno Bohemiæ generalem quandam,per quam neceſſariam,ac ſalutarem reformationem inſtituendam,& Cæſareis,Regijſq.noſtris patentibus,maximè quo ad Procerum, Equitumq.ſtatum cõcernit,ſub dato fœſto S. Ignatij qui vltimus fuit præteriti menſis Iulij labentis anni ad omnium notitiam publicandam curauerimus;in vniuerſum paterne, benigneq.vos omnes adhortantes,vt vos huic ſalutari reformationi ad propriam animarum veſtrarum ſalutem introductæ,& cõuerſioni ad veram Fidem optare velitis. Ab hoc facto iam ſemel à nobis Chriſtiano, finaliq. decreto tametſi minimè recedere cogitemus,ſed in votis optatiſq.potius habeamus omnes,& ſingulas obedientium,& fidelium ſubditorum noſtrorum errantes animas,ad Deum,à quo conditæ ſunt,& cui de his rationem nos reddere aliquando oportet, reduci,perduciq quamuis omnibus etiam & ſingulis vobis ad vlteriorem conuerſionem,& meliorem,rectioremq. informationem capiendam terminum ſufficientem præfigentes induſſerimus,& firma ſpe fore,vt in ſe quiſq. deſcenderet,& quod ſibi optimum,& expedientiſſimum animaduerteret auidiſſime amplexurus eſſet.Nihilominus elapſo iam pœnè termino,quod nollemus intelligere cum maximo noſtro animi dolore, nos oportet huic noſtro propoſito partẽ ſubditorum noſtrorum nondum obſequutos, ſed vana ſpe ductos,præfixum terminum opperiri fruſtra in animũ duxiſſe,minime penſum habentes,omnibus,qui hactenus veram, ſanctã,Catholicamq. & ſolam ſaluificam Religionem noſtram amplecti neglexerint,ſolum verter. per noſtras publicatas iam ante patentes ad noſtræ benigniſſimæ voluntatis expletionem impoſitum eſſe.Benignè tamen conſiderantes

tes, multos ex illis, non humiliter, & instanter tantum nobis, vt vlteriorem sibi terminum indulgere velimus supplicasse, sed ad informationẽ capiendam in vera sancta Catholica Fide instructionem sese obtulisse, quam, & spem concepimus, his similia cœteros quoq facturos, & considerata diligẽter paterna, benegnissimaq. & ad salutẽ propriam suam directa instructione, Catholicæ Ecclesiæ salutarem doctrinã falsis suis, veræq. Christianæ Fidei (ad quam Bohemiæ regnũ ipsorumq. maiores a gentilitate conuersi sunt) contrarijs planè erroribus sincerè anrelaturos esse. Idcircò ex Cęsarea, Regiaq. clementia faciendum nobis duximus, vt præfixum terminum, quo ad Baronalem, & Equestrem statum attinet, ex abundanti, atq. solius informationis, & instructionis capiẽdæ ergo, aliquanto longius, idq. ad finem vsquè mensis Maij anni 1628. proximi, vltimo, finaliter & peremptoriè extendimus, hac tamen cõditione, vt intra hoc tempus vnusquisq. non tantum informationem prælibatam admittere, & ad Commissariorum nostrorum citationem libenter, & promptè sistere sese, verum tandem etiam sua sponte se præsentare, & vt præfatis se instruendos se dare, & ad veram Catholicam, solamq. saluificam Fidem accõmodare sine reluctatione teneantur, cum hac apposita declaratione, vt si vnus alterue post lapsum præstituti temporis spatium se minus accommodabunt; is, ijuè ab illo iam tempore in hoc hęreditario nostro regno Bohemię amplius tolerari minimè debeant: sed secundum præallegatas publicatas patentes nostras, bona sua ibidem diuendere, aut diuendenda per alios curare, & solum vertere teneantur; spe omni prorsus sublata termini post vltimũ, & peremptorium hunc elapsum, vllius vlterioris impetrandi, sed in eos si vltra statutum tempus moram in hæreditario hoc regno nostro diuturniorem trahere, alia irremissibili seria demonstratione animaduertatur, Regẽtes tamen, Capitanei. & administratores bonorũ alijq. Officiales tam in proprijs nostris, quàm aliorum statuum dominijs, & bonis, beneficij ex hac termini prorogatione capiendum nihil habeant; sed post expirationem præscripti in prædictis patentibus nostris temporis intra bimestre

stre, idest ad certum proximi mensis Martij regno prorsus existere teneantur, & debeant.

Ad pupillos, quod attinet, eos in regno omnes permanere, eorúquè bona à tutoribus, personis alijs Catholicis, quos tutores dabimus, cum rationem reddendi onere legitimè administranda tradi volumus, ipsiq. rationem de administratione sua dare debeant, quod idem viduis, quæ ad Religionem conuerti nolunt, & in suo errore præstare, & è regno hoc nostro hæreditario Bohemiæ emigrare, & abire malunt, quo ad omnia obseruari iubemus, volentes, vt ab illis tàm pupilli ipsi, quam bona eorum, quorum administrationem ipsæ habuerint, Catholicis tutoribus modo, quo supra memoratum in cõmodum pupillorum dentur, tradenturq. Ad quod se omnes, & singuli fideles, & obedientes nostri subditi se dirigere, suaq. propria tàm temporalia, quàm æterna commoda, & salutem attendere habebunt. Et in hoc explebitur benignissima, & finalis nostra voluntas, & intentio. Pragæ 6. Decembr. an. 1627.



FER-

OMnibus,& ſingulis ſubditis noſtris, & incolis omniũ quatuor ſtatuum hæreditarij noſtri Marchionatus Morauiæ gratiam noſtram Cæſaream, & Regiam, & omne bonum.

FIdeles dilecti. vbiquè locorum, ac gentium notum eſt, in florentiore, melioreq. ſtatu nullo vnquam tempore hæreditarium noſtrum regnum Bohemiæ vna cum Marchionatu Morauiæ ei adiuncto fuiſſe, quam Diuo anteceſſore noſtro Carolo IV. Imperante; idq. eam maximè ob cauſam, quod ex ſingulari, ac paterna erga maiores veſtros, & charã patriam amore, & ſtudio ſapienter admodum proſpiciens, in diſſentione, & diſſidio Religionis firmam, veram, ſinceramquè obedientiam, ac fiduciam tam erga ſuperiores, quã ſubditorum inter ſe fundari, aut conſeruari poſſe, idcirco in memorato regno Bohemiæ, & Marchionatu Morauiæ certas leges, & conſtitutiones cõdidit, omnibus, & ſingulis magiſtratibus, Officialibus, & Conſiliarijs diſtrictè præcipiendo, & mandando, vt ſemper, & ante omnia peruigili adeo oculo attenderent, cauerentq. vt nulla præterquam ſancta Catholica, Apoſtolica, ſolaq. ſaluifica Chriſtiana Romana Religio, extra quam iam inde à prima regni Bohemiæ, & Marchionatus Morauiæ à gentilitate ad Chriſtianam Fidẽ facta conuerſione ad Vvenceslai huius nominis quarti tempora, nullam aliam fuiſſe depræhenditur, excluſis alijs ſeductorijs hæreticis execrabilibus erroribus, ſectis, & hęreſibus, introduceretur, aut permitteretur, ſicut è contra non minus compertum, clarumq. eſt, poſtea quam exiſtente in viuis etiam tum memorato Carolo ſub præfati etiam Regis Vvẽceslai regimine, ex nimia fortè ſecura confidentia omnis generis errores, & hæreſes in hæreditariumq noſtrum regnum Bohemiæ, & Marchionatum Morauiæ irrepſerunt; mox omnis generis diſſidia, ſimultates, factiones inter ſubditos ipſos, tum pernicioſos quoquè tumultus, & rebelliones contra ſuperiores oriri, & pullulare cœptas, quæ ſub omnibus fere cõſequentibus Regibus fotæ, deinde ſub Diuorum anteceſſorũ Rudol-

S. C. M. præcipit, vt in Marchionatu Morauiæ Proceres, Equites, ac ſubditos nõ Catholicos intra ſex menſes ad Fidem Catholicã conuertantur aliter emigrantè Morauia, et bona alteri vendant. Itẽ vt prædicãtes eyciãtur, et fructus iurispatronatus Catholicis Parochis distribuãtur.

Rudolphi.& Matthiæ maxime imperio renouatæ, noſtris demum temporibus eo inſolentiæ, licentiæq.peruenere, vt ſubditi quoq.Marchionatus huius noſtri Morauiæ nos hæredeſq.& ſucceſſores noſtros, Reges, Marchiones Morauiæ, totamq.adeo Domum Auſtriacam regno Bohemiæ,& incorporatis eidē prouincijs, Bullæ Aureæ præfati Cæſaris Caroli Quarti contraueniendo,& ad hunc modum hæreditario iure omninò deturbare præſumpſerint.vt autem tam hæreditarium noſtrum regnum Bohemiæ, quam Marchionatus Morauiæ ad priſtinam illam,qua ſub Diuo Carolo IV.anteceſſore noſtro,fuit incolumitatem denuò peruenire poſſit, ideo fęlici de rebellibus,perduellibus,hoſtibus, & inimicis noſtris Dei omnipotentis auſpicijs obtenta victoria Pragēſi, nihil magis fixum,penſumq nobis fuit, quam vt ad exemplum præclarum,omniq. laude digniſſimum laudatiſſimi Cæſaris Caroli IV.(quem patrem patriæ ſuo tempore,& nū cupatum eſſe. req.ipſa fuiſſe, ſcimus)ſanctam ſolam ſaluificam Catholicam Religionem actualiter protegentes conſeruaremus,& contra eam nullas hæreſes,vel erroneas opiniones in prædictūm noſtrum regnum hæreditarium Bohemiæ,& Marchionatum Morauiæ ſcienter introducti pateremur,aut ſi id nobis clam factum eſſet,omnes, & ſingulæ Religioni contrariæ ſectę,& errores,laudabili zelo abolendas,& ſeuerè puniendas ſtatuimus. eodem modo,nec non, quia haud mediocri noſtra cum indignatione, & dolore intelligimus, nullum etiam nunc finem, in perniciem noſtram,& omnium fidelium, ac obedientium ſubditorū noſtrorum vergentibus machinationibus, à reſiduis, Catholicis Marchionatus noſtri Morauiæ incolis imponi, Idcirco pro eo,ac Regij,ac principalis officij ratione tenemur, tum etiam propter ſubditorum noſtrorum incolumitatem, et animarum ſalutem(de qua nos Omnipotenti Deo rationē reddere aliquando oportebit) demum etiam fundandę, et propagandę firmę pacis,amoris,et concordię, nec non ad ſeuerè conſeruandam noſtram, et hęredum noſtrorum futurorum Regum Bohemię,et Marchiōnum Morauię,ad ſępe dictum Marchionatum Morauię hęreditariam ſucceſſionem,

ſionem,coacti ſumus id legibus,et conſtitutionibus noſtris efficere,vt præmemorati noſtri à Catholicis, & diuerſis hæreſibus diſtracti ſubditi ab ijs erroribus, qui poſt laudabilis memoriæ Caroli IV.anteceſſoris noſtri mortem irreplerũt, reuocati ad ſanctam,ſolamq. ſaluificam Catholicam Apoſtolicam Romanam Eccleſiam, & Religionem conuertantur;quem ad finem iam ante Reuerendiſſimo in Chriſto Patri,nec non Illuſtriſſimo Principi Domino Franciſco Cardinali à Dietrichſtain,Epiſcopo Olomucenſi, Regiæ Bohemiæ Cappellæ Comiti,noſtro Conſiliario arcano,dilecto affini, committentes tamquam loci Ordinario iniunximus, eumq.benignè adhortati ſumus, vti non prædicantes ſolum à quibus omne malum ſuam originem, ipſaq. adeo perniciosiſſima,& execrabilis rebellio,maxima ex parte cauſam habuit prorſus amouendos,& exigendos curaret; verũ Reformationem,tam ſuperiorum,quam inferiorum ſtatuum aggrederetur,clementer eidem permittentes,vt omnes,quibus iuspatronatus in collaturis competijt, ij poſt denunciatam ipſis prædicantium exactionem ſuæ Dilectioni, tanquã loci Ordinario idoneos Catholicos animarum curatores ſub pœna amiſſionis iuris ſui intra certum terminum offerre, vel eoſdem ab ipſo loci Ordinario petere teneantur. Ad quã clementiſſimam noſtram cum ſingulari ſolatio noſtro, & lætitia libenter ſanè percepimus,omnes tam mares, quã fœminas præfati noſtri Marchionatus ciuitatum incolas(quod Deo laus)iam tum ad ſolam ſaluificam noſtram Fidem nomina dediſſe,eandem zelotes modo profitentur, nec nõ alia quoq.complura loca Catholicorum ſuperiorum ditioni parentia,eodem itidem producta, ſicut è contra cum ſummo dolore,& conturbatione noſtra experiri debuimus,paternã hanc noſtram curã, & ſollicitudinem apud ſuperiores duos ſtatus politicos (contra quam ſperaueramus) parum profeciſſe,paruiq.factam eſſe,& non ipſos tantum,quoad ſuas perſonas huic voluntati noſtræ minimæ paruiſſe, ſubditos ſuos à cognitione veræ Fidei, quantum in ipſis fuit auertendo, metu quoq.& obſeruantia obiecta ſpecie pronos iam ad accommodandum ſeſe reuocando, nullos item Parochos Cat-

 tho-

tholicos præsentando, nec acceptando, verum etiam amotis & expulsis prædicantibus, expresso nostro mandato directe contrauendentes (contra quos transgressores hisce peculiarē nostram animaduersionem reseruatam volumus) refugiū, & latebras præbuisse, eorumq. vana exercitia admittētes permisisse. Quando igitur tum prædictas ob causas, tum conscientiæ ergo neminem cuiuscunq. tam superioris, quam inferioris status, mas ille, siue fœmina fuerit in pdicto Marchionatu nostro Morauiæ in inuectis illis hæreticis erroribus, & sectis præstanter diutius tolerare possumus; sed æquū magis, & iustum, Deiq. voluntati, & præceptis conuenientius arbitramur, nobiscum omnes, & singuli fideles nostri subditi in antiquissima Romana Catholica Religione, in qua nostri, ipsorumq. maiores rectè, & bene viuentes per Dei misericordiam pie ex hoc seculo migrarunt, vnanimiter cōueniant: Idcirco ad vlteriorem promotionem eius tam necessariæ, saluberrimæ, Deoq. gratissimæ reformationis inter alia antenominatæ Dilectioni suæ Domino Cardinali, & Principi Dietrichstainio denuo id quoque clementer, & serio mandantes commisimus, vt iudicio proximo prouinciali (quod in hæbdomadam post Dominicam reminiscere incipit) in ciuitate Brunensi indici solet, pro sua parte adhibitis tum spiritualibus, tum temporalibus motiuis, & rationibus, tam Baronalem, quam Equestrem Ordinem (quos hoc edictum nostrum maximè spectat, quiq. præsentes futuri sunt) non permouere tantum niteretur; sed & obeundo personaliter Circulos singulos ad se euocare, & instruere vellet. cui suę Dilectioni, eo quod ipsa ob alia grauissima negotia nostra, huic operi diutius ibidem vacare, sed ad paucu-los solū dies in Circulis morari poterat, alios reformatores, & Commissarios ex Ecclesiastico, & sęculari statu delectos, experientiaq. & doctrina instructos viros nostro nomine substituimus, omnes, & singulos obedientes, & fideles nostros subditos fundamentaliter in Catholica Fide informari, & ab imbibitis hæreticis erroribus vendicare, ac in rectam viam veræ, soliusq. saluificæ Religionis, & sic ad obedientiā Sanctæ Romanæ Apostolicæ, Catholicæq. Ecclesiæ reduci,

ac

ac restitui, idquè intra proximum semestre à dato huius edicti nostri publicati computando, quodquè pro termino sufficienti hisce præfigimus,dicimusquè optantes,quo circa omnes,& singulos obedientes,& fideles nostros subditos Baronalis,ac Equestris Ordinis in Marchionatu nostro hęreditario Morauiæ hisce benignè,& paternè admonendos duximus, vt pro se quisquè Consiliario nostro arcano, dilectoq. affini, & Principi Dilectioni suæ Cardinali Dietrichsteinio, eiq.successuris subdelegatis instructoribus,& Commissarijs aurem adhibens,eorum beneuolam instructionem ardenti desiderio,ac animo propenso accipiat, suaquè spontè ad suá propriam salutem,cómodum,& vtilitatem inflectens sese tá dem nobiscum,& cum vniuersali Christiana Apostolica Romana Ecclesia sensum recipiat. Sin autem,& intra præfixum semestre nobiscum in sancta Catholica Fide cóuenire quispiam negligeret,iam tum fixum,ratumq.habemus,nec non Cæsarei,Regijq.nostri edicti tenore virtuteq.decernimus, vt elapso præstituto semestri termino nemini prorsus in sæpenominato Marchionatu nostro hæreditario Morauiæ vlterius habitare, suaue bona ibidem personaliter possidere liceat, verum ex illo tempore è memorato Marchionatu nostro Morauiæ ipsi exire, sua vero bona consanguineis suis, alijsue Catholicis incolis vendere teneantur,& debeant,quá ad rem vsq.distractio hæc bonorum peragi possit, ijsdē terminū alium peremptorium sex item mensium præfixum, datumq. volumus. Ac vt nequis forte suspicari possit,pecuniam, bonauè temporalia, nomine verò Dei Omnipotentis honorem, & laudem solum, cum etiam præfatorum nostrorum subditorum salutem sub hac specie intendi; hisce nos, & harum virtute erga eosdem pro Cæsarea nostra, Regiaquè benignitate, & clementia declaramus, quod si aliquando esset (quod minimè speramus) qui huic benignissimæ, & finali voluntati nostræ obsequi detrectaret, huic, vel his liberum sine exactione omnis posteuræ (vt vocant) discessum, & emigrationem permissum iri, quemadmodum hisce item permittimus, vt vnusquisque ad diuendenda bona sua, nec non ad æs alie-

num recuperandum,& fideiussionum dissolutionem(quam ac rem ipsis intra præstitutum sex mensium tempus, quoad eius fieri poterit,implorantibus iudicis auxilium promptũ erit)è consanguineis suis, aliamuè Catholicam personam plenipotentiariam nominare,& cõstituere possit,ac debeat.

At quoniam nihil nobis optatius,magisq.in votis est,quã antiquas illas,nobilesq.familias,quarum maiores tandiù,antequàm in Marchionatum Morauiæ errores, & diuersæ sectæ inducerentur, ibidem in vnitate Catholicæ Religionis benè,beateq.vixerunt,florueruntq. porro in simili Religionis concordia conseruari,ac teneri.Idcircò obedientes, & fideles nostros subditos Baronalis,& Equestris Ordinis hisce paterne,planè,benignissimeq.admonitos, & adhortatos volumus,vt vnusquisq.propria salute,commodisq. & emolumentis suis hac in re diligenter cõsideratis, secum ipse agat, videatq.nè præter temporalia hæc,æterna quoq.bona, quod nollemus,ex iusta punitione, & permissione diuina amittat,sed desertis potius erroribus, & hæresibus suis, per quos ipsi,patresq. ipsorum seducti, & in extremum omnium malorum coniecti sunt, ad antiquam sanctam Catholicam Fidem redeant, & nobiscum in Religione conuenire satagant. Et in his omnibus clementissima nostra finalisq.& inuariabilis voluntas, & intentio exequetur.

∴



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

Dilecti fideles,&c.cum summa necessitas requirat, vt ad meliorem progressum,& promotionem nostri regni hæreditarij Bohemiæ ob opus inceptum Reformationis,quã primũ salutaris in cũctas Regiones, certi subdelegati,& informatores à nobis delegentur,qui non solum plebem,& populum ciuilem,verum etiam duos status superiores,veluti Dominos,& equites in nostra sancta Romana, atq.Catholica sola vera Fide, quam diligentissime instruãt simul & nos pro maiori,atque meliori efficacia, & respectu æqui,boniq.duxerimus, nostros certos,atq.grauitate insignes Commissarios ad incrementum operis istius, quã salutiferi,præcipuè verò vestras personas in prouincias ablegare.Qua de causa habente nostra Cęsarea,atq.Regia potestate,vobis mandamus, vt vestra negotia ità dirigatis,& ordinetis,vt vosmetipsi ad dictas prouincias quàm primum in persona proficiscamini.postmodum tam rusticos, quam ciues pro tempore adhuc in Lutheranismo versantes, præsertim ex nobilium,ac Equitum stemmate, vtriusq. sexus,aut ad prouinciarum vrbes,aut ad commodiorem magis locũ, vti videbitur,ad vos citare illis nostram Cęsaream, & vltimam voluntatem incidere, illosq. omnibus, & efficacibus verbis,& causis eò disponere curetis,vt(nullo excepto) omnes se à subdelegatis & informatoribus,virtute hujus instructionis,beneuolè,& ad necessitatem informare,atq.dirigere permittant,& ad hoc,se ad dictam nostram solam sanctam Romanam Catholicam Religionem plenè profiteantur, & ita in debita obligatione,& obedientia diuinę Maiestatis, & nostram,illis ad illorum maius cõmodum existimatam Cęsaream,& vltimam nostram voluntatem adimpleant; Quibus omnibus habente Cęsarea in vos confidentia, atq. bona discretione vestra,optimi facturos, nostramq. vltimam, & Cæsaream voluntatem,& beneplacitum adimpleturos non dubitamus,Pragę.decimoquarto mensis Decembr. anno Domini 1627.

Lutheranos tã nobiles,et Equites, quã ciues, et rusticos per Cõmissarios citandos, et admonendos pro reformatione.

FER-

OMnibus,& singulis nostris subditis, & inhabitatoribus quatuor partium nostri regni hæreditarij in Bohęmia nostram Cæsaream,& Regiam gratiam, & salutem, &c.

Commissarijs etiā in prouincijs destinātur pro reformatione, et illis auxilium prębendum.

DIlecti fideles,&c.facta ante Pragam,in monte Albo fęlici contra nostros aduersarios,& hostes victoria, semper summo studio, & affectione omninò paterna, eo considerauimus,vt in dicto nostro regno hæreditario Bohæmiæ, omnes sectæ, & hæreses,veluti vera zizania planè eradicentur, & è contra,sola sancta, & vera Romana Catholica Fides plátetur, amplificetur, & apud omnium prouinciarum inhabitatores vna apud illorum subditos, vera huius cognitio, magis debitè Sanctæ Romanæ Ecclesiæ ædificetur, attamen maior pars illorum nostram beneuolam, & paternam Cæsaream admonitionem spernens,in suis erroribus obstinato animo perseuerat.Quā propter nequaquam intermittere potuimus,quin maiori auctoritate illos ad beatitudinem,salutiferè tamen impellere permittamus,eaq. de causa, aliquos præclaros Reformationis Commissarios ablegimus, qui obtenta à nobis Cæsarea potestate, & accepto mandato, nō solum in ciuitatibus Pragæ,isto cum salutifero Reformationis opere sedulò laborent;verum etiam,vt in prouincijs quoq. fructus fiat Reuerendum nostrum Cōsiliarium dilectum, & fidelem, Ioannem Ernestum Plaitesē de Plattenstein, in hulmandorff Canonicum Olomucensem,& Breslauiensem pro Commissario constituimus.illumq.cum alijs Reuerendis,& sęcularibus personis,in Pilsnensium,Pragensium, Pognensium,Theslensium, & Chrudnensium prouincias ordinauimus, vt (iubente sic nostra Cæsarea voluntate) omnes ibi inhabitatores cuiuscumquè status, aut dignitatis sint,vtriusquè sexus, imò, & illorum subditos, de hæresi ad veram sanctam,& solam amplectendam Catholicam Romanam Fidem, veraci, & bona doctrina trahant. Insuper omne illud, quod necessarium,& efficax ad salutiferum Reformationis istius opus videbitur, accepta, & data certa instructione à dicto principali Commissario, instruere, ordina-

dinare, atq; perficere debeant. Vt vero prædicta omnia fructuosius profectum habeant, Mandamus singulis in Cæsarea potestate, & omnibus Prouinciarum inhabitatoribus, vt omnis illorum supradictis Commissarijs, debitam reuerentiam, & respectum exhibeant, de Fidei erroribus ad veram Fidem eò citius se trahere, suum beneuolum animum ostẽdant, & illo modo, nostra Cæsarea voluntate, & mandato, quam obedientissimè se accommodent, atquè in omni alio euentu vbicubi tandem aliquid necesse, vel de hoc, vel de alio, præsertim verò de prouinciarum Capitaneis habuerint, bonam assistentiam, & auxilium præstent, quo facto, nostra Cæsarea voluntas, & mandatum adimplebitur.

Datum Pragæ decimo octauo mensis Octobris anno Domini.
1627.



IN

IN Nomine, ac pro parte Sacræ Romanę Cæſareæ etiã Vngariæ, & Bohemiæ Regiæ Maieſtatis, &c. Domini noſtri clementisſimi, ad Reformationem quam bene ordinatis Commiſſarijs in gratia denuntiandum.

Libros damnatos ab Ecclesia Catholicis tollendos sub pœna, et iuramẽto

CVm ad ſeductionem perſonarum, non ſolum maioris, & humilioris ſtatus, verum præcipuè ſubditorum, & plebis etiam, libri hæreticorum non minima cauſa ſint, in quibus contra ſanctam ſolam veram Catholicam, & Apoſtolicam Religionem, & illorum addictos, multæ falſitates, & mala innumerabilia reperiuntur, docẽturq. Qua propter cum dictæ S.C.M. vrgente conſcientia, malo huic occurrere in omni parte incumbat, voluit prædictis Dominis Commiſſarijs, poteſtate huius hoc adiungere, & mandare, vt ad executionem voluntatis Cæſ. Maieſt. atq. ad inſtructionem illis ante hac traditam, tam Pragæ, & in omnibus alijs ciuitatibus, in iſto Bohemię regno, quam etiam in alijs prouincijs, & terris, omnes, & ſingulas conciones, poſtillas, orationes, & alios de Romana Catholica Eccleſia damnatos libros, & tractatus, per certos ſubdelegatas perſonas, de omnibus inhabitatoribus, & ſubditis depoſcant, & ad domum conſilij, aut ad alios certas locos deportari curent, ad hoc tales, & huiuſmodi libros habere, aut legere, ſub graui, & ineuitabili pœna, hac conditione, vt omnes, & ſinguli ſuo ſub iuramento, & obligatione, omnes tractatus ſimiles, de Catholica Eccleſia prohibitos, promere, & beneuolè tradere, teneantur, & omninò interdicant, & prohibeant, vt ipſi bona habita dexteritate ſua, & diſcretione perficere, et dictæ Cęſareę Maieſtatis, clementisſimam, propriam, et vltimam voluntatem facere, et complere ſcient. Pragę 10. Maij 1628.

FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

Dilecti fideles, &c. In memoria habebitis quam vehementer,& sedulo laboremus permissu Diuinæ omnipotentię ob nostram,& nostrorum parentum peccata in nostro regno hæreditario Bohemiæ lapsam partim Religionem pro posse multiplicare, & si quidem ea omnino speramus,nostram præhabitam,& boni existimatam intentionem per adhibita remedia suum omnino optatum effectum habituram,seq.omnes obedientes, & fideles subditos, omnipotentis Dei,& nostræ clementissimæ voluntati, accómodaturos; Audimus tamen, maiorem horum partem, nostram paternam curam,& amorem, (quo sumus erga illos affecti)atq.ad hunc finem publicatas Reformationis patentas,omninò ludierè,& indebilitate negligere,vētoq tradere, & se nec in Religione informare, neq. ad suam conuersionē vnicam certam,& constantem spem monstrare. Imò quod plus est,publicatas nostras Reformationis patentas in dicto nostro regno hæreditario Bohemiæ vsquè nunc transgredi. quare ex sola innata nobis Cæsarea, & Regia niti affectione mouemur,nouā patentā vltra insuper publicare, iuxta etiā nostris ante ordinatis principalis Reformationis Commissarijs,in omnes, & singulas prædicti nostri regni hæreditarij Bohemiæ prouincias certos Commissarios deputare, illisq.per expeditionem vnius instructionis,quo modo,& quo modo nostra clementissima,& vltima voluntas sit facienda imperare.Qua propter expeditas istas patentas iuxta conceptas litteras ad deputatos Cōmissarios (quia vero illæ personæ,quæ ex nobilium,& Equitum stemmate meliori modo, locum Commissarij administrare possint non pateant) vobis absq.subscriptione tamen securè hic transmittere voluimus clementissimè mandantes, vt prædictas nostras patentas,more solito publicare velitis,etiam eo semper consideretis,vt in omni prouincia duæ personæ in vnum vnà delegantur; & quantum possibile, altera ex Dominorum, altera ex Equitum accipiantur, præcipuè eum idcirco in ingressu istarum litterarum, prædictorum Dominorum, & Equitum intermiserimus, & solum dilectos fideles

Mādat S.C.M. nouū diploma publicare pro reformatione in prouincijs Bohemiæ.

ſcribere mandauerimus, vos igitur litteras iſtas intitulatas ſubſcribere,illiſq.quam primum tranſmittere curabitis, & quia Charorachizazanſchi de Equitum ſtemmate beneuolè ſe obtulerit,huic operi ſedulam operam nauare,cum illo tractari poteritis, in duabus ſaltem, aut tribus prouincijs noſtram clementiſſimam voluntatem perficiat. quare letteræ illi ad tales prouincias pertinentes tradantur. Comiti Choleuen Libſtainſchi de Cholouart vero in Hautmettzenſium prouinciam Commiſſio indici poterit, vti vos exequi, & benè ordinare bona deliberatione veſtra, non ignorabitis, Zenoimę die vigeſimo quarto menſis Iunij anno Domini 1628.



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS.

INstructio, & mandatum in Reuerendissimum in Christo patrem, etiam Illustrissimos, & generosos nostros dilectos fideles Dominum Albertum Sacræ Romanæ Ecclesiæ Præsbyterum Cardinalem de Harrach, Archiepiscopum Pragensem, Iaroslaum Bozitam Comitem de Martiniz nostrum à secretis Consiliarium, &c. Fridericum de Talmberg, & Christophorum Vratislaum de Mitrovvitz nostros Consiliarios, & Cubicularios. publicatis quamprimum hisce patentis, omnes istos (qui alijs patentis vsquè in illum diem aurem non præbuerunt, & se Pragæ vel in confinibus proximis scilicet Chauernauensium, & Sclauensium prouinciæ detinent, ad se venire faciant, & petitionem talem in nostra clementissima, seuera, & vltima voluntate fundent, ad illos, qui valetudinis, vel paupertatis causa ad locos determinatos, venire non possunt, Commissarij nostri certiores prius de citatis facti, aut delegare, aut vt venire possint auxilio adesse debent. Illis verò qui apparere noluerint, & si certo constet apparere nolle, Commissarij nomine nostro mandent, vt spatio sex dierum, quorum primi tres pro primo, alteri duo pro secundo, & vltimus pro vltimo, & peremptorio termino denuncietur, sub arrestatione suarum personarum, & alijs seuerioribus pœnis, quæ iudicio nostrorum Commissariorum, & nostri hæreditarij Bohemiæ regni, vrbium ordinatorum Præfectorum stabunt. ex regno, & ex eisdem incorporatis prouincijs discedant. Quapropter ordinauimus, vt in omni casu nostri Capitanei, qui in dicto regno nostro hæreditario Bohemiæ militibus præsunt Cõmissarijs auxilio adesse, ad petitionem illorum succurrere debeant. cum illis autem petitioni nostrorum Commissariorum satisfacientibus discretè procedatur; ita tamen, vt aduertant nostram seueram, & constantem determinationem, & auxilio vnius, & alterius, ad informationem commoueri possint, opereque ipso monstrent, se ad conuersionem esse inclinatos, ad quem finem, si beneuolos, & promptos ad informandum se declarauerint, aptus illis informatur, (qualem ipsi affectant) certo præscripto

ad informationem termino, qui mensem non excedat (infra tamen esse poterit eligatur) si verò ad informationem se accommodare non vellent, & multo minus commoueri possint, idē processus, qui supra de illis, qui apparere nollent, habeatur.

Informatores autem singulis hebdomadis, vel etiam singulis tribus diebus prædictis nostris Reformationis Commissarijs relationem sinceram faciant, in quo modo se res reperiant, aut quomodo se informandi accommodent.

Ad viduas, quod attinet, ita in nostris patentis illis est prospectum, vt quandiù non fiant Catholicæ, tandiù educatio liberorum, regimen subditorum administratio bonorū, illis subtrahatur, cui rei nostri Reformationis Commissarij diligenter prouidebunt consilio, & iudicio illorum apud vrbium Præfectos eò rem dirigant, vt bona interim per certos, & tales homines quibus fidendum (& qui sciant illis planam rationem esse reddendam) administrentur, liberi etiam in Catholica Religione educati, singuli pro illorum poscente ætate tractentur, & habeantur.

Si etiam reperirentur viduæ, quæ non solum pertinaces in sua hæresi manerent, sed vltra etiam familiam, & alios voluntario modo à Religione detinerent, tales ante elapsum terminum ex prouincincia, aut si visum fuerit, alijs pœnis quoties peccauerint, vel nostro mandato contradixerint, afficiantur.

Quo ad alias viduas, quæ se tacitę continentes, & absq. vllo scandalo continent, illæ solummodo propter hoc, quod intra determinatum tempus Religionem acceptare noluerint, ex prouincia ante lapsum tempus discedere non iubeantur, sed elapso termino de vno, & de altero decretum accipiant; Quibus omnibus, habito vestro consilio satisfacere, & clementissimam nostram voluntatem, atq. intentionē adimplere non nescietis. Zenoimę vigesimo Iunij anno Domini 1628.

FER-

Dilecti fideles. Notum habebitis, absque amplificatione rei, quam clementissimè, & quam paterno hactenus affectu institerimus, nostri hæreditarij Bohemiæ regni, illiusq. inhabitatorum salutem, & commodum, mediante in primis, salutiferæ, & summæ necessariæ Reformationis operi, promouere, illudq. ad antiquissimam sanctam Catholicam Fidem, in qua prædictum regnum aliquot centum annos omnino laudabiliter, & optimè versabatur vnanimiter reducere. quare non intermisimus nostram clementissimam, & paternam voluntatem, atq. intentionem, tam per vos, quam per nostros Reformationis Commissarios, non solum oretenus, sed & per publicas patentas, singulis, & omnibus declarare, ac demonstrare.

Determinat S.C.M. denuo monendos esse pertinaces ad conuersionem.

Et licet per Ordinationes nostras clementissimas, ac per media salutifera auxilio omnipotentis (cui grates immortales) multæ seductæ animæ lucratæ, in viam veritatis, reductę, & ab æterna perditione fuerint defensæ; percipimus tamen, quod pars inhabitatorum nostri hæreditarij Bohemiæ regni inueniatur, quæ in sua hæresi obstinax permaneat, publicatis patentis nullam aurem præbeat, contra quales, & si seueriora media arripere, sufficientem causam haberemus, eò tamen ex innata nobis Cæsarea, & Regia bonitate nos deliberamus nostram determinationem vltra non altera vice per nouas publicas patentas publicandam curare, bonique nos facturos, si instructionem aliquam, quomodo nimirum cum illis, qui nostris hactenus clementissimis publicatis mãdatis aurem non dederunt, & se ad nostram solam veram Catholicam Religionem non conuerterunt, sit procedendum, promulgaremus, vnum dein exemplar, in omnes prouincias, Commissarijs inibi deputatis transmitteremus, quorum vnum quoq. vobis, quantum ad Kauerschimensium, & Schlauernensium prouincias attinet, includeremus, clementissimè mandantes, vt vos cum nostro vrbis Præfecto Pragę relicto, (cui nominatas patentas, simul & dictas supra Instru

ctiones

ctiones publicandas transmiſimus) ſimili modo communicetis, & in in vno, & altero, vti prædictæ noſtræ clementiſſimæ Inſtructiones docebunt, debitè procedatis. vti vos hiſce omnibus boni conſulere, noſtramquè clementiſſimam voluntatem, & beneplacitum ſupplere compertum habebitis. Zenoimæ vigeſimo tertio Iunij anno
1628.





FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

OMnibus, & ſingulis noſtris ſubditis, ex quatuor partibus noſtri regni hæreditarij in Bohemia noſtram Cæſaream, & Regiam gratiam, & ſalutem. Cum nobis hactenus nil magis incubuerit, quam vt noſtrum hæreditarium Bohemiæ regnum ad Catholicam ſolam veram Religionẽ, ac priſtinum ſtatum, in quo reperiebatur, ante ortam in Romana Catholica Eccleſia ſub Cæſare, & Rege Carolo Quarto fęlicis recordationis prædeceſſore noſtro, ſeditionem, & diſcordiam, reducere poſſimus, & ideo ex clementiſſima noſtra ſollicitudine, quam erga noſtrum hæreditarium regnum habemus, ſingulis, & omnibus, ſub dato S. Ignatij feſto, (quod erat vltimo Iulij) & dein ſub dato ſexto Decembris proximi elapſi milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi ſeptimi anni, noſtram clementiſſimam intentionem quomodo, videlicet cum dicta Reformatione ſit procedendum, præſertim, quo ad Barones, & Equites, nos inſuper nil aliud, quam ſalutem, & commodum noſtrorum ſubditorum deſiderare, per publicas patentas dedimus promulgandum.

Pertinaces eſſe citandos, et vltimi monẽdos.

Quamuis quidem per gratiam Omnipotentis noſtri adhibitis remedijs tantum effecerimus, vt maior pars Baronũ, vnà cum ſuis ſubditis, veram ſanctam Catholicam Eccleſiã profiteatur, illam amplectetur, & tandem, quam clementiſſimè, & quam paterno ſemper animo fuerimus illis affecti, & quod in ſuis erroribus ad illorum maximam perditionẽ hæſiſſent, ſi non clementiſſimè, & omnino paternè prouidiſſemus Quod inſuper diſcordiæ, & ſeditiones in iſto regno craſſatæ finem optatum nunquam habuiſſent, pluſquam apertè illis pateat, quotidie tamen percipimus aliquos adhuc noſtram clementiſſimam voluntatem affectum, & amorẽ, quibus ad noſtros ſubditos noſtri regni hæreditarij ſumus inclinati, non agnouiſſe nullamq. pœnitus noſtris publicatis mandatis exequutionem præſtitiſſe, immò aliquos vltra ex ſæpe dicto noſtro hæreditario regno in alias regno noſtro incorporatas, nobiſq. proprias prouincias ſe immiſcuiſſe, multos præterea pupillos, & innocentes ſecum adduxiſſe,

Qui-

quinimo à diuerſis viduis ſumus humillimè rogati, quia ſe nec domi, nec alibi vllas ſcandalizare, ſuos illis inſeruientes, & illarum ſocietate vtentes, de Catholica Religione non detinere, ieiunia quoque de Romana Catholica, & Apoſtolica Eccleſia impoſita non violare, cibos de ſancta Eccleſia prohibitos non manducare, ſuos ad Catholicam Eccleſiam ad Sacrum audiendum, & concionem mittere illas ipſas hoc facturos, ſi clementiſſimum terminum illis prolongaremus. qua de cauſa vt noſtra clemētiſſima voluntas, & intentio (ad acquirendum ſupra, & in alijs patentis propoſitum finem) tādem omnibus pateat, & omnes ſe diſponere ſciant, ita noſtris Commiſſarijs mandauimus, vt iſtos, qui noſtris hactenus publicatis mandatis non ſunt obſequuti, & adhuc noſtras prouincias inhabitant ad ſe venire, & quomodo ex parte illorum ſimus deliberati, & habere velimus, annuncient, & declarent.

Mandamus igitur omnibus, & ſingulis noſtris ſubditis clementiſſimè, & ſeuerè cuiuſcunq; tandem dignitatis ſtatus, aut officij ſint, qui noſtro regno hæreditario Bohemiæ, & ſanctæ Catholicæ Religioni, vſque in iſtum diem non ſunt adſcripti, vt quam primum ad citationem noſtrorum Commiſſariorum ſe ſiſtant, noſtram clementiſſimam determinationem, & intentionem percipiant, taliq. obedientiſſimè obſequantur.

Vt autem nullus excuſationem haurire poſſit, perinde ac ſi noſtras elapſas, & antegreſſas patentas im omnibus pūctis non intellexiſſet, quid nimirum noſtra clementiſſima voluntas propter emigrationem regni in illis dicere vellet, talibus manifeſtius, & clarius pronunciamus, vt illi qui propria ſua pertinacia, ad oſtendendam ſuam expreſſam inobedientiam ſæpe dictis patentis non obediuerunt, ſed ex regno diſcedentes, alias noſtro regno incorporatas prouincias, (vbi quod recenter audimus, noſtram bonam intentionem peſſmè interpretari, animos obedientium obſtinatos reddere conantur) contra noſtram intentionem, & voluntatem inhabitant.

Antedictarum viduarum, autem petitionem humillimā, pro-

propter exiſtentes rationes in gratia acceptantes clementiſſime nos deliberamus,& poteſtate,ac auctoritate huius noſtræ Regiæ patentę manifeſtamus prædictis viduis, terminum in ſex menſes eſſe prolungatum;ita tamen, vt conditionibus iam narratis ſatisfaciant, & ſi ſe Catholicæ Religioni non accommodauerint,adminiſtratio bonorum, regimen ſubditorum,educatio liberorum in nulla parte eſſe concedendum.

Quod ſpectat ad alios, qui ex noſtro hæreditario Bohemiæ regno diſceſſerunt,& pupillos(quorum tutor nos ſupremus) ſecum abduxerunt, illi ſub ammiſſione omnium eorum bonorum,quæ in Regno Bohemiæ prætendunt, ſub perditione omnium ſuarum actionum, & litium tales remittant. Ita vult,& iubet noſtra clementiſſima, & vltima voluntas, cui rei ſinguli ſe ſcient accommodare, & ſe ſecundum noſtram voluntatem gubernare. Datæ Zenoimæ vigeſimo primo Iunij an. Domini 1628.

∴



OMnibus, & ſingulis noſtris ſubditis, & in habitatoribus quatuor ſtatuum noſtri hæreditarij Marchionatus Morauienſis, noſtram tam Cæſaream, quam Regiam gratiam, & omne bonum, &c.

Per hoc diploma declarat S. C. M. quid agēdum pro reformatione in Morauia.

DIlecti fideles, &c. nō ignorabitis, nos clementiſſimo, & paterno amore, & ſtudio (quo veſtræ ſaluti, & commodo fuimus ſemper affecti) tam etiam ad conſeruandam inter vos noſtros fideles, & obſequentes ſubditos pacem, & vnitatem (quæ alioquin in tantis fidei differentijs libenter, & plerumquè claudicat) impulſos in noſtro hæreditario Marchionatu Morauiæ, ſalutiferum, & neceſſarijſſimum Reformationis opus inſtituiſſe (ac per noſtras, tam Cæſareas, quam Regias patentas, ſingulariter quo ad duos nobiliores ſtatus) ſub dato diei Iouis ipſo feſto ſanctorum Confeſſorum, atquè primorum Epiſcoporum Olmutienſium, ſupremorumquè Apoſtolorum noſtri Marchionatus Morauiæ Sancti Cirilli, & Methudij, iſtius inſtantis, milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi octaui anni ad omnium, & ſingulorum cognitionem publicari, vos inſuper omnino clementiſſimè, ac paternè fuiſſe adhortatos, vt ſalutiferum hoc opus (ſalutem animarum veſtrarum continens) beneuolè, ac omninò lubentes ſuſcipiant. Et ſi talem noſtram publicatam voluntatem vlla in parte mutare non cogitemus, ſed maximo cum feruore, & animo auidiſſimo petamus, & optemus. vt omnes ſeductæ noſtrorum ſubditorum animæ, Omnipotenti Deo, à quo vitam habent, & cui ſtrictiſſimæ rationes nobis ſunt reddendæ redducantur, & conuertantur. Quamobrem omnibus, & ſingulis ad conuerſionem (ad informandum ſe melius, & cum maiori fundamento) ſufficienti termino præſcripto, & promulgato, omnino ea certiſſima ſpe fuimus, vnumquemquè propriam ſuam conſcientiam altius examinaturum, & illud, quod illi vtile, & bonum capturum, & electurum. Verum termino conſtituto iam iam fini appropinquante, maximo cum dolore audire debemus, partem

tē noſtrū ſubditorum in noſtro Marchionatu Morauiē ſiorū ſe non applicaſſe, ad finem præſcripti termini cum vna ſpe, & abſq. vllo fructu expectare, licet meritò conſiderare debe-rent omnes, poteſtate ſupradictarum noſtrarum patentarū, & ſingulos Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apoſtolicæ Eccleſiæ contrarios ex prouincia diſcedere, noſtramq. clementiſſimam intentionem adimplere debere. attamen omnibus hiſce ſepoſitis, ſi perpendamus, plurimos quoq. humillimè ſupplicando ad nos veniſſe, non ſolum pro termino protrahendo obedientiſſimè deprecatos, verum etiam ſe informare, & in Catholica, & Apoſtolica Fide ſe inſtruere permiſſuros obtuliſſe; eam ſpem habemus, alios ſecuturos, & noſtram, ad illorum ſalutem exiſtimatam clementiſſimam intentionem altius cordi ſumpturos, documenta Apoſtolicæ Eccleſiæ, ſuis erroribus, Catholicæ Religioni (ad quam Marchionatus Morauiæ, & eius prædeceſſores ab Idolatria fuit conuerſus) expreſsè contrarijs, antepoſituros. Quapropter, tam in Cæſarea, quàm in Regia poteſtate bene facturos nos opinati ſi conſtitutum terminum (quo ad duos nobiliores ſtatus) ob informationem, & inſtructionem melius capeſſendam, aliquid prolongaremus, & vſque ad finem Martij iſtius milleſimi ſexcenteſimi vigeſimi noni anni, vbi terminus vendendorum bonorum ſimiliter terminatur, finaliter, & peremptoriè detraheremus, ita tamen, vt omnis hoc in tempore, non ſolum informationem ſuſcipiant, & ſe ad citationem Reuerendiſſimi in Chriſto Patris, ac Illuſtriſſimi Domini Cardinalis, & Principis de Dietrichſtain Epiſcopi Olomutienſis, Regiæ Cappellæ in Bohemia Comitis noſtri Marchionatus Morauiæ Capitanei Generalis, Conſiliarij noſtri à Secretis, & nobis dilecti, & c parati & prōpti appareant, ſed etiam dictum Reuerendiſſimum Cardinalem ipſi viſitatum adeant, ab illo ſe informare, ac Catholicæ, & Apoſtolicæ Religioni applicare permittant. De cętero, qui Eccleſias ſuas, aut poſſidentes patronatus hactenus occluſos tenuerunt claues tradant, Catholicos Sacerdotes, quos Illuſtrisſimus, & Reuerendiſſimus Cardinalis, & Principes de Dietrichſtain,

vt loci Ordinarius illis per modum prouiſionis procuret, & prouideat (ſaluis tamen illorum, ſi ſe ad Catholica n Religionem verterint,iuribus patronatus) abſq. vlla contradictione ſuſcipiant. Et quia prolongationem termini ſolummodo ex Cæſarea,& Regia,ac nobis innata Auſtriaca bonitate,vt omnes eo melius ſe Catholicæ, & Apoſtolicæ Fidei conformare queat;conceſſimus ,ea propter iterum , & vltimo nos declaramus,ſi forte vnus, aut alter in determinato hoc tempore,ad veram Catholicam, & Apoſtolicam Religionem non cõuertiſſet, illum in noſtro Marchionatu Morauiæ diutius non eſſe patiendum,ſed virtute prædictarum noſtrarum patentarum,bona poſſidentia vendere, aut per alios curare id faciendum,poſtremum ex prouincia abſque vllo longiori expectando termino eſſe diſcedendum.

Si autem aliquis cuiuſcunq.dignitatis, aut conditionis foret,qui ſe in iſto tempore indetenter gereret, & vel verbis, vel opere ſcandalum monſtraret,aut ſuos ſubditos, aut alios à Catholica,& Apoſtolica Religione auerteret, tali non ſolum determinatus terminus denegetur,ſed contra illam,cognito facto,vti etiam contra alios, qui vltra edictum terminum in noſtro hæreditario Marchionatu Morauiæ ſe continerent, cum ſeuera pœna procedatur. prędictus inſuper terminus,nequaquam in Regentes,Capitanios,Præfectos,Officiales Dominorum eſt directus. quare cum illo ſe nulla in parte excuſare poſſunt,ſed elapſo in prioribus patentis præſcripto termino, & duobus menſibus, hoc eſt vt ad finem proximi Nouembris à prouincia abeant,& emigrent.

Ad pupillos,quod ſpectat,mandamus,vt omnes tam maſculini,quam fœminini generis in prouincia maneant,& illorum tutores bona habentia,alijs Catholicę Fidei perſonis (cum præſcitu Reuerendiſſimi,& Illuſtriſſimi Cardinalis, & Principis de Dietrichſtain,tamquam ordinati noſtri Capitanei Generalis,& conſignent, & quos pro tutoribus edixerint,accepta,& audita prius à diſcedentibus ratione,libenter tutelam ſuſcipiant,ante omnia vero attendant, vt pupilli in ſancta Catholica, & Apoſtolica Religione educentur, qua ratione nos etiam,virtute,& poteſtate iſtius noſtræ Patē-

tæ

tæ, omnibus,& singulis subditis totius Marchionatus Morauiæ significatum,& mandatum volumus, vt omnes libros in quibus de Fidei Articulis tractatur,& qui sanctæ Romanæ Catholicæ,& Apostolicæ Ecclesiæ aduersantur, Illustrissimo Cardinali,& Principi de Dietrichstain, vel eiusdem Cõmissarijs ab eodem ordinatis, promant, ac tradant. Nec vlli, cuiuscunq. dignitatis, aut conditionis sit ex Marchionatu Morauiæ extra prouinciam, ad audiendas alijs in locis hæreticorum conciones, atq. ad cohabitanda, & administranda illorum exercitia, sub quo tandem, aut quali specie contingere possit, proficisci liceat, sub graui,& certissima pœna, & summæ indignationis apud nos. Quare omnes, & singuli nostri fideles subditi animum inducant, & suam tam temporalem, quam æternam salutem perpendere, & inquirere scient. hisce compleruř nostra clementissima, & vltima voluntas, & intentio.

Data secundo Septembris Anno 1628.



FER-

Diploma donationis statui ecclesiastico Bohemiæ xv. Cruciferorum supra gabella salis factæ ab Imperatore.

ATtestamur hisce litteris nostro, hæredumq. ac posterorum nostrorum Regum nomine, postquam ad Dei ter Optimi, Maximi honorem promouendum, nec minus propagandam solam salutiferam, Catholicamq. Religionem, & Ecclesiam. potissimum verò, vt Clericalis status, & vt res Catholica in hoc nostro hæreditario regno Bohemiæ rursus efflorescere incipiat, ac tandem omninò in integrum, vt antea erat, restituatur. in primis necessariam esse, rati sumus, vt Ecclesiastico statui de competentibus prouentibus prò eius sustentatione prospiciatur in hunc ergo finē nonnullas fundationes fecimus, & fieri curauimus, quæ tamen, vt res in comperto est, adhuc non sufficiunt quamobrē zelo Christianæ Religionis, & sacræ Catholicæ Fidei solidissimè erigendæ, propagandæquè compulsi sumus huic Ecclesiastico statui de pinguioribus prouentibus prospicere. nos autem hoc facturos esse virtute præsentium facimus palam omnibus, tali verò modo. postquam constitutum negotium salis in hoc regno suum fęliciter sortitum fuerit effectum, idemtidemquè Serenissimus Dux Bauariæ Romani Imperij Elector pro Gmundtmarico salis negotio sufficienter satisfactus, idemquè pro pecuniarum summa, quæ ipsi debetur contentatus fuerit. tum nos vltra taxam in sale factam ad Cruciferos quadraginta quinquè protensam pro quolibet magno modio Gmundtmarici salis in hoc regno inuehendi. imò etiam aliunde allati addemus adhuc Cruciferos quindecim. quantum tamen id fieri poterit, sine violatione, & diminutione priuilegiorum, compactionumquè vicinorum Electorum, & Principum, qui etiam iura sua in hoc salis negotio habent, eamque accretionem annuorū prouentuum in vtilitatem Cleri, totiusq. Ecclesiastici status conuertendam in manus Reuerendissimi in Christo Patris, qui à secretis consilijs est amici, & Principis nostri perdilecti Dominum Ernesti S. R. E. Præsbyteri Cardinalis ab Harrah, hoc tempore Archiepiscopi Pragensis, eiusquè successorum tandiù consignabimus annuatim, donec bonis

stabi-

ſtabilibus, aut alia commodiori ratione æquiualenti ipſis prouidere poſſimus; quam tamen etiam ceſſante negotio ſalis, vt dictum eſt; ad debita loca conſignabimus iuribus omnibus, abdicando nos. actum in Regia noſtra Arce Pragæ decima tertia Iunij. anno 1618. Romani Regni noſtri nono, Vngarici vndecimo, Bohemici duodecimo, &c.

∴



FER-

Reuerendiſſime Princeps amice perdilecte, poſtea quam ab ingreſſu regiminis noſtri vſq. in præſens cordi noſtro magis nihil inſederit, quam, in hæreditario noſtro regno Bohemiæ diuini cultus promotio, ac publicæ iuſtitiæ adminiſtratio, itidemq. vt tandem aliquando omnia huius hæreditarij noſtri regni in eum redigere ſtatum, in quo fuere, antequam peſtiferę hæc lues hæreſis regnum inuaſerit. Quamobrem media debita, quibus intentum noſtrũ conſequi poſſemus, excogitauimus, eaquè omnia haud ſine maturo conſilio iterum, iterumquè ac denuò trutinata, ponderataq. in noſtro hæreditario regno publicari fecimus.

Itaquè quemadmodum hiſce in præſcriptionibus, ac ſtatutis Eccleſiaſtici ſtatus, magnificè memores illius dignitatis fuimus non ſolum regni noſtri hæreditarij ſtatibus conferendo, ſed & cæteris omnibus præferendo, nec non in reliquis, quæ ad maiorem vnius ſolius ſalutiferæ, Catholicęquè Religionis propagationem opprimè facere videbant, ipſe proſpiciendo.

Ita ne prædicto ſtatui, quod ipſi officere poſſet, aliquid accidat ex diſpari intelligentia cum C.T. de punctis non nullis ad Eccleſiaſticum ſtatum ſpectantibus, regni noſtri ſtatuta ſimul approbando tamquam gratioſæ menti noſtræ conſona delucidationem meliorem expetierit.

Ideò hæc ſub ſequenti tenore gratiosè nos reſoluere volumus.

Ad primum. Quod poſthac bona Eccleſiaſtica etiam abſquè noſtra, & poſterorum noſtrorum, tamquam Regũ Bohemiæ, relationi Tabulæ Statuum ſæpè nominati regni noſtri inſcribi poſſint C. T. poſtulat. Quod nos tali modo explicamus, tametſi in nouis noſtris eiuſdem regni ſtatutis nihil reperiatur, quod contra hoc pugnet, nihilominus gratiosè aſſentimus, quod bona Eccleſiaſtica in poſterum, aut ab Eccleſiaſticis empta, aut ab eis alio quouis iuſto titu-

lo

lo obtenta, aut deniquè etiam (præcedentibus tamen canonicis requisitis) ab ipsis alienata fuerint, statum Stabulæ scribi possint. ea tamen lege, nempe. quod ea omnia, quæ in nouis nostri regni statutis circa hoc ordinata sunt; locum habeant.

Ad alterum. Ex singulari cura, quam erga Ecclesiasticum statum pollicemur, & in testimonium, quod quæramus aliud nil, nisi eius protectionem, hanc prouisionem fecimus in regni nostri statutis gratiosam. Quod vbi in monasterio Abbas deesset, aut nullus Regularis conuentus reperiretur, cœnobia illa nè desol-ta consistant, per procuratorem Cameræ nostræ perspiciatur. porrò nè quispiam suspicetur de nobis, quod bona illa Cameræ nostræ consignemus, & attribuamus; volumus, quod persona ab Archiepiscopo, tamquam loci Ordinario procuratori huic addatur. Deindè cum arbitretur C. T. satius esse, quod talis personæ adiunctio à Visitatoribus, ac prouincialibus cuiusq. Ordinis fiat, neutiquam hoc nobis displicet. adiungatur hæc persona, quæ vna cum procuratore Cameræ nostræ ipsos protegat, & in eorum necessitatibus suppetias ferat à cuiuslibet Religionis Visitatoribus, Prouincialibusue.

Tertium, quod C.T. elucidari peruellet concernit iudicialem forum Ecclesiasticorum, id ita intelligi volumus, etiã si in nostris statutis Bohemicis subinde plura verba, quam in Morauicis sint; sensum tamen Bohemici regni statutorũ talem esse nos volumus, qualis Morauicis subest, & quemadmodum conformitas semper grata nobis fuit, ita etiam quoad hoc punctum gratiose concedimus, quod verba incerta statutis Bohemicis, quæ alioqui perplexa videntur, aliter non intelligantur, quam vt sonant in Morauicis.

Quartò, deniquè æquissimum fore arbitramur, nequè alia vmquam apud nos intentio viguit, quam quod Religiosis, sicut & cæteris statibus, si forsasse testimonia à regni nostri ciuitatibus peterent; ea minimè ipsis denegari debeant. Hæc C. T. ad puncta nobis distinctè proposita re-

ſponſi loco damus, vt tandem C. T. imò totus Eccleſiaſticus ſtatus iuxtà ea ſeſe dirigere, & in omnibus emergentibus occaſionibus pro neceſſitate ſua, ſibiquè conſulere poſſit, & C. T. Cæſareis, regalibuſquè gratijs ad dies vitę deuincti permanemus. Actum in ciuitate noſtra Vienna 19. Iunij an. 1628. regni noſtri Romani nono Vngarici decimo primo Bohemici xii.

∴



E X
CANCELLARIA

Archiducatus Auſtriæ,Ducatus Stiriæ, Carinthiæ, & Cranæ, et aliarum Prouinciarum,quæ ſunt hæreditariæ Domus Auſtriacæ.



FER-

FERDINANDVS SECVNDVS

OMnibus, & ſingulis in noſtro Principatu Carinthæ ha-bitantibus ſubditis,vaſſallis,prouinciæ incolis, cęteriſq. cuiuſuis dignitatis, noſtrum generale mandatum lecturis, vel legi audituris,noſtram Cæſaream gratiam,ac omne bonum.

Patentum in Carinthiam.

In ſimili muta us mutādis in Cran.

Vobis probe notum eſt,ac manifeſtum,quales, & quantos ad extirpandos,expellēdoſq.ſectariorum ludimagiſtros, ac eorum errores,& econtra ad exaltandam noſtram ſolam ſalutarem,ac auitam Catholicam Religionem, antehac, & vſq.in hodiernum diem,labores,curas, per diuerſa remedia adhibuerimus, quæ in aliquibus noſtræ ſuperioris Auſtriæ prouincijs,ad noſtram ſingularem conſolationem,Diuina mediante clementia ſucceſſere, quoniam vero accepimus, ob non cōtinuatā inceptam Religionis Reformationem, in dicto noſtro Principatu Carinthiæ varia inconuenientia ratione Religionis fuiſſe exortas,& ideo aliquos prædicātes,ac ludimagiſtros, vel loco ipſorum ſectarijs Præceptores, aut prouiſores concionatorum officio fungi in omnibus priuatis attentaſſe ab hæreticis Dominis, ac Prouincialibus ſuſceptos inſuper,& defenſis quorum ſubditi ad ſimiles conciones inuitati,allecti,ducti,& nobis à Deo conceſſæ, ac commiſſæ creaturæ à Catholica, & auita noſtra Religione fuerunt ſeductæ.Et quia noſtris ſubditis in communi ſincera, ac paterna affecti ſumus charitate quo minus temporalem, ac perpetuā ipſorum fęlicitatem promouendo negligere,ac ſuperſedere ex cōſciētia ſcimus,ac agnoſcimus,ſolum (& ex corde optantes)vt eo minus noſtram affectionē ſpernat,quo minus malè noſtra voluntas exiſtimet Ideo, vt ſupradictis plus nimio inualeſcentibus diſſentionibus obueniatur,conformitas rerum obſeruetur,ac debita Deo obedientia plātetur;matura habita deliberatione,nouam Generalem Reformationem in noſtro Prindipatu Carinthiæ inſtituendā cōſilium duximus,ac pro noſtris Cōmiſſarijs, Reuerendum Principē,noſtrum à ſecretis Cōſiliarium dilectū deuotum, & ſuperioris Auſtriæ Regiminis Præſidentē Leonardū Epi

ſcopū Lauantenſem tanquā directorē,& nobilē, ac genero-ſū noſtrum dilectum fidelē Chriſtophorū Dauidē Vrſchen-bock Baronem,&c.noſtrum Cōſiliarium Cubicularium, & prouiuciæ totius Capitaniū,&c.Ioan.Baptiſtam Piſcatorem noſtrum etiam Cōſiliariū delegimus, ac ordinauimus qui-bus inter alia,peculiarem huius poteſtatis,ac mandati tradi-dimus inſtructionem,vt expellentes præſertim illos,qui in ſuis erroribus pertinaces fuerint,aut huic reformationis ne-gotio ſe oppoſuerint in omnibus occurrentibus Religionis punctis,ſine licentia quorumcunq.ſuperiorū locorū,& nul-lo habito diſcrimine,aut cōuentētia in facto ipſo procedere queant,ac debeant,conſiderando nos,noſtro Ducali officio, & à Deo accepto Magiſtratus munere teneri, talem Refor-mationem erga noſtros à Diuina potentia cōmiſſos,ac con-ceſſos ſubditos pro extremo poſſe debere inſtituere, vt illi & ab erroribus ſuis reuocentur,& ad verā viam ſalutis tra-ducentur,& ideo omnia huic negotio aduerſantia,remoue-re procurabimus maiorem quietem,ſecuritatem,ac obediē-tiam procurare.

Quare huiuſmodi noſtræ Reformationi planè, ac totali-ter erunt ſubiecti omnes illi,qui à noſtra incepta præfata Reformatione,& in fine eiuſdem,pro prouincialibus ſuſce-pti,quamuis antiquæ ſtēmatis multo minus noſtri Cōſilia-rij,Officiales effectu ipſo extant,vel extiterunt,item nobiles vel ignobiles,& omnes apud alios Barones ſeu Dominos of-ficijs fungentes cuiuſcunq dignitatis,aut conditionis, exce-pta ſi antiquis noſtro præſcitu Prouincialis munus adeptus, ſingulari noſtro conſenſu eſſet munitus,præterea noſtri Cō-miſſarij habeant poteſtatem,vt huiuſmodi repertis ſectarijs perſonis,iuxta ānte hac factis ordinationis certos terminos ad conuerſionem,vel è prouincia emigrationem aſſignare, & continuare pertinacia,& inobedientia omnino prouin-ciæ emigrationem,ſolutionemq.decimi nummi præſcribe-re poſſint,ac debeant,nec ſe ſupplicatione, excuſatione, mi-nus muneribus,aut promiſſionibus corrumpendo, perſua-dere permittant,aut vllo modo conniueant.Et quamuis ha-ctenus inter noſtros antiquos Prouinciales, noſtraquē Ca-

tholicæ, & auitæ Religioni non adſcriptos Barones, ſeu Dominos,& inter vulgus in noſtræ Religionis Reformationes diſcrimine aliquo vſi dictos Prouinciales, ac Dominos immoleſtatos permiſimus,nunquam tamen noſtra voluntas, vel ſcienter à nobis cōceſſū fuit,vt in ſuis domibus, arcibus, vel habitaculis cum ſectarijs exercitijs eſſent exempti,vel liberi pronunciati multo minus,vt priuatim, vel publicè ludimagiſtros,& ſectariæ Fidei protectores,aut alios concinatorum munere fungi Officiales.Præceptores alere, ſuos Fideicommiſſos,ac ſubiectos ſubditos,vel ſeruos,ad audiendas ſimiles priuatas conciones, legendas poſtillas,aliaq. nobis, noſtræq.Catholicæ fidei aduerſantia,nec blandis,nec ſeueris verbis allicere,perſuadere,vel cogere poſſent, vel valerent. Immò nobis relatū eſt,ob noſtram iſtam tolerantiā,ac dicta lē manſuetudinē,multis in locis pleriſq. abuſibus introductis noſtræ Reformationis Ordinationes multipliciter violatas, & obſeruatas non fuiſſe,ideò noſtris Commiſſarij mandamus, vt in ſupradicta priuata ſectaria exercitia diligenter attendere, extirpare,& efficacia media ſine reſpectu,aut perſonarum æſtimatione iuxta noſtram inſtructionem, adhibere ſtudeant, quare omnes noſtros antiquos Dominos,& Prouinciales clementiſſie adhortamur,ne ſe noſtris in exequendo Reformationem Commiſſarijs opponant, noſtra erga ipſos manſuetudine non abutantur, nec ad impediendum Reformationis huius opus in minimo conentur, attētenteq.ſi ſeueriora remedia aufugere,& euitare voluerint. Et ſic clementiſſimæ erga illos in commu ni cōfidentiæ ſumus, vnumquemq.vtriuſque ſtatus ſe applicaturum, & illa ſibi magis profutura electurum, in quo exequetur noſtra clementiſſima voluntas,& finalis reſolutio. Datum in noſtra ciuitate Viennæ 26. Aprilis 1625.Imperij Romani 6.Hungarici ſeptimo,& Bohemici octauo anno.

Crane Neoſtatij 19. Augusti anno 1625.
In monaſterio Lingenfelds 15 Iunij anno 1627.

FER

FERDINANDVS SECVNDVS
Dei gratia electus Imperator Romanus semper Augustus, &c.

In simili mutãdis mutatis in Cran.

LIcet, aliquibus abhinc annis, diuersas præclaras Cõmissiones ad reformandam Religionem, ac Fidem negotium in nostro Principatu Carinthiæ instituerimus, de repertis inibi sectarijs prædicantibus, ac ludimagistris, illorumq. asseclis ad nostram summam consolationẽ

Instructio Cõmissariorũ pro reformatione religionis in Principatu Carinthia.

purgauerimus, bonam partem post diuturnas admonitiones ad Catholicam, & auitam nostram Religionem se conuertere renuentes ex prouincia expulerimus, aliasq. ad consequendam vniuersalem Religionis Reformationem, quam maximè necessarias ordinationes attentantes, ea clementissima spe fuerimus, inhabitatores prædicti Principatus Carinthiæ, ab eo tempore magis, magisquè ad veræ Fidei agnitionem se disposuisse. Nos tamen quamquam probatis, attẽtatisq. ad prosequendum, ac insistendum huic operi salutiferis medijs, sentimus, ac erudimur, nihilominus perniciosas Fidei discordias denuo increpescere, non solum multos expulsos subdolè se immittere; verum etiam iam superiores, quam inferiores personas priuatim sectarias audiendo conciones, aliaq. exercendo prohibita, absque vllo horrore se fatigare, quinimo illicitas, memoratæq. reformationi omninò contrarias disordinationes, ac inobedientias fere publice in vsu habere. Quæ cum ratione incumbentis officij, vlterius fieri statuere, nec queamus, nec possimus, conclusimus ad maiorem Dei gloriam, veræ Catholicæ, ac Apostolicæ Fidei incrementum, manutentionem, ac tutelam nostrarum ante hac publicatarum Ordinationum, ac mãdatorum, Reformationi inceptæ, quantum possibile, diuina auxiliante clementia, maiori cum efficacia insistere, ac vrgere, ad cuius rei progressum, commissionem nouam ablegare, ac Reuerendo Principi nostro Consiliario à secretis, superioris Austriæ Regiminis Præfectui, ac dilecto deuoto Leonardo Episcopo Lauantensi, &c. tamquam Directori, &c. Nobili nostro dilecto fideli Christophoro Dauidi Vrschenbeck Baro-

Anno 1627. 15. Iunii iste instructionũ fuit expeditus, et loco Barlonis Volffangus Baro in Auersbergens in Scomberg.

ni in

rat in Potschah K. Vvarten.& Liechtenstain,&c.nostro cubicu lario,ac Capitanio Prouinciali in Carinthia,& Ioanni Bapti sta Piscatori de,& in Moasbach,nostro quoque Consiliario, ac in Carinthia Prouinciali,&c.committere, illius clementissimæ certissimæ confidentiæ, illos cognito optimo illorũ Christiano zelo, non solum istum laborem beneuole accepturos, sed etiam omne illud, quod de puncto in punctũ mandabitur summa cum diligentia, maximo cum feruore, nulli ac sincerissimo affectu aggressuros, ac affecturos.

Et primo cum non parum vitæ exemplaris ecclesiastico- rum intersit,vt in administrandis suis à Deo, & superioribus commissis oubus, tam Dei timore, quam externis signis modestia, virtutibus prælucentes, ad insequendum alijs [illegible] Loci ordinarijs scribi curauimus, vt Reformationis [illegible] apud ecclesiasticos captarent, clerum in bonam disciplinam,& ordine dirigerent; quamobrem commissariorum nostrorum officium erit, si in administranda commis[illegible] maximas querelas,accusationes, difficultates contra Ecclesiasticos,Parochos,animarum curatores, audiant, vel [illegible] loci Ordinario, singulis vicibus certiores facere, [illegible] ratione commissionis,ac nomine nostro [illegible] auxilium offerre, etiam præsente necessitate præstare, exhibere,prout etiam vniuscuiusq. loci Archisacerdoti,decano,vel alijs Ecclesiasticis Officialibus,per ordinariũ serio mandetur,quod si in Religione errantes forent,blando modo adhortentur,admoneantur,ac instruantur,illos, qui se fruitione sacramentorũ participes nõ facerent,libros lectionum repertos haberent,ac legerẽt,aliaq. Sanctæ Fidei,ac Romanæ Catholicæ,& Apostolicæ Ecclesiæ, nostrisq. hactenus publicatis mandatis aduersantia excitarent absq.mora prohibeantur,& ordinarijs ad prouidendum insinuetur, *Ratione Ecclesiasticorum.*

Secundo nostris commissarijs mandatur,vt in omnib.ciuitatibus,ac locis, vbi reformandum erit Magistratum ad se venire curent, de Religione examinent,vbi si aliquem, [illegible] Catholicæ Religioni non adscriptum aduerterent, [illegible] officio subito deponant, eiusquè curæ accuratissime [illegible] vt semper Magistratus, Iudex, Notarius ciuitatis *Rõe magistratuũ in ciuitatibus.*

X Ca-

Catholici existant, præcipuè tamen, vt ciuitatis notarius iuramentum præstet, se nulla in parte sectarijs consilijs, aut tractationibus, nobis tamquam istarum prouinciarum Principi obstantibus, siue in prophanis, siue ecclesiasticis rebus, non solum non consensurum, sed etiam, si tale quid occurreret, vel de ciuibus attentaretur, commissarijs, vel nobis ipsis maturè notificaturum, ac declaraturum.

Rõne illorum, qui sub prætextu officiorum prouinciæ calamo male vtuntur.

Tertiò, commissarij ante omnia contra illos suum zelũ, ac feruore serio monstrent, qui apertas, seu occultas, sub specie quod sint prouinciæ Officiales, practicas exercent, & huiusmodi repertos præscripto termino, absque vlteriori habito respectu, prouincia discedere faciant. Quare commissariorum discretioni, ac iudicio committimus, vt cognitis rebus, vel dicta, vel alia media, ad talem finem necessaria accipere, illisquè vti possint singulariter istud in nostra ciuitate Labaci necessitas requirit, quonia (vti habemus) ibi tam inter ciues, quam inter magistratum multas hæreticorum, ac sectariorum professione vagantur.

Qui vnà vice sunt expulsi.

Quod si, quarto fortè, tales personæ, quæ ad primam iussionem prouincia non discederent, vel rursus sine licentia eandem ingressæ, veram Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam cum veritate non profiterentur illos, nostri commissarij nulla prorsus habita cõniuentia denuo eijciant, ac in nostris territorijs nullo modo versari sinant virum prius ob inobedientiam, ad aliorum exemplum, si consultum duxerint, castigent, & nos quoquè prouidemus, vt omnes terminorum prolongationes abbreuientur, & absque consilio, ac voto nostrorum commissariorum imposterum nouæ non concedentur. Insuper, vt omnium eorum, qui se Catholicam Religionem assumpturos declarant, magis securi simus, nostri commissarij illas personas benigne adhortentur, & concionibus, priuatis admonitionibus, de suis erroribus possibili cum diligentia, maximo cum feruore desistere conentur quarè certum tempus, ac terminum assignant quo elapso si instructionem conuersionemq. suam par im cordi sumere, aut nulla feruoris, aut sollicitudinis signa monstrauerint absq. mora contra illos procedant.

Item,

Item,& Quinto nostris præterea Commissarijs mandatur,vt in reformandis quoque prouinciarum Officialibus, qui non sunt Prouinciales,nullatenus cessent,ac desistant,licèt, (vt factum in alijs præsertim in Generali Reformatione) varias excusationes, & præsertim prætendant, per discessum, ac emigrationem Officialium, prouincias maximum damnum passuras, & ideo, nullo modo esse demittendos. Quas friuolas excusationes nostri Commissarii reijcient considerando prouincias inter talem terminum sufficiens alteros sibi æquè tam aptos prouidendi spatium habuisse, quatenus iam etiam non careant viris Catholicæ Religioni adscriptis, qui talium Officialium locos, ac numera administrare sibi confidant. quod si verò contra nostram spem accideret, vt defectus notaretur, poterint constitutum terminum prolongare; hac tamen conditione, vt Prouinciales Carinthiæ, alias sibi aptas personas circumspiciant,nè hoc neglecto alios prouidere nostra Maiestas cogatur.

Abdicatio prouinciæ Officialium.

Sexto. Nostra seria voluntas est, vt nostri Commissarii sedulam scholarum curam habeant, in quibus si præceptores, vel hæreticos,vel ambiguos in Fide hinc inde fluctuantes reperiant, subito illis demissis,Magistratū, vel alios,quibus intererit pro remedio admoneant doctosq. pro scholis homines inquirant.Cum verò aliquibus in locis ludimagistri modicè,aut nihil studuerint,ac ad profitendum in scholis parum qualitatis habeant,nostri Commissarii procurabūt vt in omnibus vrbibus,ac pagis qualitates præceptorum in scriptis declarentur;vbi si aptos,aut idoneos iudicauerint,cō firmare,sin minus abdicare licebit alijs dein rōne scholarū apud Magistratū factis statutis omnes obedire sint obstricti.

Schola.

Quo ad Præceptores suscipiendos attinet,volumus,ac iubemus,vt(exceptis illis qui in nostra ciuitate Labacēsi suscepti,examini Patrū Societatis Iesu submittendos se sciūt)sēper eo in loco Archisacerdoti,aut Parocho ibidē degēti sistātur, qui tamen nullum absq. præscitu,ac consensu Ordinarii suscipere potestatem habeant.Quare insuper ordinamus, vt Præceptores omnium locorum, tam Germanicam, quam

latinam linguam profitentes, certo die in hebdomada par uum Catechismum doceant, suosq. illorum fidei commissos in eodem quam diligentissimè instruant, itaut iuuentus à primis statim annis in Catholica, & Apostolica Fide imbuta exerceatur, quamuis quidem Parochis in Ecclesia Catechismum docere mandatum sciamus, tamen illud vel parū obseruatur, vel ruri degentes festis, ac Dominicis diebus ad id audiendum parum conueniunt.

Pupillorum tutores.

Septimo Mandamus, vt nostri Commissarij in omnibus vrbibus, ac pagis strictè attendant, vt pupillis Catholici tutores constituantur, atque in Sancta Catholica Fide educatis fidel. simam curam, omnemq. necessitatem præbeant, hoc insuper addito, vt omnes tutores vbi, ipsorum pupilli reperiantur, quid agant, qua vita viuant, superioribus denuncient.

Sectaria mulieres.

Et cum octauo perceperimus, Mulieres artificum in oppidis, & pagis occult conuenticula agere, societates inire, suis demum sociabus, ex vna postilla aliquot annorum, retro parietem forte latitata prælegere, vel alijs instructionibus inuicem occurrere, absque timore attētare nostris Commissarijs serio mandamus, vt sectarias istas Mulieres de similibus desistere admoneant, & si hoc in negotio pertinaciter se gerere, taliaq. factitare nihilominus notauerint, quam primum prouincia expelli iubebunt, quoad illas, quæ matrimonio sunt iunctæ, illarum maritis indicari poterunt (cū difficillime separandæ sint) & postea sub ineuitabili certa pœna tales professiones mulierum interdicant, & in specie postillas legere, inuicem disputare angue peius prohibeant.

Comestio Carnium.

Nono nostri Commissarij diligentiam adhibeant, vt in quadragesima, & alijs a Sancta Ecclesia institutis ieiunijs, omnes, & singuli venditione, comestione carnium abstineant, præsertim hac in re exercitatos abusus interdicant, ac inobedientias cum omni seueritate castigent, in hospitijs particulariter attendant, & inspiciant, vt in eisdem, prohibitis ieiunorum, & abstinentiarum diebus, nemo, siue nobilis, siue ignobilis, externus, siue incola, cuiuscunq. tandem

Reli-

Religionis carnibus vescatur, exceptis illis, a suis superioribus qui præstare possent, licentiam habentibus.

Iuxta Dominicos, ac festos dies plusquam hactenus factū obseruare, Sacrum, Conciones, Vesperas deuotè interesse, alijsquè Sanctæ Romanæ Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ legibus fidelissimè obbedire. In Ecclesia Senatores, ad aliorum bonum exemplum maturè, in consuetis suis locis se præsentent. harum rerum diligentem curam Parochi, vel alij Ecclesiastici habebunt. *Obseruatio festorum.*

Cæterum cum insuper accipiamus, tam in Principatu Carinthiæ, quam alibi perniciosum hunc abusum increbuisse, quod in vrbibus, & pagis, qui magnis gaudent priuilegijs, nundinas semper fere prohibitis festis diebus, ac Dominicis instituant, durante adhuc officio diuino exponant, vendantq. istis, & similibus, non minima pars plebis in hospitijs, comedendo, bibendo, citharedis, lusoribus, alijsquè indecentibus rebus tempus inutiliter terat, Ideo nostri Commissarij sub seuerissima pœna prohibeant, vt festis, ac Dominicis diebus, celebrandarum nundinarum res ante finem diuini officij non solum, non exponantur, aut vendantur, sed etiam omnia alia exercitia, & actiones, diuino officio aduersantes, impediētes sub hoc tempore prorsus inhibeantur, interdicantur, vtpote nos per generales patentas in omnibus nostris hæreditarijs prouincijs promulgari curabimus. *Nundinas festiuis diebus non agere.*

Et cum decimo, notorium sub istis hactenus exercitatis inobedientijs, multos prohibitos sectarumq scatentes libros latere, damus nostris Commissarijs potestatem, ac simul volumus, vt sub expressa graui pœna (quæ iudicio, ac discretioni nostrorum Commissariorum relinquimus) huius farinæ libros deposcant, quos si forsitan aliquis promere beneuolè denegaret, potestate suæ commissionis, ac nostri iniuncti, ac traditi mandati, abreptos, publice igne comburari faciant, Quia vero libri historici a sectarijs scriptoribus compositi, permultas sepenumero excogitatas narrationes contra nostram Catholicam, & Apostolicam Religionem, illiusq. addictos Theologos, ac superiores in lucem depromunt, ac ea *Libros sectarios non concedere.*

de

de causa legendos suprema Ecclesiastica authoritas interdicit. nostri Commissarij, tales libros in Concilio Tridentino, eiusdem Cathalogo annotatos, prohibitos sectarios, vel alios pessimos contra bonos mores, nullo modo permittant, sed contra illos, qui vel ipsi habentes, vel ab alijs haberi scientes non patefaciunt, seuerius tamen contra illos, qui similes in futurum in prouincias portare, vendere, vel aliter negotiari cum illis contumaci modo conarentur seuerissimis poenis omnino procedant. Cæterum in combustione librorum animaduertent, ne ante transmissum ad Clangefurtense Patrum Societatis Iesu Collegium illorum cathalogum comburantur.

artificũ tribus Vndecimo, nostris Commissarijs iniunctum volumus, vt in tribus artificum suam habeant singularem attentionem, ac curent, vt illæ a nobis confirmatæ ordinationes, in obseruandis diuinis officijs, extruendis Ecclesiæ picturis, ac vexillis, iterum instituantur, vt in festo venerabilissimi Sacramenti, ad maiorem Dei omnipotentis gloriam, illis ipsis ad fęliciorem rerum successum, omnis tribus cum suo vexillo compareat, & se præsentet.

ædificia ecclesiarum. Duodecimo. Quamuis bonum, & forsitan necessarium ob potentiã hęreticorum esset, vt nostri Cõmissarij in omnia Ecclesiarum ædificia suam haberent quoque singularẽ curam, quomodo, hinc, & inde constituta au renouatione melioratione uè indigerent, quales ornatus, vel Ecclesiastica suppellex reperiretur, & si in vno, aut alio defectum notarẽt, percontarentur, cuius intersit, vel quis reficere deberet, percontatis dein admonendo iniungere, vt omnibus necessarijs prouisis, ac cœptis refectionem, meliorationemquè absquè vlteriori dilatatione in opus dirigerent, curarent insuper, quomodo in vno, vel alio loco cum Ecclesiarum vrbario, earumquè redditibus, ac decimis se res haberent, an videlicet secundum necessitatem forent prouisa, sin minus quo modo, vel vbi succurrendum, atquè auxiliandum extaret. quia verò ad ista particularia omnibus in locis attendere nostris delegatis Commissarijs, tam publicis, quam priuatis negotijs occupatis, difficillimum esset, & cum alio

quin

quiq huiusmodi res loci ordinarijs, eorundemq. Visitatoribus, Ecclesiastico iure incumbat, ac conueniat, admouere fecimus, vt omnes loci Ordinarij apud suos commissos clericos, aut Beneficiatos curent, vt omnis illorum significet, qu modo cum vrbario, redditibus, vel bonis ad Parochiam suum pertinentibus se res habeat, quid, qualia, aut quanta sint alienata, quis alienator, quis impediat recuperationem, & similia; significauimus quoq. vt dicti ordinarij similes de suis fideicommissis annotationes, declarationesque nostris Religionis commissarijs beneuole cómunicent, vt vna cum ipsis, loci ordinarijs, remotis impedimentis omnibus illatis damnis, quantum possibile, mederi procurent. Si verò in aliquibus occurrentis magis difficilibus maiori potestate opus haberent, nobis, vel superioris Austriæ Regimini indicent, vt cò facilius, magisq. efficacius res succedat, cum aliqui prouinciales adeo sint auidi, vt sub specie suæ habentis Præfecturæ (vti à fide dignis habemus) in ecclesiastica bona se immiscentes suæ ditionis faciant.

Rursus commissarij nostri cómendata habeant hospitalia, Lazaretha, vt simili modo in bonum directa ordinem, tam ecclesiastica, quam secularia bona, redditus diligenter habeant, vbi sedulo attendant, num pauperes, conformiter fundationi, suam accipiant sustentationem, aut redditus alio modo inutiliter impendantur, aut commodo Magistratus, ciuiumq. adhibeantur. *Hospitalia.*

Decimo tertiò. Cum hactenus mos tulerit, vt omni anno, quando Clangifurti nouus electus consul, tam ille, quam omnes inter annum suscepti ciues, particulare iuramentum, vel homagium præsteret, Imperanti Domino. ac prouinciæ Principi se submittendos agnoscant, quod cum aliquibus iam annis sit omissum, nostri cómissarij summo studio, ac serio prouideant, vt denuo introductum nunquam imposterum intermittatur. *Cran Labati.* *Iuramentum consulis.*

Decimo quarto. Et quia percepimus, quod subordinatio officiales in Carinthia, ante hac Magistratui inhibuerint, interdixerint q. vt à nobis, vel à nostris Reform. cómissarijs, lrãs vel mãdata in reb⁹ Religionis ipsi Magistratui trasmissa nõ aperirent, *Literæ Magistratui transmissæ.*

rent, sed occlusa ipsis subordinatis Officialibus transmitterent, quod cum nostra voluntas nunquam extiterit [illegible] damus nostris commissarijs, [illegible] dictos subordinatos [illegible] ante hac Magistratui Clangefurtensi inhibitione [illegible] [illegible] reprehenderint, tali imposterum [illegible] sub comminatione seuerissimæ pœnæ, [illegible] [illegible] significent, quod operire literas possunt [illegible] tum [illegible] absque vlla oppositione, obsecundare mandatis nostris [illegible] sub comminatione eiusdem pœnæ.

Alienata bona Ecclesiastica.

Decimo quinto, præterea nostrorum commissariorum [illegible], sciscitari, quales, quanti, redditus, vel [illegible] Parochiæ Labacensis sint alienatæ, quis hoc tempore possideat, & quando alienatio facta fuit, item quales [illegible], lites inter Parochum, Magistratum Labacensem exortæ sint, in quibus terminis reperiantur, & vltimo quæ sit dispositio fundationis Parochiæ, & quo modo obseruetur.

[illegible] [illegible].

Decimo sexto, quoniam a Fide dignissimis habuimus [illegible] ab hinc annis quendam Vvelzerum fundationem [illegible] millam [illegible] sustentandos aliquos studiosos [illegible] [illegible] deinde existente Vvelzerorum [illegible] ac singulis annis [illegible] florenos pro [illegible] [illegible] studiosi, sed alij non nostræ Religionis [illegible], & Prouincialium famuli venatores, & [illegible] pro [illegible] salario persoluebantur immo [illegible] præsentes Vvelzenos istam capitalē [illegible] cum [illegible] sectariorum subordinatorum [illegible] determinatam ad se omnino traxisse, & [illegible] millia florenos in longa moneta ad [illegible] persoluisse, pro quibus ex prouinciali Carnioliæ Cassa [illegible] semper valore sex [illegible] singulis [illegible] pendendos fore, quæ omnino non solum voluntati [illegible] intentioni fundatoris aduersatur, [illegible] etiam in longa moneta pro re capitali [illegible] cum [illegible] in bona moneta institutum sit, [illegible] magnum damnum patiuntur, nec Catholici harum pe-

marum

niarum, sed nostræ Religionis aduersarij participes existant.

Ideo, iubemus, vt nostri Commissarij litteras fundatoris exquirant in originali, aut per eiusdem fide dignissimam copiam, & cum omnibus circumstantijs, qualiter, quomodo, quare fuerint detractæ istæ pecuniæ vna cum eorum voto ad nostrum superioris Austriæ regimẽ, transmittant.

Decimo septimo. Nostri Commissarij statim mandent, vt à Magistratu Clangefurtensi omnium liberorum, seu pupillorum Cathalogus, vbi sint, quid agant, qua vita viuant exaretur, & si aliquos in sectarijs locis viuentes reperient, subito reuocatos ad Catholicos locos, scholasque transmittant. Similis ordinatio poterit etiam in alijs Carinthiæ vrbibus institui, vbi non minus quoque si ciuis, siue nobilis, siue ignobilis sectarium pro instruendis ipsorum liberis præceptorem in sua domo, vel alibi teneret, statim mandetur, vt expellat.

Ciuiũ liberi ac pupilli hinc, et inde trãsmissi.

Decimo octauo, nostri Commissarij in vrbibus percontabuntur, an stipendia, vel aliquæ fundationes ad sustentandos pauperes studiosos adsint, & si repererint fide dignas de fundatorum literis copias accipiant, diligenterquè considerent, an ad nutum exequantur, & si minimum defectum notarint, serio remedium adhibeant, præsertim videant, vt semper in Catholicos talia stipendia erogentur.

Stipendia in vrbibus.

Vltimo nostris Commissarijs dicimus, vt ab omnibus Parochis singulis annis, annotationem illorum, qui legibus Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ, ad festum Paschatis non obediuerunt, ac se Cõmunione, Confessione participes non fecerunt, exposcant, in similes inobedientes quandoquè hæretici de superioribus Ecclesiasticis non curarent, seuere animaduertant.

Communiones Confessiones

Et cum nõ omnia particularia, ac in ista Reformatione durante occurrentes casus, prouideri queant, opusque ipsum, quod fieri debent in specie sit declaratum, volumus omnia ad hunc finem fructuosa, efficacia nostro-

Generali potestas ad cõmissarios.

rum Commissariorum, ac Reformationis directorum, prudentissimo arbitrio, ac iudicio, diligenti studio, cognito feruori, sedulæ prouidentiæ commissa relinquere. sin vero contra spem nostram in vno, & altero aliquid occurret, ex quo rei amplificatio oriri possit, vel ratione qualitatis negotij ad nos tanquam prouinciæ Principem peruenire necesse videretur, nostri Commissarii, cum omni circumstantia, annexaquè sua diligenti, deliberataquè opinione absquè mora transmittere festinabunt.

Cæterum licèt clementissimè non dubitandum quoque teneamus, istud de nouo inceptum, ac reassumptum, salutiferè Reformationis opus, nullius rigoris, vel seueritatis necesse habiturum, sed omnia tranquillo plane modo successurum, cum tamen dubiandum sit, nè ratione diuersarum iurisdictionum, difficultates surrecturę, sint, eaque de causa brachium sæculare ordinarium in casu necessitatis sufficiens non erit, nostrisquè Commissarijs debitam assistentiam præstare non poterit, nos ad euitanda similia, ac facilitandam hanc commissionem, singularia quædam generalia expediri curauimus, quarum potestate nostri Commissarij in omnibus occurrentibus punctis plenariam habentes facultatem, absquè omni superiorum scitu procedere, seruatis tamen seruandis, possint, ac valeant.

Vt verò nostri Commissarij, totũq. opus maiorem habeat auctoritatem, in illorum arbitrio erit, pro rei nutu, & loci, ac personarum qualitate hisce generalibus (quas præsentes hic habent) poscente necessitate vti, vel omittere. nostra semel pro semper clementissima voluntas, & omnino serium mandatum est, vt istud negotium bona cum deliberatione, & authoritate statim quantum possibile erit incipiatur. de qua non cessanter, vel somnolenter cum illo procedatur.

Huic demũ ita constitutæ Reformationis Commissioni, omnes (exceptis senioribus principalibus, qui à nostra

Gene-

Generali Religionis Reformatione, pro Prouincialibus sunt suscepti, prout sunt nobiles) ac cuncti alij cuiuscunque dignitatis plenarie sunt subiecti, nisi fortè si vnus, vel alter se cum aliquo nostro clementissimo mandato in contrarium se muniret,

De illis qui huic reformationi sunt subiectis.

Nostri præterea Commissarij talibus Reformationi subiectis personis, conformiter factæ antehac ordinationis, certum terminum præscribant, ante cuius lapsum, adhuc reperta ipsorum pertinacia, emigrationem prouinciæ, solutionemque decimi nummi infallibiliter indicent, nec se vlla supplicatione, excusatione, minus muneribus, promissionibus, persuadere permittant, nec conniueant, nisi sincerissimum absquè vllo dolo feruorem, ac voluntatem ad Catholicam Fidem monstrarent. in quo etiam diligentissimè attendent, nos de cætero determinati sumus, quod si forte, aliquis dilatationem termini, aut gratiam sollicitare apud nos conaretur, nostrorum Commissariorum, ad securiorem nostram determinationem, votum audire, quod illi statim transmittent, nihil aliud nisi solius Dei Omnipotentis gloriá ac incrementum Catholicæ Religionis promouere curantes.

Et pro rei conclusione, cum vti superius mandauimus, certis quibusdam de causis concluserimus, vt huic Reformationi seniores Domini, ac Prouinciales non sint subiecti, sed cum illis, in hactenus vsata conuenientia, ac tolerantia (absquè certo tamen concesso priuilegio) continuetur; volumus tamen, vt illa tolerantia si de die in diem hæreticorum more, in abusum, & maiorem licentiam traheretur, tollatur, & ipsius Reformationis processus cum illis Dominis, ac Prouincialibus per nostros Commissarios instituatur, & ita quidem, vt nequè priuatas, neque apertas in proprijs domibus conciones, copulationes, sumptiones suorum æstimatorum Sacramentorum, comestiones carnium, ac in itinere prohibitisquè ieiuniorum diebus, hospites ad eas coquendas inuitent

De antiquis dominis. et prouincialibus.

uitent, nec vrgeant, cogantquè, omnes insuper prohibigiones nobis, nostræquè Catholicæ, & auitæ Religionis contrarias in nostris supra expeditis Generalibus fusius declaratas, deserant, ac derelinquant. Qui verò inter nominatos Prouinciales opinaretur suæ conscientiæ difficillimum futurum, suis superioribus hoc in negotio acco-modandi; talis sciat, sibi vti reliquis concedentibus Imperij constitutionibus, ac pace Religionis emigrationem è prouincijs liberrimè patere. Quapropter si imposterum in sæpe dicto nostro Principatu Carinthiæ vllus cuiuscumquè dignitatis, Nobilis, vel Prouincialis, nostris legibus, boniquè existimaris opinionibus, præsumptuosè opponeret, hinc & inde scandalizaret, debitamque obedientiam præstare nollet; talis iure merito nostra in hoc coniuentia frui non poterit, sed contra illum, tanquam violatorem, & turbatorem quietis publicæ, constitutis pœnis, & emigratione è prouincia quoque procedatur. Quibus omnibus ita ordinatis, de nostris delegatis, ac constitutis Reformationis Commissarijs, clementissime confidimus, illos in cunctis nostræ finali intentioni, Sanctæquè Catholicæ, & Apostolicæ Religionis incremento seruientibus, in minimo non defuturos sed cognito ipsorum laudabili feruore, adhibitam ac in isto negotio inceptam feruentem diligentiam continuaturos, poscente negotij grauitate, communi consilio, vna cum Ordinarijs alijsquè Catholicis, & Ecclesiasticis theologis officio mutuo habituros, alterum alteri efficacem assistentiam præstituros. Cæterum si casus singularis multi momenti occurrerent, vtriusque Reformationis Commissarijs difficillimum videretur, in tales se immiscere, ad illorum iuxta factam declarationem, nostram Cæsaream assistentiam, vna cum bona rei instructione, ac ordinatione expectabunt, de quibus omnibus nos de vno, & altero, obsequentissimæ executionis fœlix initium fœlicius medium, fœlicissimum finem, iuxta suam cum omni circumstantia relationem clementissime præstolabimur, in quo

Om-

Omnipotenti Deo gratiſſimum exibebunt, opus, & nos in Cæſarea Maieſtate, ac gratia, qua benè inclinati ſumus, agnoſcemus, datæ in noſtra ciuitate Viennæ, vigeſimo ſexto Aprilis, à Christi noſtri Redemptoris Natiuitate, milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo quinto. Imperii Romani Sexto; Hungarici ſeptimo, & Bohemici octauo anno.

Neoſtadii 19. Auguſti anno 1625.
In Cran
In mon[illegible]erio Lilgenfe[illegible]di 15 Iun[illegible] 1627.
Noſtrorum regnorum, etc.



NOS FERDINANDVS, &c.

Dño Episcopo de Gurgg tanquã ordinario

In simili mutato stylo.
Omnibus Archisacerdotib. et Ecclesiasticis superioribus in Carinthia.
Horum sexaginta expediãtur.

OMnibus, & singulis nostris fidelibus subditis Prouincialibus, vassallis, alijsq. prouinciæ inhabitatoribus, cunctisq Gubernatoribus, & Rectoribus, istarum nostrarũ hæreditariarum, ac Principatuum, Styriæ, Carithiæ, Cranæ, ad quas nostrum Generale peruenerit mandatum nostrã Cæsaream gratiam, & omnia bona Clementissimè vobis significamus, nobis longo admodum ab hinc tempore, & hactenus quasi quotidie relatum esse, iuuentutem ex nostris ipsis prouincijs ad locos sectarios, externasquè vniuersitates cumulatim transmitti; cum tamen quotidiana doceamur experientia, iuuentutem in aliquibus sectarijs locis, nec in literis proficere, nec moribus aliud discere, quam quæ ad vitia seruiunt, & ad peiora inuitant. Quod nos tamquam loci supremus Princeps talia indecentia fieri prohibere, illisq. mederi omni ex parte determinauimus. omnibus itaq. potestate nostri Generalis mandati, tantum clementissimè, quantũ serio mandamus, ac stricte volumus, & in posterum, nec Prouincialium, nec nobilium, seu ignobilium liberi, minus pupilli ex prouincia, ad alios hæreticorum locos, aut prouincias, siue vniuersitates, absq. singulari, & speciali nostro consensu, nullo modo transmittantur; verum pupillorum prouisis Catholicis tutoribus serio iniungatur absq. nostra clementissima licentia, & bræscitu nullos ad alias hæreticorum locos prorsus ablegare, sed nostris vice Gubernatoribus hac de re edoctis, nostram clementissimam ordinationem, vlterioremq. expectare resolutionem. quare si quis contra egerit nostroq. generali mandato, se opposuerit; talis se non euasurum seueram punitionem sciat. Ideo omnes se disponere, cauere, suoq. prouidere commodo, procurent. Hoc volumus, iubemus, & strictè mandamus, Viēnæ vigesimo sexto Aprilis anno 1625.

NOS FERDINANDVS, &c.

Omnibus,& singulis nostris vrbibus, oppidis, & alijs nobis fidelibus subditis,nostrorum hæreditariorum Principatuum,cuiusuis dignitatis,status,vel conditionis, nostram Cæsaream gratiam,& omnia bona. Vobis clementissimè significamus nos cum maximo nostro dolore audire,in nostris hæreditarijs prouincijs pessimum hûc abusum increpuisse, vt in ciuitatibus,& oppidis, Cæsarijs priuilegijs prouisis,nundinæ statutis semper Dominicis diebus, ac festis instituantur,ac mane sub officio diuino res expositæ vendantur, quibus plebem occurrentem de Ecclesia, ac auditione sacræ Missæ detineri, non minimam partem in hospitijs potando,ludendo, saltando tempus inutiliter transfigendo.Quod cum minimè sit tolerandum, mandamus vobis nostris Viceregentibus,quatenus curare velitis,nè in posterum Dominicis,ac festis diebus non solum Nundinæ,sed etiam omnes aliæ actiones diuinum officium impedientes, contrariantes,vel alio modo scandalum præbentes ante finè Diuini officij prorsus cohibeantur,interdicanturq. contrafacientes, nostrumq. generale mandatum temerariè transgredientes in corpore,vel bonis secundum qualitatem personæ,vel delicti puniantur. Quod si vero nostri subordinati Viceregentes in hoc conniuerint,suumq non administrauerint officium, nos statim vt sciuerimus, æquali pœna contra illos certissimo procedi ordinabimus, prout modo clementissime,ac strictè iubemus, & mandamus. Datum Viennæ vigesimo sexto Aprilis anno 1625.

Generale mandatum ne durante officio diuino vendatur



NOS

NOS FERDINANDVS, &c.

Generale Præfecturas concernens.

150. Exemplaria.

OMnibus, N.N. Nostris subditis sub nostris Principatibus,& prouincijs iurapatronatus,& beneficia habentibus cuiuscunquè dignitatis, status, cōditionis, ad quos hoc generale mandatum peruenerit, nemine excepto nostram gratiam,& omnia bona. Quamuis nos sciamus anno 1574. & postea 1598. & 1599. nostrum venerandum patrem Archiducem Carolum fęlicissimæ memoriæ, publica generalia ratione concedendarum vacantium de iurepatronatus Parochiarum,& beneficiorum imprimi,illaquè obseruari mandasse,eiusq.tenoris fuisse, vt quoties Parochus, aut animarum curam habens,in alterius Domini, aut Prouincialis,Ecclesiastici,seu sęcularis dominio, vel iurisdictione moreretur,loci Dominus nec bona mortui relicta inuadere,nec parum, aut multum demere,suæq.ditionis facere deberet, sed defuncto Parocho, Vicario, aut cuiuslibet altero beneficiato inuentarium instituere,beneq.id conseruare teneretur, isto modo vt omnibus,& singulis ad ea iustas, & æquiualentes causas habentibus vsq. ad illorum plenariam contentionem,integra,& intacta manerent, quibus solutis demum veri hæredes si forent, aut alij per testamentum nominati suas diuidere,& accipere partes ius haberent,insuper talium Parochiarum,ac beneficiorum domini, vel patroni, recognita Parochi morte, intra duos menses, aliū aptum,& idoneū Parochū nominarent,repertumq. ac prouisum loci Ordinario ad confirmandum,ac instituendum pręsentarēt, ac denominarent.interea vero vacantium beneficiorum bona,subditos,redditus in minimo lęsa,ad ipsorum quasi propria,& de iure pertinentia manus trahere,sibiq. vindicare prorsus intermitterent.

Tamen quia certiores facti sumus ob decursum longi tēporis has bonas ordinationes,ac leges oblitas in abusum venisse,immo multipliciter violatas,ac parum fuisse obseruatas,ad summum ecclesiarum Parochiarum, ac beneficiorū damnum; ideo nos incumbente officio, nostroq. ex debito boni facturos existimamus,si ad auertendos indecentes, &

erga

erga Diuinam omnipotentiam non defendendos abusus, nouas ordinationes, antiquis haud dissimiles expediri, & ad cunctorum notitiam, melioremq; obseruantiam imprimi curauerimus. quare omnibus strictè mandamus, & in futurum nullus in ecclesias beneficia, Parochias, quarum iuspatronatus siue ex hæreditate, aut emptione cum vniuersitate bonorum, aut alijs concessis modis, ac bono titulo acquisiuit, defuncto Parocho, animarum curatore, aut Beneficiato, eiusdemq. relicta mobilia, & immobilia, redditus, occupet, nec ab alijs occupari mandet, sed succedente vacatione beneficij, loci Dominus patronus subito cum præscitu, subsidio, ac præsentia Ordinarij, vel eius Vicarij, sub cuius diæcesi beneficium erit, inuentarium instituat, inuentata, seu pauca, siue multa, secure seruari mandet, videatq. vt defuncti Parochi familia quamprimum debitè, & absq; vlla querela soluta dimittatur. Dimissa familia vsq. ad alterius Parochi aduentum, omnes nõ necessarij sumptus caueantur, bonaq. defuncti relicta intacta prorsus relinquantur, nisi ad forent, qui iustas ad ea petenda causas haberent.

Quia etiam nobis relatũ fuit, aliquos Præfectos suis coemptis, vel ex hæreditate obtentis Præfecturis nimium abuti, ita, vt sibi ipsis iurapatronatus, bona ecclesiastica, imò Parochias, & beneficia sibi approprient, suo placito disponant, insuper rationes ecclesiarum suo arbitrio, absq; scitu loci Ordinarij, aut eiusdem potestate fulgentis, suscipiat residuum ad suas manus accipientes suis subditis pro nimio censu mutuum concedant, & è contra quando aliquid ob summam necessitatem in ecclesiarum ornatus, fenestras, altaria expendendum foret, se excusando differant, aut omnino negligant, vel saltem suo placito id facere, ac mandare non erubescant. Ideo cum hæc, & illa, ornandis, decorandisq. ecclesijs obstantia, administrationem sacramentorum impedientiã, ipsisq. ecclesijs, ac beneficijs damnum inferentia, tollenda interdicendaq. iudicemus; volumus, vt nullus superior, vel Præfectus plus sibi attribuat, quam quod de iure bona conscientia sibi attribuendum sciat & cognoscat., etiam nos ipsos tamquam supremum Præfectum in locis, & finibus in-

quantum ius noſtrum ſe extendit, non aliter facturos eſſe cõmpertum habeat.

Si etiam Parochia, aut beneficium ob mortem Parochi, aut Beneficiati vacaret. Dominus, ad quem iuſpatronatus de iure ſpectat, intra conſtitutum de Eccleſiaſtico iure tempus, loci Ordinario alium denominans præſentet; vbi ſerio cauebit, ne munera, aut corruptiones admittat, aut crimine ſimoniæ conſcientiam ſuam oneret. Si vero talis præſentatio ad conſtitutum tempus non fiet, noſtrumq. mandatum tranſgredietur, iuriſpatronatus dominus à ſuo cadet iure, quoad deuoluetur ad loci Ordinarium; itaut impoſitio Parochi, vna cum confirmatione, ac inſtitutione in ſuo erit arbitrio. Quare omnes eccleſiaſticos Ordinarios, qui in huiuſmodi beneficijs ius confirmandi habent admonemus, ac petimus, vt ad noſtri mandati obſeruationem diligentiſſime attendant, & ſi apud quoſdam nullam apparere obſequentiam notarint, nobis abſq. vlla perſonarum æſtimatione mature inſinuent, quia vlterius ſeuerum remedium adhibebimus Cæterum renouatione horum mandatorum antiqua in reliquis ſuis punctis huc non pertinentibus, maneant incorrecta, ac vilida, quorum omnium de ſingulis futuram ſatisfactionem, noſtræq. clementiſſimæ intentionis ſperamus executionem.



NOS

NOS FERDINANDVS, &c.

OMnibus, & singulis nostris Viceregentibus, subditis fidelibus, cuiuscunquè dignitatis, aut conditionis, in cunctis nostris hæreditarijs prouincijs, ad quos hoc nostrum peruenerit mandatum, nostram gratiam, & omnia bona. Vobis in memoriam reducendum quam summè necessarium indicamus, quod etsi noster Venerandus Dominus, & proauus, Cæsar Ferdinandus Primus, suo sub Imperio diuersis vicibus, & peculiariter in anno 1563. sicut etiam noster Venerabilis Pater Archidux Carolus amborum fœlicissimæ memoriæ, 1674. anno seria generalia publicari curarint prohibendo quam maxime, nè vlla Ecclesiastica bona, absque peculiari habito consensu, alienari, aut alio quouis modo transmutari deberent, & nos credidimus cunctos nobis dilectos Prouinciales, Dominos, & subditos talibus constitutionibus, ac mandatis debito modo debitam præstitisset obedientiam. tamen quia percepimus contra nostra generalia multos ad ecclesias, monasteria pertinentes subditos bona immobilia ad aliorum peruenisse manus, & cum nos nostro incumbente Officio, tanquam ecclesiarum, ac monasteriorum supremus defensor, obligatos agnoscamus, omnes hac in re illicitos exercitatos actus, plane interdicere, ac dicta monasteria, & ecclesias ad suum ius, & statum restituere. Ideo pro aliorum meliori notitia, & pro singulari necessitate antiquas leges, et statuta renouanda, ac fusioribus, isto tempore occurrentibus casibus amplificare existimauimus. quare clementissime, & pro primo volumus, vt omnes in nostris hæreditarijs prouincijs Episcopi, Prælati, Abbates, Abbatissæ, Præpositi, Priores, Priorissæ, Deca-

Generale. Contra alienationes Ecclesiasticorum bonorum.

150. Exẽplaria

ni, Conuentus, Capitula, Parochi, Beneficiati siue sint regulares, siue sæculares, de suis diœcesibus, Monasterijs, Prælaturis, aut alijs bonis Ecclesiasti-cis nulla immobilia bona, subditos, redditus, alie-nent, minus duplicibus censibus aggrauent, aut ad longum tempus, quam iura Ecclesiastica concedunt possidenda alijs committant, nisi fieret cum vniuscu-iusque supremi Ecclesiastici superioris etiam nostro tanquam prouinciæ Principis expresso præscitu, & con-sensu, etiam requisitis, ac statutis in sacris Canonibus præscriptis. Cæterum si aliqui ob Ecclesiastica bona contractus per vllum (quisquis esset) instituerentur, tales hic inualidos declaramus, ac edicimus isto vltra annexo mandato, in nullo iudicio, seu iure, nec peti-torie, nec possessorie procedi, vel iudicari, aut cogno-sci posse, & bona illa contra ius vendita, vel dicto mo-do alienata quamprimum absquè vllo iudiciali proces-su suæ Prælaturæ, ecclesiæ, monasterio, Parochiæ, vel beneficio, cum omnibus appertinentijs ex omni causa restitui deberet, & impofterum intacta relinqui. ven-ditori vero incumbere acceptas forse ob mutuata bona pecunias, iterum reddere, & absq. vllo Ecclesiæ, vel loci dãno restituere.

Et quia contra dicta generalia plura Ecclesiastica bona sunt alienata, atquè in alias manus venerunt, & omnibus præsentibus, & futuris Prælatis, Præsidenti-bus, Parochis, ac Beneficiatis, virtute, ac potestate istius noui mandati, talia ab alienata bona Ecclesiasti-ca, de inhabitatoribus possessoribusquè absquè censu persoluendo repetere, & illis tradere, ac reddere no-bis pręseruamus, ipsis, suisquè successoribus serio man-dantes, vt ad tales prohibitas alienationes diligenter in-tendant, & successa alienatione cognitionem, & recu-perationem amice, vel per ius sollicitaret apud nostræ Ca meræ Consilium.

Omnibus igitur, & singulis præfatis nostris fideli-bus

bus subditis clementissimè mandamus, vt istam huius mandati renouationem firmiter obseruent, nec contrarium agant, nec ab alijs sibi subiectis contra agere mandent. in quo exequimini nostram clementissimam simul seueram voluntatem,

Monasterij 19 Augusti 1625

Monasterium Lillingfeldt, 15 Junij 1627

Datum in nostram ciuitatem
Viennæ 26. Aprilis Anno
1625.

∴



SA-

Decretum S.C. M.tis in Archiducatus Austriæ supra Onasum, vt ex statibus Dñrum, et equitum augustanæ confessionis addictos intra tres mẽses, vel ad conuersionem ad veram fidem, vel ad emigrationem a prouincia se disponãt venditis bonis censu, vel tutoribus Catholicis relictis.

SVA Sacra Cæsarea, etiam Hungariæ, & Bohemiæ Regia Maiestas, Dominus Ferdinandus Secundus, Archidux Austriæ, &c. Noster Imperator clementissimus, Rex Dominus hæreditarius, & loci Princeps, &c. Omnibus, & singulis Prælatis, Dominis, Equitibus, & ciuitatibus quatuor statuũ omnia optando bona, suam Cæsaream adiungit gratiam.

Reuerendi in Christo, Illustres Domini Domini Nobiles, strenui, Domini Magnifici, prudentes.

Sua Cæsarea Maiestas pro paterna, & plane Ducali cura, & alte perpensa intentione, qua conseruationem, & prosperitatem suorum hæreditariorum regnorum, prouinciarum subditorumq. quam maximè desiderat, & extremis viribus promouere conatur ante oculos habens, miserabilem, prorsus deuastatum tam bellis, quam alijs varijs modis sui Archiducatus Austriæ supra Onasum statum, in quem nimirum, incidit sub moderna hominum adhuc memoria, diuersis vicibus hostium externorum vi, (cui nec resistere, nec obuiam ire poterat,)quod forendum adhuc fuisset, nisi perniciosæ seditiones, totiquè prouinciæ obnoxiæ rebelliones mouentibus ipsis, & vltra vrgentibus inhabitatoribus se se associassent, per quos etiam tumultus non solum loci Principi debitus respectus, & obedientia, contra diuina, & humana, & leges sublata, sed etiam fideles, & obsequentes status, ac inhabitatores, absq. vlla habita causa, ad iniustas non ferendas, contributiones coacti, suis priuati, & spoliati bonis, incẽdijs, deuastationibus ad extremum redacti sũt. imò suę Maiestati fideles Electores, & Principes, ad grauissimas bellorũ expensas inducti; venerabilis patria in tale nunquam recompensandum, ac restaurandum damnum præcipitata est, vt extra vlteriorem prouidentiam, aliud nihil, quam totalis huius ruina, interitus, deuastatio, ac omnium rerum extrema desolatio, oculis videnda, ac ore pronuncianda attestandaquè se objciat.

Considerauit perinde(Deo tam pro bono, quam malo statu omnium prouinciarum rationem reddituræ tantarum exortarum rebellionum, solam, & vnicam extitisse causam, disparitatem Religionum, vti ipsa præterita exempla, imò

ipsorum

ipſorum auctorum confeſſiones manifeſtè ſatis approbarũt, ex iſta enim diſparitate tamquam ex quadam origine, omnes diffidentiæ, ſeditiones, ac reliquæ rebelliones, prouenerunt, & cõfluxerunt, itaut extra vnicam vniformitatem Religionis, nulla vera, pacifica, & conſtans animorum ſinceritas, & ſincera fides inter ſtatus, & inhabitatores vnquam erit ſperanda minus promittenda.

Idcirco, vt inpoſterum iſte tam fertilis Auſtriæ Archiducatus vnà cum incolis in vera conſtanti pace, ac bona fide permaneat, & econtra perniciofæ diffidentiæ funditus euulſæ, poſt hac præcaueri poſſint; Sua Maieſtas quatenus Dominus hæreditarius clementiſſimè eo ſe determinat, & iubet, vt illi, ex ambobus Dominorum, & Equitum ſtatibus Auguſtiſſimæ Confeſſioni addictis, ſiue ſint intra, vel extra prouinciæ partes, ſpatio trium menſium, aut ad Catholicam Religionem, aut ad prouinciæ emigrationem ſe diſponant, ſuaq. domicilia alibi ponere proſpiciant.

Et quia ſuæ Sacræ Cæſareæ Maieſtati, nihil carius, optatiuſq. accidere poſſet, niſi tam antiqua nobiliſſima Prouincialium ſtemmata, quorum maiore ſub pacifico Auſtriæ regimine, & protectione, in vnitate Religionis tot annis vixerunt, in prouincia conſeruare, cum illis deuaſtatum, deſtructum ferè Auſtriæ Archiducatum erigere, & ſub paterna tutela, vnanimiq. Religionis conformitate conſeruare, ideo omnes ex ambobus Statibus, Auguſtanæ Confeſſioni adſcriptis clementiſſimè vult admonitos, vt rem ſerio perpendant omnem humanum reſpectum ſeponant, ne ob aſſumptam malá Fidei opinionem, tam æterna, quam temporalia amittendo, ſerò nimis poſtea ſapiant.

Quod ſi verò contra ſpem, aliqui ſe non accomodauerint, ſed potius emigrare cogitauerint, talibus Sua Maieſtas (vt omnibus pateat illam non amore pecuniarum, ſed ſolo amore conſeruandæ vnionis in Auſtriæ Archiducatu reformationem Religionis inſtituere) omnem perſoluendum cenſum ex ſola Cæſarea gratia donat atquè, etiam clementiſſime concedit, vt illi prouinciales, qui bona in inferiori Auſtria poſſident ibi-

ibidem omni cum respectu erga superiores,absq. vllo tamen ipsorum exercitio,habitare possint; ita etiam, ne vllus iusto conqueri queat; Sua Maiestas emigraturis,ad vendenda bona tempus,hac tamen conditione clementissimè concedit, vt talia bona Catholicis tutoribus comendata,ab ijsdem administrentur.

Hæc iuxta traditas credentiales Sua Cæsarea Maiestas statibus denuncianda clementissimè nobis commisit, ea clementissima spe;& confidentia, omnes Augustanæ Confessioni adscriptos,ex ambobus statibus talem deliberationem capturos,ad summam Suæ Maiestatis consolationem, ipsorumque tam temporalem, quam æternam, qualem Sua Maiestas vnicè, & ex corde desiderat, & intendit, prosperitatem. De cætero Sua Maiestas ambobus statibus benè manet affecta. Nos verò ad exibenda obsequia illos adhortamur.



FER-

INstructio, & mandatum, quid Reuer. etiam Illustris nobis dilecti fideles, Antonius Abbas in Crembsmunster Sacrosanctæ Theologię Doctor, noster à secretis Consiliarius, &c. & Georgius Teuffel Baro in Gunderstorff, noster Camerarius, vel vrbis Vicepræfectus, &c. Nostro nomine prouincialibus, Dominorum, & Equitum Status, Augustanę Confessionis, in nostro, Archiducatu Austriæ supra Onasum oretenus intimare, & declarare debeant.

Instructio pro Reformatione in Archiducatu Austriæ supra Onasum.

Cum hactenus manifesta experientia nimium probauerit, quales, & quam magnas in præfato nostro Archiducatu Austriæ supra Onasum, diuersis vicibus toti prouinciæ perniciosissimas seditiones, ac rebelliones fuisse auditas, per quas nobis, tanquam vero Domino hæreditario, & loci Principi debita obedientia, per fas, & nefas ablata nostra Ducalis, & summa iurisdictio corrupta, status fideles, & obsequentes inhabitatores ad grauissimas minimè durabiles contributiones coacti, à rebellibus suis priuati, & spoliati bonis, sicut etiam non minus nostri Electores, & Principes per similes tumultus, in maximos sumptus, & belli expensas inducti, totaque prouincia in tantam rerum ruinam lamentantibus, & gementibus subditis, præcipitata fuit. Quorum omnium, prout notauimus, non minima causa fuit differentia, & disparitas Religionis in prouincia, ex qua iuxta supra narrata grauamina, magnæ, & perniciosæ diffidentiæ sunt exortæ. quare vt imposterum huiusmodi rebelliones, & controuersiæ caueantur; & versa uice vera, & pacifica vnio, etiam sincera inuicem fides replantetur, & noster Archiducatus vna cum ipsius incolis, in constanti pace permanere, ac perseuerare possit. nobis ex sola paterna, & clementissima intentione, qua semper nostris à Deo nobis

commiſſis ſubditis fauemus, optimum factu viſum fuit, in præfatis Auguſtanæ Confeſſionis adſcriptis ſtatibus, in Archiducatu Auſtriæ ſupra Onaſum, grauiſſimis vrgentibus motiuis Reformationis Religionis opus quamprimũ incipere, & promouere.

Ideo cum iſtud opus totam concernat prouinciam, & commodiſſimè ſupra Onaſum tractandum Abbas, a ſecretis Conſiliarius, & Vicepræfectus vrbis noſtri ad hoc deputati Commiſſarij, abſquè temporis dilatione Lynciũ proficiſcantur, omnes ſectarios prouinciales ad certum determinatum diem per litteras in domo prouinciali citent, præſentibus bona forma, & blando ſermone noſtram clementiſſimam intentionem, & deliberationem oretenus inſinuent, iuxta quoquè notificando, vt ſub dato factæ intimationis inter ſex menſes, Catholicæ Romanæ ſolum ſalutari Religioni, vti optamus, & ad eam omnes vnà clementiſſimè admonitos volumus, præſertim antiquiores, ſub noſtra protectione conſeruare tantum paternè, quantum clementiſſimè optaremus; certo, & infallibiliter ſe concordent, vel ſi contra ſpem noſtram id facere recuſarent, e prouincia elapſo termino emigrent, venditis omnibus bonis, abſquè vllo cenſu, ex mera gratia donato, alibi domicilia ſua figere quærant & ſolis illis prouincialibus, in Auſtriæ Archiducatum infra Onaſum migrantibus, inibi habitare, (abſquè vllo tamen exercitio ſectario) concedendum erit, qui bona Prouincialia ibi poſſident; alijs verò omnibus nulla inibi bona habentibus, licet ſint prouinciales, nullum prorſus domicilium permittendum mandamus; vt autem ſua bona ſupra Onaſum commodè vendere valeant, illis aſſignamus annum, & diem pro termino: hac tamen conditione, vt iam ſtatim bona Catholicis hominibus prouiſa, ab eiſdem adminiſtrentur, prout in vno, & altero, ad exequendam noſtram clementiſſimam voluntatem vterquè ſtatui obſequentem ſe monſtrabit, no-

ſtrique

ſtriquè Commiſſarij executa commiſſione, ad nos abſquè mora, vniuſcuiuſque prouincialis, aut ad emigrationem, aut ad conuerſionem inclinatum animum, relaturi, conferant, quibus de cętero omni tam Cæſarea, quam Regia gratia innixè fauemus,
Datum in noſtra ciuitate Viennæ
29. Martij anno 1627. noſtrorum regnorum,
Romani octa-
uo, Hun-
gari-
ci nono, Bohemici
decimo.





NOS FERDINANDVS, &c.

Generale mandatum in Cranam, Styriã, Carinthiam, pupillos, excursiones, et pupillorum tutores cõcernens.

CVnctis, & singulis nostris fidelibus subditis prouincialibus, vassallis, alijsquè prouinciæ inhabitatoribus, sicut vniuersaliter omnibus quoque superioribus interioris Austriæ hæreditariorũ Principatuum, & prouinciarum Styriæ, & Carinthiæ, & Cranæ, ad quos hoc nostrum peruenerit maudatum, nostram Cæsaream gratiam, omniaque optando bona clementissimè vobis denũciamus. Nobis maximo cum nostro dolore, & displicentia satis certo relatum esse, quod aliqui, licet sub dato vigesimo sexto Aprilis, anni millesimi sexcentesimi vigesimi quinti, hac ipsa de causa edita, & ad vniuersalem cũctorum notitiam, generalia mandata publicata, ac promulgata fuerint, nihilominus contra facere, suosquè liberos sicut ipsorum fideicommissos pupillos ex istis nostris interioris Austriæ hæreditarijs Principatibus, ac prouincijs, vti ante hac exercitatum, ad externas non nostræ Religionis vniuersitates, atquè prouincias transmittere audent, quibus tamen in locis nihil, nisi sectaria dogmata, totiquè patriæ periculosissima; atquè ad damnosos excessus incitantia facta discunt, atquè imbibunt. Pariter quoquè accepimus, & ipsi aduertimus, ex istis hactenus actis excursionibus ad alias confines sectarias terras, vtpote pro Baptismo infantum, copulatione desponsatarum personarum, tam nobilium, quam ipsorum prouincialium, alijsquè sectarijs exercitijs, de die in diem in peius ire, nostrisquè in mandatis nulla prorsus obsequentia apparere. quinimo tam per hæc, quam per prædictas transmissiones pupillorum, salutiferam ad nostram solum salutarem Sanctam Catholicam, & Apostolicam Religionem, conuersionem notabiliter impediri, & è contra nostros subditos in fidei,

alijsquè

alijsquè rebus, ad ipsorum animarum perditionem quotidie pessimè seduci, tam in rebus Ecclesiasticis, quam sæcularibus, prout quotidiana hactenus, proh dolor, experientia in nostris hæreditarijs regnis, ac prouincijs satis manifestè docuit, ostenditquè istas peruersissimas rebelliones, & alia nostris prouincijs summa, & grauissima inferri damna.

Nos ex clementissima, & planè paterna cura, & amore erga nostros subditos vniuersaliter, non minus pro Ducali officio, & a Diuina clementia accepto magistratus munere, huiusmodi peruersas, ac toti patriæ periculosas actiones, opera, & exercitia auertere, & è contra illud, quod ad animarum salutem, & ad omnium prouinciarum meliorem constantioremquè pacem, ac vnionem profuturum inserere, sufficientem causam habeamus. Quare in hunc finem, non solum antedictum mandatum volumus renouari, sed etiam insuper vltra expresè addere, ac statuere tantum clementissimè quantum seuerè. Ne imposterum, nec Prouincialium, neque aliorum nobilium liberi, & pupilli, & innocens iuuentus ex nostris interioris Austriæ hæreditarijs Principatibus, atquè prouincijs, ad sectarias externas non nostræ Religionis prouincias, vel vniuersitates sine nostro præscitu, & speciali consensu transmittantur, verum liberi, pupilli, ac iuuentus quantum possibile Catholicis tutoribus prouisi, tales habeant, qui sine nostro, vel nostrorum Viceregentum habito speciali consensu, nullum pupillum in exteras regiones expediant, sed vel nos, aut nostros Vicegerentes debito modo antea certiores faciant. nostramquè vlteriorem determinationem, & ordinationem habeant expectandam, ad hoc constituimus, ponimus, ac ordinamus similiter clementissimè, & strictè, vt omnes, & singuli Prouinciales, vniuersaliter omnes nostri fideles subditi, & prouinciarum inhabitatores in nostris interioris Austriæ hæreditarijs vtriusquè sexus, iuuenes, & senes, Comites, Domini, Equites, vel inferioris status; magnæ, siue paruæ digni-

dignitatis officij, quomodocunquè tandem nominari, siue nuncupari poterint, se reperiant, nemine prorsus excepto, omnibus imposterum infantum baptismis, desponsationibus, copulationibus, aliorumquè exercitiorum sectarijs in locis prorsus abstineant, nec sectarios prædicantes ad Catholicos locos id perficiendum conscribant, vel venire faciant, & sic omnia Ecclesiastica exercitia in nullo alio, nisi Catholico loco, & Ecclesijs administrentur, & perficiantur. Præsertim tamen, quod attinet ad infantum baptismum, desponsatarum personarum capitulationes vnusquisquè in sua conuenienti Parochia, cui est adscriptus, vel cum licentia Parochi, vel aliorum Ecclesiasticorum Superiorum licentia illorumque consensu in alijs Catholicis locis, per Catholicos Parochos, vel Sacerdotes more Ecclesiæ Catholico exequi curabit.

Si quis contra aget, nostroque generali mandato non obsecundabit, talis nostræ Maiestatis læsionem, quam nobis pro constitutione personæ, & delicti circumstantia præseruatam tenemus, se incidisse sciat, quatenus contra talem subito ipsa cum effectuali demonstratione, ac seuero impetu, ita procedemus, vt alij maius certò exemplum habere, atque accipere, sibique cauere queant.

Hinc mandamus Illustrissimo, & dilecto fideli Ioanni Vldalrico. Duci in Cromavv, & Principi in Egeberg nostro Consiliario à secretis, Camerario, & tamquam plenipotentiario nostrorum interioris Austriæ Principatuum, & prouinciarum, vti in eiusdem absentia, nostris Grecij relictis Consiliariis à secretis simili modo interioris Austriæ nostro regimini, & omnibus aliis nostris Officialibus; vt huius nostri generalis mandati obseruantiam omni serio studio, & feruore vrgeant, & vtrum eidem omnibus in partibus obtemperatum erit, diligenter attendant, & si vnus, vel alter, nobilis, siue ignobilis, summi, vel infimi status id negliget, tales inobedientes, & reluctan-

tes perſonas, ſtatim abſquè vllo habito reſpectu in effectu ſeuere puniant, & ita quid faciendum omnes nouerint, vt ſibi ante propria damna præcauere poſſint, & ſic in hoc exequitur noſtra clementiſſima voluntas, & finalis determinatio. datum in noſtra ciuitate Viennæ, vltimo Aprilis anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo. Noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, Bohemici vndecimo.



NOS FERDINANDVS SECVNDVS, &c.

Mandatum generale ob non impediendos, de Diuino officio subditos.

DEclaramus omnibus, & singulis in nostris Austriæ interioris hæreditrijs Principatibus, & prouincijs degentibus sæcularibus prouincialibus, alijsquè incolis cuiuluis dignitatis, status, vel conditionis. Clementissimè nobis relatum esse, qualiter subditi à suis superioribus ea de causa particulariter à Diuinis Officijs remouentur, quia ipsi superiores Prouinciales Dominicis, ac festis diebus venationes, piscationes, aliasquè recreationes instituere solent, & licet sæpius à prandio primum agitentur, tamen subditi eo die ecclesias, vel conciones visitare non possunt, cum vt plurimum longe à locis, in quibus similia sunt exercenda, distent; eaquè de causa mane ante diem viam arripere debeant, vt locum destinatum attingere, pœnamque euitare queant. Secundò pariter aliquos Barones, & prouinciales, Dominicis, & festis diebus varias actiones incipere quibus subditi, ad huiusmodi citati, necessaria diuina Officia relinquere, atque negligere cogātur. Tertio Domicis, ac festis diebus subditos ad transportanda hinc, & inde bona mandari, & ablegari. Quare cum necessitas ad promouendam Catholicam Religionem exposcat, talibus mederi; considerans nos ista omnia, non solum Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ statutis, & legibus aduersari; verum etiam cęteris Catholicæ Religioni adscriptis maximum scādalum prouenire, pro his euitandis ad vniuersalem notitiā per publica mandata sub graui pœna prorsus prohibere volumus, ideo mandamus nè Dominicis, ac festis diebus aliquid simile imposterum, quod subditos de eorum deuotione, & Ecclesia detinere valeat, supradictis Baronibus, & prouincialibus mandetur, sed ijsdem diebus infuturum visitando Ecclesias audire missas, & similia colere permittantur. Quare omnibus mandamus, vt ad maiorem Dei gloriam quotidie magis promouendam omnes huic nostro decreto obsidere, & parere sine aliqua repugnantia conentur, & vos supe-

ſuperioris, vel inferioris ſtatus diligenter attendere velitis, vt contra illos cum debita pœna ſecundum vniuſcuiuſquè delictum procedere valeamus. Iſta eſt noſtra clementiſſitiſſima voluntas. Datum in noſtra ciuitate Viennenſi 10. Iulij anno milleſimo ſexcenteſimo vigeſimo ſeptimo, &c. Noſtrorum regnorum, Romani octauo, Hungarici nono, & Bohemici decimo,

∴



Mandatũ contra prædicantes et illorum fautores ab Archiducatu Austriæ infra Onasum.

SAtis clarum, & manifestum est, sectarios illos prædicantes, qui se in nostro Austriæ Archiducatu, infra Onasum Augustanæ Confessioni addictos nuncupant, sub specie, & prætextu Augustanæ Confessionis exercitij, (quod à nobis, duobus superioribus politicis statibus Augustanæ Confessionis tempore plenariè rebellionis, & feruente bello, imò ad illorum iam tum humillimá, & feruidissimam sollicitationem concessum fuit) in suis concionibus adhortationibus, etiam cæremonijs, damnosum Caluini dogma adeo spargere, sibiquè de populo in cõmuni ianuũ concursum ciere; vt illi, qui ingenuè se Caluinos profitentur, libentissimè ad illorum prædicantium cõciones vadant, apertè absquè horrore auscultent, ipsorum putatiua sacramenta vel quasi, ab illis sumant, seque illis maximè contentos declarent. per quæ subditi, ex tantis Fidei controuersijs, quas sectarij prædicantes sub prætextu Augustanæ Confessionis introducunt adhuc in maiores errores allecti, ipsam Diuinam Maiestatem, ac suos superiores, atquè Præpositos Magistratus negent, periurent, atque in perpetuam suæ animæ perditionem ducti pereant; prout ipsi supranominati prædicantes in præfatis suis concionibus, adhortationib⁹, scriptis, & apertè in typis editis libris, & tractatibus contra nostram solum salutarẽ Catholicam Religionem, & nos ipsos, aliosque tàm Ecclesiasticos, quam seculares, summi, & inferioris status, audacissimen vllo prorsus habito respectu, pessimis calumnijs, peioribus adhuc illusionibus utentes, nostros à Deo subiectos, & commissos subditos, ad nullam nostris mandatis, & legibus obedientiam obligatos esse adhortantur, perniciosisque toti patriæ confœderationibus prohibitis, conuenticulis, malis correspondsionibus, seditionibus rebellionibus, causam præbentes, illas ipsas pro illorum posse vrgeant, & promoueãt. insuper tàm apertè, quàm occulte omni hostili vi, nobis exitium minantur, suos Fidei asseclas, ad inuocandum

de

de nostris hostibus auxilium, impellant, nobis debitam obedientiam, & respectum demere conantur; idolatriam nos exercere, & idolatras nuncupare absque vllo terrore etiam publice non erubescunt, subditos illorum Parochijs non adscriptos, tam in vrbibus, quam ruri, nulla prorsus habita licentia, sed contra nostram, nostrorumque antecessorum expressissimã prohibitionem, & ad Ordinariorum maximum grauamen, & præiudicium, ad ipsorum exercitia alliciũt, inuitant ipsosq. nullũm sacramentũ facere posse, nec velle, continuè clamitant, concionanter, publiceque orant, vulgum adhortantes, vt Sua Diuina Maiestas nostris hostibus victoriam impertiri velit, Imagines SS. Petri, & Pauli per ipsorum ludimagistrum comburere fecerunt; deniquè de Augustana Confessione nihil aliud obseruant, quã quod ipsorum vagabundo spiritui placet, & acceptabile existit, maximas animorum pertinacias contra nos tamquam Dominum, & Ducalem Principem causantes, Catholicosquè omnibus in locis pessime, & iniuriosè persequentes.

Quam nos clementissima paterna prouidentia præsertim pro Ducali nostro officio, & accepto à Deo Magistratus munere nostrum à Deo nobis commissum hæreditarium Austriæ Archiducatum, in tranquilla vnione vera, & sincera confidentia seruare clementissimè cupientes supranarratis, & alijs de causis, clementissimè decreuimus, vt omnibus, & singulis in nostro Austriæ Archiducatu, infra Onasum degentibus sectarijs prædicantibus, illorumq. addictis ludimagistris, à dato huius nostri publici mandati nè in arcibus, oppidis, pagis, villis, molendinis, alijsue in locis vbicunquè consistis sua putatiua sacramenta administrent iuuentutem instruant, vel alia suæ sectæ exercitia faciant, quamprimum serio sub seuerissima pœna interdicantur, prohibeanturquè pariterquè vt supradicti omnes prædicantes à dicto dato nostri Generalis mandati vsq. ad 24. Septẽbris ex memorato nostro Archiducatu infallibiliter sub seuerissimis pœnis arbitrio nostro infligendis discedere debeãt, & vbicunq. illis placuerit (exceptis omnibus nostris regnis,

& hæreditarijs prouincijs,) domicilia sua figere, imposterũ & ideo,vt securi emigrare valeát, ex singulari clemẽtissima & Ducali iusta gratia concessium volumus, vt illis sectarijs prædicãtibus,& ludimagistris, qui in partibus syluæ Viennensis inferioribus degunt a N. Magistratu, & iudice nostræ ciuitatis Neostadij, qui in superioribus Viennensis syluæ partibus à Magistratu, & iudice nostræ ciuitatis St: Poldien,alijs vero, qui in inferioribus montis Mainhartensis partibus,à ciuitate nostra Corneuburgo, & qui in partibus Mainhartensis montis de Senatu nostrarum ciuitatum Krembs,& Stain legitimæ litteræ nostro nomine dentur, & consignentur, prout iam omnibus dictis Magistratibus mandauimus.Quare omnibus, & singulis nostris prouincialibus, & vnicuiquè in specie, apud quos hactenus huiusmodi prædicantes, se continent,tantum serio,quantum clementissimè strictè,iubemus, vt ipsi vel quilibet alius tam masculini, vel fœminini sexus sub nostra gratiæ amissione, & seuerissimis pœnis præfatis prædicantibus, nullum prorsus exercitium suæ sectæ exercere, & administrare cõcedant,nec vltra constitutum tempus,siue apertè,siue occultè nec vnica quidem nocte manere consentiant, quod si aliquis deprahendetur, qui vltra positum terminum aliquem eiusdem conditionis hominem prædicantem,vel ludimagistrum publicè, vel priuatim detinuerit, aut aliquid ob expulsionem sectariorum prædicantium attentauerit, post causæ cognitionem mobili,& immobili bono, ad aliorum exemplum priuandus erit.

Et quia nobis peculiariter quoque relatum est, in ipsa nostra Viennensi ciuitate,& in alijs limitaneis locis periculosa,nostris hæreditarijs subditis omnino non decentia conuenticula,sub prætextu, & specie alicuius actionis sup. adictæ sectæ instituta,ac celebrata fuisse, quæ non solum nobis tanquam ipsorum Duci,& Principi aduersantur, sed etiam totius Germanicæ nationis extremum periculum,ruinam, damnum infallibiliter gignere possunt, Ideo similia summè noxia conuenticula, & confœderationes, sub q. u

præ-

prætextu inſtituenda, totaliter volumus prohibita omnibuſquè, cuius dignitatis, & conditionis in noſtro Auſtriæ Archiducatu infra Onaſum degentibus inſiuuamus, & ſerio mandamus, vt inpoſterum ſub pœna ammittendorum omnium bonorum, aliarunquè pœnarum à talibus abſtineant. Datum in noſtra ciuitate Viennenſi 14. Septembris anno 1627. Noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, Bohemici vndecimo anno.



NOS

NOS FERDINANDVS, SECVNDVS.

Mandatum vt in Parochijs erectis prædicantibus Sacerdotes fideles instituantur.

OMnibus, & ſingulis Auguſtanæ Confeſſioni adſcriptis,& in cunctis quatuor partibus noſtri Archiducatus Auſtriæ infra Onaſum exiſtentibus prouincialibus,qui iuspatronatus eccleſiarum, filialium, & beneficiorum proximè ſuis bonis adiacentium, habent, noſtram gratiam,& omnia bona.

Non dubitandum tenemus,vobis conſtare, qualiter grauiſſimis de cauſis ſub dato decimo quarto huius, per publicam noſtra Cæſarea,& Ducalia generalia mandata clementiſſimè ordinauerimus, mandauerimuſque , vt omnes, & ſingulis ſectarij prædicãtes, atquè ludimagiſtri ad vigeſimum octauũ huius (quẽ terminum ob tantas pluuiarum inundationes vſq. ad ſextũ ꝓximè inſtantẽ Octobris diſtulimus) ex ꝑfato noſtro Archiducatu Auſtriæ infra Onaſũ diſcedant, & vbicunquè illis placuerit (exceptis omnibus noſtris regnis, & hæreditarijs prouincijs) domicilia ſua figere poſſe.

Cum igitur neceſſitas requirat,vt apud omnes Parochias & earum filiales eccleſias in quibus prædicti prædicantes erant ipſorum loco alij bonæ conditionis Eccleſiaſtici,& Catholici Sacerdotes , qui vulgus in vera doctrina concionari, inſtruere,& docere poſſunt,imponantur , & ſic ad animarũ ſalutem,& bonum,vera ſacroſancta Dei Officia debito modo iterum introducantur,atq.inſtituantur.

Vobis ſupramemoratis,& vnicuiquè in ſpecie clementiſſimè,& ſeriò mandamus,vt in omnibus Parochijs,& earum eccleſijs filiabus,alijſquè Eccleſiaſticis beneficijs in quibuſcunquè prouinciæ locis ſitis, nullo excepto , poſt elapſum ſexti proximè venturi menſis Octobris prædicantibus, & ludimagiſtris ad emigrandum poſitum terminum, intra ſex ſequentes hebdomadas loci ordinarijs idoneos Catholicos Sacerdotes,antiquo Archiducatus Auſtriæ more debitè præſentetis, vel ſi planè in tanto breui temporis ſpatio Catholicos Sacerdotes habere non poteritis pro aſſiſtentia , & auxi-

auxilio intra dictum tempus insinuetis, & si in constituto termino non præsentaueritis, aut supramemorato modo insinuaueritis, nos tamquam cunctarum ecclesiasticarum fundationum supremus patronus, & defensor ex nostro officio Ordinarijs locorum Catholicos Sacerdotes præsentare non omittemus. Datum in nostra ciuitate Viennensi 24. Septembris anno 1627. Nostrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, & Bohemici vndecimo.

∴



FER-

RacKerspurgensibus ne sectarios Prædicantes ita irrepescere permittant.

FIdeles Dilecti,&c. Notum vobis est nos sub dato primo Martij elapso 1610. anno per publica edicta omnes sectarios prædicantes ex nostris interioris Austriæ Principatus,& prouincijs ita expulisse, vt si vltra istam expulsionem rursus in nostris Principatibus, & prouincijs depræhenderentur, non solum ad carceres ducti, verum etiam in corpore, & amissione bonorum absq. vllo habito respectu acerrime punirentur,quod vobis similiter, & singulariter de dato 28. Ianuarij 1613. anno quando prædicantes ex Hungaria, visitando hebdomadarias nundinas sub prætextu aliquid emendi subdole se immiserunt, scriptum, atque mandatum fuit.

Quandoquidem verò è fide dignis nobis relatum est, tales iterum isto tempore toti prouinciæ perniciosas sectarias personas, de circumiacentibus Hungaricis locis vtpotè Olmiz St: Martino, & de Battianis cumulatim ad vos Rac-Kolpurgenses se conferre, & suo non solum placito inibi vendere,emere, sed etiam apud Hungaros,hinc inde disputare,sanctęque Catholicæ Religioni illudere.

Cui rei indulgere ob exorjunda hinc non minima pericula, & conniuere minimè volumus, prælertim cum vobis quam maximè, tam ratione transmissi mandati, quam vestro ex debito,ad hoc attendere decuisset. Ideo nobis stricte mandamus, vt ad exequendum præfatum iam transmissũ, & nunc repetitum mandatum, in tales irrepentes, sectarios prædicantes,omni summo studio,& cura intendatis,illosquè forsitan repertos sectarios prædicantes, omni summo studio, & cura intendatis,illosquè forsitan repertos, absquè vllo habito respectu,quãuis cuicunque Hungarico Prouinciali inseruirent,quamprimum apprehendi,incarcerari, & nobis sine vlla mora, ad vlteriorem clementissimam determinationem significare velitis; ad quem effectum nos per nostrum Hungariæ Palatinum apud circumiacentes Hungariæ Prouinciales ordinari fecimus, vt sectarijs prædicantibus orum sectæ exercitia,tam apud vos, quam apud in al a

inte-

interioris Austriæ loca serio interdicta sint dicere, & si aliquis illorum imposterum deprehendetur, vt seuerissimè castigetur. Datum in Regia nostra arce Pragensi decimo octauo Ianuarij à Christi nostri Redemptoris Natiuitate millesimo sexcentesimo vigesimo octauo, nostrorum regnorum, Romani octauo, Hungarici nono, & Bohemici decimo anno.



FERDINANDVS SECVNDVS.
Dei gratia Electus Imperator Romanus ſemper Auguſtus, &c.

Conſiliarys à ſecretis Grecij ob expellendos ex Carinthia certos Luthera nos.

REuerende Princeps, Illuſtres dilecti deuoti, & fideles, &c. Ex litteris duodecimi huius ad nos datis, Clangefurtẽſis Parochi redditus, ac annuas decimas, ſicut etiam ſectariorum in noſtro Ducatu Carinthiæ, particulariter vero in præfata Clangefurtenſi ciuitate, nimium inualeſcentem reluctantiam, atq. inobediẽtiam, probè accepimus, perſpectamq. habuimus.

Ideo mandamus ſtrictè, & veſtræ prudentiſſimæ opinioni; & noſtræ inſtitutæ Reformationi conforme tàm denominatum ab vrbis Parocho ſectarium ludimagiſtrum, & Hoſpitalis Præfectum Clangefurti, quàm etiam prouinciæ Officiales, & aduocatos vna cum omnibus illis ciuibus ibidem, qui Catholicæ Religioni non ſunt adſcripti (niſi inter ſex hebdomadas, & tres dies ad Catholicam Religionem ſe non conuerterint) prouincia relinquendo inſuper decimo, pro cenſu nummo diſcedere faciatis. In quo exequimini noſtram Cæſaream voluntatem, & intentionem. datum Viennæ 24. April. 1622. noſtrorum regnorum Rom. tertio. Vngarici quarto Bohemici. quinto anno.



NOS

NOS FERDINANDVS, SECVNDVS,&c.

OMnibus, & singulis nostris fidelibus prouincialibus, vasallis,subditis, & alijs prouinciæ inhabitatoribus nostri Archiducatus Austriæ infra Onasum Augustanæ Confessioni addictis, nostrum hoc generale mandatum lecturis,vel legi audituris, nostram Cæsaream gratiã, & omnia bona. vobis denunciandum duximus, nobis à fide dignissimis relatum esse, quod aliqui post nostram decimoquarto Septembris proximè elapsi 1627. anni ordinatam sectariorum prędicantium,& ludimagistrorum ex nostro Austriæ Archiducatu infra Onasum expulsionem,partim præfatæ Augustanæ Confessioni adscripti prouinciales, atque ipsorum Officiales, & famuli; sectarios.prohibitos libros lectitare attentent,suos subditos,ad id audiendum conuocent,& non minus ipsi prouinciales, atq. ipsorum subditi ad alios confines sectarios locos se conferentes Baptismo infantum,copulatione desponsatarum personarum,alijsq.exercitijs sectario more,vti non erubescant, immò ipsi prouinciales suos subditos,& huiusmodi impietates cogunt ex quibus miserrimi subditi à sancta Catholica, & Apostolica Religione, non solum notabiliter remouetur, verum etiam in rebus Fidei, ad ipsorum animarum certissimam perditionem pessimè seducuntur,quin vltra tàm ecclesiasticis, quã sæcularibus rebus(vti proh dolor manifesta plus nimió,tantarum nuper in nostris hæreditarijs regnis,& prouincijs,gementibus, & lamentantibus pijs, & innocentibus, exortarũ rebellionum,deuastationum,ipsi aspectui miserabilium,ad summum nostrarum ditionum damnum experientia docuit) damna, & calamitates omnes toti patriæ perniciosissimę hac de causa introductæ sunt.Ideo cum ex clemẽtissima paterna cura,qua oĩbus nostris subditis affecti sumus, & ex accepto à DeoMagistratus munere,&Ducali officio similes dãnosas,& periculosas actiones,& exercitia extirpare,& è cõtra ea õnia,qua tã ad animę salutẽ,quã ad cõstãtiorẽ altioréq. patriæ vnionẽ, pacẽ ꝓsperitatẽ promouere, & vrgere possũt inducere debeamus oĩbus p̃fatis ꝓuincialib⁹, vasallis,subditis & inhabitatoribus,memorati nostri Austrię Archidu-

Mandatum de obseruãtia dierũ festorũ, et aliorũ,et de alijs ad reformationẽ Religionis spectantibus.

catus infra Onasum vtriusquè sexus, senibus, iuuenibus, siue Comitibus, Equitibus, vel minoris status in quibuscunquè officijs, dignitatibus, conditionibus existant, nemine prorsus excepto, mandamus, & strictè iubemus, vt in futurum in legendis sectarijs libris, & concionibus, in arcibus, domibus, molendinis, villis, cunctisquè alijs locis omnino abstineant, Baptismis infantum, sponsionibus, copulationibus, aliorumquè more sectario exercitiorum ceremonijs, non solum intra, verum etiam extra prouinciam sectarijs in locis, vel sub sectariorum prædicantium, aliarumquè huiusmodi personarum Parochia non amplius vtantur, sed omnia Ecclesiastica exercitia Catholicis in locis, & ecclesijs ficiant prouinciales suos subditos ad Catholicas ecclesias audiendas conciones mittant, & quilibet Baptismata infantum, sponsiones, copulationes desponsatarum personarum in sua conuenienti Parochia querat, & accipiat, vel ad minus cum licentia Parechorum, vel aliorum superiorum consensu, & antegressa salutatione, alijs in Catholicis locis per Sacerdotes ritu Romano legitimè ordinatos debito Catholico more id faciat. Pariter Dominicos, & festos dies, vt decet omnes celebrent, & venerentur in diebus à Catholica Romana Ecclesia prohibitis carnes non comedant, nec coquât vti quoque Dominicis, & festis diebus venditionibus ante diuinum officium in hebdomadarijs, siue annuis nundinis prorsus abstineant, suosquè subditos Domini, & Prouinciales illis præfatis diebus, ad venationes, piscationes aliosq. huiusmodi actiones, & recreationes cogere, vel astringere omittant, sub nostræ gratiæ amissione postea, & alijs (quas pro vniuscuiusquè qualitate, & conditione, aut delicti culpa nobis reseruamus,) & quia ad vulgus pertinaciam sectarij libri non minima existunt causa, cum contra nostram Catholicam, & Apostolicam Religionem, illiusquè addictos, multa mala, & falsissima in illis ipsis proferantur, ideo omnes sectarias conciones, postillas, aliosquè de sancta Catholica, & Apostolica Ecclesia proscriptos libros, & tractatus, in dicto nostro Austriæ Archiducatu, sub seuerissimis pœnis omnino volumus esse interdictos, omnesquè

serio

ſerio admonemus, nè vllus impoſterum ſimilibus libris vtatur, immò quilibet ſtatuũ tradat ad petitionem illius, quem loci Ordinarius ad hoc elegerit, & conſtituerit.

Quare omnes cauere,ſuumque damnum euitare ſtudebunt. Datum in noſtra Regia arce Pragenſi 10. Aprilis 1628. noſtrorum regnorum, Romani nono, Hungarici decimo, & Bohemici vndecimo anno.

∴



NOS FERDINANDVS SECVNDVS,

Mandatum pe dimittẽdis quo que prouincialibus.

OMnibus, & singulis prouincialibus Equitum, & Dominorum status, in nostris interioris Austriæ, hæreditarijs prouincijs, Stiriæ, Carinthiæ, Cranæ, nostrum hoc generale mandatum percepturis, nostram Cæsaream gratiam, & omnia bona. Notum, & manifestum est vobis omnibus fere, & singulis, quali debito quidem Christiano zelo, & pro ducali Officio, etiam à Deo accepto Magistratus munere, post acceptum nostrarum interioris Austriæ hæreditariarum prouinciarum regimen, in nihil aliud curam nostram potius intenderimus, quam vt increpentibus, & inualescentibus nimium perniciosis Fidei discordijs, & seditionibus mederemur, & omnes nobis à Diuina Omnipotentia subiectos, & commissos subditos ab errore auerteremus, & ad veram viam salutis reduceremus, prout in hunc finem in nostris hinc inde ciuitatibus expulsionem sectariorum prædicantium, & ludimagistrorum, per quos vulgus notabiliter seductum, & in errorem immersum fuit, & paulò post tam inter nobiles personas, quam inter ciues salutiferum Reformationis opus institui, & paulatim salutifera generalia, ac specialia diuersa mandata, nè aliquis ad sectarias, vel quasi, Confessiones, Communiones, Baptizandi causa infantes, copulandarũ desponsatarum personarum gratia, rus se conferereet, & deniquè nostris prouincialibus, vel aliarum personarum pupillis Catholici tutores constituerentur, nec iuuentus ad locos sectarios, vel eiusmodi vniuersitates hac, & illac transmitteretur, publicari, imò recenter reuocari, augeriquè fecimus; omnia cum summa erga nostros prouinciales Equitum, & Dominorum status solita mansuetudine, & tali quidem, vt præfatam Reformationem inter ipsos instituendã clementissimè intermiserimus, hac sola certissima, ac clementissima spe freti, illos, & ex supra narratis, & ex alijs nostrã ex corde bene existimatã intentionem altius apprehensuros, suam tam temporalem, quam perpetuã fœlicitatem omni studio, maximoquè cum

feruore

feruore sedulos perpensuros, suorumq. maiorum, ac præcessorum antiquissimorum vestigia secuturos, vt in nostris inferioris Austriæ hæreditarijs prouincijs, vnio Fidei animorumquè concordia, iterum introduceretur, & omni in parte melior confidentia, ac sinceritas plantari, conseruariquè posset. Iam vero quamquam hæc nostra ad maiorem Dei gloriam, nostrorumquè prouincialium commodum, & ad fęlicitatem, tam temporalem, quam perpetuam clementissima intentio, & plane paterna prouidentia ita successerit, vt ad nostrum singulare solamen magna pars nostrarum ciuitatum, & oppidorum, ciuium, & incolarum, ad auitam, veram, & solum saluificam Romanam, Catholicam Apostolicam Religionem se conuerterit, tamen, cum aliquorum adhuc numerus remaneat, apud quos huic nostræ clementissimæ, illisq. optimè existimatæ sollicitudini nulla prorsus appareat obsequentia, nec se ad conuersionem minus ad veram Fdei cognitionem, post tantam tamen, ac tam longam habitam tolerantiam, ac conniuentiam, disponant, & cum tam pro Ducali à Deo accepto officio, quam pro nostro debito, ac nostra conscientia (tã pro ipsis, quã pro alijs à Deo nobis concessis, & commissis subditis, rationem reddere, teneri agnoscamus) vt omnes ex nostris hæreditarijs prouincijs sectarias fides abdicamus, & expellemus nostramquè e contra antiquissimam solum saluificam Catholicam Religionem promoueamus; prę sertim etiam, cum ex clementissima, & plane paterna charitate, qua semper, & peculiariter istis prouincijs in quibus, volente Diuino numine, nati, maiorem quoque vitæ partem transegimus, affecti extitimus, non libenter videremus, vt illa nobilissima stemmata, quæ pro patria, maioribusquè nostris, tantis præclaris, cum maximo sui corporis discrimine, multiplicibusque memoriæ incalcandis factis, plus nimio stupenda, ac eximia se probarunt, quin imò singulariter in istis præteritis aliorum nostrorum regnorum, ac prouinciarum exortis rebellionibus, exercitatis inobedientijs, rebusque extremè huc inde fluctuantibus, (quantum

nobis

nobis constat) vbiquè se fidelia sincera constantia exhibuerunt, in isto periculosissimo, sub nostro moderno Imperio, & post etiam, statu ad suæ certissimam animæ perditionem perseuerare permitterentur. verum illis præter temporalem in hoc mundo laudem, etiam in illo æternam mercedem ante omnia clementissimè non inuideremus. Quare ad hoc melius assequendum, tam ex his, quam ex diuersis magnis causis, iure cogimur nostros sectarios prouinciales, Equitum, & Dominorum status, masculini, & fœminini generis, qui adhuc sectariæ Religioni sunt adscripti, potestate nostri generalis in specie in illos directi mandati, ante aliquod iam tempus institutæ, ac publicatæ Reformationi simili modo submittere, prout omnes in communi, tali Reformationi Religionis totaliter subiectos, ac clementissimè volumus, siquidem nos toti patriæ, & singulariter his nobilissimis stemmatibus, ratione dictorum præclarissimorum gestorum, nullum maius, vtilius memoriç signum, testimoniumquè antedictæ paternæ erga illos affectionis, ac gratitudinis tradere, ac relinquere possumus, quam vt securam suæ æternæ delatis demonstremus viam. quapropter nos nil libentius, nil charius cerneremus, optaremusquè quam vt se suis maioribus in istis nostris interioris Austriæ hæreditarijs Principatibus, ac prouincijs, longo admodum tempore, antequam isti errores sunt auditi, in vnione Catholicæ Religionis; in primis optimè versatis, ac constitutis, coęquales gererent, ad suam tam temporalem, & perpetuan fęlicitatem, quam etiam in prouincia vlteriorem permansionem, se intra vnius anni spatium, (quod illis de hoc dato ad sufficientem satis longum, & peremptorium terminum ponimus, ac declaramus) feruenti corde, magna animi cupiditate, suæ quærendæ saluti accommodarent, ac in sancta solum salutari Catholica Fide nobiscum, & cum sancta Apostolica Romana Ecclesia conformes præsentarent, seq. hac ipsa de causa nostro Consiliario, intimo Camerario, ac Plenipotentiario dictorum nostrorum interioris Austriæ Principatuum, ac prouinciarum Gubernatori Duci in Cro. Cronavv, & Principi in Eggenberg D.D. & in eiusdem ab-

sentia

ſentia noſtris Grecij delectis intimis Conſiliarijs côuerſione ſiſterent,ipſamq. declararent.ne aliquis ad determinatû, & præſcriptum terminum contra noſtram clementiſſimâ ſpem,ſe nobis,ſanctæq.Catholicæ, & Apoſtolicæ Religioni conformare renueret;alia, & ſeueriora media attentare cogeremur.Ideo declaramus huiuſmodi homines contumaces elapſo vnius anni ſpatio in noſtris interioris Auſtriæ hęreditarijs principatibus,aut prouincijs habitare , bona ſua poſſidere,nos paſſuros non eſſe,nec conceſſuros; eorumquè bona ibidem exiſtentia pro poſſibili, ac conuenienti pretio coacturos vendere,quæ ſi tanto, ac conſtituto in tempore vendere non poterant,talium alienationem,poſt elapſos inſuper ſex menſes ſuis in prouincia manentibus amicis, vel alijs Catholicis prouinciæ inhabitatoribus(arbitrio ſuo) derelinquerēt, iſta conditione,quod ſi contra bona etiam inconceſſis iſtis ſex menſibus,poſt diſceſſum per ſuos in prouincia permanentes conſanguineos,vel alios ibidem conſiſtentes Catholicos non erunt vendita, talium venditio per noſtros Viceregentes ex officio ordinari debeat, inter quæ tamen fideicommiſſa nullo modo erunt vendenda , ſed volumus,ac ordinamus clementiſſimè,vt ea in ſuo eſſe permaneant,illiſquè,ex prouincia migrantibus,vſusfructus concedatur.

Et ſi ꝗ nô eredimus vno,aut altero emigraturo,plenariâ haberemus poteſtatem decimum ſuorum bonorum nummum exigendi,tamen in clementiſſimam traximus conſiderationem,omnes in ſæpius dictis interioris Auſtriæ hæreditarijs noſtris prouincijs,erga nos,noſtramq.Auſtriacam Domum fideles,ac feruidos monſtraſſe,nec quidquam contra nos(quod conſtat)vel præfatam Domum Auſtriacam vnquam attentaſſe.Ideo ob tantam nobis probatâ ſatis fidelitatē,& ex ſingulari gratia,clemētiſſime inſup nos declaramus,noſtros ꝑdictos ſectarios prouinciales,nô ſolum abſq. perſoluēdo decimo nūmo emigrari;ſed etiâ ad côſequenda ſua in ꝓuinciis debita ſicut etiâ adminiſtrationē fideicômiſſorū bonorū,ac proſecutionē ſuorū in iudiciis hinc inde ꝓceſsū ſupra inſinuatis amicis,vel qbꝰlibet aliis Catholicę Re-

ligionis personis ordinanda, ac regenda omnia, tradere posse, ac licere quapropter nos clementissimè ordinabimus, ac prouidebimus, vt expeditionem difficillium processuum, ad talia illorum debita consequenda, aliasquè ditius illorum lites exequendas actiue, & passiue quamprimum venire valeant.

Verum enim vero cum tam pupillorum, quam etiam ecclesiarum monasteriorumq. cura, ipsorumq. constitutio pro nostro posse consideranda nobis incumbat, & cum certo sciamus, aliquos, non nostræ Religionis prouinciales, pupillorum tutelis esse prouisos nonnullos Ecclesiasticis præfecturis, vnde facile conijciendum, illos fundationis, vel alias ecclesiæ litteras, sicuti quoquè aliquid de redditibus ecclesiasticis in ipsorum potestate habere.

Ideo mandamus, vt non solum aliquis suæ fideicommissos pupillos (vbi in specie innocentiores, quorum pater mortuus, liceat victitet mater, intelligimus) secum extra prouincias conducere, attentet, verum etiam illi ipsi sectarij prouinciales, similibus pr. specti, ac prædicti tutelis, quamprimum resignent, & ante eorum ex prouincia discessum rationem reddant, residuumquè plenariè persoluant, non minus sub sua existentes potestate ecclesiarum litteras reddant, si alia seueriora media aufugere; suaquè bona non sequestrari ament. Sicut etiam potestate huius nostri publicati mandati vlterius, & in particulari ordinatum ac mandatum, volumus, vt omnes illi vtriusquè sexus, siue Barones Equites, vel alij nobiles, aut ignobiles cuiuscunq. tandem dignitatis, ex istis nostris interioris Austriæ Principatibus, ac prouincijs, post elapsum illis constitutum terminum, ob insperatam ipsorum pertinaciam, & sic ordinatam Religionis Reformationem, si se ad Catholicam Religionem non conuerterint, nullam mansionem habeant, minus sua agere, aut domicilia figere possint immò illis omnes hùc, & illùc in nostris hæreditarijs regnis, Principatibus, prouincijs, præfectiones, absquè nostro, nostrorumquè Viceregentum habito speciali consensu totaliter interdicantur.

Quare

Quare omnes,ac ſingulos Religionis cauſa ex noſtris prouincijs diſceſſuros,ſeriò clementiſſimè admonitos volumus,& tam in vendendis bonis, quam in omnibus alijs noſtris poſitis legibus, omnibus ſub pallio colluſionibus, vel alijs falſis ſub prætextu veriſimilibus actionibus, quocunq. tandem modo fieri poſſet,ita abſtineãt, ne certa nos in contrarium ſeuera punitione viuros ſentiant mandamus ideo præfato noſtro plenipotentiario Gubernatori Duci in Cromavv,ac Principi in Eggenberg D.D. in cuius abſentia noſtris Grecii relictis Conſiliariis intimis,vt T.DD.& vos non ſolum in noſtrum hoc generale mãdatum, noſtro nomine, diligentiſſimam intendant curam;verum etiam ad omnem poſſibilem huius obſeruantiam, ac executionem cunctos adſtringant,nec contra opinionem, ac clementiſſimam cõfidentiam noſtram ſecus agant,aut conniueant,vel ſtatuant, ſed contra illos,vel illas,ſicuti etiam contra illorum bona, ipſo facto ſtrictè procedant,& exequantur.Et ita quid faciẽdum ad noſtram tam paternam admonitionem omnes maturè conſiderent,idq.eo minus intermiſſuros ſperamus,quo minus illis ad ipſorum deliberationem, ac rei profundam perpenſionem non breuem conceſſerimus terminum,ac ſimul ad omnem neceſſariam ipſorum inſtructionem, & informationem,optima comodatas apud omnes hinc, & inde ruri eccleſiaſticas perſonas,& Catholicos Parochos, monaſteria non ſit defutura.in quo exequetur noſtra clementiſſima voluntas, & finalis determinatio. Datum in noſtra ciuitate Viennæ 1.Auguſti anno 1628.noſtrorum regnorum, Romani nono,Hũgarici vndecimo,Bohemici duodecimo.

Consiliarus à secretis Grecij ad prebendum Suæ Sãctitatis Nuncio brachium, seculare pro Visitatione Monasterij Cisterciensium.

REuerende Princeps, Illustris, nobiles, perdocti dilecti, & fideles. Cum Suæ Sanctitatis in nostra hac curia existens Nuntius interim ratione præbendi, ad propositam in Austriæ interioris Principatibus, Cisterciensium Monasteriorum Visitationem, brachij secularis petierit, atq. nos hac in parte in nostra ante octauo Maij expedita, vobisq. transmissa determinatione maneamus; vobis clementissimè insinuare voluimus, vt vos ad electi Visitatoris intimationem, vlteriorem necessitatem ordinare, & bene conformare velitis. in quo exequimini nostram clementissimam voluntatem, & intentionem, vobisquè iuxta cum Cæsarea gratia affecti persistimus. Datæ in nostra ciuitate Viennensi tertio Augusti à Christi Natiuitate 1628. nostrorum regnorum Romani 9 Hungarici vndecimo Bohemici duodecimo anno.



FERDINANDVS SECVNDVS.

Illustrissime, dilecte fidelis, &c.

A Nostro deuoto dilecto Methodio Terlecki Ordinis Sancti Blasij oretenus fusius percipies, qualiter de Ecclesiasticis superioribus in Croatensium, & Sclauoniensium fines demissus, ibidem magis idonea, efficacioraque media circumspecturus, quibus schismatenses Vvallones de suo errore ad nostram solam salutiferam Catholicam Religionem magis blandiori, securiorique modo allici, ac cōmoueri valeant.

Sclawoniensi Capitaneo de Transmāsdorff

In simili

Croatensi Capitaneo.

Quod cum inprimis sanctum, Deoque planè gratissimum existāt opus, nosq. nostra ex parte in nullo defuturos prorsus simus deliberati; clementissimè id tibi significare cogitauimus, vt tu præfato Methodio Terlecki Sacerdoti, Ordinis Sancti Blasij in exequendo, quod illi commissum est, nostro diplomate omni prorsus possibili modo, ac via, pro rei necessitate, tuam attualē assistētiam, auxilium defensionem, promotionem præstare non dedigneris, & ita quid dictante tuo cognito Christiano zelo faciendum scies, ita quo exequeris nostram clementissimam voluntatem, & intentionē. Tibi de reliquo cum omni Cæsarea gratia optimè affecti manemus. Datæ in ciuitate Enzerstorff. 19. Septemb. à Christi Natiuitate 1628. nostrorum regnorum Romani decimo, Hungarici vndecimo ac Bohemici duodecimo anno.

Vt Methodio Terlecki Ordinis S. Blasij in sua cōmissione omnem possibilem assistentiā præstent.



IN-

INDEX

Reformationis Mandatorum, atq. Decretorum, quæ in Austria infra Onasum de annis 1621. 22. 23. 24. 25. 26. 27. vsq. 28. sunt expedita, & sunt sequentia, &c.

Paulo

Paulo Ioanni Bairn, demittendum sectarium prædicantem in Vveslau, & per Parochum in Baden accusatum non differre 24. Augusti an. 1623.

Domino præposito in Turnstain, ac Decano in Krembsiff effectualem restitutionem ambarum Filialium Vveissen Kurchen, & VvessendorffD. Prælato ad Sanctum Florianum festinare 5. Decemb. anno 1622.

Ioanni Ioachimo Aspann. Baroni, sectaria in Fordtscoph instituta exercitia intermittere, 25. Iunij anno 1623.

Ad belli curiam Viennæ, ob illius opinionem, quali, & quo modo Reformatio in ciuitate Raab in Hungaria foret instituenda 19. Iulij 1623.

Ioanni Ioachimo de Aspann ob demittendum sectariũ prædicantem ex Fortscoph, ac interdicenda inibi instituta sectaria exercitia, sicut etiam ob reuersum, quod in perpetuos annos nulla velit amplius instituere, 21. Iun. 1623.

Domino Doctori Schaffler ob Religionis Reformationem oppidi Langenvveiss. 18. Augusti anno 1625.

In simili P. Rectori Societates Iesu in Krembs duos Patres in Langenvveiss ablegare 18. Augusti 1625.

Casparo de Neuhauss ob expellendum sectarium prædicantem ex oppido Langenvveiss 18. Augusti 1625.

Principi Carolo de Ljechtenstain ob expellendos ex Veldtsperg, alijsq. locis degentes schismaticos 27. Martij anno 1624.

In simili Domino Cardinali de Dietrichstain.

Domino supremo NoffmarschalKo, mandatum inhibitionis ob excursiones ad alias conciones 8. Decembr. 1624.

Domino Berchtoldo, & Domino Hildenbrand, Ambobus Iuris Doctoribus, mandatum commissionis ob accipiendas de aliquibus ciuibus ex Baben præter Religionis Reformationem inquisitiones 12. April. anno. 1625.

Archiduci Leopoldo, Reformationem Religionis in prouincia supra Onasum, item consecrationem prophanarum ecclesiarum Filialium, aliarumq. cappellarum secuti altarium calcium cęterorumq ecclesiasticorum paramentorum promouere 9. Decemb. 1626.

Vvol-

Vvolffango Georgio de Botting, Reformationem apud subditos Dominij HacKenburgg instituere 29. Decemb. anno 1626.

Domino N. Rectori, ac vniuersitati Viennensi supplicationes pro ciuibus sectarijs relinquere, & Reformationem Religionis apud eosdem incipere, 26. Decembris anno 1626.

Domino Christiano Schaffier Doctori ob conuertendum oppidum Langenvveils 15. Decemb. an. 1626.

Patri N. Guardiano, ac conuentui monasterij Franciscanorum in Langenvverls. Item ob conuersionem certarum mulierum 25. Febr. anno 1626.

Magistratui in Langenvveiss ob continuationem in Catholica Fide 15. Decemb. 1626.

Casparo de Neuhaus, susceptionem discedentium sectariorum ciuium totaliter intermittere 15. Februarij anno 1626.

Domino Christiano Schofler, & Domino Martino Nasner Reformationis Commissarij in Prunn, Enzersdorff, Nelzendorff, Erzckerstorff, Laniz, Gissibel, & in Prielin Reformatione procedant, nec quidquam se impedire permittant, 11. Maij anno 1626.

Credentiales Litteræ pro Domino Schofler, & Haffner anno 1626. 11. Maij.

Patri Rectori in Krebs, ordinare vt Domino Præposito Hagenbur, ad informandos in sancta Religione subditos duo Patres adiungantur, 26. April. anno 1626.

Duobus Pollitiensibus supra Onasum statibus, Augustanæ confessionis ob replicatam Reformationis patentam S. M præcedenti inhærent deliberationi, ac prosecutioni huius Reformationis opus 9. Februarij an. 1626.

P. Rectori Viennæ ciuitatis ad petitionem Ordinarij ob reponendas Filialia omnem assistentiã præstare 19. Octobr. 1627.

In simili Dominicanorum Ordini ibidem.

Supremo Regiminis statelliti, sectarium præceptorem in Sinzendorff ipso effectu incarceret 26. Octob. an. 1627.

Do-

Dominæ Kuenenhillerin,vt hactenus exercitatis, ratione Prun alijs in locis suæ iurisdictionis inconuentijs prorsus abstineat 30.Octob.an.1627.

Christophoro Arnoldo,Ioanni Eberhardo, ac Tobiæ Lundern an sectarij ludimagistri Suæ Maiestatis determinationi suam plenariam emigrationem sumpserint, percõtatio 30.Octob.1627.

Domino Palatino in Hungaria in Forchetenavv se cõtinentes prædicantes expellere 11.Octob.1627.

Officiali Vvainerensi, ob presentationem idoneorum, ac qualificatorum Sacerdotum, ad petitionem sectariorum Prouincialium,expedire 4.Octobris 1627.

Interiori Austriæ Regimini,non nostræ Religionis pupillis, tutores Catholicos constituere,& de sectariis locis in Catholicos locos transferre 28.Febr.an.1627.

Andreæ Kaindl Postillionis,&c.inquisitionem accipere an non in PræsenKurchen sectarii ludimagistri reperiantur 28.Decembr.an.1627.

Interiori Austriæ Regimini,&c.ordinare, & Bibliopolæ sectarii,qui de Lunz Presburgum iter constituere cogitant transire prohibeantur, sed cum omnibus impressis suis operibus in Arrestum ponantur 28.Decemb.1627.

Domino Palatino Hungariæ, &c. in memoria seruare, quod sectarii in Hungaria degentes homines, vnum Bibliopolam de Lunz ad se venire curarint, qui etiam viã suam illuc tendere cogitet, 28 Decembr. an.1627.

In simili Domino Vrbis Præfecto in Lunz.

Viennensibus intimis, atquè deputatis Dominis Consiliariis,&c.votum dare,quomodo,& qua forma Reformatio in Hungarica Altenburg sit instituenda 15. Ianuar.an. 1628.

Vicegerentibus,&c. suis commissis Canzelistis breuem, ac peremptorium teminum ista cum annexione dare, vt inter talem se ad Catholicam Religionem conuertant, de reliquo Liconzati, suisquè officiis sint priuati 19.Iulii an.1628.

In simili curiæ belli,&c.

In ſimili Magiſtratui Viennenſi,&c.

In ſimili inferioris Auſtriæ Regimini,&c.

Domino Hoffmarſchalcko adminiſtratori Viennenſi, &c. iſtas in præſenti annotatione nominatas perſonas ad citare,& quæ Catholicæ Religionis acceptationem renuerint ſua negotia, occludere,libertateſq. ipſorum expoſcere 6.Maij 1628.

Viennenſibus à ſecretis, ac deputatis Conſiliarijs,&c. opinionem ſuam declarare, quomodo, & qua ratione Sua Maieſtas ob diſcedentes in Hungariam Lutheranos, talium emigrationem ibidem quoq. inſtituere poſſit 20. Maij 1628.

In memoriam reductio Domino Vrbis Præfecto in Lunz, Suam Maieſtatem ſtatibus ſupra Onaſum ipſorum terminum vſquè ad Dominicam Iudica prolongaſſe, & pro vendendis bonis ſex menſes conceſſiſſe 15.Februarij 1628.

Interioris Aûſtriæ Regimini,&c.Conſilium quomodo magis commodè,de Catholica Religione prohibitos libros, & Tractatus accipere poſſimus,pro primo,pro ſecundo, vt conſul in hac vrbe ſe non immiſceat.Tertio vt ordinetur apud bibliopolas,ne Libellis precatorijs, iaculatorijs caueatur 5.Maij an.1628.

Doctori Iacobo Vvaſſermam,& Andreę Kaindl,ſectarium ludimagiſtrum in Vvaldthauſſen vna cum ſua muliere cum ſatellitibus comprehendant, 24. Maij. anno 1628.

Inferioris Auſtriæ Regimini propter Viſitationem librorũ 6.Maii an.1628.

Inferioris Auſtriæ Regimini, propter excurſiones ad alias ſectarias animarum curas 20. Maii 1628.

Gubernatori in territorio Seefeldt, quamprimum Eccleſiæ claues Parocho in Hoders reddere 20.Maii 1628.

Domino Ioanni Iacobo de kuffſtain, quod Domini à ſecretis,atquè deputati Conſiliarii Iacobum Vvaſſermam, & Andream Kaindl in Vvaldthauſen ob ibi exiſtentem prędicantem miſerint,vnde Dominus de Kueffſtain omnem

nem

nem assistentiam si indigerent præstet, 24. Maij an. 1628.

Georgio Bickel Satelliti, ad dictum Vvussermam proficisci, atq. ibi existentem prædicantem in Arrestum accipere 24. Maii 1628.

Domino Giorgio Teuffel D. Ioanni Ernesto de Rueffstain, Christiano Schaffler, & Doctor Pacher consultare an in Hungariam, quia adhuc nulla Reformatio incepta, proficiscentibus, habitatio concedenda, an magis prohibenda, 27. Maii 1628.

Andreæ kaindl propter affigenda S. Maiest. generalia, 27. April. an. 1628.

In simili Christophoro Arnoldt, Ioanni Egghardt, & Tobię Lundinern, &c.

Domino Rodorico de Sontelier Baroni, & Canonico Passauiensi, Parochiam in Trautmandorff interim aliquo docto Sacerdote prouidere 17. Ianuar. an. 1627.

Consuli Viennæ ciuitati, &c. inquirere, quis iste Tranberger in Hungaria modo captus, cuius artis, aut conditionis sit 26. Ianuar. 1628.

Domino Georgio Teuffel Baroni, D. Henrico de Salburg. D. Ioanni Paulo Spinellern, Doctori Haffnem, & D. Pacher, &c. consultare quomodo Reformatio in Hungaria aggredienda sit 20. Ianuar. 1628.

Christiano Schaffler, & Martino Haffner propter reformandam Prunn in Priel. 19. Iulii an. 1628.

R. P. Rectori Societatis Iesu Viennæ, duos exemplares Sacerdotes Doctoribus Schaffler, & Haffner ad Reformandam Prun in Priel ordinare 8. Octob. 1625.

In simili Dño Guardiano Sancti Hyeronimi Viennæ, &c. Credentiale pro Dñis Commissarius 28. Iulii 1627.

Domino Præposito in Herzoburg, ac Iudici apud S. Boldtin, ob reformanda Dominia Zäcking, Prottebrun, & Hausmeck 13. Iulii 1627.

Vvolffango Vilhelmo Pavvicher, sectarium in Pago ludimagistrum quam primum dimittere, nec imposterum exercitia sectaria vlla constituere, 9. Iulij 1627.

Vvolffango Vvilhelmo Pannicher, suam in Pago existen-

tem prædicantem, nobis sistat, interim tñ sua bona con-
seruet 20. April. 1626.

Maximiliano Burlacher sectarij prædicantis filio, vt libros ac scripta, sicut etiam scriptas conciones occlusas huc transportet 20. Maij 1626.

Domino Georgio Teuffel, & Domino Christiano Schaffler, Vvolffangum Pavvigger, ob suum prædicantem, audiát narrata notent, illiq. iniungant, vt dictum prædicantem huc portet, seq. hic contineat, exercitiaq. sectaria interim inhibeat. 4. Maij 1626.

Doctori Berchtoldo, ob penam Berchtoldstorffensis supremi Auctoris 28. Maij 1623.

Petterstorffensibus, vt Iacobo Berchdoldo, & Ioanni Hittendorffer contra inibi rebelles ciues beneuolam monstrent assistentiam 23. April. 1623.

Viennensibus Dñis à secretis, & Deputatis Consiliarijs contra rebelles ciues in Petterstorff, quod si se impositæ pœnę non traderent, destinato processu procedere, ac sententiam ad vlteriorem resolutionem, Suæ Maiestati trãsmittere 6. Maij 1626.

Domino Doctori Panzmann, declarare, qualis constitutio, cum rebellibus ciuibus in Petterstorff sit 19. Febr. 1623.

Suæ Maiestati constitutio rebellium in Petterstorff declaratur.

Dño Iacobo Berchdoldo, & Ioanni Hittendorffer, resoluere, propter rebellionem Petterstorffensium, & quæ conueniat in specie cõtra Valentinum Schenckerl tanquam rei Auctorem 23. Iulij 1623.

Cæsarea determinatio ad factam Commissariorum relationem in causa rebellium ciuium in Petterstorff 22. Septẽbris an. 1623.

Ad S. Boldten credentialia pro Domino Præposito in Herzoburg, & Domino Doctori Schafflern 12. Decẽb. 1622.

Dño Præposito in Herzogburg, & Dño Christiano Schaffler deliberatam Reformationem apud S. Boldten promouere, 12. Decembris an. 1622.

Præposito ad S. Boldten, propter informandos sectarios ibidem

ibidem ciues in Fidei articulis. Duos Patres Societatis Iesu, Hipocausto, ac cistis prouidere 12. Decembris 1622.

Ad Boldtenses, excursiones ad alias conciones, vti etiam notificare illos, qui huic inhibitioni non obsequuntur 16. Febr. 1622.

Iterum ad eosdem, adhortari illos, qui Catholicam assumpsere Religionem ad maius incrementum, & continuationem 14. Septemb. 1623.

Dño Præposito de Herzogburg, & Dño Doctori Schaffler, cum dimissione Paschingeri ciuis in S. Boldten procedere 21. Maii an. 1623.

Dño præposito in Herzogburg, & Doctori Schaffler cum Reformationi in S. Boldten progredi, tres Senatores instruere, vel in contrarium de Senatus Sessionibus suspensis, illorum negotia inhibeantur 9. Febr. 1623.

Præposito ad S. Baldten, &c. Iesuitis, vt decet omnem sustentationem reddere, illosq. ad necessaria petenda alloqui.

Præposito in Herzogburg, & Christiano Schaffler, propter reformandam ciuitatem S. Boldten 2. Martii 1623.

Præposito in Herzogburg, & Doctori Schaffler, Doctorem Hoffer ad S. Boldten admonere, ne vllum à Catholica Religione detineat, 4. Feb. 1623.

Ad Boldtenses, &c. excursiones ad sectarios locos, & animarum curas interdicere, etiam nulli hæretico iura ciuilia concedere 14. Maii 1623.

In simili ad Berchtoldtorfensibus, & Bruckensibus iuxta Leutha, &c.

Domino Georgio Teuffel, Dño Henrico de Salburg. D. Heggenmiller, & Dño Doctori Schafflern, &c. consultare, ob factam Vvainerensis Officialis, contra Harnalferensē sectarium prædicantem, mentionem, 6. Martii an. 1624.

Viennensibus, prædicanti hæretico suum exercitium in ciuitate inhibere 16. Martii 1624.

Domino Casparo de Stadion, Capitanio vrbis militum, &c. ordinare apud suos fideicommissos, vt sub vrbis portis aduenientes sectarios prædicantes discedere faciant 16. Maii 1624.

Domino præpoſito in Ardenkehr. & Parocho in Ibbs. propter Reformationem ciuitatis Ibbs 29. Maji 1624.

Ad Magiſtratum ibidem ob prohibendas excurſiones ad alias ciuitates Sectarias etiam reddendos Parochiales redditus 22. Februarij 1622.

Vvolffango Erneſto Facci, apud illos in H . . . excurſiones ſeuerè inhibere 11. Iunii an. 1622.



Expeditorum Reformationis Mandatorum,& Decretorum in Archiducatu Austriæ supra Onasum de annis 1624.25.26.27.vsq.28.& sunt sequentia.

Rimo Electori in Bauaria,&c.Suam Maiestatem vrbis Præfecto Lunzii expulsionem sectariorum prædicantium,& ludimagistrorum totaliter commissæ 20.Augusti 1624.

Vrbis Præfecto in Lunz mandatur,vt intra octo dies sectarios prædicantes, & ludimagistros ex prouincia supra Onasum expellat. 30.Iulii 1624.

Cæsareum decretum,& Generale mandatum propter expellendos sectarios prædicantes, & ludimagistros ex Archiducatu Austriæ supra Onasum 4.Octob. an. 1624.

Vrbis Præfecto Lunzii declaratur Suam Maiestatem, Dominum Prælatum in Gottvvain,& Ioannem Baptistam Spundleren,ipsi Præfecto ad Reformationem ad ordinasse 27.Februarii 1624.

Vrbis Præfecto in Lunz,Suam Maiestatem ob insistendum Reformationi citò se deliberaturam 10.Ianuar. 1625.

Domino Abbati in krembsmunster,Domino Georgio Teuffel,Domino Henrico de Salmburg.Domino Ioanni Ruperto Heggémiller,Dño Doctori Schaffler,& Dño Doctori Haffner consulterent,quomodo Reformatio supra Onasum expulsis prædicantibus sit instituenda, & continuanda 7.Ian 1625.

Reformationis diploma ad datam Commissariis instructionem 20.Augusti 1625.

Littere vrbis Præfecto in Lunz, propter renouandum Magistratum ibidem Catholicis approbatis hominibus, & expellendos sectarios. 25.Febr.an. 1625.

Vrbis Præfecto Lunzii,&c. suo Consilio committitur quibus inter Officiales, & seruos prolongationem termini concedere velit.

Dño Prælato in Gottring, &c. vt quamprimum se in Au-

striam supter Onasum ad exequendam Reformationem conferat 1.Sept.1625.

Archiduci Leopoldo, &c. vt denominet eos, qui sparserint Suam Maiestatem statibus supra Onasum, liberum exercitium concessuram, vel ipse puniant 25. Martij 1625.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c. vt in reponendis Ecclesiasticis Parochijs, & beneficiatibus de Passauiensi Fundatione nihil præiudiciale immiscere permittat,sed omnes vacātes Parochias iuxta proponendum aptum subiectum, Suæ Maiestatis declaret, 14.Martij 1626.

Eidem Vrbis Præfecto,&c.nunciatur, non nostræ Religionis status pro prolongatione termini se insinuasse, qualē Suam Maiestatem totaliter denegasse, suamq. Maiestatē de reliquo in tradita Commissarijs instructionibus manere 6.Martij anno 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c. denunciatur Suam Maiestatē antiquioribus supra Onasum Prouincialibus,& prouinciæ Statibus,absq.instituenda vlla tamen exercitia dilationem termini concessisse,sicuti etiam ciuibus, si se sub Catholicas prouincias sint collaturi,de cetero prouinciales ob reddendum censum ad Suam Maiestatem mittat,& ad vendenda illorum bona duos annos constituisse declaret,hac tamen semper conditione,vt ante, discessum,& aduentum apud suos superiores se insinuent 30. Martii 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt declaret quomodo Reformatio succedat, 20.Decembris 1626.

Diploma,quod sub vrbis Præfecto in Lunz est promulgatum,cui duodecim diuersa puncta sunt inserta 23. Martii 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. Suæ Maiestati intimet quid & quomodo propter petitam Reformationis termini prolongationem de Antonio EcKhardten,sit determinādum 6.April.1626.

Administratori Passauiensi,&c.vt ordinet,ne Altaria,& Ecclesiastica paramenta diutius non benedicta, reconciliata maneant,sed Decanis, & Parochis solita licentiæ dentur 6.April.1626.

Vrbis

Vrbis Præfecto in Lunz, vt cum militum apud (vt dicitur) nouum ferrum, capitaneis pro commoditate Reformationis Religionis disponat 18. April. 1626.

Godefrido de Salmburg, &c. expellat prædicantes in Vvalsen, apud S. Petrum, & ad pagum 28. Iulij 1627.

Domino Georgio Acatio Comiti in Lossenstain, vt apud suum sectarium prædicantem ordinet, ne vllus ad ipsius conciones admittatur 26. Nouemb. 1624.

Vrbis præfecto in Lunz, vt omnes personas, cõciones sectariorum prædicantium, tam acriter defendentes Viennã intra quatuor hebdomadas ad supremam Austriæ Cancellariam transmittat.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt cum Reformatione Religionis summo cum feruore procedat, etsi sectarij inhabitatores se non conuerterent intra quatuor hebdomadas de prouincia discedere faciat 4. Febr. 1627.

Georgio Gundi AcKer scribę, &c. ablegare, & prorsus dimittere apud se in Hidervvaller existentem sectarium prædicantem, 28. Iulij an. 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt dimissionem sectariorum prædicantium, scribarum, Præfectuum Officialium suo nomine solumodo tamen in Lunz instituat 8. Martij an. 1627.

Commissarijs supra Onasum, &c. vt de Ioanne Christophoro Deurlein pro debito censu sufficientem accipiant cautionem 2. Augusti 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt Paulo Geyrmann Suę Maiestatis determinationem insinuet 15. Sept. an. 1627.

Diploma ratione dimittendorum omnium sectariorum præfectuum scribarum, ciuium, seruorum, qui se indurãte rebellione in prouincia Onasi continuerunt 26. Martij 1627.

Delegatis Confessionis Augustanæ declaratur, suam Maiestatem in incepta, & deliberata semel Reformatione persistere, 5. Augusti an. 1627.

Instructio pro Domino Abbbati in Krembsmunster, & Domino Georgio Teuffel, quid apud Commissarios Augustanæ

stanæ Confeſſionis illis ſit per agendum 29.Martii 1627.
Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt ordinet,in litteris patentibus ſectatiorum poni,illos ob Religionem diſcedere,Prouinciales vero abſq.vllo dando cenſu liberrimi permittantur 30.Martij an.1628.
Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt in Reformationis diploma diligentiſſimè attendat,illaq.obſeruanda ſerio percipiat, & ſi fortaſſe accideret,vt aliquid ignominioſum contra loqueretur,ſimiles Belingues acriter puniat,atq prouinciales,qui dilationem termini expoſcunt, S. Maieſt. inſinuet 27.Iulij 1627.
Intimationis decretum Dño vrbis Præfecto Lunzij conceſſi non noſtræ Religionis ſtatibus vſq.ad primum diē Martij,termini 17. Ianuar.1628.
Statui Prælatorum ſupra Onaſum,declaratur,vt in ſuis conuentibus idoneos Sacerdotes eligant,vt in finibus,& locis vbi neceſſe erit ſuccurrere, atq. auxiliari poſſint 1. Febr. an.1628.
Vrbis Præfecto in Lunz,&c.vt Catharinam Reichlern ſine cenſu diſcedere permittat,15.April.1628.
Decretum concernens dilationem termini Prouincialium ſupra Onaſum,vſq.ad Dominicam Iudica,12.Febr.1628
Delegatis ſupra Onaſum denunciatur, Suam Maieſtatem Auguſtanis in communi terminum vſq. ad Dominicam Iudica prolongaſſe,12.Feb.1628.
Decretum Commiſſarijs Auguſtanæ Confeſſionis ſuam Maieſtatem in ante conceſſo termino , ſicut etiam huc illucq.proficiſcendo,demum cum vendendis bonis totaliter perſiſtere,18.Martij an.1628.

EX

EX CANCELLARIA

Cameræ Aulicæ.



Mali

Fl. Cr. n.

MAlij, Boſtij, antea Hochhauſer nomina- 10474.43.2. tos ex conceſſione Cæſarea tenent.

RR. Patres Dominicani ad Sanctam Mariam Magdalenam.

Commorzanzkij antea ad Sturmb ſpectantia tenet.

Dominus Abbas in Konigſaal ſoluit ſupra 2335. tal. 30. Cr. ea.

Milicko antea Germanis de Hodiegovva ſpectantia. tenet

Dominus Abbas de Strohoff, vel monte Sion.

Zicloro antea Carolo Iorger ſpectantia. tenet.

Dominus Abbas de Strohoff ſupra quæ ſoluit 10000. flor.

Zittenirn antea à Vvilhelmo de Rupavv poſſeſſa. tenet

Dominus Præpoſitus de Vviſcherhadt

Rareroco antea Ioanni Griesbockin ſpectantia. tenet.

Dominus Abbas de Plas.

Kralovvitren antea Ioanni Giresbockin ſpectantia. tenet

Dominus Abbas de Plas.

Chotez & Ibriſani antea Georgio Magel iam tenet.

Pragenſe Gapitulum ad omnes Sanctos in Pragenſi arce propria.

Rochovvez Trezeniovvez, media pars Auſch. & Liebeſchiz, antea Fratribus de Auſch pertinentiam.

Dominis Reuerendis Patribus Societatis Ieſu Pragæ à Sua Cæſarea Romana Maieſtate ad 400000. taleros donatæ fundationis relicta per.

Fl. Cr. n.

Ciuitas Theim, quæ antea vna Regia ciuitas fuit.
Ezervvne) quæ ante hac Ioanni de NeuReichenavv) Kzetvvian.
Rolental, antea Floriano Griesbóckin spectantia tenet.
Ista bona omnia Dominus Archiepiscopus Pragensis.
Hollostrzevvij, & Benesbavv, ante hac Ioanni Bartholomeo Schmudunge spectantia. tenet
Abbas de Kladravv, propter aliquos pagos ad Dominium Episcopi Teiniz, taxata. 11206. tal. 20.

Cruciger.

Quæ, & quantæ pecuniæ Ecclesiasticis, & Religiosis Pragæ ad meliorem sui sustentationem elargiri concessæ sint.

Monasterio Sancti Iacobi, singulis septimanis 20. florenos, facit per annum. 1040. flor.
Item singulis hebdomadibus vnum dolium Albæ ceruisiæ, vnum saccum tritici per annum facit. 900.
Porro pro alendis duodecim Franciſchanis Iuuenibus per annum facit. 1400.
Monasterio Sanctæ Annæ singulis annis gratis. 116.4.
Monasterio Sancti Thomæ pro sustentando certo numero Religiosorum singulis annis. 1750.
Sanctæ Mariæ ad Niues ex gratia singulis annis. 944.40.
Reuerendis Dominis Cappuccinis singulis annis. 305.20.
Sanctæ Mariæ Magdalenæ noua additio singulis annis. 3500.
RR. Dominis Iesuitis per singulos menses 500. taleros pro ædificiorum necessitate per annum facit. 7000.
Porro propter educandam, & instruendam iuuentutem singulis mensibus 200. taleros, per annum

Fl. Cr. n.

annum portat. 2800.

Item illis ipsis Patribus, qui antea ex Dominio Chemez fuerunt soluti iam vero per singulos annos concessi. 2355.20.

Porro personis seruientibus apud Pragensem arcē, vtpote Sacristano, Vicario, sex musicis, Præceptoribus 2. Cappellanis, duobus Cappellæ seruis, Organistæ, ipsiq. addictis, item pulsatori, Discantistis, & duobus ceras portantibus, ex gratia concessi, singulis annis 858. floreni, qui antea nunquam fuerunt expensi, id est. 858.

Domino Prælato, & Capitulo Pragensis arcis Ecclesiæ per annum, antea ab Vrbe soluti, nempe. 350.

Pauperibus in Hospitalibus supra Rothschin vltra annum deputatum singulis annis sunt concessi. 1274.

RR. Dominis Patribus Societatis Iesu Pragæ, relictos a Domino Stephano Fabio Imperiali Quæstore 3000. florenos, & cum censu. 4035.

Reuerendis Patribus Cappuccinis Viennæ, ab alijs in testamento deputatos. 1400.

Beatissimæ Virgini in Eull ratione antiquorum Restuum. 1501.

Dominis Iesuitis Pragæ loco salarij. 2121.

Pro sustentatione Ecclesiasticorum & solutione fundationum.

In Ecclesiasticos, & fundationes apud Pragensem arcis Ecclesiam Cathedralem. 8501.49.1.

Item. 899.6.4.

Dominis Franciscanis apud Sanctum Iacobum in antiqua Vrbe Pragæ. 4617.23.3

Item. 1609.29.

Virginum Monasterio apud Sanctam Annam Pragæ, in antiqua ibidem ciuitate. 165. 6. 4.

	Fl. Cr. n.
Dominis Franciſcanis ad Sanctam Mariam ad Niues Pragæ in vrbe antiqua.	8819.17.4.
Item.	1707.30.
Dominis Cappuccinis.	1521.56 1.
Item.	1040.19.2.
Religioſis ad quatuordecim Auxiliatores in Kaadan.	1231.54.1
Religioſis ad Sanctam Agnetem in antiqua vrbe Pragæ.	180 50.
Item.	35.
Parocho, Cantori, & Scholaribus in Cometavv.	6317.
Item.	968.32.2.
Reuerendis Dominicanis apud Sanctam Mariam Magdalenam Pragæ in parua ciuitate.	1899.20.
Item.	359 20.
Reuerendis Patribus Ieſuitis ibidem.	19 66.40.
Reuerendis Patribus Ieſuitis in Cametavv.	11191.34.3.
Hoſpitali in Ratſchin.	363.38.
Item.	2198.
Dominis Auguſtinianis in parua vrbe Pragæ.	291.40.
Item.	11. 40.
Eleemoſinario.	1246 40.1.
Item.	6 0.
Item ſeruientibus perſonis apud Cathedralem Pragenſem Eccleſiam.	2347.40.

Variæ expenſiones

Domino Præpoſito in Vvilcherad, ratione arcearum ad fortificandam Vrbem vindemiarũ.	1166.40.
Ad ædificium Eccleſiæ S. Mariæ ad Niues.	1934 20.1
Religioſis S. Franciſci Strictioris obſeruantiæ ad Eccleſiæ ædificium in Pilſen.	116.40.
Cappellano ad Diuam Virginem in Altenpurzel.	116.40.
Ordinatis Vicarijs, Sacriſtanis, Organiſtis, atq huiuſmodi officialibus apud Pragenſem Cathedralem Arcis Eccleſiam, quædam donatio ob tam paruum ſalarium.	193.20.

	Fl. Cr. n.
RR.PP.Iesuitis Pragensibus	583.20.
Pro Hospitalibus,& pauperibus diuersis vicibus.	333.20.
Pro vestiendis aliquibus nouitijs apud Sanctum Iacobum in antiqua vrbe Pragæ.	116 40.
Patribus Cappuccinis pro ædificio Monasterij.	175.
Domino Patri Prouinciali ad Sanctam Mariam ad Niues propter necessariò adhibendam medicinam.	100.
Monasterio S.Iacobi donationis ergò.	150.
Monasterio Sanctæ Agnetis.	60.
Monasterio S.Thomæ.	100.
Dominis Cappuccinis in Prux pro ædificanda Ecclesia solutioneq vnius paruæ domus.	490.
Monasterio Sanctæ Annæ Pragæ.	128.50.
Dominicanis in Pilsen.	200.
RR.PP.Franciscanis apud Sanctam Mariam ad Niues Pragæ pro quadam donatione.	200.
Ad ædificiũ Monasterij Cappuccinorũ Viennæ.	12000.
Abbati in Emaus nouæ ciuitatis Pragæ.	4233.20.
Decano,& Capitulo Arcis Pragensis Ecclesiæ.	350.
Conuentui apud Sãctam Agnetem, Pragę pro rogato per hebdomadam sustentatione.	350.
Religiosis apud Sanctum Iacobum pro emendis lignis.	300.
Fr.Ioa.Baptistæ Sauotanti Hospitalium Commissario in Bohemia pro quadam additione.	475.
RR.PP. Iesuitis profecturis in Thabor ciuitatem pro viatico.	140.
Magistro Andreæ Clementis Canonici Sancti Michaelis ad eandem Thabor ciuitatẽ proficiscenti, loco viatici.	270.
Domino Patri Cappuccino Hyacintho nomine pro aliquo faciendo itinere.	240.
Reuerendo Patri Alesio pro infirmitate sua.	383.20.
Ioanni Christophoro pro ædificijs Ecclesiarum in Alten Punzel.	3000.

RR.PP.

tem prædicantem,nobis sistat, interim tñ sua bona conseruet 20.April.1626.

Maximiliano Burlacher sectarij prædicantis filio, vt libros ac scripta, sicut etiam scriptas conciones occlusas huc transportet 20.Maij 1626.

Domino Georgio Teuffel,& Domino Christiano Schaffler, Vvolffangum Pavvigger,ob suum prædicantem, audiát narrata notent,illiq.iniungant, vt dictum prædicantem huc portet,seq.hic contineat,exercitiaq. sectaria interim inhibeat.4.Maij 1626.

Doctori Berchtoldo, ob penam Berchtoldstorffensis supremi Auctoris 28.Maij 1623.

Petterstorffensibus,vt Iacobo Berchdoldo,& Ioanni Hittendorffer contra inibi rebelles ciues beneuolam monstrent assistentiam 23.April.1623.

Viennensibus Dñis à secretis,& Deputatis Consiliarijs contra rebelles ciues in Petterstorff, quod si se impositæ pœnę non traderent,destinato processu procedere,ac sententiam ad vlteriorem resolutionem,Suæ Maiestati trãsmittere 6.Maij 1626.

Domino Doctori Panzmann, declarare, qualis constitutio, cum rebellibus ciuibus in Petterstorff sit 19.Febr.1623.

Suæ Maiestati constitutio rebellium in Petterstorff declaratur.

Dño Iacobo Berchdoldo,& Ioanni Hittendorffer,resoluere, propter rebellionem Petterstorffensium, & quæ conueniat in specie cõtra Valentinum Schenckerl tanquam rei Auctorem 23.Iulij 1623.

Cæsarea determinatio ad factam Commissariorum relationem in causa rebellium ciuium in Petterstorff 22. Septẽbris an. 1623.

Ad S.Boldten credentialia pro Domino Præposito in Herzoburg,& Domino Doctori Schafflenn 12.Decẽb. 1622.

Dño Præposito in Herzogburg,& Dño Christiano Schaffler deliberatam Reformationem apud S.Boldten promouere,12.Decembris an.1622.

Præposito ad S. Boldten, propter informandos sectarios ibidem

ibidem ciues in Fidei articulis.Duos Patres Societatis Iesu, Hipocausto, ac cistis prouidere 12. Decembris 1622.

Ad Boldtenses, excursiones ad alias conciones, vti etiam notificare illos, qui huic inhibitioni non obsequuntur 16.Febr.1622.

Iterum ad eosdem, adhortari illos, qui Catholicam assumpsere Religionem ad maius incrementum, & continuationem 14.Septemb.1623.

Dño Præposito de Herzogburg, & Dño Doctori Schaffler, cum dimissione.Paschingeri ciuis in S.Boldten procedere 21.Maii an.1623.

Dño præposito in Herzogburg, & Doctori Schaffler cum Reformationi in S.Boldten progredi, tres Senatores instruere, vel in contrarium de Senatus Sessionibus suspensis, illorum negotia inhibeantur 9.Febr.1623.

Præposito ad S.Baldten, &c. Iesuitis, vt decet omnem sustentationem reddere, illosq. ad necessaria petenda alloqui.

Præposito in Herzogburg, & Christiano Schaffler, propter reformandam ciuitatem S.Boldten 2. Martii 1623.

Præposito in Herzogburg, & Doctori Schaffler, Doctorem Hoffer ad S.Boldten admonere, ne vllum à Catholica Religione detineat, 4.Feb.1623.

Ad Boldtenses, &c. excursiones ad sectarios locos, & animarum curas interdicere, etiam nulli hæretico iura ciuilia concedere 14.Maii 1623.

In simili ad Berchtoldtdtorfeensibus, & Bruckensibus iuxta Leutha, &c.

Domino Georgio Teuffel, Dño Henrico de Salburg. D. Heggenmiller, & Dño Doctori Schafflern, &c. consultare, ob factam Vvainerensis Officialis, contra Harnalferensẽ sectarium prædicantem, mentionem, 6.Martii an. 1624.

Viennensibus, prædicanti hæretico suum exercitium in ciuitate inhibere 16. Martii 1624.

Domino Casparo de Stadion, Capitanio vrbis militum, &c. ordinare apud suos fideicommissos, vt sub vrbis portis aduenientes sectarios prædicantes discedere faciant 16. Maii 1624.

Domino præposito in Ardenkchr. & Parocho in Ibbs, propter Reformationem ciuitatis Ibbs 29. Maij 1624.

Ad Magistratum ibidem ob prohibendas excursiones ad alias ciuitates Sectarias etiam reddendos Parochiales redditus 22. Februarij 1622.

Vvolffango Ernesto Facci, apud illos in H . . . . . excursiones seuerè inhibere 11. Iunii an. 1622.



striam supter Onasum ad exequendam Reformationem conferat 1.Sept.1625.

Archiduci Leopoldo, &c. vt denominet eos, qui sparserint Suam Maiestatem statibus supra Onasum, liberum exercitium concessuram, vel ipse puniant 25. Martij 1625.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c. vt in reponendis Ecclesiasticis Parochijs, & beneficiatibus de Passauiensi Fundatione nihil præiudiciale immiscere permittat, sed omnes vacãtes Parochias iuxta proponendum aptum subiectum, Suæ Maiestatis declaret, 14.Martij 1626.

Eidem Vrbis Præfecto,&c.nunciatur, non nostræ Religionis status pro prolongatione termini se insinuasse, qualẽ Suam Maiestatem totaliter denegasse, suamq. Maiestatẽ de reliquo in tradita Commissarijs instructionibus manere 6.Martij anno 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz,&c. denunciatur Suam Maiestatẽ antiquioribus supra Onasum Prouincialibus,& prouinciæ Statibus,absq.instituenda vlla tamen exercitia dilationem termini concessisse,sicuti etiam ciuibus, si se sub Catholicas prouincias sint collaturi,de cetero prouinciales ob reddendum censum ad Suam Maiestatem mittat,& ad vendenda illorum bona duos annos constituisse declaret,hac tamen semper conditione,vt ante, discessum,& aduentum apud suos superiores se insinuent 30. Martii 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt declaret quomodo Reformatio succedat, 20.Decembris 1626.

Diploma,quod sub vrbis Præfecto in Lunz est promulgatum,cui duodecim diuersa puncta sunt inserta 23. Martii 1626.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. Suæ Maiestati intimet quid & quomodo propter petitam Reformationis termini prolongationem de Antonio EcKhardten,sit determinãdum 6. April. 1626.

Administratori Passauiensi,&c.vt ordinet,ne Altaria,& Ecclesiastica paramenta diutius non benedicta, reconciliata maneant,sed Decanis, & Parochis solita licentiæ dentur 6.April. 1626.

Vrbis

Vrbis Præfecto in Lunz, vt cum militum apud (vt dicitur) nouum ferrum, capitaneis pro commoditate Reformationis Religionis disponat 18. April. 1626.

Godefrido de Salmburg, &c. expellat prædicantes in Vvalsen, apud S. Petrum, & ad pagum 28. Iulij 1627.

Domino Georgio Acatio Comiti in Lossenstain, vt apud suum sectarium prædicantem ordinet, ne vllus ad ipsius conciones admittatur 26. Nouemb. 1624.

Vrbis præfecto in Lunz, vt omnes personas, cóciones sectariorum prædicantium, tam acriter defendentes Viennã intra quatuor hebdomadas ad supremam Austriæ Cancellariam transmittat.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt cum Reformatione Religionis summo cum feruore procedat, etsi sectarij inhabitatores se non conuerterent intra quatuor hebdomadas de prouincia discedere faciat 4. Febr. 1627.

Georgio Gundi AcKer scribę, &c. ablegare, & prorsus dimittere apud se in Hidervvaller existentem sectarium prædicantem, 28. Iulij an. 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, vt dimissionem sectariorum prædicantium, scribarum, Præfectuum Officialium suo in nomine solumodo tamen in Lunz instituat 8. Martij an. 1627.

Commissarijs supra Onasum, &c. vt de Ioanne Christophoro Deurlein pro debito censu sufficientem accipiant cautionem 5. Augusti 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt Paulo Geyrmann Suę Maiestatis determinationem insinuet 15. Sept. an. 1627.

Diploma ratione dimittendorum omnium sectariorum præfectuum scribarum, ciuium, seruorum, qui se indurãte rebellione in prouincia Onasi continuerunt 26. Martij 1627.

Delegatis Confessionis Augustanæ declaratur, suam Maiestatem in incepta, & deliberata semel Reformatione persistere, 5. Augusti an. 1627.

Instructio pro Domino Abbbati in Krembsmunster, & Domino Georgio Teuffel, quid apud Commissarios Augu-

stanæ Confessionis illis sit per agendum 29. Martii 1627.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt ordinet, in litteris patentibus sectariorum poni, illos ob Religionem discedere, Prouinciales vero absq. vllo dando censu liberrimi permittantur 30. Martij an. 1628.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt in Reformationis diplomate diligentissimè attendat, illaq. obseruanda serio percipiat, & si fortasse accideret, vt aliquid ignominiosum contraloqueretur, similes Belingues acriter puniat, atq prouinciales, qui dilationem termini exposcunt, S. Maiest. insinuet 27. Iulij 1627.

Intimationis decretum Dño vrbis Præfecto Lunzij concessi non nostræ Religionis statibus vsq. ad primum diē Martij, termini 17. Ianuar. 1628.

Statui Prælatorum supra Onasum, declaratur, vt in suis conuentibus idoneos Sacerdotes eligant, vt in finibus, & locis vbi necesse erit succurrere, atq. auxiliari possint 1. Febr. an. 1628.

Vrbis Præfecto in Lunz, &c. vt Catharinam Reichlern sine censu discedere permittat, 15. April. 1628.

Decretum concernens dilationem termini Prouincialium supra Onasum, vsq. ad Dominicam Iudica, 12. Febr. 1628

Delegatis supra Onasum denunciatur, Suam Maiestatem Augustanis in communi terminum vsq. ad Dominicam Iudica prolongasse, 12. Feb. 1628.

Decretum Commissarijs Augustanæ Confessionis suam Maiestatem in ante concesso termino , sicut etiam huc illucq. proficiscendo, demum cum vendendis bonis totaliter persistere, 18. Martij an. 1628.

EX CANCELLARIA

Cameræ Aulicæ.



Mali

Fl. Cr. n.

MAlij, Boſtij, antea Hochhauſer nomina- 10474.45.2.
tos ex conceſſione Cæſarea tenent.

RR. Patres Dominicani ad Sanctam Mariam Magdalenam.

Commorzanzkij antea ad Sturmb ſpectantia tenet.

Dominus Abbas in Konigſaal ſoluit ſupra 235 tal. 20. Cr. ea.

Milicko antea Germanis de Hodiegovva ſpectantia. tenet

Dominus Abbas de Strohoff, vel monte Sion.

Zicloro antea Carolo Iorger ſpectantia. tenet.

Dominus Abbas de Strohoff ſupra quæ ſoluit 10000. flor.

Zutenirn antea à Vvilhelmo de Rupavv poſſeſſa. tenet

Dominus Præpoſitus de Vviſcherhadt

Rareroco antea Ioanni Griesbockin ſpectantia. tenet.

Dominus Abbas de Plas.

Kralovvitren antea Ioanni GiresbocKin ſpectantia. tenet

Dominus Abbas de Plas.

Chotez & Ibriſani antea Georgio Magel iam tenet.

Pragenſe Gapitulum ad omnes Sanctos in Pragenſi arce propria.

Rochovvez Trezeniovvez, media pars Auſch. & Liebeſchiz, antea Fratribus de Auſch pertinentiam.

Dominis Reuerendis Patribus Societatis Ieſu Pragæ à Sua Cæſarea Romana Maieſtate ad 400000. taleros donatæ fundationis relictaper.

FF Ciui-

Fl. Cr. n.

Ciuitas Theim, quæ antea vna Regia ciuitas fuit.
Ezervvne) quæ ante hac Ioanni de
NeuReichenavv) Kzetvvian.
Rosental, antea Floriano Griesbockin spectantia
tenet.
Ista bona omnia Dominus Archiepiscopus Pragensis.
Hollostrzevvij, & Beneshavv, ante hac Ioanni Bartholomeo Schmudunger spectantia.
tenet
Abbas de Kladravv, propter aliquos pagos ad Dominium Episcopi Teiniz, taxata. 11206. tal. 20.

Crucigeri.

Quæ, & quantæ pecuniæ Ecclesiasticis, & Religiosis Pragæ ad meliorem sui sustentationem elargiri concessæ sint.

Monasterio Sancti Iacobi, singulis septimanis 20. florenos, facit per annum. 1040. flor.
Item singulis hebdomadibus vnum dolium Albæ ceruisiæ, vnum saccum tritici per annum facit. 900.
Porro pro alendis duodecim Francischanis Iuuenibus per annum facit. 1400.
Monasterio Sanctæ Annæ singulis annis gratis. 116.40
Monasterio Sancti Thomæ pro sustentando certo numero Religiosorum singulis annis. 1750.
Sanctæ Mariæ ad Niues ex gratia singulis annis. 944.40.
Reuerendis Dominis Cappuccinis singulis annis. 501.20.
Sanctæ Mariæ. Magdalenæ noua additio singulis annis. 3500.
RR. Dominis Iesuitis per singulos menses 500. taleros pro ædificiorum necessitate per annum facit. 7000.
Porro propter educandam, & instruendam iuuentutem singulis mensibus 200. taleros, per

annum

Fl. Cr. n.

annum portat. 2800.

Item illis ipsis Patribus, qui antea ex Dominio Chemez fuerunt soluti iam vero per singulos annos concessi. 2335.20.

Porro personis seruientibus apud Pragensem arcē, vtpote Sacristano, Vicario, sex musicis, Praeceptoribus 2. Cappellanis, duobus Cappellae seruis, Organistae, ipsiq. addictis, item pulsatori, Discantistis, & duobus ceras portantibus, ex gratia concessi, singulis annis 858. floreni, qui antea nunquam fuerunt expensi, id est. 858.

Domino Praelato, & Capitulo Pragensis arcis Ecclesiae per annum, antea ab Vrbe soluti, nempe. 350.

Pauperibus in Hospitalibus supra Rothschin vltra annum deputatum singulis annis sunt concessi. 1274.

RR. Dominis Patribus Societatis Iesu Pragae, relictos a Domino Stephano Fabio Imperiali Questore 3000. florenos, & cum censu. 4035.

Reuerendis Patribus Cappuccinis Viennae, ab alijs in testamento deputatos. 1400.

Beatissimae Virgini in Eull ratione antiquorum Restuum. 1501.

Dominis Iesuitis Pragae loco salarij. 2121.

Pro sustentatione Ecclesiasticorum & solutione fundationum.

In Ecclesiasticos, & fundationes apud Pragensem arcis Ecclesiam Cathedralem. 8301.49 i.

Item. 899.6.4.

Dominis Franciscanis apud Sanctum Iacobum in antiqua Vrbe Pragae. 4617.23.3

Item. 1609.29.

Virginum Monasterio apud Sanctam Annam Pragae, in antiqua ibidem ciuitate. 165. 6. 4.

Fl. Cr. n.

RR.PP.Iesuitis Pragensibus 583.20.

Pro Hospitalibus,& pauperibus diuersis vicibus. 233.20.

Pro vestiendis aliquibus nouitijs apud Sanctum Iacobum in antiqua vrbe Pragæ. 116 40.

Patribus Cappuccinis pro ædificio Monasterij. 175.

Domino Patri Prouinciali ad Sanctam Mariam ad Niues propter necessariò adhibendam medicinam. 100.

Monasterio S.Iacobi donationis ergò. 150.

Monasterio Sanctæ Agnetis. 60.

Monasterio S.Thomæ. 100.

Dominis Cappuccinis in Prux pro ædificanda Ecclesia solutioneq vnius paruæ domus. 490.

Monasterio Sanctæ Annæ Pragæ. 128.50.

Dominicanis in Pilsen. 200.

RR.PP.Franciscanis apud Sanctam Mariam ad Niues Pragæ pro quadam donatione. 200.

Ad ædificiũ Monasterij Cappuccinorũ Viennæ. 12000.

Abbati in Emaus nouæ ciuitatis Pragæ. 4233.20.

Decano,& Capitulo Arcis Pragensis Ecclesiæ. 350.

Conuentui apud Sãctam Agnetem, Pragę pro rogato per hebdomadam sustentatione. 350.

Religiosis apud Sanctum Iacobum pro emendis lignis. 300.

Fr.Ioa.Baptistæ Sauotanti Hospitalium Commissario in Bohemia pro quadam additione. 475.

RR.PP. Iesuitis profecturis in Thabor ciuitatem pro viatico. 140.

Magistro Andreæ Clementis Canonici Sancti Michaelis ad eandem Thabor ciuitaté proficiscenti, loco viatici. 270.

Domino Patri Cappuccino Hyacintho nomine pro aliquo faciendo itinere. 240.

Reuerendo Patri Alesio pro infirmitate sua. 383.20.

Ioanni Christophoro pro ædificijs Ecclesiarum in Alten Punzel. 3000.

	Fl. Cr. n.
RR. PP. Iesuitis prætensiones Stemmatis Fabrorum Pragæ.	3000.
RR. PP. Cappuccinis Viennæ, traditos, & assignos de Francisco Manzage.	1389.40.
Abbati de Konigsaal, loco prestiti, & hactenus annui census 5000. florenorum.	97222.17.1.
Dño Ioa. Hernell Plateisen Canonico in Olmiz ratione perpessæ persecutionis ex gratia.	12000.
Pro sustentanda Cleresia, & fundatione Cathedralis Ecclesiæ Arcis Pragæ pro aditione alijs iam 1800. florenis habentibus, puta.	9200.55.5.
Item.	700.
Ordinatis Vicarijs, Sacristanis, Organistis similibusq. Officialibus apud Pragensem Cathedralem Arcis Ecclesiam, additio ob nimis leue salarium.	1166.40.
Item.	350.
RR. PP. Societatis Iesu Pragæ ratione deputati, annuorum 2000. florenorum de Dominio Clumez ante hac in illos collocati vt pote.	19366.40.
Pro soluendis illis testamento relictis à stirpe Fabrorum debitis.	4055.
Varia illis assignata salaria.	2121.
Pro diuersis interesse ratione summæ capitalis.	2711.20.
Pro restantibus capitalibus interesse ad pios vsus.	1423.54.4.
Interesse illorum 15. m. Imperialium talerorum à defuncta Imperatrice Anna venerandę memorię pro alendis aliquibus alumnis fundatorum.	1575.
Item apud Suam Maiestatem habiti capitalis illiusque interesse.	14418.50.
Ratione Dominæ Salomenæ Gerstorffin.	1916.40.
Munera.	583.20.
Itinerum versus Thabor expensiones.	140
Pro faciendo Ecclesiæ vexillo.	642.10.5.

Fl. Cr. n.

Pro impressis quibusdam tractatibus. 100.

RR.PP.Societatis Iesu in Cometavv pro annuo deputato 1935.florenorum 45.Crucigerorum 3. nummorum interesse. 11191.34.3.

Ob persoluta capitalia,& suo interesse. 1551.40.

Interesse 20.m. Talerorum capitalis summæ. 16300.

Reuerendis Dominis Franciscanis apud S. Iacobū in antiqua Vrbe Pragæ, pro soluendo illorum deputato,annuorum 60.florenorum,& 40.Crucigerorum, & gratis in septimana præstandis 30. florenis vna cum vno sacco tritici, & vno dolio ceruisiæ,quantumuis quoq.pro sustentandis 12.iuuenibus Franciscanis, singulis mensibus soluendum 116. florenorum 40. Crucigerorum. 6216.52.3.

Capitalia, & interesse ad pios vsus. 523.30.1.

Religiosis Dominis Franciscanis apud Sanctam Mariam ad Niues, nouæ ciuitatis, in Praga sustentationem illorum hebdomadalium 18. florenorum. 3293.24.

Reuerendo Patri Prouinciali ibidem pro recuperanda sanitate. 252.20.

Capitalia,& interesse ad pios vsus. 1836.27.5.

De Andrea Hucber, ciue, & mercatore in Ratschin illis legatos, & ratione ciuitatis Glattavv solutos. 3366.40.

Ad Templi Structuram. 1934.

RR.PP.Cappuccinis Pragæ pro hebdomadali illorum 11.florenorum,& 40.Crucigerorum. 2562.15.3.

Ædificiorum succursui. 1400.

Dominis Cappuccinis Viennæ ob ipsorum Monasterium. 1400.

Item. 12000.

RR.Dominis Cappuccinis in Prux pro soluenda vnius domunculæ ad ipsorum Ecclesiam. 1934.20.1.

Dominis Dominicanis Pragæ ad Sanctam Agnetem

Fl. Cr. n.

tem,& Mariam Magdalenam pro annuo, 35.
florenorum deputato. 215.10.
Pro censu Tabulæ Prouincialis singulis annis 16.
R.30.Crucigeri 40. 50.
Elemosinæ. 60.
Gratis loco petitæ hebdomadalis sustentationis. 350.
Item. 58. 20.
Ratione illius, ad Cæsarea ipsi Bohemiæ Cameræ, transmissa mandata, concessæ fundationis, sub dato Ianuarij 1623.annuorum 3000. Imperialium talerorum singula enim hebdomada 7.florenos pro deputato. 5895.40.
Repertis Restibus. 750.
Dominis Dominicanis in Pilsen,pro tenendis quibusdam Imperij personis ex gratia. 200.
RR.PP. Augustinianis apud Sanctū Thomam Pragæ,pro sustentandis certis nonnullis Iuuenibus Religiosis annui deputati 1500.florenorum. 303.20.
Interesse 200.talerorum ad tenendos certos pueros comitantes Venerabilissimum Sacramentum. 70.
Item pro censu. 34.
Censu tabulæ Prouincialis Annuorum 34. florenorum.36.Crucigerorum 4.Nummorum. 52. 20.
Monasterio Virginum Sanctæ Annæ antiquæ Vrbis in Praga, ipsorum 23 florenorum.20.Crucigerorum tanquam annui deputati. 328.26.4.
Prouincialis Tabulę census annuorum 11.florenorum 40.Crucigerorum. 17. 30.
Item. 17. 30.
Religiosis ad 14. necessitatis succursores annuorum 246. florenorum, 27.Crucigerorum, & 3. nummorum insuper deputati olei, vini, & tritici. 1251.54.
Monasterio,Carlshoff nuncupato in noua Ciuitate

Pragæ

	Fl. Cr n.
Pragæ intereſſe 1400. talerorum ſummę capitalis.	441.
Monaſterio S.Michaelis in Leittmariz pro annuo cenſu 50.florenorum.	150.
Fundationum Sanctorum Petri, & Pauli in Ideras nouæ ciuitatis Pragenſis pro cenſu tabulæ prouincialis,annuorum 23. florenorum 20. crucigerorum.	70.
Religioſis Sancti Franciſci ſtrictioris obſeruantiæ in Pullen ad ipſorum Templi ædificium	116. 40.
Dño Patri Dominico de Mantua Ordin. S. Dominici Viennæ.	100.
Abbati in Emaus nouæ ciuitatis in Praga	4233.20.
Pro reparanda deuaſtatæ Beatiſſimæ Virginis Capelę in Eijl.	116. 40.
Domino Parocho, Cantori, Scholaribus, Organiſtis ceræ, & annuorum 434. florenorum. 4. Crucigerorum 4. nummorum pro deputato.	1619. 29. 2.
Pro Domino Cardinale de Dietrichſtain ratione ſoluendæ ipſi donatæ Domus HencKlenſis.	123333.20.
Domino Erneſto Plateiſen de Plattenſtenſtain. Canonico in Olmuz ob expenſas penſiones.	1000.
Item illos de Lundtenburg ablatos.	2000.
Propter conſtantem deuotionem aliqua recompenſatio,& ſatisfactio	12000.
Ad templum Beatiſſimę Virginis in Altenpunzel.	3000.
Item.	116.40.
Ad Templum SS.Petri,& Pauli,in Vviſchradt nouę ciuitatis in Praga,intereſſe de 2000. talerorũ Imperialium,ſummę capitalis.	210.
Pro accepto,ad fortificandam ciuitatem Horto	1166.40.
Ædeficio Pragenſis Arcis Eccleſię.	12263.

	Fl.	Cr.	n.
Pro soluendis Archiepiscopi Pragensis fęlici memoria,derelictis famulis.	107.	20.	
Triginta pauperibus personis in Hospitali supra Radschin Pragæ,vnicuiq.singulis hebdomatibus 1½ Crucigeros, & pro alijs inibi factis elemosinis.	2920.	50.	
Abbati in Konigsaal, loco prestiti hactenus annui census 5000.Talerorum.	197222.	17.	1.
Dño Eleemosinario ad hebdomadalem distributionem in pauperes elemosina facienda,10.florenos.	1846.		
Domino Decano, totiquè capitulo Ecclesiæ arcis Pragensis.	700.		
Item.	583.		
Coralistis ibidem.	28.		
Monasterio S.Iacobi pro emendis lignis.	300.		
Domino Abbati in Emaus Adamo Benedicto Barvvroski in coempta villa loco elemosinę 4000. taleri donantur,id est.	4666.	40.	

Sequuntur ea quæ Religiosis, & Ecclesiastis ad Cæsareas diuersas Resolutiones fuerunt elargita.

Iubente Cæsarea resolutione de dato 5. Iulii anno 1621.PP.Societ.Iesu ad reparandam Diuæ Virginis Congregationis Cappellam Viennæ ex apprehẽsis rebellium bonis 2000.floreni bonę monetæ sunt concessi,id est.	2000.	
Volente Rom. Cæsarea Maiestate sub dato 5.Iulii anno 1621.ex diuersis Austriæ territoriis, ad Templi Badensis structuram 4000.floreni, bonæ monetæ sunt expensi id est.	4000.	
Cæsarea resolutione mandante 26. Iulii anno 1621.Ioanni Vgrocini,Præposito, & Canoni-		

Floreni Crucig.nūmi

co in Erlavv pro ſumma neceſſaria ſui ſuſtentatione ex ſuæ Maieſtatis Camera in Hedeliz fuerunt ſoluti. 400.

Iubente Cęsarea reſolutione, 31. Iulij an. 1621. ad monaſterium Cappuccinorum Viennæ, Hortus de Dño Ioanni Iacobo de Kueffſtain per 2000. florenos fuit coemptus, & ex rebellium appræhenſis bonis ſolutus, id eſt 2000.

Ad reſolutionem, & mandatum Cæſareum dedocto 26. Nouemb. an. 1621. Fratribus Miſericordiæ Viennæ, ad ædificium ipſorum Hoſpitalis, Hortus ex altera parte pontis Danubij, per mille florenos fuit coemptus, & ex rebellium confiſcatis bonis ſolutus, id eſt 1000.

Mandante Cæſarea reſolutione de dato 26. Nouēb. an. 1621. Virginum monaſterio Sanctæ Claræ Viennæ, pro complenda pecuniarum ſumma ad emendam domum ex quæſtoratu Viennenſi elargiti. 300.

Ad mandatum Cęſareum 20. Decemb. 1621. fratribus Miſericordiæ ad partem Danubij pontis Viennæ, ob ipſorum beneficia in ægrotos, ad perficiendum ipſorum inceptum Hoſpitale, partim ex territorio Harmeſtorff, partim ex futuris confiſcationibus 2000. floreni ſunt ſoluti, ideſt. 2000.

Poſcente Cæſareæ Aulicæ Cameræ decreto, & iubente, ſub dato 28. Decemb. 1621. Patribus Societatis Ieſu, Parochia in Horn, vna cum omnibus Eccleſiæ ornatibus alijſq. appertinentibus tradi ordinatum fuit, ad minimum taxata eſt. 1000.

Reſolutione Cæſareæ Aulicæ Cameræ iubente de dato 15. Ianuarij 1622. Virginum monaſterio Presburgi, loco elemoſinæ ex Cæſareo Quæſtoratu ibidem 50. minora

Floreni Crucig.nũmi

dolia vino reperta fuere elargita, taxata per. 90.

Sua Sacra Cæſarea Maieſtas iubente ipſorum reſolutione 21. April. 1622. clementiſſime conceſſit, vt Parocho in DroſKirchen Ioãni Reinhardtin, ad reparandum à Rebellibus ablatum Ecclesiæ ornatum ex ipſorum rebellium apprẹhẽſis bonis 400. floreni accipiantur. id eſt. 400.

Annuente Sacra Cæſarea Maieſtate Dño Abbati in MolcK ſub dato 29 Aprilis anno. 1622. Bona Starnbergenſia Pilach pro 30282. florenis conceſſa fuere. 30282.

Item iubente Sua Maieſtate illi ipſi Prælato Dominium Albrechtsberg poſſidere tamdiù conceſſum fuit, quandiù non fuerit ob 8450. florenos plus vltra ſolutos contentatur 8450.

Paſcente, & iubente Cæſarea reſolutione 14. Iunij an. 1622. Epiſcopo de Neutra Dño Ioanni Thelegdino poſſeſſio defuncti Franciſci Seres nobilis in Vngaria fuit tradita, taxata 5000.

Virtute Cæſareæ reſolutionis datæ 21. Iunii an. 1622. Dño Chriſtiano Lorenzo decano apud Sanctum Stephanum Viennæ pro ædificanda quadam Sacriſtia ad Diuam Virginẽ in Bronn, ex venturis punitionibus à 6. vſq. in 800. floreni conceſſi fuerunt, id eſt 800.

Aliúq. iubentibus Cæſareis reſolutionibus de 23. Iulii an. 1622. pro continuandis ab Archiduce Maximiliano fẹliciſſimæ memoriæ fundatis Neoſtadii diuinis ſeruitiis, ſingulis ãnis ex quæſtoratu Neoſtadienſi, vſq. commodiora remedia ſe præſentauerint ſunt deputati, 700.

Volente Sua Maieſtate ſub dato 7. Auguſti 1622. Capitulo in Erlavv, ad facienda Eccleſiæ ornamenta ex Hungariæ Camera expenſi ſunt. 300.

Ad Cæſareæ Aulicæ Cameræ mandatum Monialibus Presburgi 25. Auguſti 1622. pro ipſarum

mona-

Floreni Crucig. nũmi

monasterii necessitate, singulis diebus vnum pō dus salis concessum fuit. 60.

Iubente Cæsarea resolutione 9. Septembris 1622. añ. P. Matthiæ Beruth, Guardiano apud Sanctum Stanislaum in Grossenglogavv, ad reparandum suum igne cōsumptum monasterium ex futuris confiscationibus 500. taleri, vna cum 60. arboribus aliis hinc non taxatis, sunt concessi. 500.

Item de Sua Maiestate illis ipsis monialibus 20. Septemb. 1622. centum currus lignorum, detrahendo ipsarum deputato concessi, & taxati pro. 200.

Porro S. Maiestas virtute Cæsareę resolutionis de dato 13. Octob. 1622. Patribus Cappuccinis in Marchiatu Morauiæ, ad recuperanda ipsorum monasteria, & faciendos Ecclesiæ ornatus ex rebellium appræhensis bonis 5000. floreni, bonę monetæ, concessi sunt id est. 5000.

Iubente Cæsarea resolutione 14. Octob. an. 1622. Dño Abbati in Strohaff Pragæ monasteriū MilisKo, quod ante aliquos annos præmonstratenses possederant, traditum fuit, & ad minimum taxatum ad. 2000.

RR. PP. Sancti Augustini Viennæ, virtute Cæsareæ resolutionis 24. Octob. an. 1622. pro necessarijs vestibus, & sui sustentatione ex varijs S. Maiestatis territorijs 400. floreni bonæ monetæ fuere soluti, idest. 400.

Resolutione Cæsarea mandante 15. Decemb. anno 1622. Patribus Societatis Iesu Pragæ, defuncti Capitanei in Meluile Iacobi de Lepenez bona concessa fuere taxata ad 4000.

Virtute Cesareæ resolutionis Sua Maiestas Patribus Societatis Iesu in Lunz 12. Feb. an. 1623. præter illos, ad emendas pro scholis domus concessos 900. florenos etiam alios 600. florenos donauit, faciunt simul. 1500.

Iu-

Floreni Crucig.nũmi

Iubente Ecclesia Resolutione 17. Martij an. 1623. Dñis Franciscanis ad Sanctum Hieronymum Viennæ ratione Molartensis legationis ex Imperiali bellico quæstoratu soluti sunt. 5080.

RR. PP. Sancti Francisci Ordin. Minorum de Obseruantia Viennæ, Sua Maiestas 15. Decembr. 1628. ad perficiendum ipsorum monasterium ex Austriæ territorijs 15000. floreni solui permisit. 15000.

Virtute Cæsarei decreti 3. Maij 1623. Patribus Soc. Iesu Pragę media pars bonorum Pechinensium nomine Bernhardiz concessa, fuit taxata. 8000.

Volente Cæsarea resolutione 8. Maij an. 1623. Conuentualibus apud Sanctum Iacobum Pragæ ad alios concessos 1200. florenos ad huc alij 800. floreni ita 2000. floreni fuerunt concessi, & soluti, id est. 2000.

Item ad Cęsaream resolutionem, & mandatum 15. Maij an. 1623. VVenzel Kinzki iniunctum fuit, PP. Societ. Iesu Pragæ, illos à S. Maiestate supra dominium Elumez ante hac deputatos 2000. taleros, diligenter persoluere, id est. 2000. tal.

Iubente Cæsarea resolut. 30. Maij 1623. DD. Iesuitis in Brunn, in Morauia bona RezKovviz tradita fuere taxata per 8000.

Volente Cæsareo mandato 25. Iunij 1623. Patribus Iesuitis Viennæ territorium, & Arcem Eggenburg, de moderno possessore accipere, & illis ad perpetuos annos tradere concessum fuit, taxata. 10000.

Dominis Franciscanis, & Monialibus Presburgi 1000. floreni de Archiepiscopo Colocensi fuerunt deputati, prò quoq. ordine 500. iubente Cæsareo velle 10. Iulij 1623. elargiti fuere id est 1000.

In simili Franciscanis in Raab. 1000 floreni de prę fato Archiepiscopo vna cum vno dolio vini deputati

putati,& ad mādatum Cæsareum 10.Iulij 1623. solutí idem. 1000.
Et dolium vini taxatum per 60.

Sua Cæsarea Maiestas 11. Iulij an. 1623. virtute Cesareæ resolutionis Fratribus Misericordiæ ad alteram danubij partem Viennæ ad perficiendum ipsorum inceptum ædificium, & meliorem sustentationem inibi cumulatim iacētium ægrotorum ex confiscationibus 5000. florenos clementissimè concedendos ordinauit. 5000.

Volente Cæsarea resolutione 21. Iulij an. 1623. monasterio S.Thomæ in Brunn loco elemosynæ 1000. floreni ex confiscationibus Morauiæ soluti. 1000.

Iubente Cæsarea resolutione de dato 31.Iulij anno 1623.Patribus Societatis Iesu Presburgi,ad illorum sustentationem singulis annis 500.floreni, ad arbitrium, & placitum tamen persoluendi concessum fuit. 500.

In simili Patribus Societ.Iesu 31. Iulij anno 1623. de Sua Maiestate ad ipsius resolutionem, ex defuncti Archiepiscop. Colocensis bonis 300.floreni concessi fuerunt. 300.

Non minus diuersis ex resolutionibus de dato eiusdem,Patribus Societ.Iesu in Tyrnavv, ex præfatis Episcopi derelictis bonis. 300.

Iubente Cæsarea resolutione 7. Augusti an. 1623. Fratribus Minoris Obseruātię in Brunn, detritico in ipsorum monasterio pro militibus reseruato 2.sacci,clementissimè concessi taxati. 26.

Patribus Societ.Iesu in Agram,virtute Cæsareę resolutionis 14.Sept.an.1623.ad consequendum ipsorum inibi Collegium singulis annis, & donec magis idonea media se pręsentarint ex Quęstoratu Nedeliz 2000, floreni optimæ monetæ clementissimè concessi,id est. 2000.

Man-

Fl. Cr. n.

Mandante Cæsarea Resolutione 15. Septembr. anno. 1623. Sua Cæsarea Maiestas Priori, & Conuentui S. Augustini Viennæ ad meliorem sui sustentationem, & summa necessitate vrgente 1000. florenos bonæ, monetæ ex bellico Quæstoratu clementissimè concessos voluit id est. 1000.

Iubente Cæsarea resolutione 19. Septemb. 1623. Religiosis S. Dominici Pragæ ad Sanctam Mariam Magdalenam, ad perficiendum monasterium 750. floreni, quos ad quæstoratum Aulicũ cum suis manibus se debere subscripserant, ex quæstoratu Bohemico soluti fuere, id est. 750.

Dño Guardiano apud Sanctam Dorotheam in Breslavv, ex iussu Cæsareæ resolutionis 5. Octob. 1623. annui 100. taleri, quos quinq. annis non acceperat, soluti sunt id est. 500. taleri

Decimo quarto Octobris 1623. Viennæ Sua Sacra Cæsarea Maiestas Patribus Societatis Iesu Pragæ pro mutuis datis 50. m. florenis Cæsarea obligatio expediri ordinauit. 50000.

Ad mandatum Sacræ Cæsareę resolutionis 2. Nouembris 1623. Dñæ Abbatissę ad Sanctum Georgium in Pragensi arce territorium Barzanovviz pro 9219. taleris 55. crucigeris, & 5. nũmis tardi ordinatum est. 9219. tal. 55. cr. 5. n.

Iubente Cęsarea resolutione 10 Nouemb. an. 1623. Sua Maiestas Patribus Soc. Iesu Vienne, pro finiendo Collegio, & vniuersitate, Templo, & Scholis ad placitum, singulis annis 12. mil. florenos, mediam partem ex Quęstoratu Hungarico Altemburgico mediam ex Viennensi salis officio, per hebdomadam proportionabiliter solui ordinauit per annum. 12000.

Item ordinante Cęsarea resolutione 27. Nouembr. 1623. Fratribus S. Francisci Ordinis Minorum ad Sanctam Crucem Viennę certus numerus tri-

tritici, vt potè media pars territorij Schvvarzenavv, per Præfectum ibidem, concessa fuit. taxata per 200.

Ex mandato Cæsareo 2. Ianuarij an. 1624. Adamo Benedicto Barborofski Abbati monasterij Emaus Pragæ, bona Miscovviz per 9005. taleros 45. crucigeros clemētisimè fuere cōcessa id est 9005. tal. 45. cruig.

Monialibus ad S. Stephanum, & Iosephū in Brunn virtute Cæsareę resolutionis de dato 8. Febr. an. 1624. 4000. floreni ex gratia soluti sunt. 4000.

Conuentualibus Ordinis Sancti Dominici Pragæ ad Sanctā Mariam Magdalena de S. Cęs. Maiest. 24 Feb. 1624. annui 3000. taleri pro meliori sui sustentatione clementissimè ad perpetuum concessi, idest 3000. tal.

Iussu Cæs. resol. 15. Martij 1624. minoribus Conuētualibus Sanctū Iacobum Pragæ, ad sui meliorē sustentationem singulis annis 2000. taleri ex S. Maiestas propriis Bohemiæ territoriis solui ordinati sunt, id est. 2000. tal.

Volente Sacræ Maiest. resolutione de dato 30. Martii 1624. Domino Prælato in Cremb. Smunster Iorgerentia bona Schornstain emenda clementissimè cōcessa fuere taxata per.

Dn̄is Cappuccinis Viennæ iussu Cæsareę resolutionis de dato 17. Apr. an. 1624. pro prosequendo incepto ipsorum ædificio 4000. floreni ex Bohemicis confiscationibus ordinati sunt. 4000.

Virtute Cæsareę resolutionis 19. Iunii 1624. S. Cæsarea Maiestas Dominis Franciscanis Presburgi, singulis annis pro elemosina, vltra alios 100. adhuc alios 100. florenus clementiss. cōcessit, id est.

Episcopo, & capitulo in Agram S. C. M. 13. Iul. an. 1624. ad restaurandum combustum Templū 1000. clementissimè ordinauit id est. 1000.

Rursus iussu Cęsareę resolutionis 18. Iulii anno

HH 1624.

1624. Domino Abbati Monasterii Emaus Pragę 4000. taleri, quos ob coemptam quādam villam debebat, eleemosinę loco clementissimè donati fuere, id est. 4000. tal.

Iubente Cæsarea resolutione 13. Septembris anno 1624. monasterio Monialium Presburgi pro magna sui monasterii necessitate sal ex gratia donari, concessum fuit, taxatus. 60.

Virtute Cæsareæ Resolutionis, 1. Octobris 1624. Decano, & Capitulo Sancti Stephani Viennæ, pro meliori sui sustentatione 2000. floreni ex Comitatibus, & Dominij Forchtenstain, & Eiser statt clementissimè concessi. 2000.

Volente Resolutione 8. Febr. an. 1625. S. Cæsarea Maiestas Dñis Franciscanis, & Iesuitis in Neuss conuenientem sustentationem ex Episcopatu ibidem clementissimè ordinauit.

Porro Sua Maiestas potestate Cæsareæ Resolutionis de dato 20. Febr. an. 1625. PP. Sancti Francisci Cappuccinorum Neostadij pro finiendo ipsorum ibi Monasterio 2000. floreni ex tributis, & censibus Viennensibus clementissimè solui ordinauit. 2000.

Iubente Cæsarea resolutione 12. Martij an. 1625. Romanæ Cesar. Imperatricis à Camera famulæ Leonoræ, ad monasterium Monialium cęli portæ Viennæ susceptæ pro Ecclesiastica date 500. floreni, ex Cæsareo quæstoratu soluti. 500.

Ad Cæs. Resol. 15. Martij an. 1625. Domino Antonio Abbati in Crembs munster, & suo monasterio annuis sexaginta currus salis, adhuc alios 60. fuerunt adiuncti taxati per

Porro ad Cæsaream resolutionem 15. Martij 1625. Dñis Franciscanis in Raab 1000. floreni ex ibidem quæstoratu, qui ab alijs loco restuum donatu fuere, solui ordinatum fuit. 1000.

Po-

Poteſtate literarum Cæſarearum, 26. April. 1625. ordinatum fuit, vt Regiæ fundationi Viennæ de defúcta Imperatrice Anna deputati annui 500. floreni, ad magis certiorem ſolutionem ſupra quodã confiſcatum bonum delati fuerunt, hoc eſt. 500.

Mandante Cæſarea reſolutione 30. Aprilis 1625. Dño Abbati de Crembsmunſter donatam a Sua Maieſtate Helmhardti Iorgerenſis domum ipſo facto conſignari conceſſum fuit.

Dñis Capuccinis Viennæ, iubente Cæſ. reſolutione 3. Maij an. 1624. ad totalem ſui monaſterij perfectionem 4000. floreni de Imperatrice Anna deputati ex Camera Bohemica ſoluti fuere, id eſt, 4000.

Iuſſu Cæſareæ reſolutionis 14. Maij 1625. Religioſis Prioratus Sancti Ioannis Hieroſolymitani ad B. Virginẽ ex parua parte Pragæ, duæ, vt potẽ de Chriſtophoro Rodern. & Gaſparo LunckEn cõfiſcatæ domus pro extruendo alumnatu ex gratia conceſſæ, & taxatæ per

Virtute Cæſareæ reſolutionis 2. Iunij an. 1625. Sua Cæſ. Maieſtas Dño Prepoſito Elvvacenſi, debitæ ad circulum ſueuiæ per 20. menſes pecuniæ cõdonari ordinauit.

Iuſſu Cæſarei decreti, 13. Iunij an. 1625. RR. PP. Sancti Auguſtini Viennæ, certis de cauſis, & rationibus 1000. ex inferioris Auſtriæ dietæ conſenſu ſolui, ordinatum fuit. 1000.

Volente Cæſarea reſolutione 27. Iunii 1625. Decano, & capitulo Viennenſi ad Sanctumi Stephanum de Helmardtẽtium Iorgerentum in Hemaldts iacentibus vinis 200. amphoræ fuere conceſſæ, vnamquamq. amphoram per 5. florenos facit. 1000.

Iubente Cæſarea reſolutione de dato 28. Iunii

 anno

anno 1625. Monialibus ad Sanctum Nicolaum Viennæ fundatæ annuæ 40. auectiones salis ex officio salis concessæ fuerunt, vnam auectionem per 2½ florenos facit. 100.

Non minus ad Cæsareum mandatum 1. Iulij 1625. anno Fratribus Misericordiæ Viennæ ex altera Danubij parte de vinis Helmharditi Iorgerensis 100. minora dolia fuerunt concessa, vnumquodquè dolium per 5. florenos taxatum, facit. 500.

Virtute Cæsareæ Resolutionis, 17. Augusti 1625. Religiosis Sancti Dominici ad Sanctum Iacobũ in Luttmariz, iuxta triticum vinum, lignum, adhuc 2000. taleri assignati fuere. 2000. tal.

Patribus Carmelitensibus Pragę, volente resolutione Cæsarea 24. Augusti 1625. ad inceptnm ipsorum ædificium 1000 floreni soluti, & elemosina alijs Religiosis coæquales acceptati fuere, id est. 2000.

Patribus Societatis Iesu Lunzij, bona, & arx Ottenshaimb in prouincia supra Anasum, quæ appræhensa de superioribus duobus politicis statibus tradita fuit taxata per.

Volente Cæsarea Resolutione 4. Octob. an. 1625. Monasterio Gottvvaij ad fundatum, & anteà deputatum vinum adhuc 40. currus tantumquè salis donati, vnusquisq. currus taxatu per 2½ florenos facit. 100.

Iubente Cæsarea resolutione 8. Octob. an. 1625. S. Maiestas Domino Abbati in Strohoff in Praga ad ædificandum Templum Sancti Rocchi ibidem 2916. floreni 40. Crucigeri solui ordinauit. 2916. 40.

Cæsarea resolutione ordinate, de dato 17. Octobr. 1625. Patribus Iesuitis ad ædificandum Collegium in Principatu Silesiæ, Schonaichensis punitio

nitio clementisſime conceſſa fuit, quæ ſi ſuam executionem non haberet, Caluinas Scholas de Schonaichenſibus fundatas illis conſignare coactos in.

Volente Cæſarea reſolutione 18. Octob. 1625. Patribus Franciſcanis in Eldenburg ad inceptum monaſterium 400. floreni ex quæſtoratu ibidé conceſſi fuere. 400.

Mandante Cæſarea reſolutione 5. Nouemb. 1625. Domino Archiepiſcopo Pragenſi, de ſuo prædeceſſore ibidem relicta debita, & contributiones clementisſime donata fuerunt.

Virtute reſolutionis Cæſareç de dato 12. Nouembr. an. 1625. ordinatum fuit, vt Patribus Carmelitanis Viennæ ad promouendum ipſorum monaſterium, ligna neceſſaria, & materialia ex ſuæ Maieſtatis officio ſtructuræ data fuerunt.

Virtute eiuſdem reſolutionis 22. Nouembr. anno 1625. pro amplificandis, & conſeruandis SS. Petri, & Pauli ſcholis in Groſglogavv de venditis bonis Thepla, 1000 talerorum, illuc adhiberi conceſſum fuit, id est, 1000. tal.

Volente Cæſarea reſolutione 5. Decembr. 1625. an. monaſterio Steirgarſten. ex Tanbergenſi Sylua ad ante hac conceſſas adhuc 42 arbores clementisſime conceſſæ fuere.

Cæſarea reſolutione iubente 28. Ianuarij an. 1626. ordinatum fuit, vt patribus Societ. Ieſu Viennæ 1000. florenorum a Breuneris relicta debita ex trigentario Hungarico Altenburgi ſoluerentur. 1000.

Ex iuſſu Cæſareç reſolutionis de dato 31. Ianuarij 1626. Fratribus Miſericordiæ ex altera Danubij parte pro tenendo ægrotis medico ſingulis annis 150. floreni ordinati fuerunt ex Vicedominio Viennenſi id eſt. 150.

Vir-

Virtute Cæsareæ resolutionis, 8. Febr. an. 1626. Hieronymo Keck Decano in Glaz bona Eiferndorff donata fuerunt taxata per. 1000.

Resolutione Cæsarea volente, Dñis Franciscanis Presburgi 5. Martij an. 1626. consuetum triticū, & vinum ex bonis S. Georgij, & Possing in numero hactenus singulis annis vsato ordinatum fuit.

Ex iussu Cæsareæ resolutionis 17. Martij an. 1626. Vvenceslao Kulishock Decano in Rhadisch, aliquæ illi propriè, & ad 2142. flor. taxatę domus hac conditione clementissimè collatæ, & concessæ, vt similes ad Ecclesiasticam fundationem applicare vellet. 2142.

Volente Cæsarea resolutione de dato 24. Martij an. 1626 Patribus Societ. Iesu in Glaz, commenda ibidem tradita & concessa.

Virtute dictæ Cæsareę resololutionis, illis ipsis patribus, ad complendum ipsorum ædificium, supra aliam acceptam satis magnam pecuniarum summam 12000. taleri ex varijs confiscationibus concessi fuerunt, id est. 14400.

Iubente Cæsarea resolutione, de dato 25. Martij 1626. Domino Cardinali de Harrach Archiepiscopo Pragensi, Bibliotheca in Honig Graz concedi ordinatum fuit.

Ex iussi decreti 26. Martij an. 1626. Patribus Societatis Iesu Viennæ ad propositum, & inceptū Templi ædificium ex suæ Maiest. sylua prope Hurteldorff. vsquè in 50. robur concessa fuerunt.

Ex mandato Cæsareo 7. Aprilis 1626. ordinatum fuit, vt patribus Societ. Carmelitanæ Discalceatorum Pragæ tam illos ad ipsorum ędificio deputatos 5000. florenos loco' elemosinæ, & pro sustentatione 2000. florenos assignatos, quam

Fl. Cr. n.

alios de comite de Alchaimb consignatos 2000. florenos ex Cæsarea Maiestatis tributo Pragæ solui ordinatum fuit facit. 9000.

Patribus Societatis Iesu Viennæ sua Sacra Cæsarea. Maiest. 20. Apr. 1626. ad incepta ædificia noui Collegii ex tributo Bohemiæ 6000. floreni clementissimè solui ordinauit . . . id est 6000.

Porro Sua Cæs. Maiestas, virtute Cęsareę resolutionis 30. April. an. 1626. Religiosis Franciscanis Viennę apud Sanctum Hieronymum pro incepto ipsorum ędificio 5000. floreni deputati Moraltensis ex bellica Curia solui ordinauit. 5000.

Virtute decreti de anno 1626. Maii 11. illis ipsis Franciscanis apud Sanctum Hieronymum loco deputatorum per mensem 40. maiorum panum, singulis annis, vnum saccum tritici dari concessum est. taxatum. 15.

Iubēte Cęsarea resolutione, de dato 26. Maii 1626. Patribus Societ. Iesu pro finiendo incepto noui Collegii ędificio ex Quęstoratu Silesię 6000. floreni soluti fuerunt. . id est. 6000.

Sua Sacra Cęsarea Maiestas 27. Maii 1626. Dñis duobus Abbatibus in Herichsavv, & Camenz, Restuum à sua celsitudine Archiduce Carolo veneranda memoria vsquè dato non solutum 18000. florenorum condonari, clementissimè ordinauit, id est. 18000.

In simili Sua Maiestas de dato 28. Maii an. 1626. Dominis Abbatibus, vt potè PrucKensi prope Znamib 5000. & Obravviz 640: floreni restiti clementissimè condonauit, id est. 5640.

Virtute decreti 30. Iunii 1626. Patribus Carmelitanis Viennę ad alteram Danubii partem ex Suę Maiestatis propriis syluis, singulis annis 30. currus concedi ordinatum fuit.

Volente Cęsarea resolutione de dato 1. Iulii anno 1626.

1626. Monialibus in Regia Viennensi fundatione, deputati defuncta Imperatrice Anna 500. floreni, ex rebellium confiscatis bonis soluti fuerunt. 500.

Iubente Cæsarea resolutione 4. Iulii 1626. Cappuccinis in Olmuz, necessitas pro duobus equis in aedificãdo, & restaurando ipsorum monasterio concessa fuit.

Patribus Societatis Iesu in Grosglogavv, de sua Maiestate assignati sunt ill. 70.m. taleri ex Schonaichensi punitione accepti id est. 70000. tal.

Volente Cæsarea resolutione data 7. Augusti 1626. Coralistis Capituli Pragensis singulis hebdomatibus 16. floreni, 30. Crucigeri concessi sunt, id est. 16.30.

Cæsarea volente resolutione dedato 11. Augusti 1626 Dominis Augustinianis discalceatis Pragæ 2000. floreni Modernensis cessionis pro summa necessitate restaurandi sui Monastetij vna cum aliquibus lapidibus in Regia Pragensi arce inueniendis concedi ordinatum fuit, id est. 2000.

Sua Cæsarea Maiestas, iussu Cæsareæ resolutionis 22. Septembr. anno 1626. Patribus Societatis Iesu in Znamib, & Iglavv. pro bono ipsorum Collegiorum aliquas domus, & bona concessit.

Fratribus Misericordiæ ex altera Danubii parte Viennæ, virtute Decreti 22. Octorbris anno 1626. pro ipsorum necessitate 50. mensure ligni ex Suæ Maiestatis syluis ordinatæ sunt taxatæ. 150.

Iubente Cæsareę resolutionis 17. Nouembris 1626. Sua Sãcra Cæsarea Maiestas Dominis Franciscanis ad Sanctum Iacobum Pragæ, singulis hebdomatibus 20. florenos saceũ tritici, Dõ.ũ Ceruisiæ, vti ꝓ fundato ibidẽ Cæsareo Collegio per annum

Fl. Cr. n.

annum 2000. florenos dari consensit facit per annos singulos. 3040.

Insuper Sua Cæsarea Maiestas Virginum monasterio ad Cæli portam Viennæ, Cæsaream obligationem expediri curauit sub dato 17. Decembr. anno 1626. concernentem. 10350.

Ex iussu decreti, quinto Ianuarij anno 1627. pro reparanda turri Sancti Petri Viennæ ad concessos 100. florenos adhuc 50. sunt soluti, facit. 150.

Mandante Cæsarea resolutione, dedato 12. Ianuarij 1627. collegio Ferdinandeo in Piegg, Punitionem Idizla Herzavv. 4000. talerorum tradi ordinatum fuit, facit. 4666.

Dominis Franciscanis Presburgi, virtute Cæsarei decreti, quinto Ianuarij 1627. vnum pondus salis singulis diebus concessum fuit facit per annum. 60.

Porro volente Cæsarea resolutione de dato 8. Februar. anno 1627. de Sua Maiestate Fratribus Ordinis Sancti Francisci de Paula necessitas lignorum ordinata fuit.

Mandato Cæsareæ resolutionis dedato 13. Februarij 1627. Franciscanis ad Sanctum Hieronymum Viennæ, pro vestitu, & emendo panno ex Cæsareo Vicedominio Viennæ 110. floreni soluti sunt. 110.

Volente Cæsarea Resolutione dedato decimo-quinto Martij anno 1627. Sua Maiestas Dominis Iesuitis in Kuttenberg, pro incepto ipsorum collegio aliquarum confiscatas domus donauit, & assignandas curauit taxatæ.

Patribus Carmelitanis discalceatis ex altera Da-

nubij parte Viennæ, iussu decreti 9. Aprilis anno 1627. ad inceptum ipsorum ædificium, & plantandum hortum ex Viennensi Porticu naues concessæ fuere taxatæ.

Ex iussu decreti decimoquarto Aprilis anno 1627. Virginum monasterio ad Sanctam Clariam Presburgi pro ipsorum monasterio, vnum pondus salis singulis diebus concessum fuit taxatum. 60.

Iubente decreto dedato decimoquarto Aprilis anno 1627. Fraternitati Beatissimæ Virginis, apud Iesuitas 100. taleros pro legato Domino Matthiæ, ex trigentario in Hungaria Altemburgi solui ordinatum fuit, id est. 150.

Virtute eiusdem decreti dedato, quarto Maii anno 1617. Patribns Dominicanis Viennæ ex Moserensi cessione 150. talerorum Sua Cæsarea Maiestas ex tributu Viennensi, & ex tributi Tabor solui ordinauit, id est. 175.

Ex Iussu decreti dato decimo septimo Maij, anno 1627. Dominis Cappuccinis Viennæ 150. arbores, ex Viennensibus Suæ Maiestatis syluis concessæ fuere, taxatæ per

Mandante Cæsarea Resolutione dedato vigesimo Maij anno 1627. Domino Abbati Schattensi Viennæ, deputatas a Regina Elisabetha trigesima mensuras salis à quatuor annis neglectas solui, & imposterum singulis a 1nis concedi ordinatum fuit taxatæ per annum.

Ex iussu decreti 21. Maij anno 1627. Sua Cæsarea Ma-

Maiestas Dominis Cappuccinis Viennæ loco elemosinæ 400. florenos ex Prouincialium Quæstoratu ibidem clementissimè ordinauit. 400.

Ex iussu decreti, dedato 29. Maij 1627. de Sua Maiestate Patribus Societatis Iesu Viennæ, pro finiendo ipsorum Collegio ibidem, ex trigentario Hungarico Altemburgi 2000. florenos sol ui ordinatum fuit, id est. 2000.

Item iussu decreti 31. Martij 1627. Sua Cæsarea Maiestas Patribus Carmelitanis discalceatis Viennæ, singulis annis ex syluarum quæstoratu 55. mensuras ligni, concessit taxatas. 165.

Etiam pro restaurando, & amplificando Carmelitanorum monasterio Pragæ in parua vrbe, de Sua Maiestate aliquas domus coemi, & ex proprio Quæstoratu solui ordinauit, ad summam circiter.

Dominis Patribus Cappuccinis Viennæ, ex mandato Cæsareo 17. Iunij anno 1627. locô deputati ligni 55. floreni ex Suæ Maiestatis Vicedomino soluti sunt, id est. 55.

Virtute Cæsareæ resolutionis 1. Iulij anno 1627. Sua Maiestas Patribus Dominicanis in Breslavv, annum deputatum adhuc in tres annos clementissimè extendi concessit, per vnum annum 100. florenos, facit per tres annos. 300.

Potestate Cæsarei priuilegij de dato secundo Augusti anno 1627. Sua Cæsarea Maiestas Seminario Societatis Iesu Viennæ, domum in foro Himbergensi habentem (vulgo domum Rimpelensem dictam) vna cum omnibus appertinentijs, debitorum censuum, tributuum, contributionum, aliarumquè

postulationum totaliter liberam, quandiù præfatum Seminarium possederit pronunciari iussit.

Volente,& iubente Cæsareo decreto 11. Augusti an. 1627. Patribus Carmelitanis, & Cappuccinis Viennæ, ex certis confiscationibus 36. dolio minora pro vnaquaque parte 18. elargita fuere, taxata. 432.

Volente Cæsarea resolutione de dato 21. Augusti anno 1627. pauperibus hospitalibus supra Rathsin Pragæ pro sustentanda vita singulis hebdomadibus 21. taleri, concessi, & soluti fuere, id est. 24. 30.

Patribus Carmelitanis discalceatis Viennæ virtute decreti de 16. Septembr. anno 1627. pro monasterij necessitate singulis annis ex mandato Cæsareo 15. mensuræ salis concessæ, & solutæ taxatæ. 10. 30.

Iubente Cæsareo decreto, de dato 16. Septembr. 1627. Dominis Cappuccinis Viennæ pro monasterij necessitate ex Cæsareo Vicedominio ibidem aliquis numerus. Lapidum concessus, & taxatus per.

Sua Cæsarea Maiestas de dato 25. Septembris 1627. pro finita, & fundata fundatione Matrum de Iesu Viennæ, pro meliori sui sustentatione per annum, & ad perpetuum ex Imperiali quæstoratu ibidem 600. florenos, singulis tribus mensibus 150. solui ordinauit, facit per annum. 600.

Resolutione Cæsarea mandante, de dato 16. Octobris anno 1627. Patribus Franciscanis, & Carmelitanis Viennæ ex confiscationibus vnicuiquè parti 200. floreni loco elemosinæ concessi. 400.

De dato Cæsareæ resolutionis 4. Ianuarij anno 1628.

1628. Patribus Franciscanis ad Cœli portam in Pulsin, ad erigendum, & restaurandum funditus in rebellione deuastatum monasteriũ, loco elemosynæ idest. 1000.
Resolutione Cæsarea de dato 19. Ianuarij anno 1628. Patribus seruorum Beatissimæ Virginis Pragæ pro incepto, & finiendo monasterio 10000. florenos ex Bohemicis territoriis solui concessum fuit infra spatium quinquè annorum. 10000.
Cæsarea volente resolutione de dato 21. Ianuarii anno 1628. Patribus Eremitanis Camaldolensibus, pro suo in monte Kalemberg incepto ædificio, ex inferioribus Austriæ dominiis 1000. floreni clementissimè fuere concessi id est. 1000.
Administratori Decano, Seniori, scholastico aliisquę capitularibus Cathedralis Ecclesiæ Budisfin, virtute Decreti 9. Februar. anno 1628. pro confiscatis, & impignoratis eiusdem fundationis recuperandis bonis 12000. floreni ex superiori Marchionatu Lusatiæ ex gratia concessi fuere, id est. 12000.
Ex iussu Cæsareæ resolutionis de dato 10. Februarii anno 1628. Religiosis Dominicanis Sancti Ægidii Pragæ ratione defuncti Francisci Commengha da Saubole 8900. floreni ex Bohemicis quæstoratibus soluendi de tempore in tempus donec finitus numerus ordinatum fuit id est. 8900.
Virtute Cæsareæ resolutionis de dato 12. Febr. an. 1628. Patribus Societatis Iesu Viennæ, ad ipsorum Collegium, Templum, & scholas, vna altera vice 6000. florenos, ex Bohemicis, & 6000 floren. ex silisiensibus redditibus ex gratia soluẽdos
 iussit,

iussit, & ordinauit. 12000.

Volente Cæsarea resolutione de dato 16. Februar. 1627. Capitularibus, & Ministris Arcis Ecclesiæ Pragæ pro ipsorum sustentatione 2225. taleri concessi, id est. 2195.50.

Ex mandato Cæsareo 1. Martij an. 1628. ad reparandas campanas in Friderspach ex tributu Stainensi loco auxilij 300. florenos solui concessum fuit. 300.

Cæsarea resolutione, de dato 1. Martij an. 1628. Patribus Eremitanis Camaldolensibus pro ipsorum sustentatione singulis septimanis 18. floreni, ex Austriæ territorijs ordinato, id est per annum. 936.

Item ipsa volente resolutione ijsdem Patribus Eremitanis in monte Kalemberg necessitas lapidum ex ipsis Suæ Maiestatis dominijs etiam inhabitatio ad interim, vnius loci concessa fuit.

Porro virtute primum dictæ Cæsareæ resolutionis Dominis Iesuitis, ad ædificandum Collegium, & Scholas in noua ciuitate, Pragæ Templum Corporis Christi ibidem, vna cum vicinis domibus consignatum fuit, taxatum ad minimum.

Domino Archiepiscopo, & Cardinali de Harrach virtute Cæsarei decreti de dato 11. Martij anno 1628. pro meliori sui sustentatione 2000. floreni ex confinibus, & territorijs Bohemiæ soluti fuere, id est. 2000.

Volente Cæsarea resolutione, de dato 13. Martij anno 1628. Domino Ioanni Cztiborkotwa Canonico Pragæ, & Præposito in Altenpurozel, ex Suæ Maiestatis Bohemiæ redditibus, pro meliori sui sustentatione 1000. taleri ex gratia ordi-

Fl. Cr. n.

ordinati, id est. 1166.40.

Resolutione Cæsarea de dato 24. Martij 1628. Sua Maiestas ad restaurandam Fraternitatem Corporis Christi Pragæ, in paruo oppido ad Sanctum Thomam per annum 400. florenos partem mediam ex salis Viennæ, & partem aliam ex Bohemiæ redditibus soluendos ordinauit. 400.

Resolutione iubente Cæsarea, de dato 31. Martii anno 1628. Reuerendissimæ Virginis in monte albo Pragæ ad iuceptum ipsorum Templi, & Monasterii ædificium necessitas lignorum ex Suæ Maiestatis propriis syluis concessa fuit.

Religiosis Sancti Francisci de Paula Pragæ virtute Cæsaraæ resolutionis de dato 8. Aprilis anno 1628. ex Suæ Maiestatis tributis in Bohemia loco elemosinæ 3000. florenos solui ordinauit.

Ex mandato Cæsareo de dato 14. Aprilis, anno 1628. Patribus Societatis Iesu Pragæ pro sustentandis aliquibus alumuis ex vini, & ceruisiæ redditibus in terris Podibroth, & Partovvız, singulis annis 900. taleri fuerunt concessi; facit, per annum. 1050.

Collegio Ferdinando ad Sanctum Iacobum Pragę virtute Cæsareæ resolutionis de dato 17. Aprilis 1628. ex futura quadam confiscatione 1000. taleri soluendi ordinatum fuit hoc est. 1833.20.

Ex Cæsarea resolutione de dato 22. Aprilis anno 1628. Reformatis Dominis Augustinianis Pragæ ex futuris punitionibus loco elemosynæ 1000. taleros soluendos ordinatum fuit id est. 1166.40

Resolutione Cæsarea volente de dato 25. Maii anno 1628. Congregationi cunctarum animarum

rũ fidelium in templo Sancti Spiritus Prage, ad amplificandam eandem Congregationem ex Bohemico Quæstoratu 500. floreni expensi. 500.

Resolutione Cæsarea volente 25. Maij anno 1628. Congregationi Flagellantium Pragæ, pro emendo, & prouidendo commodo loco ad propositæ Cappellæ ædificium, & melius proficiendo suum exercitium ex Bohemicis Quæstoratibus 600. floreni fuere concessi, id est. 600.

De Sua dein Maiestate, quædam domus Viennæ coempta, & Matribus de Iesu ibidem donata fuit, quam antea Dominus Hoggen Miller possederat taxata per

Virtute Cæsareæ Resolutionis de dato 24. Maij anno 1628. Augustinianis ad Sanctum Thomam in parua ciuitate Pragæ, ex Bohemicis quæstoratibus 4000. floreni soluendi fuere. 4000.

Ex dono Cæsareo, de dato 13. Iunij 1628. Ecclesiasticis in Bohemia, pro meliori sui auxilio ad aliam salis cariorem venditionem concessorum nempè 45. Crucigerorum, adhuc supra quod uis dolium 15. Crucigeros addere, & Archiepiscopo, & Cardinali Pragensi concedere ordinatum fuit, & concessum.

Virtute decreti de 18. Iulij anno 1628. Sua Cæsarea Maiestas Dominis Franciscanis in Znamib Morauiæ ad ipsorum monasterium ibidem pro auxilio 500. florenos ex Morauiæ contributionibus concessit, id est. 500.

Cæsarea volente resolutione de dato 26. Iulij anno 1628. Sua Maiestas Dominis Franciscanis in ciuitate Moguntino ad inceptum Templi ædificium 100. taleros Imperiales ex Bohemię redditibus soluendos ordinauit, id est. 150.

Ex

Ex decreto Cæſareo 4. Auguſti 1628. Patribus Eremitanis Camaldolenſibus pro ædificando ipſorum monaſterio Suæ Maieſtatis propria terra, vulgo Dhienberg dicta conceſſa fuit.

Reſolutione Cæſarea volente, de dato 7. Auguſti anno 1628. ad emendum Eccleſiæ ornatum ad Sanctum Rocchum Pragæ, ex Bohemiæ quæſtoratu 1500. taleros ex gratia ſoluendos ordinatum fuit. id eſt. 1750.

Ex Cæſareo mandato de anno 1628. 14. Auguſti Matribus de Ieſu Presburgi ex Hungarica Camera 400. floreni clementiſſimè ſoluendi fuere. 400.

Cæſarea iubente reſolutione de dato 17. April. an. 1628. monaſterio S. Annæ in Praga ex redditibus Bohemiæ ſalis 500. florenos ſolui ordinatum fuit. 500.

Iuſſu Cæſareæ reſolutionis de dato 18. Auguſti an. 1628. Typographo in Neuſſ pro præſtito Patribus Ieſuitis labore 571. taleri, 20. Crucigeri ſex nummi ordinati fuerunt, hoc eſt. 685.32.6.

Reſolutione mandante Cæſarea de dato 25. Auguſti anno 1628. Dominis Ieſuitis Pragæ in domo profeſſionis ſingularis ſeptimanis 8. taleri Imperiales conceſſi, facit per annum 416. taleros id eſt. 624.

Item Sua Sacra Cæſarea Maieſtas illis ipſis Patribus, ex vnoquoque Bohemiæ Dominio ſingulis annis 2. ſaccos tritici, & 2. farinæ aſſignandos ordinauit.

Iubente porro Cæſarea reſolutione, de dato 30. Auguſti 1628. Domino Epiſcopo in Erla Iohanni Biber 2000. floreni fuere ordinati, id eſt. 2000.

Item illi ipſi annuè pro pretenſis quibuſdam decimis, quas Princeps Bethlehem Gabor in Sibenburga

Fl. Cr. n.

burga posſidet ſolui 1500. florenos ordinatum fuit, & ad vitam eiuſdem Epiſcopi annuè 500. florenos ex Vngarica Camera tradi, hoc eſt. 2000.

Porro Cæſarea volente reſolutione, de dato 12. Septembris 1628. de Sua Maieſtatè Patribus Sancti Franciſci Ordinis Minorum 1500. florenos, & Patribus Camaldulenzibus 10500. florenos ſolui ordinatum fuit, id eſt. 12000.

Iubente Cæſarea reſolutione de dato 16. Septembris anno 1628. Sua Sacra Cæſarea Maieſtas, Patribus Societ. Ieſu Viennæ, pro meliori ſui ſuſtentatione ex diuerſis Auſtriæ territorijs annuè, & vnoquoq. in particulari anno 1200. florenos ſoluendos ordinauit, id eſt. 1200.

F I N I S.





REGISTRVM.

§ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.
AA BB CC DD EE FF Gg HH II

a b

Oomnes ſunt duerniones præter EE II b terniones.



A V E R S Æ
Ex Typographia Ægidij Longhi, M.DC.XXXI.
SVPERIORVM PERMISSV.

